00079860

BOMBAY BRANCH
OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY.
TOWN HALL, BOMBAY.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 25 June, 2016

00079860

SERENISSIMO
GULIELMO CAROLO
HENRICO FRISONI,
ARAUSIONENSI & NASSAVIO
PRINCIPI,
FOEDERATAE BELGARUM
REIPUBLICAE
GUBERNATORI HEREDITARIO
ET
ARMORUM TERRA MARIQUE
PRAEFECTO SUPREMO
&c. &c. &c.
FELICITATIS PERPETUITATEM
VOVET
JACOBUS PHILIPPUS D'ORVILLE.

PRINCEPS CELSISSIME,

Quando ante complures menſes mihi contingebat primum Te coram venerari, memini ipſa mei

 ad

SERENISSIMO
GULIELMO CAROLO HENRICO FRISONI,
ARAUSIONENSI & NASSAVIO
PRINCIPI,
FOEDERATAE BELGARUM
REIPUBLICAE
GUBERNATORI HEREDITARIO
ET
ARMORUM TERRA MARIQUE
PRAEFECTO SUPREMO
&c. &c. &c.
FELICITATIS PERPETUITATEM
VOVET
JACOBUS PHILIPPUS D'ORVILLE.

PRINCEPS CELSISSIME,

Quando ante complures menſes mihi contingebat primum Te coram venerari, memini ipſa mei

ad Te ſermonis initia fuiſſe votum, uti Te, quamvis tot titulis illuſtribus merito condecoratus fulgeres, liceret alloqui iſto potiſſimum nomine, quo ſummus quis & praecellentiſſimus Eruditorum hominum MAECENAS *ab omnibus uno celebrareris ore. Hujus voti me hodiernus dies facit compotem.*

Tum temporis me mearum rerum conditio eo adegerat, ut Tu mihi in alio plane, nec tamen minus illuſtri, collocatus faſtigio venires contemplandus atque implorandus. nimirum ceu ſupremus ac pollentiſſimus quietis & tranquillitatis auctor, cuſtos ac vindex, ſine quo neque univerſae Rei ſalus atque incolumitas conſiſtere & perennare, aut ſingulis civibus vitae ratio imperturbata atque inconcuſſa manere poſſit.

Atque tum quidem praeſentiſſimum auxilium in nota Tua aequitate & magnanimitate ſtatim expertus fui: & gratus agnovi, porroque per omne aevum agniturus & commemoraturus ſum.

Majus tamen aliquod eadem illa hora in me contulit donum, & cujus cauſſa, majoribus quoque implicitum fuiſſe difficultatibus pene optabile foret, quoniam, niſi iſte caſus, utut injucundior,

dior, incidiſſet, illo bono vel cariturus omnino vel ſaltem ſerius fruiturus fuiſſem.

Ea enim ſenſa animi Tui coram me, in conſpectum tuum adducto, promere haud dedignatus fuiſti, quae civem patriae amantem, de ejuſque ſalute ſollicitum, non modo recreare & confirmare poſſent, ſed certo & vicino rerum in melius converſionis proſpectu extra ſe abripere plane deberent.

Profitebaris enim, PRINCEPS RELIGIOSISSIME, *& tantum non obteſtabaris, Te eo nomine praecipuas Deo Optimo Maximo gratias indeſinenter perſolvere, qui Te in Majorum Tuorum faſtigium eduxerit, quod jam iſto loco poſitus tam efficaciter poſſes, quam ardenter ſemper optaſſes, Septem Populorum ſalutem ac libertatem curare, tutari, amplificare atque in inconcuſſa collocare baſi & fundamento. Tibi nihil quidquam eſſe vel futurum antiquius, quam, uti univerſae Rei optimam & florentiſſimam formam imponere, ſic ſingulorum civium jura tueri & confirmare, commoda augere, & felicitatem ipſorum in ſummum evehere culmen.*

De qua Tua prolixiſſima voluntate licet nemo tantillum dubitare quiverit, qui Tuam animi aequitatem & magnitudinem, Tuam indolis bonitatem,

Tuum Juſtitiae conſtantem & perpetuum cultum, atque a Majoribus traducem illum in Batavorum Commune amorem perſpecta & explorata haberet; tamen quantum erat certam tantarum beatitudinum fiduciam ex ſacro ore ipſo illius haurire, a quo quantum neceſſitas, tantum & longinquius abeſſet aliter loquendi atque ſentiendi voluntas! Quantum erat tam aurea dicta non tantum avidis imbibere auribus, ſed in intimas pectoris demanantia medullas perſentiſcere! Cithara enim quavis ſonorior lingua, diſerta & fida candidiſſimae mentis internuntia & interpres, vi blandiſſima & incantatrice in ultimos praecordiorum receſſus penetrare atque pervadere conſuevit omnium, quibus Te, PRINCEPS FACUNDISSIME, *verba facientem audire contingat.*

Qua autem benignitate, qua comitate porro ſermonem ab his conflexiſti ad res me peculiarius ſpectantes!

Cum enim forte Tibi non latuiſſet, & quid lateret tam perſpicaci, tam diligenti PRINCIPI, *me propenſiore in literarum ſtudia ferri animo, ſtatim pro Tuo, quo bonas artes complecteris, favore, peramanter de meis cum maxime hoc genus conatibus*

ſciſci-

ſciſcitari non afuiſti. Ipſe vero, quamvis meae tenuitatis conſcius, in praeſentia me occupari indicavi in publicando Graeco quodam Auctore, Charitone Aphrodiſienſi, *qui diu quidem deſideratus ab hujus literaturae ſtudioſis fuiſſet, ſed in hunc usque diem in Bibliothecarum pulvere, ipſis invitis, delituiſſet. Quo eodem temporis momento, totum enim me Tuae benignitatis aura adflaverat, praecipuam me hujus diei fauſtitatem reputaturum faſſus ſum, ſi tanti* Principis *nomine frontem hujus mei operis inſignire fas fieret.*

At quae facilitas, quae humanitas in hac mihi venia concedenda denuo enituit! quam blandis calcaribus induſtriae noſtrae curſum incitaſti! Quid enim homini, in literato otio & umbra degenti, jucundius aut honorificentius accidere queat, quam ſuae inſtitutorum vitae benignum comprobatorem poſſe ciere Principem Virum, *ad cujus exemplar univerſae civitatis ſtudia & de rebus aeſtimatio exigi & conformari adſueverunt.*

Proloquarne, an tacito potius ſinu premam? Aſt non vereor, dum ſermones hos ex adytis ſacrarii Tui proferam, ne Tantali poenas cuiquam mereri cenſear. ipſa enim oracula divina, non formidoloſo

& ingrato, myſteriorum inſtar, ſilentio celari, ſed coram omnibus laeto linguae favore ſpargi & celebrari conveniebat.

Tene, Princeps Magnanime, *aliquo numero habendam eſſe cenſuiſſe privati hominis amicitiam! Tene, principalis perſonae, dicamne, pene oblitum, an potius ingenuae humanitatis exuberantia & blando impulſu huc prolapſum, Tene in communitatem iſtius juris vocaſſe hominem nullis in Te vel exſtantibus vel ſperandis, nullis ſuis meritis, conſpicuum!*

Verum enim vero tam inſigni & incomparabili in omnes liberales artes & humaniores diſciplinas amore & benevolentia teneris, ut, cum divinitati horum inſtitutorum, quibus generis humani felicitas & perfectio continetur, inſignitum cultum eſſe deferendum ſapientiores mortales ſtatuerint, non a Te impetrare poſſis, quin tenues virtutum harum imagines, & evanidas caeleſtis iſtius, ingenia animantis & foventis, ignis ſcintillas in hominibus, doctrinarum cuſtodibus & diribitoribus, promicantes atque elucentes, ſuſpicias atque cohoneſtes.

Non fieri proinde poterit, quin ſub Tuo fotu &

tutela, ceu exſuperantiſſimi MAECENATIS, *Tuisque ſub auſpiciis, ceu propitii* MUSAGETAE, *omnes diſciplinae politiores, omnesque artes, novum brevi in patria noſtra vigorem nanciſcantur, in amoeniſſimos flores luxurientur, & maturrimorum copiam producant fructuum, vitae humanae vel utilitate & neceſſitate, vel etiam jucunditate commendabilium.*

Hinc temporum beatitudo: hinc praeſtantia publicae auctoritatis certiſſimo argumento colligenda dabitur. Ubi enim liberalia ſtudia & ingenuae artes laetius & uberius effloreſcere comperiantur, quin ibi & bonae vigeant leges, & ad eas temperatum imperium omnes ordines aequabili lenique vinculo conjungat & moderetur, ne ambigendum quidem. in libera enim pectora tantum haec coeli munera cadunt. omnis vis & necesſitas, omnis impotentia diviniorem animorum impetum reprimit & retundit. Ubi ſuis praemiis non deſtituta omne genus induſtria ſingulorum vitam promerita ſenſim opulentia bearit, & cunctae civitatis ita nervos corroborarit, hic demum ſcientiae & doctrinae alas explicant, & ultra ingenii humani aërem ſeſe tollunt & ſubvolant. Optimi proinde & prudentisſimi Principes tum apicem

gloriae ſe conſecutos fuiſſe crediderunt, quando, ſe gubernacula moderante, inſigniora cepiſſent bonae diſciplinae incrementa.

Nihil tibi ad hunc laudis gradum conſcendendum deeſſe poteſt, PRINCEPS PRUDENTISSIME. *Nam quae ſpes ſtatim illuxit omnibus, ſimul ac vagantis & vacillantis Reipublicae habenae tibi fuerunt commiſſae, ab ipſoque Numine quaſi in manus traditae, ut publica ſecuritas & rectus univerſae civitatis ordo conſtabilirentur, eam exſpectationem intra non ita magnum temporis ſpatium, divina Majeſtate indefeſſas Tuas curas & vigiles labores reſpiciente & adjutante, jam tantum non adimpletam videmus & ſentimus: gratique cives tanta beneficia Tibi accepta referunt, & profuſiſſimo animo agnoſcunt, & praedicare non laſſantur.*

Quod ſi etiamnum, ut poſt foedam tempeſtatem mare non ſtatim detumeſcit, licet procellae jam poſuerint; ſed ſenſim & ita majore longioris cum tranquillitatis fiducia, plena fero & commoto elemento malacia reducitur, ſi ſic etiamnum quaedam deeſſe videantur ſolidae publicarum rerum felicitati & tranquillitati, quis ita ignarus, ut non ultra huma-

manae ſortis & prudentiae facultatem poſitum eſſe confiteatur, ſimul & ſemel tantam tamque variae ſtruis molem in perfectum & abſolutum redigere & extollere aedificium! Quis non aequior & rerum intelligentior aeſtimator, cum tam firmiter jacta jam fundamenta animadvertat: tot robuſta advecta & erecta jam columina ſpectet: tot & tam inſignia domus membra jam conſummata admiretur, quis non confidat, quin idem dexterrimus & ſapientiſſimus Architecta dignum & conveniens toti operi ſit impoſiturus faſtigium!

Divina benignitas faxit, ut pulcerrimo huic Palatio ſummam brevi addas manum. Quo voluptatis ſenſu optimus eventus Tuam optimorum conſiliorum conſcientiam demulcebit & ſuſtentabit ſemper? Quantus quam ſolidae gloriae cumulus ad Tuas eximias jam laudes adjicietur! Qui omnium conſenſus ordinum in Te pietatis, & obſequii pignora & documenta quotidie exhibentium! Quae amicarum gentium congratulatio! Quae minus faventium nationum inde in Rempublicam, a Te inſtauratam & auctam, reverentia! Quam ardentia, quam multiplicata nuncupabuntur Deo Optimo Maximo vota pro ſalute, incolumitate, diurna vita & proſperi-

tate Principis, *cui cuncta Civitas ſeſe ſalvam & ſoſpitem debere fateatur! Quis non immenſum publicae & privatae felicitati acervum acceſſiſſe ſibi firmiter perſuadeat, & efficaciſſimos gaudii motus animo ſentiat, quandoquidem hujus fortunae perennitatem adoranda Dei in gentem noſtram providentia ſpoſpondiſſe videatur, qui Te, qui Regiam Conjugem Tuam, Domumque regiam duplice & florentiſſima ſtirpe donarit, auxerit, firmarit: cui laete in Veſtras virtutes exſurgenti, & in tot heroum & patriae vindicum decora adoleſcenti, ſero aureum illud Batavae Libertatis vellus, ſed tuto, committatur! Hoc omine accepto, voluntatem illam Tuam, quam mihi,* Princeps Principum Civilissime, *tam luculenter oſtendiſti, porro perpetues atque confirmes, rogo quaeſoque.*

LEC-

LECTORI Φιλέλληνι S.

JAC. PHIL. D'ORVILLE.

CHARITONIS *Aphrodiſienſis Amatorias Narrationes de Chaerea & Callirrhoe* tandem e Bibliothecarum tenebris in lucem productas accipis, Lector Erudite.

Non ſemel literaturae Graecae amantiores Viri hujus Erotici ſcriptoris exoptaverunt fieri editionem. nec defuerunt, qui hac in parte publicis votis ſatisfacere fuerint meditati. Rationem enim habendam eſſe quarumcumque tabularum, quas e tanto veterum monumentorum naufragio lapſus ſeculorum reliquas fecerit, numquam dubitaverunt ii, quibus datum antiquae eruditioni pretium ſuum poſſe ponere.

Memini coram me, ante hos fere triginta annos Lutetiae Pariſiorum verſante, ſaepe hujus *Charitonis Aphrodiſienſis* & *Xenophontis Epheſii* mentionem fuiſſe injectam a doctiſſimo *Bernardo Montefalconio:* utpote qui e literarum utilitate fore putaret, ut omnium Eroticorum corpus, qui Graece ſcripſiſſent, conficeretur, nec huic inſtituto promovendo opem ſuam negaturus videretur. Circa eadem tempora *Antonius Maria Salvinius*, qui priſcarum elegantiarum decus in paucis per Italiam ſuſtinebat, *Charitonem* ſua manu exſcripſit conſilio per otium ejus prodendi. Deinde *Cl. V. Antonius Cocchius*, *Florentinus*, *pridem in Piſano Athenaeo Medicinae*, *nunc in patrio Naturalis Philoſophiae publicus Profeſſor*, laborem hujus *Codicis* deſcribendi ſuſcepit. Poſtquam enim *Xenophontem Epheſium* ab interitu, adplaudente orbe erudito, vindicaſſet, decreverat hunc *Charitonem* ſimili cura dignari: quos argumenti ſimilitudo & eadem fortunae benignitas, in Codice unico ambos complexa, & ab aevi dentibus tutata, adhucdum conſociaverant.

Interea etiam in patria noſtra conſilia coepta fuerunt de *Xenophonte* hoc non modo typis iterando, verum ipſi quoque *Charitone* adjiciendo. *Henricus* enim *Trencmannus*, Vir longiore vita & fauſtiore exitu digniſſimus, ſpem excitaverat ab *Antonio Maria Salvinio*, cujus eximiam humanitatem toties &

 tam

tam conſtanter expertus fuerat, dum *Florentino Pandectarum* exemplari conferendo vacaret, ſe facile impetraturum *Charitonis* quidem in ſcriptis adhuc latentis apographum, *Xenophontis* autem exemplar iterum ad *Codicem* exactum. *Petrus* vero *Burmannus*, pro ſua indefeſſa in literarum omnium incrementa propenſione, *Abrahamum Torrenium*, Graece Latineque bene doctum hominem, cuique debetur *Valerii Maximi* editio luculenta, incitare non deſinebat, atque jam evicerat, uti hanc ſpartam ornandam ſuſciperet. Verum exitum res ſortita non eſt.

Cum vero ipſe, a Francica & Anglica peregrinatione redux, poſt aliquot menſium in patria moram, in Italiam iter & Siciliam ſuſcipere decreviſſem, *Petrus* idem *Burmannus*, cujus auctoritas apud me plurimum valebat, cujusque manes haud umquam venerari deſinam, adhortari amanter per ſe jam ſatis cupidum, ut quavis machina adhibita haec κειμήλια mecum in patriam reportare contenderem.

Ad amoeniſſimum itaque illud Muſarum domicilium, urbem Florentiae, delatus, nihil antiquius habui, quam ut *Ant. Mariam Salvinium* deſiderii mei explicandi cauſſa adirem. At vacillans ſenis valetudo, literarias tamen Veneres in provecta admodum aetate adhuc reſpirantis, opportunitatem negotii perficiendi non praebuit.

Intellecto autem Virum Clariſſimum *Antonium Cocchium*, non modo *Xenophontem Epheſium* publicaſſe, ſed idem conſilium circa *Charitonem* cum maxime agitare, ejus in amicitiam me inſinuare non dubitavi. ad quam patentiſſimum aditum mihi fecit ipſa Viri praedicata humanitas, quamque diligentius excolere ejus ſingularis virtus & eruditio perſuadebant. efficax coagulum acceſſit *Antonius Franciſcus Gorius*, ſumma comitate in exteros notus, & praecellenti antiquitatis cognitione, in eamque doctrinarum partem ampliſſimis meritis Vir famigeratiſſimus.

Fructum autem uberrimum & exoptatum hujus eruditae conſuetudinis & amicitiae tuli. doctiſſimus enim *Cocchius*, cum horas, quas ipſi vacuas relinquebat felix & frequens clinicae artis cura, impendere decreviſſet *Graecis* quibusdam *Chirurgiae Scriptoribus*, quorum ſingularem *Codicem* & luce adhuc carentem ſervabat

vabat *Laurentianae Bibliothecae* ditiſſimus theſaurus, non modo *Xenophontem* emendatum, & multis in lacunis ſuppletum, conceſſit, verum etiam ſua manu & ſumma fide expreſſum ex *Charitonea Bombyce* exemplar meo arbitrio publicandum permiſit. Non abs re fuerit, priusquam ſermonem pertexam, *Codicis* ipſius & *Apographi* notitiam Lectori praebere, qualem ſuae operae praemiſit ipſe Vir laudatiſſimus.

„ Florentiae in monaſterio Caſſinenſium, quod vulgo Abatia „ Florentina vocatur, multi codices manu ſcripti ſervantur, a „ Montfauconio recenſiti in Diario Italico, quos inter inſignis „ eſt, qui Octavi forma fere quadrata, foliisque conſtans CXL, „ literis minutiſſimis paulumque obſoleti coloris, bombyci„ nus, nitide & perquam emendate ſcriptus, ſaeculo, ut vide„ tur, XIII. opuſcula continet XXIII. variorum auctorum, quo„ rum pleraque Chriſtianam Theologiam aut Hiſtoriam By„ zantinam ſpectant, jam, ni fallor, vulgata. Cetera ſunt Lon„ gi Paſtoralia, Achillis Alexandrini Tatii Amatoria, Chari„ tonis Aphrodiſienſis item Amatoria, Xenophontis Epheſii „ Epheſiaca, Aeſopi vita antiquior & fabulae ordine literarum, „ verſusque aliquot τοῦ Ζέλξα. Charitonis Amatoria, nondum „ edita, foliis XXI $\frac{1}{VIII}$ id eſt paginis XLII $\frac{1}{IV}$ continentur, qua„ rum prima, ut & Achillis Tatii poſtrema, ita eſt carbone „ obſcurata atque interlita, ut plurima verba nullo modo legi „ potuerint. Neque aliunde ea ſupplere licuit, cum Charito„ nis hujusce Codicem, quem Fabricius indicare videtur in Bi„ bliotheca Vaticana, ſaepius fruſtra quaeſiverim, Charitonis „ cujuſdam, ſi bene memini, martyris Chriſtiani Vita ibi ſo„ lummodo occurrente.

„ Haec Charitonis Amatoria maxima qua potui fide & dili„ gentia ex ipſo codice in Bibliotheca Monaſterii exſcripſi a „ XVIII. Novembris MDCCXXVII. ad XXIX. Aprilis „ MDCCXXVIII. Exſcripſerat olim & Ant. Mar. Salvinius, vir „ doctiſſimus, qui, ut a me audivit ea me habere, deque iis „ edendis cogitare, exemplar ſuum mihi tradidit, ut adnota„ tiones ſuas & varias lectiones, ſi quae eſſent, excerperem. „ Quod quidem feci, erant vero perpaucae, exemplarque apud

„ pud me ſervo heredi ejus redditurus, cum liber fuerit excuſus. „ Hanc enim ipſe mihi poteſtatem fecit, atque ego viciſſim „ pollicitus ſum humanitatem ejus cum eximia eruditione con„ junctam in praefatione operis me laudaturum ". Hactenus *Cl. Cocchius.*

Mihi in patriam autem reduci aliis negotiis occupari contigit. ut vix hunc *Charitonem* reſpicere licuerit, niſi quatenus inter legendum jam olim obvias maxime ſcribarum hallucinationes correxerim. tandem tamen ante hos quinque annos, laxius paullo otium nactus, ſerio cogitare coepi de publicando hujus *Erotici* contextu Graeco, & maxime adfectis locis obiter reſtituendis. nec multi menſes elapſi fuerunt, cum Batavis typis auctor deſcriptus fuerit. Sed quoniam ex collatione iterata in *Xenophonte* tot lectiones reſtitutas, tot lacunas ſuppletas animadvertiſſem, ſimilem operam *Charitoni* poſſe prodeſſe autumabam, quantumvis fidum videretur apographum duorum Graece peritiſſimorum Virorum labore diverſis temporibus confectum.

Me iterum converti itaque ad ſpectatam *Cl. Cocchii* humanitatem, ab eoque petii, ut ad contextum jam typis deſcriptum exigeret, vel per ſe vel alium Graece doctum, rurſus authenticas chartas: in eumque finem exemplar Florentiam miſi. Accidit autem per longinquitatem & difficultatem itineris maritimi, bellicae enim naves hinc inde commercia infeſta habebant, ut & ſerius liber perferretur, & perlatus Virum laudatiſſimum occupatiorem offenderet. qui tamen laborem, adjutante Filio ejus, tum undecim annos nato, ſed ſupra aetatem cognitione utriusque ſermonis imbuto, in meam gratiam ſuſcepit ipſe, & Variationes in libro primo occurrentes tranſmiſit; in reliquis recognoſcendis perrecturus, niſi fructum inde redundaturum haudquaquam reſponſurum percepiſſet operae tam taedioſae. Nam in primo quidem libro quaedam aberrationes deprehenſae fuerant: tamen vix ullae alicujus momenti. ut merito etiam minus in reliquis deſcribendis aberraſſe vel ſe vel *Salvinium* conjecerit, quando & ipſi eſſent lectioni magis aſſueti, & ipſius contextus expeditior eſſet ſcriptura. Quibus aequis rationibus adquieſcendum fuit.

Dum

Dum haec geruntur, per annum & ultra editio remittenda fuit. mihique, hanc vacationem nacto, ſenſim annotationes, quas paucas & ſtrictiores propoſueram, augeri coeperunt, &, aliis quoque notis injectis, in hanc, quam vides, molem excreverunt.

Cum autem Auctoris ipſius nec ſtylus ſingularis, vel eruditio reconditior, vel τῦ κειμένυ corruptio intricatior diductiorem commentarium poſtularent, evagatus fui in alios ſcriptores, eorumque loca vel ope Criticae conjecturalis, vel auxilio *Codicum* reſtituere conatus fui. & ex poſteriore fonte in plurimas partes *Heliodori*, *Alciphronis*, *Eunapii*, *Nemeſii*, *Xenophontis Epheſii*, *Epigrammatum & Inſcriptionum*, praecipue *Graecarum*, aliquid commodi defluxerit. conjectura vero res in aliis gerenda fuit: praecipue in *Manethonis libris Apoteleſmaticis*. in quibus emendandis penuria membranarum potiorem certioremque viam ingredi non concedebatur. libentius autem mihi indulſi in hoc *Aſtrologo* recenſendo, quod parva admodum ſpes adfulgeret novae meliorisque editionis; & tamen minime peſſimus pro materia foret hic poëta, adeoque emendatius legi & penitius intelligi mereretur. nec me deterruit argumentum, quod quibusdam forte poſſet nugax & vanum videri, omnique adeo cura indignum. Nam horum opinioni apud cordatos homines longe praevaluerit auctoritas principum in literis Virorum *Scaligeri*, *Salmaſii*, *Bentleji* & tot aliorum, qui alios *Aſtrologos* multis vigiliis dignos habuerunt. toties autem ad Aegyptii poëtae emendationem vel dilucidationem divertenti, neceſſario mihi paſſim abeundum fuit & a contextu & ab explicatione unici primique ejus editoris *Jacobi Gronovii*. a quo ita tamen diſſenſi, ut plerumque non redarguerim praeſtantiſſimi Viri ſententiam, verum modo meam opinionem, quatenus veritati proximior videbatur, propoſuerim nec ſecus fieri ingentia Viri doctiſſimi in literas merita a quoquam poſtularint, nec mea erga ejus memoriam veneratio permiſerit non enim modo mihi prima literaturae Graecanicae fundamenta ſub ejus ductu jacere contigit, verum etiam ſemper propenſiſſimum candidi ſenis in profectus meos expertus fui animum.

Ceterum ipſius *Charitonis* contextum paucis, ubi opus videbatur, illuſtrandum, at in primis muniendum duxi contra leves novaturientium inſultus: ideoque ſaepe etiam non adeo devias locutiones ſimilibus ῥήσεσιν apud alios occurrentibus praeſtruxi. eamdem viam crebro ingreſſus fui in aliis auctoribus a ſupervacua criſi vindicandis hoc enim malo nullum frequentius aut damnoſius in bonas literas hoc ſaeculo graſſatur. ut melius hodie mereri poſſe haudquaquam videantur Viri eruditi & cordati de antiquis ſcriptoribus, quam ſi pro virili ſeſe opponant licentiae, qua nunc periti, imperiti, juvenes, ſenes in ſollicitandis ſaepe etiam ſaniſſimis locis abutantur. Cujus κακοηθείας pernicioſos effectus licet hodie & olim modeſtioris Minervae cultores evidentiſſimis argumentis commonſtrarint, tamen quaſi conſpiratione facta id unice multi ſatagunt, ut audaciſſimas, ſupervacuas, immo ſaepe in linguae genium, & cujusque peculiarem ſtylum, & prima ſoluti ligatique eloquii fundamenta arietantes in vulgus protrudant, ſi diis placet, emendationes. Qui ſi ſecum reputarent, ut longe turpius medico vel chirurgo eſt, integro & ſano corpori certe nociturum adplicare remedium vel cultrum, quam deſperato cuidam morbo vel vulneri opem ferre non poſſe, ſic Critici nomen adfectanti non tantum decedere, ſi aperte etiam corruptam in auctore ſedem perpurgare nequeat, quam ſi ſinceram & ſanam ſententiam & genuina verba ſcriptoris inſcite & temerarie ſollicitet atque adeo depravet: quod ipſius ἀκρισίας certiſſimum eſt κριτήριον: hoc ſi ſecum reputarent, ac ſanioris poſteritatis vererentur judicia, conſiderantius modeſtiusque ad nobiliſſimae artis laudem adſpirare conniterentur.

Pauca de Auctore noſtro attingenda reſtant: nam quae ad ejus nomen, patriam, aetatem, ſtylum ſpectant, in Animadverſionibus ſparſim tractandi opportunitas praebita fuit. Nulli veterum commemoratus eſt. pauci quoque poſt renatas literas & vagum in modum ejus mentionem fecerunt, adeo ut *Conr. Geſnerus*, in *Bibliotheca*, *Charitonem* non Auctorem *Fabulae* hujus *Amatoriae*, ſed praecipuam dramatis Perſonam fuiſſe conjiciat. *Bern.* vero *Mallencrotius* & *Petr. Dan. Huetius*, ab aliis & *Geſnero*

ill.

inducti, tradiderunt hujus *Charitonis Codicem*, etiam in *Vaticano* exſtare. quos hallucinatos eſſe Cl. *Cocchii* diligens *Vaticanorum* pluteorum perſcrutatio evinceret: nam & Amici noſtri, qui, me petente, iterato hunc librum ibidem inveſtigarunt, quoque fruſtra fuerunt: niſi fieri tamen poſſet, ut libellus tantillus in tam immenſo Manuſcriptorum numero deliteſceret; praecipue ſi aliis ſcriptis, ut in *Florentino Codice* uſu venit, permixtus fuerit. Nuperrime ejus mentionem fecerunt Viri egregii, quos intra breviſſimum annorum ſpatium ſibi ereptos dolet R. P. literaria, *J. Chriſtoph. Wolfius*, *Petrus Burmannus*, *Arn. Drakenborchius* in Epiſtolis ad *Maturin. Veyſſierium La Crozium* datis, quas Cl. *Jo. Lud. Uhlius* inſigni literariae hiſtoriae emolumento publicavit.

Patriam ejus fuiſſe *Aphrodiſiada*, *Cariae* urbem, probabiliter oſtendimus: ſi quidem fruſtra conjecerimus tam ſcriptoris, quam ejus patriae & aliorum huc ſpectantium nomina ad argumentum fuiſſe accommodata & plane conficta. quam ſuſpicionem in limine Commentarii propoſuimus.

Aetatem hactenus definire poſſe videmur, ut ſaltem poſt *Heliodorum*, *Achillem Tatium*, & *Longum* aevum egiſſe tuto ſtatuamus: immo poſt ipſum *Epheſium Xenophontem*. hi enim omnes terſiore & puriore dictione uſi fuerunt. quamvis pauciſſimae locutiones in Noſtro deprehendantur, quas non meliorum auctorum vindicet exemplum. paſſim hunc in finem advocavimus ipſi, qua fieri potuerit, patronos. horum quoque longe floridior & ornatior eſt oratio, & argumentorum tractatio artificioſior. *Chariton* hiſtorici more, modo probabilitate narratorum lectorem detinere magis, quam delectare & movere ſategiſſe videtur. nihil ab eo fictum, quod ad miraculum accedat. quo in genere *Heliodorus* ipſe & *Achilles Tatius* ſibi indulſerunt aliquando. epiſodias nullas inſeruit, & circa alia ornamenta, quae tamen fabula, ad animos deliniendos unice compoſita, non tam admittere quam etiam poſtulare videtur, nimis quoque parcus ac ſobrius. Et vere dicere licet, *Charitonem* potius inſignibus vitiis carere, quam magnis virtutibus eſſe commendabilem. Dignus tamen mihi videtur, qui poſt *Heliodoros*, *Achilles Tatios*, *Longos* & *Xenophontes* proximum occupet locum. In eo certe laudandus eſt,

quod nec verbum nec ſententia ulla in eo inveniatur, ad quam vel ſeveriſſimus lector frontem corruget, longum poſt ſe eo in genere relinquens *Achillem* & *Xenophontem*: ſed quorum tamen ſeculo, uti priori ſic etiam licentiori, forte pravitas iſta imputanda venit.

Etiamſi autem extra omne dubium vixit ſub Imperatoribus Chriſtiana Sacra jam amplexis, incertum tamen, utrum huic perſuaſioni ipſe acceſſerit. Occurrunt profecto non nulla loca, quae digito quoque indicavi, unde eum appareret non fuiſſe alienum a lectione Sacrarum Literarum: ſed talia deprehendere quoque licet in ſcriptoribus, quos veteri ſuperſtitioni addictos fuiſſe conſtet. Neque contrarium tamen argumentum duxeris, quod ſecundum Graecorum & Romanorum religioſos ritus paſſim de Diis, ſacrificiis & aliis rebus mentionem faciat. id fabulae oeconomia poſtulabat: nec ſimilibus in caſibus haec evitarunt ſcriptores, qui certo puriores cerimonias ſecuti fuerunt. Haec ſunt, quae mihi diſſerere in promtu fuerunt de *Charitone Aphrodiſienſi*.

Dum autem liber hic, tantum non ad umbilicum perductus, diutius in typothetarum officinis moratur, quaedam egregiorum Virorum *Criticae Lucubrationes* lucem adſpexere: quales in primis *Lectiones Cl. Frederici Ludovici Abreſchii* & *Cl. Adriani Heringa, Medici literatiſſimi, Obſervationes*. In quibus ſane juſta & modeſta regnat Criſis. at quas ante alias hic memoro, quia, dum ſerius illas dedita opera inſpexerim, quaedam a me loca fuiſſe eadem attentata, & diverſo modo vel explicata vel emendata nunc demum animadverti. quod caſu eveniſſe Viri praeſtantiſſimi ſibi perſuadeant. quamvis alioquin nulli religioni fuerit a doctiſſimis Viris & maximi merito a me factis in diverſum abire. Vale, Erudite Lector, & fave.

Amſtelodami Kalendis Martiis
Anno MDCCL

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ
τῶν περὶ
ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ
ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ
ΛΟΓΟΣ Α.

α. ΧΑΡΙΤΩΝ Ἀφροδισιεύς, Ἀθηναγόρου τοῦ ῥήτορος ὑπογραφεύς, πάθος ἐρωτικὸν ἐν Συρρακούσαις γενόμενον διηγήσομαι. Ἑρμοκράτης, ὁ Συρρακουσίων στρατηγός, οὗτος ὁ νικήσας Ἀθηναίους, εἶχε θυγατέρα Καλλιρρόην τοὔνομα, θαυμαστόν τι χρῆμα παρθένου, καὶ ἄγαλμα τῆς ὅλης Σικελίας. ἦν γὰρ τὸ κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον, ἀλλὰ θεῖον· οὐδὲ Νηρεΐδος ἢ νύμφης τῶν ὀρειῶν, ἀλλ' αὐτῆς Ἀφροδίτης παρθένου. Φήμη δὲ τοῦ παραδόξου θεάματος πανταχοῦ διέτρεχε, καὶ μνηστῆρες κατέρρεον εἰς Συρρακούσας, ἰδιῶταί τε καὶ παῖδες τυράννων, οὐκ ἐκ Σικελίας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ Ἰταλίας καὶ Ἠπείρου .... ων ἐν Ἠπείρῳ ... ὁ δὲ Ἔρως κράτος ἴδιον .. εας συλλέξας .. Χαιρέας γάρ τις ἦν μειρα .... φον πάντων ὑπερέχον, οἷον Ἀχιλλεὺς ...... ρω κάλλιστος λέγεται ἢ Ἀλκιβιάδης ... κνύουσι πατρὸς Ἀρίστωνος, τὰ πρῶτα ἐν Συρρακούσαις μετὰ Ἑρμοκράτην φερομένου .... ἐν αὐτοῖς πολιτικὸς φθόνος ..... ἐν πᾶσιν ἢ ἀλλήλοις . ε ... ανο ...... ἐστιν ὁ Ἔρως,

καὶ χαίρει τοῖς παραδόξοις κατορθώμασιν. ἐζήτησε δὲ τοιόνδυσὶ κα......... ..καὶ πᾶσα ....αι........ος ἀπη ..... εἰς τὸν νεών. τε.......... προήγαγεν .... κελεύσαντος προσκυνῆσαι ...... Χαιρέας ... γυμνάσιον ἐβάδιζε .... δε στίλβων ὥσπερ ἀστήρ. ἐπήνθει γὰρ αὐτοῦ τὸ ......, τῆς παλαίστρας .... ὥσπερ ἄργυρος ἢ χρυσὸς ἐκ τύχης ο .... τῶ ... συνέπεσον ἀλλήλοις τοῦ θεοῦ πολιτευσαμένου τὴν δε .... μαχ ...... θείσης .. τικὸν ἀντέδωκαν ἀλλήλοις ...... νει ...... Χαιρέας οἴκαδε μετὰ τοῦ τραύματος ἀπήει ... . αν .... ειαν καὶ καταπεσεῖν μὲν αἰδούμενος ...... παρθένος τῆς Ἀφροδίτης τοῖς ποσὶ προσέπεσε, καὶ καταφιλοῦσα· τί μοι, εἶπεν, κ... ἄνδρα....ιου...ον ἔδειξας. νὺξ ἐπῆλθεν ἀμφοτέροις δεινή. τὸ γὰρ πῦρ ἐξεκαίετο.....ἡ παρθένος..δι... τῆς αὐτῆς αἰδουμένη κατάφωρος γενέσθαι. χαι..εια δε..........ἤδη τοῦ τραύματος αὐτὸν φθίνοντος, ἀπετόλμησεν εἰπεῖν πρὸς τοὺς γονεῖς, ὅτι ἐρᾷ, καὶ οὐ βιώσεται τοῦ Καλλιρρόης γάμου μὴ τυχών. ἐστέναξεν ὁ πατὴρ .... οἴχῃ δή μοι, τέκνον. δῆλον γάρ ἐστιν, ὅτι Ἑρμοκράτης οὐκ ἂν δοίη σοι τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ..... μνηστῆρσι γὰρ.....οὐκ οὖν οὐδὲ πειράσασθαι δεῖ, μὴ φανερῶς......ὁ μὲν πατὴρ παρεμυθεῖτο τὸν παῖδα· τῷ δὲ ηὔξετο τὸ κακόν, ὥστε μηδὲ ἐπὶ τὰς συνήθεις...ον..αναι διατριβάς. ἐπόθει δὲ τὸ γυμνάσιον Χαιρέαν, καὶ ὥσπερ. ἐρήμιον.....ην η... ἐφίλει γὰρ αὐτὸν ἡ νεο .... πολυπραγμονοῦντες γὰρ τὴν αἰτίαν ἔμαθον τῆς νόσου, καὶ ἔλεος πάντας εἰσῄει μειρακίου καλοῦ κινδυνεύοντος ἀπολέσθαι διὰ πάθος ψυχῆς εὐφυοῦς. ἐνές..νόμιμος ἐκκλησία. συγκαθεσθεὶς οὖν ὁ δῆμος τοῦτο πρῶτον καὶ.... ἐβόα. καλὸς Ἑρμοκράτης, μέγας στρατηγός, σῶζε Χαιρέαν. τοῦτο πρῶτον τῶν τροπαίων. ἡ πόλις μνηστεύεται τοὺς γάμους σήμερον ἀλλήλων ἀξίως τίς ἂν ἀνὴρ μηνύσειε τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἧς ὁ Ἔρως ἦν ὁ δημαγωγός, ἀνὴρ δὲ φιλόπα-

τεις

τεις Ἑρμοκράτης ἀντειπεῖν οὐκ ἠδυνήθη τῇ πόλει δεομένῃ. κατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ πᾶς ὁ δῆμος ἐξεπήδησε τοῦ θεάτρου, ϗ οἱ μὲν νέοι ἀπῄεσαν ἐπὶ τὸν Χαιρέαν· ἡ βουλὴ δὲ ϗ οἱ ἄρχοντες ἠκολούθουν Ἑρμοκράτει. παρῆσαν δὲ ϗ αἱ γυναῖκες αἱ Συρρακουσίων ἐπὶ τὴν οἰκίαν νυμφαγωγοῦσαι. ὑμέναιος ᾔδετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν· μεσταὶ δὲ αἱ ῥύμαι στεφάνων, λαμπάδων· ἐρραίνετο τὰ πρόθυρα οἴνῳ ϗ μύροις. ἡδεῖαν ταύτην τὴν ἡμέραν ἤγαγον οἱ Συρρακούσιοι τῆς τῶν ἐπινικίων. ἡ δὲ παρθένος, οὐδὲν εἰδυῖα τούτων, ἔρριπτο ἐπὶ τῆς κοίτης ἐγκεκαλυμμένη, ϗ κλαίουσα, ϗ σιωπῶσα. προσελθοῦσα δὲ ἡ τροφὸς τῇ κλίνῃ, Τέκνον, εἶπε, διανίστασο· πάρεστι γὰρ ἡ εὐκταιοτάτη πασῶν ἡμῖν ἡμέρα. ἡ πόλις σε νυμφαγωγεῖ.

Τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα ϗ φίλον ἦτορ.

οὐ γὰρ ᾔδει τίνι γαμεῖται. ἄφωνος εὐθὺς ἦν, ϗ σκότος αὐτῆς τῶν ὀφθαλμῶν κατεχύθη, ϗ ὀλίγου δεῖν δὲ ἐξέπνευσεν. ἐδόκει δὲ τοῦτο τοῖς ὁρῶσιν αἰδώς. ἐπεὶ δὲ ταχέως ἐκόσμησαν αὐτὴν αἱ θεραπαινίδες, τὸ πλῆθος ἐπὶ τῶν θυρῶν ἀπέλιπον· οἱ δὲ γονεῖς τὸν νυμφίον εἰσήγαγον πρὸς τὴν παρθένον. ὁ μὲν οὖν Χαιρέας προσδραμὼν αὐτὴν κατεφίλει. Καλλιρρόη δὲ γνωρίσασα τὸν ἐρώμενον, ὥσπερ τι λύχνου φῶς ἤδη σβεννύμενον ἐπιχυθέντος ἐλαίου, πάλιν ἀνέλαμπε, ϗ μείζων ἐγένετο ϗ κρείττων. ἐπεὶ δὲ προῆλθεν εἰς τὸ δημόσιον, θάμβος ὅλον τὸ πλῆθος κατέλαβεν, ὥσπερ Ἀρτέμιδος ἐν ἐρημίᾳ κυνηγέταις ἐπιστάσης. πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ϗ προσεκύνησαν· πάντες δὲ Χαιρέαν μὲν ἐθαύμαζον, Καλλιρρόην δὲ ἐμακάριζον. τοιοῦτον ὑμνοῦσι ποιηταὶ τὸν Θέτιδος γάμον ἐν Πηλίῳ γεγονέναι· πλὴν ϗ ἐνταῦθά τις εὑρέθη βάσκανος δαίμων, ὥσπερ ἐκεῖ φασι τὴν Ἔριν.

β. Οἱ γὰρ μνηστῆρες ἀποτυχόντες τοῦ γάμου λύπην ἐλάμβανον μετ' ὀρ-

γῆς. τέως οὖν μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ὡμονόησαν τότε. διὰ δὲ τὴν ὁμόνοιαν, ὑβρισθῆναι δοκοῦντες, συνῆλθον εἰς βουλευτήριον κοινόν. ἐστρατολόγει δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τὸν κατὰ Χαιρέου πόλεμον ὁ φθόνος. καὶ πρῶτος ἀναστὰς νεανίας τις Ἰταλιώτης, υἱὸς τοῦ Ῥηγίνων τυράννου, τοιαῦτα ἔλεγεν· Εἰ μέν τις ἐξ ἡμῶν ἔγημεν, οὐκ ἂν ὠργίσθην· ὥσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἕνα δεῖ νικῆσαι τῶν ἀγωνισαμένων. ἐπεὶ δὲ παρευδοκίμησεν ἡμᾶς ὁ μηδὲν ὑπὲρ γάμου πονήσας, οὐ φέρω τὴν ὕβριν. ἡμεῖς δὲ ἐτάθημεν αὐλείοις θύραις προσαγρυπνοῦντες, καὶ κολακεύοντες τίτθας καὶ θεραπαινίδας, καὶ δῶρα πέμποντες τροφοῖς. πόσον χρόνον δεδουλεύκαμεν, καὶ, τὸ πάντων χαλεπώτατον, ὡς ἀντερασταὶ ἀλλήλους ἐμισήσαμεν. ὁ δὲ πόρνος καὶ πένης, καὶ μηδενὸς κρείττων βασιλέων ἀγωνισαμένων αὐτὸς ἀκόντων τὸν στέφανον ἤρατο. ἀλλὰ ἀνόητον αὐτῷ γενέσθω τὸ ἆθλον, καὶ τὸν γάμον θάνατον τῷ νυμφίῳ ποιήσωμεν. Πάντες οὖν ἐπῄνεσαν, μόνος δὲ ὁ Ἀκραγαντίνων τύραννος ἀντεῖπεν. οὐκ εὐνοίᾳ δὲ εἶπε τῇ πρὸς Χαιρέαν· Κωλύω τὴν ἐπιβουλήν, ἀλλὰ ἀσφαλεστέρῳ τῷ λογισμῷ· μέμνησθε γὰρ, ὅτι Ἑρμοκράτης οὐκ ἔστιν εὐκαταφρόνητος· ὥστε ἀδύνατος ἡμῖν πρὸς αὐτὸν ἡ ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχη. κρείττων δὲ ἡ μετὰ τέχνης. καὶ γὰρ τὰς τυραννίδας πανουργίᾳ μᾶλλον ἢ βίᾳ κτώμεθα. χειροτονήσατέ με τοῦ πρὸς Χαιρέαν πολέμου στρατηγόν. ἐπαγγέλλομαι διαλῦσαι τὸν γάμον. ἐφοπλιῶ γὰρ αὐτῷ ζηλοτυπίαν, ἥτις σύμμαχον λαβοῦσα τὸν ἔρωτα μέγα τὸ κακὸν ἀναπράξεται. Καλλιρρόη μὲν οὖν εὐσταθὴς καὶ ἄπειρος κακοήθους ὑποψίας· ὁ δὲ Χαιρέας, οἷα δὴ γυμνασίοις ἐντραφεὶς, καὶ νεωτερικῶν ἁμαρτημάτων οὐκ ἄπειρος, δύναται ῥαδίως ὑποπτεύσας ἐμπεσεῖν εἰς νεωτερικὴν ζηλοτυπίαν. ἔστι δὲ καὶ προσελθεῖν ἐκείνῳ ῥᾷον καὶ λαλῆσαι. Πάντες ἔτι λέγοντος αὐτοῦ τὴν γνώμην ἐπεψηφίσαντο, καὶ τὸ ἔργον ἐνεχείρισαν, ὡς ἀνδρὶ πᾶν ἱκανῷ μηχανήσασθαι. τοιαύτης οὖν ἐπινοίας ἐκεῖνος ἤρξατο.

γ. Ἑσπέρα μὲν ἦν, ἧκε δὲ ἀγγέλλων τις, ὅτι Ἀρίστων, ὁ πατὴρ Χαιρέου, πεσὼν ἀπὸ κλίμακος ἐν ἀγρῷ, πάνυ ὀλίγας ἔχει τοῦ ζῆν τὰς ἐλπίδας. ὁ δὲ Χαιρέας ἀκούσας, καίτοι φιλοπάτωρ ὤν, ὅμως ἐλυπήθη πλέον . . . ἔμελλεν ἀπελεύσασθαι μόνος. οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν ἐξάγειν ἤδη τὴν κόρην. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ ταύτῃ φανερῶς μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἐπικωμάσαι· κρύφα δὲ καὶ ἀδήλως ἐπελθόντες σημεῖα κώμου ἧσαν καὶ κατέλιπον· ἐστεφάνωσαν τὰ πρόθυρα, μύροις ἔῤῥαναν, οἴνου πηλὸν ἐποίησαν, δᾷδας ἔῤῥιψαν ἡμικαύστους. διέλαμψεν ἡμέρα, καὶ πᾶς ὁ παριὼν. το. στήκει, κοινῷ τινι πολυπραγμοσύνης πάθει. Χαιρέας δὲ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ῥᾷον ἐσχηκότος, ἔσπευδε πρὸς τὴν γυναῖκα. ἰδὼν δὲ τὸν ὄχλον πρὸ τῶν θυρῶν, τὸ μὲν πρῶτον ἐθα . . . ; ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τὴν αἰτίαν, ἐνθουσιῶν εἰστρέχει. καταλαβὼν δὲ τὸν θάλαμον ἔτι κεκλεισμένον, ἤρασσε μετὰ σπουδῆς. ἐπεὶ δὲ ἀνέῳγεν ἡ θεραπαινὶς, ἐπιπεσὼν τῇ Καλλιῤῥόῃ, ὀργὴν μετέβαλεν εἰς λύπην, καὶ περιῤῥηξάμενος ἔκλαιε: πυνθανόμενος δὲ τί σου . . . ἦν, οὔτε ἀπιστεῖν οἷς εἶδεν, οὔτε πιστεύειν οἷς οὐκ ἤθελε, δυνάμενος. ἀπορουμένου αὐτοῦ καὶ τρέμοντος ἡ γυνὴ, μηδὲν ἐπινοοῦσα τῶν γεγονότων, ἱκέτευεν εἰπεῖν τὴν. . . . . ὁ δὲ ὑφαίμοις τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ παχεῖ τῷ φθέγματι κατε. . Κλαίω, φησὶ, τὴν ἐμοῦ δυστυχίαν, ὅτι μου ταχέως ἐπελάθου. καὶ τὸν κῶμον ὠνείδισεν. ἡ δὲ, οἷα θυγάτηρ στρατηγοῦ καὶ φρονήματος πλήρης, πρὸς τὴν ἄδικον διαβολὴν παρωξύνθη. Καὶ, οὐδεὶς ἐπὶ τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἐκώμασεν, εἶπε. τὰ δὲ τὰ πρόθυρα συνήθη τυχὸν ἐστὶ τοῖς κώμοις. καὶ τὸ γεγαμηκέναι σε λυπεῖ τοὺς ἐραστάς. Ταῦτα εἰποῦσα ἀπεστράφη καὶ συγκαλυψαμένη δακρύων ἀφῆκε πηγάς. εὔκολοι δὲ τοῖς ἐρῶσιν αἱ διαλλαγαὶ, καὶ πᾶσαν ἀπολογίαν ἡδέως ἀλλήλων προσδέχονται· μεταβαλλόμενος οὖν ὁ Χαιρέας ἤρξατο κολακεύειν, καὶ ἡ γυνὴ ταχέως αὐτοῦ τὴν μετάνοιαν ἠσπάζετο. ταῦ-

ταῦτα μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸν ἔρωτα, καὶ οἱ ἀμφοτέρων αὐτῶν γονεῖς μακαρίους αὐτοὺς ὑπελάμβανον τὴν τῶν τέκνων ὁρῶντες ὁμόνοιαν.

δ. Ὁ δὲ Ἀκραγαντῖνος, διαπεπτωκυίας αὐτῷ τῆς πρώτης τέχνης, ἥπτετο λοιπὸν ἐνεργεστέρας κατασκευῆς τι τοιοῦτον. ἦν αὐτῷ παράσιτος στωμύλος, καὶ πάσης χάριτος ὁμιλητικῆς ἔμπλεως. τοῦτον ἐκέλευσεν ὑποκριτὴν ἔρωτος γενέσθαι. τὴν ἅβραν γὰρ τῆς Καλλιρρόης καὶ τιμιωτάτην τῶν θεραπαινίδων προσπίπτων φιλεῖν ἐποίει. μόλις οὖν ἔκειτο, πλὴν ὑπηγάγετο τὴν μείρακα μεγάλαις δωρεαῖς, πάντα λέγειν ἀπάγξεσθαι μὴ τυχὼν τῆς ἐπιθυμίας. γυνὴ δὲ εὐάλωτόν ἐστιν, ὅταν ἐρᾶσθαι δοκῇ. ταῦτα οὖν προκατασκευασάμενος ὁ δημιουργὸς τοῦ δράματος, ὑποκριτὴν ἕτερον ἐξηῦρεν, οὐκέτι ὁμοίως εὔχαριν, ἀλλὰ πανοῦργον, καὶ ἀξιόπιστον λαλῆσαι. τοῦτον προδιδάξας ἃ χρὴ πράττειν καὶ λέγειν, ὑπέπεμψεν ἀγνῶτα τῷ Χαιρέᾳ. προσελθὼν δὲ ἐκεῖνος αὐτῷ περὶ τὰς παλαίστρας ἀλύοντι, καὶ μοί, φησιν, υἱὸς ἦν, ὦ Χαιρέα, σὸς ἡλικιώτης, πάνυ σε θαυμάζων καὶ φιλῶν, ὅτε ἔζη. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, σὲ υἱὸν ἐμαυτοῦ νομίζω· καὶ γὰρ εἶ κοινὸν ἀγαθὸν πάσης Σικελίας εὐτυχῶν. δὸς οὖν μοι σχολάζοντα σεαυτὸν, καὶ ἀκούσῃ μεγάλα πράγματα ὅλῳ τῷ βίῳ σου διαφέροντα. Τοιούτοις ῥήμασιν ὁ μιαρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος τοῦ μειρακίου τὴν ψυχὴν ἀνακουφίσας, καὶ μεστὸν ποιήσας ἐλπίδος, καὶ φόβου, καὶ πολυπραγμοσύνης, δεομένου λέγειν ὤκνει, καὶ προεφασίζετο μὴ εἶναι τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον τὸν παρόντα. δεῖν δὲ ἀναβολῆς καὶ σχολῆς μακροτέρας. ἐνέκειτο μᾶλλον ὁ Χαιρέας, ἤδη τι προσδοκῶν βαρύτερον. ὁ δὲ, ἐμβαλὼν αὐτοῦ τὴν δεξιὰν, ἀπῆγεν εἴς τι χωρίον ἠρεμαῖον. εἶτα συναγαγὼν τὰς ὀφρῦς, καὶ ὅμοιος γενόμενος λυπουμένῳ, μικρὸν δέ τι καὶ δακρύσας· Ἀηδῶς μὲν, εἶπεν, ὦ Χαιρέα, σκυθρωπόν σοι πρᾶγμα μηνύων, καὶ πάλαι βουλόμενος εἰπεῖν ὤκνουν. ἐπεὶ δὲ ἤδη φανερῶς ὑβρίζῃ, καὶ θρυλλεῖται πανταχοῦ τὸ

δεινὸν, οὐχ ὑπομένω σιωπᾶν· φύσει τε γὰρ μισοπόνηρός εἰμι, καὶ σοὶ μάλιστα εὔνους. γίνωσκε τοίνυν μοιχευομένην σου τὴν γυναῖκα, καὶ ἵνα τούτῳ πιστεύσῃς, ἕτοιμος ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν δεικνύειν.

Ὣς φάτο. τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα,
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς, χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον.

Ἐπὶ πολὺ μὲν οὖν ἀχανὴς ἔκειτο, μήτε τὸ στόμα, μήτε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπᾶραι δυνάμενος. ἐπεὶ δὲ φωνὴν, οὐχ ὁμοίαν μὲν, ὀλίγην δὲ, συνελέξατο· Δυστυχῆ μὲν, εἶπεν, αἰτῶ παρὰ σοῦ χάριν, αὐτόπτης γενέσθαι τῶν ἡμῶν κακῶν. ὅ μὲν δὲ δεῖξαι, ὅπως εὐλογώτερον ἐμαυτὸν ἀνέλω. Καλλιῤῥόης γὰρ καὶ ἀδικούσης φείσομαι. Προσποίησαι, φησιν, ὡς εἰς ἀγρὸν ἀπιέναι· βαθείας δὲ ἑσπέρας παραφύλαττε τὴν οἰκίαν. ὄψει γὰρ εἰσιόντα τὸν μοιχόν. Συνέθετο ταῦτα, καὶ ὁ μὲν Χαιρέας πέμψας· οὐ γὰρ αὐτὸς ὑπέμεινεν οὐδὲ ἀνελθεῖν· Ἄπειμί, φησιν, εἰς ἀγρόν. Ὁ δὲ κακοήθης ἐκεῖνος καὶ διάβολος συνέταττε τὴν σκηνήν. ἑσπέρας οὖν ἐπιστάσης ὁ μὲν ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν ἦλθεν· ὁ δὲ τὴν ἄβραν τῆς Καλλιῤῥόης διαφθείρας ἐνέβαλεν εἰς τὸν στενωπὸν, ὑποκρινόμενος μὲν τὸ λαθραίοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν προαιρούμενος· πάντα δὲ μηχανώμενος, ἵνα μὴ λάθοι. κόμην εἶχε λιπαρὰν, καὶ βοστρύχους μύρων ἀποπνέοντας, ὀφθαλμοὺς ὑπογεγραμμένους, ἱμάτιον μαλακὸν, ὑπόδημα λεπτόν. δακτύλιοι βαθεῖς ὑπέστιλβον. εἶτα πολὺ περιβλεψάμενος τῇ θύρᾳ προσῆλθε, κρούσας δὲ ἐλαφρῶς τὸ εἰωθὸς ἔδωκε σημεῖον. ἡ δὲ θεράπαινα, καὶ αὐτὴ περίφοβος, ἠρέμα παρανοίξασα, καὶ λαβομένη τῆς χειρὸς, εἰσήγαγε. τοῦτο θεασάμενος Χαιρέας οὐκέτι κατέ-

χεν, ἀλλὰ εἰσέδεξάμην ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν ἀναιρήσων. ὁ δὲ ἐλθὼν παρὰ τὴν αὔλειον θύραν ὑποστὰς, εὐθὺς ἐξῆλθεν. ἡ δὲ Καλλιρρόη ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κλίνης . . ῦσα Χαιρέαν, καὶ μηδὲ λύχνον ἅψασα διὰ τὴν λύπην· ψόφου δὲ ποδῶν γενομένου πρώτη τοῦ ἀνδρὸς ᾔσθετο τὴν ἀναπνοὴν, καὶ χαίρουσα αὐτῷ προσέδραμεν. ὁ δὲ φωνὴν μὲν οὐκ ἔσχεν ὥστε λοιδορήσασθαι· κρατούμενος δὲ ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐλάκτισε προσιοῦσαν. εὐστόχως οὖν ὁ ποὺς κατὰ τοῦ διαφράγματος ἀναχθεὶς ἐπέσχε τῆς παιδὸς τὴν ἀναπνοήν. ἐρριμμένην δὲ αὐτὴν αἱ θεραπαινίδες βαστάσασαι κατέκλιναν ἐπὶ τὴν κοίτην. Καλλιρρόη μὲν οὖν ἄφωνος καὶ ἄπνους ἐπέκειτο νεκρᾶς εἰκόνα πᾶσι παρέχουσα.

ε. Φήμη δὲ, ἄγγελος τοῦ πάθους, καθ' ὅλην τὴν πόλιν διέτρεχεν, οἰμωγὴν ἐγείρουσα διὰ τῶν στενωπῶν ἄχρι τῆς θαλάττης, καὶ πανταχόθεν ὁ θρῆνος ἠκούετο, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐῴκει πόλεως ἁλώσει. Χαιρέας δὲ, ἔτι τῷ θυμῷ ζέων, δι' ὅλης νυκτὸς, ἀποκλείσας ἑαυτὸν, ἐβασάνιζε τὰς θεραπαινίδας, πρώτην δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἄβραν. ἔτι δὲ καιομένων καὶ τεμνομένων αὐτῶν ἔμαθε τὴν ἀλήθειαν. τότε ἔλεος αὐτὸν εἰσῆλθε τῆς ἀποθανούσης, καὶ ἀποκτεῖναι μὲν ἑαυτὸν ἐπεθύμει. Πολύχαρμος δὲ ἐκώλυε, φίλος ἐξαίρετος τοιοῦτος, οἷον Ὅμηρος ἐποίησε Πάτροκλον Ἀχιλλέως. ἡμέρας δὲ γενομένης οἱ ἄρχοντες ἐκλήρουν δικαστήριον τῷ φονεῖ, διὰ τὴν πρὸς Ἑρμοκράτην τιμὴν ἐπισπεύδοντες τὴν κρίσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ δῆμος ἅπας εἰς τὴν ἀγορὰν συνέτρεχεν, ἄλλων ἄλλα κεκραγότων. ἐδημοκόπουν δὲ οἱ τῆς μνηστείας ἀποτυχόντες, καὶ ὁ Ἀκραγαντῖνος ὑπὲρ ἅπαντας, λαμπρός τε καὶ σοβαρὸς, οἷον διαπεπραξάμενος ἔργον, ὃ μηδεὶς ἂν προσεδόκησε. συνέβη δὲ πρᾶγμα καινὸν, καὶ ἐν δικαστηρίῳ μηδὲ πώποτε πραχθέν. ῥηθείσης γὰρ τῆς κατηγορίας ὁ φονεὺς, μετρηθέντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος, ἀντὶ τῆς ἀπολογίας αὑτοῦ κατη-

γόρησε

γόρησε πικρότερον, καὶ πρῶτος τὴν καταδικάζουσαν ψῆφον ἤνεγκεν, οὐδὲν εἰπὼν τῶν πρὸς τὴν ἀπολογίαν δικαίων, οὐ τὴν διαβολὴν, οὐ τὴν ζηλοτυπίαν, οὐ τὸ ἀκούσιον, ἀλλὰ ἐδεῖτο πάντων· Δημοσίᾳ με καταλεύσατε. ἀπεστεφάνωσα τὸν δῆμον. Φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἂν παραδῶτέ με δημίῳ. τοῦτο ὤφειλον παθεῖν, εἰ καὶ θεραπαινίδα Ἑρμοκράτους ἀπέκτεινα. τρόπον ζητήσατε κολάσεως ἀπόρρητον. χείρονα δέδρακα ἱεροσύλων καὶ πατροκτόνων. μὴ θάψητέ με. μὴ μιάνητε τὴν γῆν. ἀλλὰ τὸ ἀσεβὲς καταποντώσατε σῶμα. Ταῦτα λέγοντος θρῆνος ἐξερράγη, καὶ πάντες ἀφέντες τὴν νεκρὰν τὸν ζῶντα ἐπένθουν. Ἑρμοκράτης συνηγόρησε Χαιρέαν πρῶτος. Ἐγὼ, φησὶν, ἐπίσταμαι τὸ συμβὰν ἀκούσιον. βλέπω τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἡμῖν. οὐκ ἐφησθήσονται δυσὶ νεκροῖς, οὐδὲ λυπήσω τεθνεῶσαν τὴν θυγατέρα. ἤκουσα λεγούσης αὐτῆς πολλάκις, ὅτι αὐτῆς μᾶλλον θέλει Χαιρέαν ζῆν. παύσαντες οὖν τὸ περισσὸν δικαστήριον ἐπὶ τὸν ἀναγκαῖον ἀπίωμεν τάφον. μὴ παραδῶμεν χρόνῳ τὴν νεκρὰν, μηδὲ ἄμορφον τῇ παρολκῇ ποιήσωμεν τὸ σῶμα. θάψωμεν Καλλιρρόην ἔτι καλήν. οἱ μὲν οὖν δικασταὶ τὴν ἀπολύουσαν ψῆφον ἀνέθεσαν.

ϛ. Χαιρέας δὲ οὐκ ἀπέλυεν ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐπεθύμει θανάτου, καὶ πάσας ὁδοὺς ἐμηχανᾶτο τῆς τελευτῆς. Πολύχαρμος δὲ ὁρῶν ἄλλως ἀδύνατον ἑαυτῷ τὴν σωτηρίαν· Προδότα, φησὶ, τῆς νεκρᾶς, οὐδὲ θάψαι Καλλιρρόην περιμένεις; ἀλλοτρίαις χερσὶ τὸ σῶμα πιστεύεις; καιρός ἐστί σοι νῦν ἐνταφίων ἐπιμελεῖσθαι πολυτελείας, καὶ τὴν ἐκκομιδὴν κατασκευάσαι βασιλικήν. Ἔπεισεν οὗτος ὁ λόγος. ἐνέβαλε γὰρ φιλοτιμίαν καὶ φροντίδα. τίς ἂν οὖν ἀπαγγεῖλαι δύναιτο κατ' ἀξίαν τὴν ἐκκομιδὴν ἐκείνην. κατέκειτο μὲν Καλλιρρόη νυμφικὴν ἐσθῆτα περικειμένη, καὶ ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης μείζων τε καὶ κρείττων, ὥστε πάντες εἴκαζον αὐτὴν Ἀριάδνῃ καθευδούσῃ. προῄεσαν δὲ τῆς κλίνης, πρῶτοι μὲν οἱ

Συῤῥακουσίων ἱππεῖς, αὐτοῖς ἵπποις κεκοσμημένοι· μετὰ τούτους ὁπλῖται, φέροντες σημεῖα τῶν Ἑρμοκράτους τροπαίων. εἶτα ἡ βουλὴ, καὶ ἐν μέσῳ τῷ δήμῳ πάντες Ἑρμοκράτη δορυφοροῦντες. ἐφέρετο δὲ καὶ Ἀρίστων, ἔτι νοσῶν, θυγατέρα καὶ κυρίαν Καλλιῤῥόην ἀποκαλῶν. ἐπὶ τούτοις αἱ γυναῖκες τῶν πολιτῶν μελανείμονες. εἶτα πλοῦτος ἐνταφίων βασιλικός. πρῶτος μὲν ὁ τῆς φερνῆς χρυσός τε καὶ ἄργυρος. ἐσθήτων κάλλος καὶ κόσμος· συνέπεμψε δὲ ὁ Ἑρμοκράτης πολλὰ ἐκ τῶν λαφύρων· συγγενῶν τε δωρεαὶ καὶ φίλων. τελευταῖος δ' ἐπηκολούθει ὁ Χαιρέου πλοῦτος. ἐπεθύμει γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν, πᾶσαν τὴν οὐσίαν συγκαταφλέξαι τῇ γυναικί. ἔφερον δὲ τὴν κλίνην οἱ Συῤῥακουσίων ἔφηβοι, καὶ ἐπηκολούθει τὸ πλῆθος. τούτων δὲ θρηνούντων μάλιστα Χαιρέας ἠκούετο. ἦν δὲ τάφος μεγαλοπρεπὴς Ἑρμοκράτους πλησίον τῆς θαλάσσης, ὥστε καὶ τοῖς πόῤῥωθεν πλέουσι περίβλεπτος εἶναι. τοῦτον, ὥσπερ θησαυρὸν, ἐπλήρωσεν ἡ τῶν ἐνταφίων πολυτέλεια. τὸ δὲ δοκοῦν εἰς τιμὴν τῆς νεκρᾶς γεγονέναι, μειζόνων πραγμάτων ἐκίνησεν ἀρχήν.

ζ. Θήρων γάρ τις ἦν, πανοῦργος ἄνθρωπος, ἐξ ἀδικίας πλέων τὴν θάλασσαν, καὶ λῃστὰς ἔχων ὑφορμοῦντας τοῖς λιμέσιν. ὄνομα πορθμίου πειρατήριον συγκρο . . . . οὗτος, τῇ ἐκκομιδῇ παρατυχὼν, ἐποφθάλμισε τῷ χρυσῷ, καὶ νύκτωρ κατὰ κλίνης οὐκ ἐκοιμᾶτο, λέγων πρὸς ἑαυτόν· Ἀλλὰ ἐγὼ κινδυνεύω μαχόμενος τῇ θαλάσσῃ, καὶ τοὺς ζῶντας ἀποκτείνων ἕνεκα λημμάτων μικρῶν, ἐξὸν πλουτῆσαι παρὰ μιᾶς νεκρᾶς. ἀνεῤῥίφθω κύβος. οὐκ ἀφήσω τὸ κέρδος. τίνας δ' οὖν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν στρατολογήσω; σκέψαι, Θήρων, τίς ἐπιτήδειος, ὧν οἶδα. Ζηνοφάνης ὁ Θούριος· συνετὸς μὲν, ἀλλὰ δειλός. Μένων ὁ Μεσήνιος· τολμηρὸς μὲν, ἀλλὰ προδότης. Ἐπεξιὼν δὲ τῷ λογισμῷ καθέκαστον, ὥσπερ ἀργυρογνώμων, πολλοὺς ἀποδοκιμάσας, ὅμως ἔδοξε τινὰς ἐπιτη-

τη-

τηδείους. ἕωθεν οὖν διατρέχων εἰς τὸν λιμένα, ἕκαστον αὐτῶν ἀνεζήτει. εὗρε δὲ ἐνίους μὲν ἐν πορνείοις, οὓς δὲ ἐν καπηλείοις, οἰκεῖον στρατὸν τοιούτῳ στρατηγῷ. Φήσας οὖν ἔχειν τι διαλεχθῆναι πρὸς αὐτοὺς ἀναγκαῖον, κατόπιν τοῦ λιμένος ἀπήγαγε, καὶ τούτων ἤρξατο τῶν λόγων. Ἐγὼ θησαυρὸν εὑρὼν ὑμᾶς κοινωνοὺς εἰλόμην ἐξ ἁπάντων· οὐ γάρ ἐστιν ἑνὸς τὸ κέρδος, οὐδὲ πόνου πολλοῦ δεόμενον, ἀλλὰ μία νὺξ δύναται ποιῆσαι πάντας ἡμᾶς πλουσίους. οὐκ ἄπειροι δὲ ἐσμὲν τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, ἃ παρὰ μὲν τοῖς ἀνοήτοις ἀνθρώποις ἔχει διαβολὴν, ὠφέλειαν δὲ τοῖς φρονίμοις δίδωσι. Συνῆκαν εὐθὺς λῃστείαν, ἢ τυμβωρυχίαν, ἢ ἱεροσυλίαν καταγγέλλειν. καὶ, Παῦσαι, ἔφησαν, τοὺς πεπεισμένους ἤδη, καὶ μόνον μήνυε τὴν πρᾶξιν, καὶ τὸν καιρὸν μὴ παραπολλύωμεν. Ὁ δὲ Θήρων ἔνθεν ἑλών· Ἑωράκατε, φησὶ, χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῆς νεκρᾶς. οὗτος ἡμῶν τῶν ζώντων δικαιότερος γένοιτ' ἄν. δοκεῖ δή μοι νυκτὸς ἀνοῖξαι τὸν τάφον, εἶτα ἐνθεμένους τῷ κέλητι, πλεύσαντας ὅποι ποῖ ἂν φέρῃ τὸ πνεῦμα, διαπωλῆσαι τὸν φόρτον ἐπὶ ξένης. Ἤρεσε. Νῦν μὲν οὖν, φησὶ, τρέπεσθε ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβάς· βαθείας δὲ ἑσπέρας ἕκαστος ἐπὶ τὸν κέλητα κατίτω κομίζων οἰκοδομικὸν ὄργανον. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἔπραττον.

η. Τὰ δὲ περὶ Καλλιρρόην δευτέραν ἄλλην ἐλάμβανε παλιγγενεσίαν, καί τινος αἱρέσεως ταῖς ἀπολειφθείσαις ἀναπνοαῖς ἐκ τῆς ἀσιτίας ἐγγενομένης, μόγις καὶ κατ' ὀλίγον ἀνέπνευσεν· ἔπειτα κινεῖν ἤρξατο κατὰ μέλη τὸ σῶμα. διανοίγουσα δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αἴσθησιν ἐλάμβανεν ἐγειρομένης ἐξ ὕπνου, καὶ ὡς συγκαθεύδοντα Χαιρέαν ἐκάλεσεν. ἐπεὶ δὲ οὔτε ὁ ἀνὴρ, οὔτε αἱ θεραπαινίδες ἤκουον, πάντα δὲ ἦν ἔρημα καὶ σκότος, φρίκη καὶ τρόμος τὴν παῖδα κατελάμβανεν, οὐ δυναμένην τῷ λογισμῷ συμβαλεῖν τὴν ἀλήθειαν. μόλις δὲ ἀνεγειρομένη στεφά-

γων προσήψατο καὶ ταινιῶν, ψόφον ἐποίει χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου. πολλὴ δὲ ἦν ἀρωμάτων εὐνή. τότ' οὖν ἀνεμνήσθη τοῦ λακτίσματος, καὶ τοῦ δι' ἐκεῖνο πτώματος. μόγις τε τὴν ἐκ τῆς ἀγωνίας ἐνόησε τάφον. ἔρρηξεν οὖν φωνὴν ὅσην ἐδύνατο ζῶσα. καὶ βοηθεῖτε. ἐπεὶ δὲ πολλάκις αὐτῆς κεκραγυίας οὐδὲν ἐγίνετο πλέον, ἀπήλπισεν ἔτι τὴν σωτηρίαν, καὶ ἐνθεῖσα τοῖς γόνασι τὴν κεφαλὴν ἐθρήνει λέγουσα· Οἴμοι τῶν κακῶν· ζῶσα κατώρυγμαι, μηδὲν ἀδικοῦσα, καὶ ἀποθνήσκω θάνατον μακρόν. ὑγιαίνουσάν με πενθοῦσι. τίνα τις ἄγγελον πέμψει; ἄδικε Χαιρέα, μέμφομαί σε, οὐχ ὅτι με ἀπέκτεινας, ἀλλ' ὅτι μὲν ἔσπευσας ἐκβαλεῖν τῆς οἰκίας. οὐκ ἔδει σε ταχέως θάψαι Καλλιρρόην οὐδ' ἀληθῶς ἀποθανοῦσαν. ἀλλ' ἤδη τάχα τι βουλεύῃ περὶ γάμου. Κἀκείνη μὲν ἐν ποικίλοις ἦν ὀδυρμοῖς.

θ. Ὁ δὲ Θήρων, φυλάξας αὐτὸ τὸ μεσονύκτιον, ἀψοφητὶ προσῄει τῷ τάφῳ, κούφως ταῖς κώπαις ἁπτόμενος τῆς θαλάσσης. ἐμβαίνων δὲ πρῶτον ἐπέταξε τὴν ὑπηρεσίαν . . . . . . τοῦτον. τέσσαρες μὲν ἀπέστειλεν ἐπὶ κατασκοπὴν, εἴ τινες προσίοιεν εἰς τὸν τόπον, εἰ μὲν δύναιντο, φονεύειν· εἰ δὲ μή, συνθήματι μηνύειν τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. πέμπτος δὲ αὐτὸς προσῄει τῷ τάφῳ· τοὺς δὲ λοιπούς, ἦσαν γὰρ οἱ σύμπαντες ἑκκαίδεκα, μένειν ἐπὶ τοῦ κέλητος ἐκέλευσε, καὶ τὰς κώπας ἔχειν ἐπτερωμένας· ἵνα, ἐάν τι αἰφνίδιον συμβαίνῃ, ταχέως τοὺς ἀπὸ γῆς ἁρπάσαντες ἀποπλεύσωσιν. ἐπεὶ δὲ μοχλοὶ προσηνέχθησαν, καὶ σφοδροτέρα πληγὴ πρὸς τὴν ἀνάρρηξιν τοῦ τάφου, τὴν Καλλιρρόην κατελάμβανεν ὁμοῦ πάντα· φόβος, χαρά, λύπη, θαυμασμός, ἐλπίς, ἀπιστία. Πόθεν ὁ ψόφος; ἆρά τις δαίμων κατὰ νόμον κοινὸν τῶν ἀποθνησκόντων ἐπ' ἐμὲ παραγίνεται τὴν ἀθλίαν. ἢ ψόφος οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ φωνὴ καλούντων με τῶν ὑποχθονίων πρὸς αὐτούς. τυμβωρύχους

μᾶλ-

μᾶλλον εἰκὸς εἶναι. καὶ γὰρ τοῦτό μου ταῖς συμφοραῖς προσετέθη. πλοῦτος ἄχρηστος νεκρῷ. ταῦτα ἔτι λογιζομένης αὐτῆς προὔβαλε τὴν κεφαλὴν ὁ λῃστὴς, καὶ κατὰ μικρὸν εἰσεδύετο. Καλλιῤῥόη δὲ αὐτῷ προσπέσασα, βουλομένη δεηθῆναι· κἀκεῖνος φοβηθεὶς ἐξεπήδησε, τρέμων δὲ πρὸς τοὺς ἑταίρους ἐφθέγξατο· Φεύγωμεν ἐντεῦθεν· δαίμων γάρ τις φυλάττει τὰ ἔνδον, καὶ εἰσελθεῖν ἡμῖν οὐκ ἐπιτρέπει. Κατεγέλασε Θήρων, δειλὸν εἰπὼν καὶ νεκρότερον τῆς τεθνεώσης. εἶτα ἐκέλευσε ἄλλον εἰσελθεῖν. ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἐπέμενεν, αὐτὸς εἰσῆλθε προβαλλόμενος τὸ ξίφος. λάμψαντος δὲ τοῦ σιδήρου, δείσασα ἡ Καλλιῤῥόη μὴ φονευθῇ, πρὸς τὴν γωνίαν ἐξέτεινεν ἑαυτὴν, κἀκεῖθεν ἱκέτευεν, λεπτὴν ἀφεῖσα φωνήν· Ἐλέησον, ὅστις ποτ' εἶ, τὴν οὐκ ἐλεηθεῖσαν ὑπὸ ἀνδρὸς, οὐδὲ γονέων· μὴ ἀποκτείνῃς ἣν σέσωκας μᾶλλον. ἐθάρσησεν ὁ Θήρων, καὶ, οἷα δεινὸς ἀνὴρ, ἐνόησε τὴν ἀλήθειαν. ἔστη δὲ σύννους, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβουλεύσατο κτεῖναι τὴν γυναῖκα, νομίζων ἐμπόδιον ἔσεσθαι τῆς ὅλης πράξεως. ταχεῖα δὲ διὰ τὸ κέρδος ἐγένετο μετάνοια, καὶ πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Ἔστω καὶ αὐτὴ τῶν ἐνταφίων μέρος. πολὺς μὲν ἄργυρος ἐνταῦθα, πολὺς δὲ χρυσός. τούτων δὲ πάντων τὸ τῆς γυναικὸς τιμιώτερον κάλλος. Λαβόμενος οὖν τῆς χειρὸς ἐξήγαγεν αὐτήν. εἶτα καλέσας τὸν συνεργόν· Ἰδοὺ, φησὶν, ὁ δαίμων ὃν ἐφόβου. καλός γε λῃστὴς φοβηθεὶς καὶ γυναῖκα. ὑμεῖς μὲν οὖν φυλάττετε ταύτην· θέλω γὰρ αὐτὴν ἀποδοῦναι τοῖς γονεῦσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκφέρωμεν τὰ ἔνδον ἀποκείμενα, μηκέτι μηδὲ τῆς νεκρᾶς αὐτὰ τηρούσης.

ι. Ἐπεὶ δὲ ἐνέπλησαν τὸν κέλητα τῶν λαφύρων, ἐκέλευσεν ὁ Θήρων τὸν φύλακα μικρὸν ἀποστῆναι μετὰ τῆς γυναικός. εἶτα βουλὴν προσέθηκε περὶ αὐτῆς. ἐγένοντο δὲ αἱ γνῶμαι διάφοροι καὶ ἀλλήλαις ὑπεναντίαι. πρῶτος γάρ τις εἶπεν· Ἐφ' ἕτερα μὲν ἤλθομεν, ὦ συστρατιῶται,

βέλτιον δὲ τὸ παρὰ τῆς τύχης ἀποβέβηκε. χρησώμεθα αὐτῷ. δυνάμεθα γὰρ ἀκινδύνως εἰργάσθαι· δοκεῖ δέ μοι τὰ μὲν ἐντάφια κατὰ χώραν ἐᾶν, ἀποδοῦναι δὲ τὴν Καλλιρρόην ἀνδρὶ καὶ πατρὶ φήσαντας, ὅτι προσωρμίσθημεν τῷ τάφῳ κατὰ συνήθειαν ἁλιευτικὴν, ἀκούσαντες δὲ φωνὴν ἠνοίξαμεν κατὰ φιλανθρωπίαν, ἵνα σώσωμεν τὴν ἔνδον ἀποκεκλεισμένην. ὁρκίσωμεν δὲ τὴν γυναῖκα πάντα ἡμῖν μαρτυρεῖν. ἡδέως δὲ ποιήσει, χάριν ὀφείλουσα τοῖς εὐεργέταις, δι' ὧν ἐσώθη. πόσης οἴεσθε χαρᾶς ἐμπλήσομεν τὴν ὅλην Σικελίαν; πόσας ληψόμεθα δωρεὰς; ἅμα δὲ καὶ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια καὶ πρὸς θεοὺς ὅσια ταῦτα ποιήσομεν. Ἔτι δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἕτερος ἀντεῖπεν· Ἄκαιρε καὶ ἀνόητε, νῦν ἡμᾶς κελεύεις φιλοσοφεῖν; ἆρά γε τὸ τυμβωρυχεῖν ἡμᾶς ἐποίησε χρηστούς. ἐλεήσομεν ἣν οὐκ ἠλέησεν ἴδιος ἀνὴρ, ἀλλ' ἀπέκτεινεν. οὐδὲν γὰρ ἠδίκηκεν ἡμᾶς· ἀλλ' ἀδικήσει τὰ μέγιστα. πρῶτον μὲν γὰρ, ἂν ἀποδῶμεν αὐτὴν τοῖς προσήκουσιν, ἄδηλον ἣν ἕξουσι γνώμην περὶ τοῦ γεγονότος, καὶ ἀδύνατον μὴ ὑποπτευθῆναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἤλθομεν ἐπὶ τὸν τάφον. ἐὰν δὲ καὶ χαρίσωνται τὴν τιμωρίαν ἡμῖν οἱ τῆς γυναικὸς συγγενεῖς, ἀλλ' οἱ Ἄρχοντες καὶ ὁ δῆμος αὐτὸς οὐκ ἀφήσει τυμβωρύχους ἄγοντας κατ' αὐτῶν τὸ φορτίον. τάχα δέ τις ἐρεῖ λυσιτελέστερον εἶναι, πωλῆσαι τὴν γυναῖκα. τιμὴν γὰρ εὑρήσει διὰ τὸ κάλλος. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο κίνδυνον. ὁ μὲν γὰρ χρυσὸς οὐκ ἔχει φωνὴν, οὐδὲ ὁ ἄργυρος ἐρεῖ πόθεν αὐτὸν εἰλήφαμεν. ἔξεστιν ἐπὶ τούτοις πλάσασθαι καὶ διηγήματα. φορτίον δὲ ἔχον ὀφθαλμούς τε καὶ ὦτα καὶ γλῶσσαν τίς ἂν ἀποκρύψαι δύναιτο· καὶ γὰρ οὐδὲ ἀνθρώπινον τὸ κάλλος, ἵνα λάθωμεν, ὅτι δούλην ἐροῦμεν. τίς αὐτὴν ἰδὼν τούτῳ πιστεύσει; φονεύσωμεν οὖν αὐτὴν ἐνθάδε, καὶ μὴ περιάγωμεν καθ' αὐτῶν τὸν κατήγορον. Πολλῶν δὲ τούτῳ συντιθεμένων, οὐδετέρᾳ γνώμῃ Θήρων ἐπεψήφισε. Σὺ μὲν γὰρ εἶπε, κίνδυνον ἐπάγεις, σὺ δὲ κέρδος ἀπολλύεις. ἐγὼ δὲ ἀποδώσομαι τὴν γυναῖκα μᾶλλον ἢ

ἀπολέσω. πωλουμένη μὲν γὰρ σιγήσει διὰ τὸν φόβον· πραθεῖσα δὲ κατηγορείτω τῶν μὴ παρόντων. οὐδὲ γὰρ ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν. ἀλλ' ἐμβαίνετε. πλέωμεν· ἤδη γάρ ἐστι πρὸς ἡμέραν.

ια. Ἀναχθεῖσα δὲ ἡ ναῦς ἐφέρετο λαμπρῶς. οὐδὲ γὰρ ἐβιάζοντο πρὸς κῦμα καὶ πνεῦμα, τῷ μὴ προκεῖσθαί τινα πλοῦν ἴδιον αὐτοῖς. ἀλλ' ἅπας ἄνεμος οὔριος αὐτοῖς ἐδόκει, καὶ κατὰ πρύμναν εἱστήκει. Καλλιρρόην δὲ παρεμυθεῖτο Θήρων, ποικίλαις ἐπινοίαις πειρώμενος ἀπατᾷν. ἐκείνη δὲ ᾐσθάνετο τὰ καθ' ἑαυτῆς, καὶ ὅτι ἄλλοις ἐσώθη· προσεποιεῖτο δὲ μὴ νοεῖν, ἀλλὰ πιστεύειν, δεδοικυῖα μὴ ἄρα καὶ ἀνέλωσιν αὐτὴν, ὡς ὀργιζομένην. εἰποῦσα δὲ μὴ φέρειν τὴν θάλασσαν, ἐγκαλυψαμένη καὶ δακρύσασα· Σὺ μὲν, ἔφη, πάτερ, ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσσῃ τριακοσίας ναῦς Ἀθηναίων κατεναυμάχησας. ἥρπασε δέ σου τὴν θυγατέρα κέλης μικρὸς, καὶ οὐδέν μοι βοηθεῖς. ἐπὶ ξένην ἄγομαι γῆν, καὶ δουλεύειν με δεῖ τὴν εὐγενῆ. τάχα δὲ ἀγοράσει τις τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα δεσπότης Ἀθηναίων· πόσῳ μοι κρεῖττον ἦν ἐν τάφῳ κεῖσθαι νεκράν. πάντως ἂν μετ' ἐμοῦ Χαιρέας ἐκηδεύθη· νῦν δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες διεζεύχθημεν. Ἡ μὲν οὖν ἐν τοιούτοις ἦν ὀδυρμοῖς. οἱ δὲ λῃσταὶ νήσους μικρὰς καὶ πολλὰς παρέπλεον. οὐ γὰρ ἦν τὰ φορτία πενήτων. ἐζήτουν δὲ πλουσίους ἄνδρας. ὡρμίσαντο δὲ καταντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ὑπό τινα χηλήν. πηγὴ δὲ ἦν αὐτόθι πολλοῦ καὶ καθαροῦ νάματος καὶ λειμὼν εὐφυής. ἔνθα τὴν Καλλιρρόην προαγαγόντες φαιδρύνεσθαι καὶ ἀναπαύσασθαι κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἠξίωσαν, διασώζειν θέλοντες αὐτῆς τὸ κάλλος. μόνοι δ' ἐβουλεύοντο, ὅποι χρὴ τὸν στόλον ὁρμίσαι, καί τις εἶπεν· Ἀθῆναι πλησίον μεγάλη καὶ εὐδαίμων πόλις. ἐκεῖ πλῆθος μὲν ἐμπόρων εὑρήσομεν, πλῆθος γὰρ πλουσίων. ὥσπερ γὰρ ἐν ἀγορᾷ τοὺς ἄνδρας, οὕτως ἐν Ἀθήναις τὰς πόλεις ἐστὶν ἰδεῖν. ἐδόκει δὲ πᾶσι καταπλεῖν εἰς Ἀθή-

νας·

νας· οὐκ ἤρεσκε δὲ Θήρωνι τῆς πόλεως ἡ περιεργία. Μόνοι γὰρ ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε τὴν πολυπραγμοσύνην τῶν Ἀθηναίων. δῆμός ἐστι λάλος καὶ φιλόδικος, ἐν δὲ τῷ λιμένι μυρίοι συκοφάνται. πεύσονται τίνες ἐσμὲν, καὶ πόθεν ταῦτα φέρομεν τὰ φορτία. ὑποψία καταλήψεται πονηρὰ τοὺς κακοήθεις. Ἄρειος πάγος εὐθὺς ἐκεῖ, καὶ ἄρχοντες τυράννων βαρύτεροι. μᾶλλον Συῤῥακουσίων Ἀθηναίους φοβηθῶμεν. χωρίον ὑμῖν ἐπιτήδειόν ἐστιν Ἰωνία. καὶ γὰρ πλοῦτος ἐκεῖ βασιλικὸς, ἐκ τῆς μεγάλης Ἀσίας ἄνωθεν ἐπιῤῥέων, καὶ ἄνθρωποι τρυφῶντες καὶ ἀπράγμονες. ἐλπίζω δέ τινας αὐτόθεν εὑρήσειν καὶ γνωρίμους. Ὑδρευσάμενοι δὲ καὶ λαβόντες ἀπὸ τῶν παρουσῶν ὁλκάδων ἐπισιτισμὸν, ἔπλεον εὐθὺ Μιλήτου. τελταῖοι δὲ κατήχθησαν εἰς ὅρμον, ἀπέχοντα τῆς πόλεως σταδίους ὀγδοήκοντα, εὐφυέστατον εἰς ὑποδοχήν. ἔνθα δὲ Θήρων κώπας ἐκέλευσεν ἐκφέρειν, καὶ μονὴν ποιεῖν τῇ Καλλιῤῥόῃ, καὶ πάντα παρέχειν εἰς τρυφήν. ταῦτα δὲ οὐκ ἐκ φιλανθρωπίας ἔπραττεν, ἀλλ' ἐκ φιλοκερδίας, ὡς ἔμπορος μᾶλλον ἢ λῃστής.

ιβ. Αὐτὸς δὲ διέδραμεν εἰς ἄστυ παραλαβὼν δύο τῶν ἐπιτηδείων. εἶτα φανερῶς μὲν οὐκ ἐβούλετο ζητεῖν τὸν ὠνητὴν, οὐδὲ περιβόητον τὸ πρᾶγμα ποιεῖν, κρύφα δὲ καὶ διὰ χειρὸς ἔσπευδε τὴν πρᾶσιν. δυσδιάθετον δὲ ἀπέβαινεν. οὐ γὰρ ἦν τὸ κτῆμα πολλῶν, οὐδὲ ἑνὸς τῶν ἐπιτυχόντων, ἀλλὰ πλουσίου τινὸς καὶ βασιλέως. τοῖς δὲ τοιούτοις ἐφοβεῖτο προσιέναι. γινομένης οὖν διατριβῆς μακροτέρας, οὐκέτι φέρειν ὑπέμενε τὴν παρολκήν. νυκτὸς δὲ ἐπελθούσης καθεύδειν μὲν οὐκ ἐδύνατο, ἔφη πρὸς αὑτὸν Ἀνόητος, ὦ Θήρων, εἶ. ἀπολέλοιπας γὰρ ἤδη τοσαύταις ἡμέραις ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἐν ἐρημίᾳ, ὡς μόνος λῃστής. οὐκ οἶδας, ὅτι τὴν θάλασσαν καὶ ἄλλοι πλέουσι πειραταί. ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς ἡμετέρους φοβοῦμαι, μὴ καταλιπόντες ἡμᾶς ἀποπλεύσωσιν. οὐδέπω γὰρ τοὺς δικαιοτάτους

ἐστρα-

ἐστρατολόγησας, ἵνα σοι τὴν πίστιν φυλάττωσιν, ἀλλὰ τοὺς πονηροτάτους ἄνδρας ὧν ᾔδεις. νῦν μὲν οὖν, εἶπεν, ἐξ ἀνάγκης κάθευδε, ἡμέρας δὲ ἐπιστάσης διαδραμὼν ἐπὶ τὸν κέλητα ῥίψον εἰς θάλασσαν τὴν ἄκαιρον καὶ περιττήν σοι γυναῖκα, καὶ μηκέτι φορτίον ἐπάγου δυσδιάθετον. κοιμηθεὶς δὲ ἐνύπνιον εἶδε, κεκλεισμένας τὰς θύρας. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπισχεῖν. οἷα δὲ ἀλγῶν, ἐπί τινος ἐργαστηρίου καθῆστο, ταραχώδης παντάπασι τὴν ψυχήν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ παρῄει πλῆθος ἀνθρώπων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων· ἐν μέσοις δὲ αὐτοῖς ἀνὴρ ἡλικίᾳ καθεστώς, μελανειμονῶν καὶ σκυθρωπός. ἀναστὰς οὖν ὁ Θήρων· περίεργον γὰρ ἀνθρώπου φύσις· ἐπυνθάνετο ἑνὸς τῶν ἐπακολουθούντων· Τίς οὗτος; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ξένος εἶναί μοι δοκεῖς, ἢ μακρόθεν ἥκειν, ὃς ἀγνοεῖς Διονύσιον πλούτῳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ τῶν ἄλλων Ἰώνων ὑπερέχοντα, φίλον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Διὰ τί τοίνυν μελανειμονεῖ; Τέθνηκε γὰρ αὐτοῦ γυνή, ἧς ἤρα. Ἔτι μᾶλλον εἴχετο τῆς ὁμιλίας ὁ Θήρων, εὑρηκὼς ἄνδρα πλούσιον καὶ φιλογύναιον. οὐκέτ' οὖν ἀνῆκε τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἐπυνθάνετο· Τίνα χώραν ἔχεις παρ' αὐτῷ; κἀκεῖνος ἀπεκρίνατο· Διοικητής εἰμι τῶν ὅλων, τρέφω δὲ αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα, παιδίον νήπιον, μητρὸς ἀθλίας πρὸ ὥρας ὀρφανόν. Θήρων· Τίς καλῇ; Λεωνᾶς. εὐκαίρως, φησίν, ὦ Λεωνᾶ, συνέβαλον. ἔμπορός εἰμι, καὶ πλέω νῦν ἐξ Ἰταλίας. ὅθεν οὐδὲν οἶδα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ. γυνὴ δὲ Συβαρῖτις, εὐδαιμονεστάτη τῶν ἐκεῖ, καλλίστην ἅβραν ἔχουσα, διὰ ζηλοτυπίαν ἐπώλησεν. ἐγὼ δὲ αὐτὴν ἐπριάμην. σοὶ οὖν γενέσθω τὸ κέρδος, εἴτε σεαυτῷ θέλεις τροφὸν κατασχεῖν τοῦ παιδίου· πεπαίδευται γὰρ ἱκανῶς· εἴτε ἄξιον ὑπολαμβάνοις χαρίσασθαι τῷ δεσπότῃ. λυσιτελεῖ δέ σοι μᾶλλον ἀργυρώνητον ἔχειν αὐτόν, ἵνα μὴ τῇ τροφίμῃ σου μητρυιὰν ἐπαγάγηται. Τούτων ὁ Λεωνᾶς ἤκουσεν ἀσμένως, καὶ· Θεός μοί τις, εἶπεν, εὐεργέτης

γέτης σε κατέπεμψεν. ἃ γὰρ ὠνειροπόλουν ὕπαρ μοι δεικνύεις· ἐλθὲ τοίνυν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ φίλος ἤδη γίνου καὶ ξένος. τὴν δὲ περὶ τῆς γυναικὸς αἵρεσιν ἡ ὄψις κρινεῖ, πότερον δεσποτικόν ἐστι τὸ κτῆμα, ἢ καθ' ἡμᾶς.

ιγ. Ἐπεὶ δὲ ἧκον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ μὲν Θήρων ἐθαύμαζε τὸ μέγεθος καὶ τὴν πολυτέλειαν· ἦν γὰρ εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως παρεσκευασμένη. Λεωνᾶς δὲ ἐκέλευσε περιμένειν αὐτὸν περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ δεσπότου πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖνον λαβὼν ἀνήγαγεν εἰς τὴν οἴκησιν τὴν ἑαυτοῦ σφόδρα ἐλευθερίαν οὖσαν· ἐκέλευσε δὲ παραθεῖναι τράπεζαν. καὶ ὁ Θήρων, οἷα πανοῦργος ἄνθρωπος καὶ πρὸς πάντα καιρὸν ἁρμόσασθαι δεινός, ἥπτετο τροφῆς καὶ ἐφιλοφρονεῖτο ταῖς προπόσεσι τὸν Λεωνᾶν, τὰ μὲν ἁπλότητος ἐνδείξει, τὸ δὲ πλέον κοινωνίας πίστει. μεταξὺ δὲ ὁμιλίας περὶ τῆς γυναικὸς ἐγίνετο πολλή, καὶ ὁ Θήρων ἐπῄνει τὸν τρόπον μᾶλλον τῆς γυναικὸς, ἢ τὸ κάλλος, εἰδὼς ὅτι τὸ μὲν ἄδηλον συνηγορίας ἔχει χρείαν, ἡ δὲ ὄψις αὐτὴν συνίστησιν. Ἀπίωμεν οὖν, ἔφη Λεωνᾶς, καὶ δεῖξον αὐτήν. Ὁ δέ· Οὐκ ἐνταῦθά ἐστιν, ἀπεκρίνατο. διὰ γὰρ τοὺς τελώνας περιέστημεν τὴν πόλιν, ἀπὸ ὀγδοήκοντα δὲ σταδίων τὸ πλοῖον ὁρμεῖ. καὶ τὸν τόπον ἔφραζεν. Ἐν τοῖς ἡμετέροις, φησί, χωρίοις ὡρμίσασθε. Καὶ τοῦτο βέλτιον ἤδη τῆς τύχης ἡμᾶς ἀγούσης ἐπὶ Διονύσιον. Ἀπίωμεν οὖν εἰς τὸν ἀγρὸν, ἵνα καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης αὐτοὺς ἀναλάβητε. ἡ γὰρ πλησίον ἔπαυλις κατεσκεύασται πολυτελῶς. Ἥσθη μᾶλλον ὁ Θήρων, εὐκολωτέραν ἔσεσθαι τὴν πρᾶσιν οὐκ ἐν ἀγορᾷ νομίζων, ἀλλ' ἐν ἐρημίᾳ, καὶ Ἕωθεν, φησιν, ἀπίωμεν, σὺ μὲν εἰς τὴν ἔπαυλιν· ἐγὼ δὲ εἰς τὴν ναῦν, κἀκεῖθεν ἄξω τὴν γυναῖκα πρός σε. Συνέθεντο ταῦτα, καὶ δεξιὰς ἀλλήλοις ἐμβαλόντες ἀπηλλάγησαν. Ἀμφοτέροις δὲ ἡ νὺξ ἐδόκει μακρά, τοῦ μὲν δὴ σπεύδοντος ἀγοράσαι,

τοῦ

οῦ δὲ πωλῆσαι. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Λεωνᾶς παρέπλευσεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἅμα καὶ ἀργύριον κομίζων, ἵνα προκαταλάβῃ τὸν ἔμπορον· ὁ δὲ Θήρων ἐπὶ τὴν ἀκτὴν καὶ σφόδρα ποθοῦσιν ἐπέστη τοῖς συνεργοῖς. διηγησάμενος δὲ τὴν πρᾶξιν αὐτοῖς, Καλλιρρόην κολακεύειν ἤρξατο· Κἀγώ, φησι, θύγατερ, εὐθὺς μὲν ἤθελον πρὸς τοὺς σοὺς ἀπαγαγεῖν· ἐναντίου δὲ ἀνέμου γενομένου, διεκωλύθην ὑπὸ τῆς θαλάσσης· ἐπίστασαι δὲ πόσην σου πεποίημαι πρόνοιαν, καὶ, τὸ μέγιστον, καθαρὰν ἐτηρήσαμεν. ἀνύβριστον ἀπολήψεταί σε Χαιρέας, ὡς ἐκ θαλάμου τοῦ τάφου σωθεῖσαν δι' ἡμᾶς. νῦν μὲν οὖν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν μέχρι Λυκίας διαδραμεῖν· οὐκ ἀναγκαῖον δὲ καὶ σὲ μάτην ταλαιπωρεῖν, καὶ ταῦτα χαλεπῶς ναυτιῶσαν· ἐνταῦθα δὲ δὴ παραθήσομαί σε φίλοις πιστοῖς, ἐπανιὼν δὲ παραλήψομαι, καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἄξω λοιπὸν εἰς Συρρακούσας. λάβε τῶν σῶν ὅ, τι δ' ἂν θέλῃς· σοὶ γὰρ καὶ τὰ λοιπὰ τηροῦμεν. Ἐπὶ τούτῳ πρὸς αὐτὴν ἐγέλασεν Καλλιρρόη, καίτοι σφόδρα λυπουμένη, παντελῶς αὐτὸν ἀνόητον ὑπελάμβανεν. ἡ δὲ πωλουμένη ἠπίστατο, τῆς δὲ πάλαι εὐγενείας τὴν πρᾶσιν εὐτυχεστέραν ὑπελάμβανεν, ἀπαλλαγῆναι θέλουσα λῃστῶν, καί· Χάριν σοί; φησιν, ἔχω, πάτερ, ὑπὲρ τῆς εἰς ἐμὲ φιλανθρωπίας. ἀποδοῖεν δὲ, ἔφη, πᾶσιν ὑμῖν οἱ θεοὶ τὰς ἀξίας ἀμοιβάς. χρήσασθαι δὲ τοῖς ἐνταφίοις δυσοιώνιστον ὑπολαμβάνω. πάντα μοι φυλάξατε καλῶς· ἐμοὶ δὲ ἀρκεῖ δακτυλίδιον μικρὸν, ὃ εἶχον καὶ νεκρά. Εἶτα συγκαλυψαμένη τὴν κεφαλήν· Ἄγε . . . φησὶν, ὦ Θήρων, ὅποι ποτὲ θέλεις. πᾶς γὰρ τόπος θαλάσσης καὶ τάφου κρείσσων.

ιδ'. Ὡς δὲ πλησίον ἐγένετο τῆς ἐπαύλεως ὁ Θήρων, ἐστρατήγησέ τι τοιοῦτον. ἀποκαλύψας τὴν Καλλιρρόην, καὶ λύσας αὐτῆς τὴν κόμην, διανοίξας τὴν θύραν, πρώτην ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ Λεωνᾶς καὶ

πάντες οἱ ἔνδον ἐπιστάσης αἰφνίδιον κατεπλάγησαν, οἱ μὲν δοκοῦντες θεὰν ἑωρακέναι. καὶ γὰρ ἦν τις λόγος ἐν τοῖς ἀγροῖς Ἀφροδίτην ἐπιφαίνεσθαι. καταπεπληγμένων δὲ αὐτῶν κατόπιν ὁ Θήρων ἑπόμενος προσῆλθε τῷ Λεωνᾷ, καί· Ἀνάστα, φησὶ, καὶ γενοῦ περὶ τὴν ὑποδοχὴν τῆς γυναικός. αὕτη γάρ ἐστιν, ἣν θέλεις ἀγοράσαι. Χαρὰ καὶ θαυμασμὸς ἐπηκολούθησε πάντων. τὴν μὲν οὖν Καλλιρρόην ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν οἰκημάτων κατακλίναντες, εἴασαν ἡσυχάζειν· καὶ γὰρ ἐδεῖτο πολλῆς ἀναπαύσεως ἐκ λύπης καὶ καμάτου καὶ φόβου. Θήρων δὲ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος τοῦ Λεωνᾶ· Τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ σοί, φησι, πιστῶς πεπλήρωται· σὺ δὲ ἔχε μὲν ἤδη τὴν γυναῖκα· φίλος γὰρ εἶ λοιπόν. ἧκε δὲ εἰς ἄστυ, καὶ λάμβανε τὰς καταγραφὰς, καὶ τότε μοι τιμὴν, ἣν θέλεις, ἀποδώσεις. Ἀμειψάμενος δὲ θέλων ὁ Λεωνᾶς· Οὐ μὲν οὖν, φησιν, ἀλλὰ καὶ ἐγώ σοι τὸ ἀργύριον ἤδη πιστεύω περὶ τῆς καταγραφῆς. Ἅμα δὲ καὶ προκαταλαβεῖν ἤθελε, δεδιὼς μὴ ἄρα μετάθηται. πολλοὺς γὰρ ἐν τῇ πόλει γενέσθαι τοὺς ἐθέλοντας ὠνεῖσθαι. τάλαντον οὖν ἀργυρίου προσκομίσας ἠνάγκαζε λαβεῖν· ὁ δὲ Θήρων ἀκκισάμενος λαμβάνει. κατέχοντος δὲ ἐπὶ δεῖπνον αὐτὸν τοῦ Λεωνᾶ, καὶ γὰρ ἦν ὀψὲ τῆς ὥρας· Βούλομαι, φησιν, ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὴν πόλιν πλεῦσαι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῷ λιμένι συμβαλοῦμεν. Ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὴν ναῦν ὁ Θήρων ἐκέλευσεν ἀραμένους τὰς ἀγκύρας ἀνάγεσθαι τὴν ταχίστην, πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἀπεδίδρασκον ἔνθα τὸ πνεῦμα ἔφερε. μόνη δὲ Καλλιρρόη γενομένη, ἤδε μετ' ἐξουσίας τὴν ἰδίαν ἀπωδύρετο τύχην· Ἰδοὺ, φησιν, ἄλλος τάφος, ἐν ᾧ Θήρων με κατέκλεισεν, ἐρημότερος ἐκείνου μᾶλλον. μήτηρ γὰρ ἂν ἐκεῖ προσῆλθε καὶ πατὴρ, καὶ Χαιρέας ἐπέσπεισε δακρύων. ᾐσθόμην ἂν καὶ τεθνεῶσα. τίνα δὲ ἐνταῦθα καλέσω; γινώσκεις, Τύχη βάσκανε, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης

τῶν ἐμῶν κακῶν οὐκέτι ἐπληρώθης, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸν ἐραστὴν σου φονέα ἐποίησας· Χαιρέας, ὁ μηδὲ δοῦλον μηδέποτε πλήξας, ἐλάκτισε καιρίως ἐμὲ τὴν φιλοῦσαν. εἶτα με τυμβωρύχων χερσὶ παρέδωκας, καὶ ἐκ τάφου προήγαγες εἰς θάλασσαν, καὶ τῶν κυμάτων τοὺς πειρατὰς φοβερωτέρους ἐπέστησας. τὸ δὲ περιβόητον κάλλος εἰς τοῦτο ἐκτησάμην, ἵνα ὑπὲρ ἐμοῦ Θήρων ὁ λῃστὴς μεγάλην λάβῃ τιμήν. ἐν ἐρημίᾳ πέπραμαι, καὶ οὐδὲ εἰς πόλιν ἠνέχθην, ὡς ἄλλη τις τῶν ἀργυρωνήτων. ἐφοβήθης γάρ, ὦ Τύχη, μή τις ἰδὼν εὐγενῆ δόξῃ. διὰ τοῦτο ὡς σκεῦος παρεδόθην οὐκ οἶδα τίσιν, Ἕλλησιν, ἢ Βαρβάροις, ἢ πάλιν λῃσταῖς. Κόπτουσα δὲ τῇ χειρὶ τὸ στῆθος, εἶδεν ἐν τῷ δακτυλίῳ τὴν εἰκόνα τὴν Χαιρέου, καὶ καταφιλοῦσα· Ἀληθῶς ἀπώλωλας, ὦ Χαιρέα, φησὶ, τοσούτῳ διαζευχθεὶς πάθει. καὶ σὺ μὲν πενθεῖς καὶ μετανοεῖς, καὶ τάφῳ κενῷ παρακάθησαι, μετὰ θάνατόν μοι τὴν σωφροσύνην μαρτυρῶν· ἐγὼ δὲ, ἡ Ἑρμοκράτους θυγάτηρ καὶ σὴ γυνὴ, δεσπότῃ σήμερον ἐπράθην. Τοιαῦτα ὀδυρομένη μόλις ὕπνος ἐπῆλθεν αὐτῇ.

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ

τῶν περὶ

ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ

ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Β.

α. ΛΕΩΝΑΣ δὲ κελεύσας Φωκᾷ τῷ οἰκονόμῳ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν τῆς γυναικὸς, αὐτὸς ἔτι νυκτὸς ἐξῆλθεν εἰς τὴν Μίλητον, σπεύδων εὐαγγελίσασθαι τῷ δεσπότῃ τὰ περὶ τῆς νεωνήτου, μεγάλην οἰόμενος αὐτῷ φέρειν τοῦ πένθους παραμυθίαν. εὗρε δὲ ἔτι κατακείμενον τὸν Διονύσιον. ἀλύων γὰρ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ προῄει τὰ πολλὰ, καίτοι ποθούσης αὐτὸν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ διέτριβεν ἐν τῷ θαλάμῳ, ὡς ἔτι παρούσης αὐτῷ τῆς γυναικός. ἰδὼν δὲ τὸν Λεωνᾶν ἔφη πρὸς αὐτόν· Μίαν ταύτην ἐγὼ νύκτα μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀθλίας ἡδέως κεκοίμημαι· καὶ γὰρ εἶδον αὐτὴν ἐναργῶς μείζονά τε καὶ κρείττονα γεγενημένην, καὶ ὡς ὕπαρ μοι συνῆν. ἔδοξα δὲ εἶναι τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν γάμων, καὶ ἀπὸ τῶν χωρίων μου τῶν παραθαλαττίων αὐτὴν νυμφαγωγεῖν, σοῦ μοι τὸν ὑμέναιον ᾄδοντος. Ἔτι δὲ αὐτοῦ διηγουμένου Λεωνᾶς ἀνεβόησεν· Εὐτυ-

χὴς εἶ, δέσποτα, καὶ ὄναρ καὶ ὕπαρ. μέλλεις ἀκούειν ταῦτα ἃ τεθέασαι. καὶ ἀρξάμενος αὐτῷ διηγεῖται. Προσῆλθέ μοί τις ἔμπορος πιπράσκων γυναῖκα καλλίστην, διὰ δὲ τοὺς τελώνας ἔξω τῆς πόλεως ὥρμισε τὴν ναῦν, πλησίον τῶν σῶν χωρίων. κἀγὼ συνταξάμενος ἀπῆλθον εἰς ἀγρόν. ἐκεῖ δὲ συμβαλόντες ἀλλήλοις ἔργῳ μὲν τὴν πρᾶσιν ἀπηρτίκαμεν· ἐγώ τε γὰρ ἐκείνῳ τάλαντον δέδωκα· δεῖ δὲ ἐνταῦθα γενέσθαι νομίμως τὴν καταγραφήν. Ὁ δὲ Διονύσιος τὸ μὲν κάλλος ἡδέως ἤκουσε τῆς γυναικός· ἦν γὰρ φιλογύνης ἀληθῶς· τὴν δὲ δουλείαν ἀηδῶς. ἀνὴρ γὰρ βασιλικὸς, διαφέρων ἀξιώματι καὶ παιδείᾳ τῆς ὅλης Ἰωνίας, ἀπηξίου κοίτην θεραπαινίδος, καὶ Ἀδύνατον, εἶπεν, ὦ Λεωνᾶ, καλὸν εἶναι σῶμα μὴ πεφυκὸς ἐλεύθερον. οὐκ ἀκούεις τῶν ποιητῶν, ὅτι θεῶν παῖδές εἰσιν οἱ καλοὶ, πολὺ δὲ πρότερον ἀνθρώπων εὐγενῶν; σοὶ δὲ ἤρεσεν ἐπ᾽ ἐρημίας. συνέκρινας γὰρ αὐτὴν τοῖς ἀγροίκοις. ἀλλ᾽, ἐπείπερ ἐπρίω, βάδιζε εἰς τὴν ἀγοράν. Ἄδραστος δὲ, ὁ ἐμπειρότατος τῶν νόμων, διοικήσει τὰς καταγραφάς. Ἔχαιρεν ὁ Λεωνᾶς ἀπιστούμενος. τὸ γὰρ ἀπροσδόκητον ἔμελλε τὸν δεσπότην μᾶλλον ἐκπλήσσειν. παριὼν δὲ τοὺς Μιλησίων λιμένας ἅπαντας, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ τὴν πόλιν ὅλην, οὐδαμοῦ Θήρωνα εὑρεῖν ἠδύνατο. ἐμπόρους ἐξήταζε καὶ πορθμεῖς. ἐγνώριζε δὲ οὐδείς. ἐν πολλῇ τοίνυν ἀπορίᾳ γενόμενος, κωπήρεις λαβὼν παρέπλευσεν ἐπὶ τὴν ἀκτὴν, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸ χωρίον. οὐκ ἔμελλε δὲ εὑρήσειν τὸν ἤδη πλέοντα. μόλις οὖν καὶ βραδέως ἀπῆλθε πρὸς τὸν δεσπότην. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Διονύσιος σκυθρωπὸν, ἤρετο τί πέπονθεν. ὁ δέ φησιν· Ἀπολώλεκά σου, ὦ δέσποτα, τάλαντον. Συμβαίνον, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ἀσφαλέστερόν σε τοῦτο πρὸς τὰ λοιπὰ ποιήσει. τί δὲ ὅμως συμβέβηκεν; ἢ μή τι ἡ νεώνητος ἀποδέδρακεν; οὐκ ἐκείνη, φησὶν, ἀλλ᾽ ὁ πωλήσας. Ἀνδραποδιστὴς ἄρα ἦν, καὶ ἀλλοτρίαν σοι πέπρακε

δού-

δούλην διὰ τοῦτ' ἐπ' ἐρημίας. πόθεν δὲ ἔλεγε τὴν ἄνθρωπον εἶναι; Συβαρῖτιν ἐξ Ἰταλίας, πραθεῖσαν ὑπὸ δεσποίνης κατὰ ζηλοτυπίαν. Ζήτησον Συβαριτῶν εἴ τινες ἐπιδημοῦσιν· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἐκεῖ κατάλιπε τὴν γυναῖκα. Τότε μὲν οὖν ὁ Λεωνᾶς ἀπῆλθε λυπούμενος, ὡς οὐκ εὐτυχούσης πραγματείας αὐτῷ γεγενημένης. ἐπετήρει δὲ καιρὸν ἀναπεῖσαι τὸν δεσπότην ἐξελθεῖν εἰς τὰ χωρία, λοιπὸν μίαν ἔχων ἐλπίδα τὴν ὄψιν τῆς γυναικός.

β. Πρὸς δὲ τὴν Καλλιρρόην εἰσῆλθον αἱ ἄγροικοι γυναῖκες καὶ εὐθὺς ὡς δέσποιναν ἤρξαντο κολακεύειν. Πλαγγὼν δὲ, ἡ τοῦ οἰκονόμου γυνὴ, ζῷον οὐκ ἄπρακτον, ἔφη πρὸς αὐτήν. Ζητεῖς μὲν, ὦ τέκνον, πάντως τοὺς ἑαυτῆς· ἀλλὰ καλῶς καὶ ἐνθάδε νόμιζε σούς. Διονύσιος γὰρ ὁ δεσπότης ἡμῶν χρηστός ἐστι καὶ φιλάνθρωπος. εὐτυχῶς σε ἤγαγεν εἰς ἀγαθὴν ὁ θεὸς οἰκίαν. ὥστε ἐν πατρίδι διάξεις. ἐκ μακρᾶς οὖν θαλάσσης ἀπόλουσαι τὴν ἄσιν. ἔχεις θεραπαινίδας. Μόλις μὲν καὶ μὴ βουλομένην, προήγαγε δὲ ὅμως εἰς τὸ βαλανεῖον. εἰσελθοῦσαι δὲ ἤλειψάν τε καὶ ἀπέσμηξαν ἐπιμελῶς, καὶ μᾶλλον ἀποδυσαμένης κατεπλάγησαν. ὥστε ἐνδεδυμένης αὐτῆς θαυμάζουσαι τὸ πρόσωπον, θεῖον πρόσωπον ἔδοξαν ἰδοῦσαι· ὁ χρὼς γὰρ λευκὸς ἔστιλψεν εὐθὺς μαρμαρυγῇ τινι ὅμοιον ἀπολάμπων. τρυφερὰ δὲ σάρξ, ὥστε δεδοικέναι μὴ καὶ ἡ τῶν δακτύλων ἐπαφὴ μέγα τραῦμα ποιήσῃ. ἡσυχῇ δὲ διελάλουν πρὸς ἀλλήλας· Καλὴ μὲν ἡ δέσποινα ἡμῶν, καὶ περιβόητος· ταύτης δὲ ἂν θεραπαινὶς ἔδοξεν. ἐλύπει τὴν Καλλιρρόην ὁ ἔπαινος, καὶ τοῦ μέλλοντος οὐκ ἀμάντευτος ἦν. ἐπεὶ δ' ἐδέδοκτο, καὶ τὴν κόμην συνεδέσμουν, καθαρὰς αὐτῇ προσήνεγκαν ἐσθῆτας! ἡ δὲ οὐ πρέπειν ἔλεγε ταῦτα τῇ νεωνήτῳ. χιτῶνά μοι δότε δουλικόν, καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ μου κρείττονες. ἐνεδύσατο μὲν οὖν τι τῶν ἐπιτυχόντων· κἀκεῖνο δὲ ἔπρεπεν αὐτῇ, καὶ πολυτελὲς ἔδοξε

καταλαμπόμενον ὑπὸ κάλλους. ἐπεὶ δὲ ἠρίστησαν αἱ γυναῖκες, λέγει ἡ Πλαγγών· Ἐλθὲ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην, καὶ εὖξαι περὶ σαυτῆς. ἐπιφανὴς δέ ἐστιν ἐνθάδε ἡ Θεός, καὶ οὐ μόνον οἱ γείτονες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἄστεος παραγινόμενοι θύουσιν αὐτῇ. μάλιστα δὲ ἐπήκοος Διονυσίῳ. ἐκεῖνος οὐδέποτε παρῆλθεν αὐτήν. Εἶτα διηγοῦντο τῆς θεοῦ τὰς ἐπιφανείας, καί τις εἶπε τῶν ἀγροίκων. Δόξεις, ὦ γύναι, θεασαμένη τὴν Ἀφροδίτην εἰκόνα βλέπειν σεαυτῆς. Ἀκούσασα δὲ ἡ Καλλιρρόη δακρύων ἐπλήσθη, καὶ λέγει πρὸς ἑαυτήν· Οἴμοι τῆς συμφορᾶς, καὶ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀφροδίτη θεός, ἐμοὶ τῶν τούτων κακῶν αἰτία. πλὴν ἄπειμι. θέλω γὰρ αὐτὴν πολλὰ μέμψασθαι. Τὸ δὲ ἱερὸν πλησίον ἦν τῆς ἐπαύλεως παρ' αὐτὴν τὴν λεωφόρον. προσκυνήσασα δὲ ἡ Καλλιρρόη καὶ τῶν ποδῶν λαβομένη τῆς Ἀφροδίτης· Σύ μοί, φησι, πρώτη Χαιρέαν ἔδειξας· συναρμόσασα δὲ καλὸν ζεῦγος οὐκ ἐτήρησας. καίτοι γε ἡμεῖς σε ἐκοσμοῦμεν. ἐπεὶ δὲ οὕτως ἐβουλήθης, μίαν αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ χάριν· μηδενί με ποιήσῃς μετ' ἐκεῖνον ἀρέσαι. πρὸς τοῦτο ἀνένευσεν ἡ Ἀφροδίτη. μήτηρ γάρ ἐστι τοῦ Ἔρωτος, καὶ πάλιν ἄλλον ἐπολιτεύετο γάμον, ὃν οὐδὲ αὐτὸν ἔμελλε τηρήσειν. ἀπαλλαγεῖσα δὲ ἡ Καλλιρρόη λῃστῶν καὶ θαλάσσης, τὸ ἴδιον κάλλος ἀνελάμβανεν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἀγροίκους καθημέραν εὐμορφοτέρας αὐτῆς βλεπομένης.

γ. Ὁ δὲ Λεωνᾶς, καιρὸν ἐπιτήδειον εὑρὼν, Διονυσίῳ λόγους προσήνεγκε τοιούτους· Ἐν τοῖς παραθαλασσίοις, ὦ δέσποτα, χωρίοις οὐ γέγονας ἤδη χρόνῳ πολλῷ, καὶ ποθεῖ τὰ ἐκεῖ τὴν σὴν ἐπιδημίαν. ἀγέλας σε δεῖ καὶ φυτείας θεάσασθαι. καὶ ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν ἐπείγει. χρῆσαι καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν οἰκιῶν, ἃς σοῦ κελεύσαντος ᾠκοδομήσαμεν· οἴσεις δὲ καὶ τὸ πένθος ἐλαφρότερον ἐκεῖ, περισπώμενος ὑπὸ τῶν ἀγρῶν ἀπολαύσεως καὶ διοικήσεως. ἐὰν δέ τινα ἐπαινέσῃς ἢ βουκόλον ἢ ποιμένα,

δώσεις αὐτῷ τὴν νεώνητον γυναῖκα. Ἤρεσεν τῷ Διονυσίῳ ταῦτα, καὶ προεῖπε τὴν ἔξοδον εἰς ἣν ἡμέραν. παραγγελίας δὲ γενομένης παρεσκεύαζον· ἡνίοχοι μὲν ὀχήματα, ἱπποκόμοι δὲ ἵππους, ναῦται δὲ πορθμεῖα. Φίλοι παρεκαλοῦντο συνοδεύειν, καὶ πλῆθος ἀπελευθέρων. Φύσει γὰρ ἦν ὁ Διονύσιος μεγαλοπρεπής. ἐπεὶ δὲ πάντα ηὐτρέπιστο, τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τοὺς πολλοὺς ἐκέλευσε διὰ θαλάσσης κομίζεσθαι, τὰ δὲ ὀχήματα ἐπακολουθεῖν, ὅταν αὐτὸς προῆλθε. πενθοῦντί τε γὰρ μὴ πρέπειν πομπήν. ἀλλὰ δὲ τῇ ἕω, πρὶν αἰσθέσθαι τοὺς πολλοὺς ἵππῳ ἐπέβη. πέμπτος δέ. εἷς ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ Λεωνᾶς. Ὁ μὲν οὖν Διονύσιος ἐξήλαυνεν εἰς τοὺς ἀγρούς. ἡ δὲ Καλλιρρόη, τῆς νυκτὸς ἐκείνης θεασαμένη τὴν Ἀφροδίτην, ἠβουλήθη καὶ πάλιν αὐτὴν προσκυνῆσαι· καὶ ἡ μὲν ἑστῶσα ηὔχετο. Διονύσιος δὲ, ἀποπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν νεών. ψόφου δέ ποθεν αἰσθομένη Καλλιρρόη πρὸς αὐτὸν ἐπεστράφη. θεασάμενος οὖν ὁ Διονύσιος ἀνεβόησεν· Ἵλεως εἴης, ὦ Ἀφροδίτη, καὶ ἐπ' ἀγαθῷ μοι φανείης. Καταπίπτοντα δὲ αὐτὸν ἤδη Λεωνᾶς ὑπέλαβε, καὶ· Αὕτη, φησὶν, ὦ δέσποτα, ἡ νεώνητος· μηδὲν ταραχθῇς. καὶ σὺ δὲ, ὦ γύναι, πρόσελθε τῷ κυρίῳ. Καλλιρρόη μὲν οὖν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου πηγὴν ἀφῆκε δακρύων, κάτω κύψασα, ὀψὲ μεταμανθάνουσα τὴν ἐλευθερίαν· ὁ δὲ Διονύσιος, πλήξας τὸν Λεωνᾶν· Ἀσεβέστατε, εἶπεν, ὡς ἀνθρώποις διαλέγῃ τοῖς θεοῖς. σὺ ταύτην λέγεις ἀργυρώνητον, καὶ ὡς οὐχ εὗρες τὸν πιπράσκοντα, οὐκ ἀκούσας οὐδὲ Ὁμήρου διδάσκοντος ἡμᾶς·

Καί γε οἱ θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν
Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶσι.

τὸ γοῦν λοιπὸν παῦσαι μου καταγελῶν, καὶ θεὸν εἶναι νομίζων τὴν οὐδὲ

ἀν-

ἄνθρωπον εὐτυχῆ. Λαλούσης δὲ αὐτῆς ἡ φωνὴ τῷ Διονυσίῳ θεία τις ἐφάνη. μουσικὸν γὰρ ἐφθέγγετο, καὶ ὥσπερ κιθάρας ἀπεδίδου τὸν ἦχον. ἀποῤῥηθεὶς οὖν, καὶ ἐπὶ πλέον ὁμιλεῖν καταιδεσθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, φλεγόμενος ἤδη τῷ ἔρωτι. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἧκεν ἐξ ἄστεος ἡ παρασκευὴ, καὶ ταχεῖα φήμη διέδραμε τοῦ γεγονότος. ἔσπευδον οὖν πάντες τὴν γυναῖκα ἰδεῖν· προσεποιοῦντο δὲ πάντες τὴν Ἀφροδίτην προσκυνεῖν. αἰδουμένη δὲ ἡ Καλλιῤῥόη τὸ πλῆθος οὐκ εἶχεν ὅ, τι πράξει. πάντα γὰρ ἦν αὐτῇ ξένα, καὶ οὐκ ἔβλεπεν οὐδὲ τὴν συνήθη Πλαγγόνα, ἀλλ' ἐκείνη περὶ τὴν ὑποδοχὴν ἐγίνετο τοῦ δεσπότου. προκοπτούσης δὲ τῆς ὥρας, καὶ μηδενὸς ἥκοντος εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἀλλὰ πάντων ἑστώτων ἐκεῖ καὶ κεχλημένων, συνῆκε Λεωνᾶς τὸ γεγονὸς, καὶ ἀφικόμενος εἰς τὸ τέμενος ἐξήγαγε τὴν Καλλιῤῥόην. τότε δὲ ἦν ἰδεῖν, ὅτι φύσει γίνονται βασιλεῖς, ὥσπερ ἐν τῷ σμήνει τῶν μελισσῶν. ἠκολούθουν γὰρ ἅπαντες, καθάπερ ὑπὸ τοῦ κάλλους δεσποίνῃ κεχειροτονημένῃ. ἡ μὲν οὖν ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἴκησιν τὴν συνήθη.

δ'. Διονύσιος δὲ ἐτέτρωτο μὲν, τὸ δὲ τραῦμα περιστέλλειν ἐπειρᾶτο· οἷα δὲ πεπαιδευμένος ἀνὴρ καὶ ἐξ αἱρέσεως ἀρετῆς ἀντιποιούμενος, μήτε τοῖς οἰκέταις ἐθέλων εὐκαταφρόνητος δοκεῖν, μήτε μειρακιώδης τοῖς φίλοις, διεκαρτέρει παρ' ὅλην τὴν ἑσπέραν, οἰόμενος μὲν λανθάνειν, κατάδηλος δὲ γινόμενος ἐκ τῆς σιωπῆς. μοῖραν δέ τινα λαβόμενος ἀπὸ τοῦ δείπνου· Ταῦτά, φησι, κομισάτω τις τῇ ξένῃ. μὴ εἴπητε δὲ, παρὰ τοῦ κυρίου, ἀλλ' ὅτι παρὰ Διονυσίου. Τὸν μὲν οὖν πότον προήγαγεν ἐπὶ πλεῖστον· ἠπίστατο γὰρ, ὅτι οὐ μέλλει καθεύδειν· ἀγρυπνεῖν οὖν ἐβούλετο μετὰ τῶν φίλων. ἐπεὶ δὲ προέκοπτε τὰ τῆς νυκτὸς, ἀναλύσας, ὕπνου μὲν οὐκ ἐλάμβανεν. ὅλος δὲ ἦν ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ, καὶ πάντων ἀνεμιμνήσκετο· τοῦ προσώπου, τῆς κόμης, πῶς ἐστράφη, πῶς

ἐνέβλεπε, τῆς φωνῆς, τοῦ σχήματος, τῶν ῥημάτων. ἐξέκαε δὲ αὐτὸν τὰ δάκρυα. τότ' οὖν ἰδεῖν ἀγῶνα λογισμοῦ καὶ πάθους. καίτοι γὰρ βαπτιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας γενναῖος ἀνὴρ ἐπειρᾶτο ἀντέχεσθαι. καθάπερ δὲ ἐκ κύματος ἀνέκυπτε λέγων πρὸς ἑαυτόν· Οὐκ αἰσχύνῃ, Διονύσιε, ἀνὴρ ὁ πρῶτος τῆς Ἰωνίας ἕνεκεν ἀρετῆς τε καὶ δόξης, ὃν θαυμάζουσι σατράπαι καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις, παιδαρίου πράγματα πάσχων; ἅπαξ ἰδὼν ἐρᾷς, καὶ ταῦτα πενθῶν, πρὶν ἀφοσιώσασθαι τοὺς τῆς ἀθλίας δαίμονας. τοῦτο τε ἧκες εἰς ἀγρὸν, ἵνα μελανείμων γάμους θύσῃς, καὶ γάμους δούλους, τάχα δὲ καὶ ἀλλοτρίας; οὐκ ἔχεις γὰρ αὐτῆς οὐδὲ τὴν καταγραφήν. Ἐφιλονείκει δὲ ὁ Ἔρως βουλευομένου καλῶς, καὶ ὕβριν ἐδόκει τὴν σωφροσύνην τὴν ἐκείνου. διὰ τοῦτο ἐπυρπόρει σφοδρότερον ψυχὴν ἐν ἔρωτι φιλοσοφοῦσαν. μηκέτ' οὖν φέρων μόνος αὑτῷ διαλέγεσθαι, Λεωνᾶν μετεπέμψατο. κληθεὶς δὲ ἐκεῖνος συνῆκε μὲν τὴν αἰτίαν, προσεποιεῖτο δὲ ἀγνοεῖν, καὶ ὥσπερ τεταραγμένος· Τί, φησιν, ἀγρυπνεῖς, ὦ δέσποτα; μή τις πάλιν σε λύπη κατείληφε τῆς τεθνηκυίας γυναικός. Γυναικὸς μὲν, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ἀλλ' οὐ τῆς τεθνηκυίας. οὐδὲν δὲ ἀπόρρητόν ἐστί μοι πρὸς σε δι' εὔνοιάν τε καὶ πίστιν. ἀπόλωλας, ὦ Λεωνᾶ. σύ μοι τῶν κακῶν αἴτιος. πῦρ ἐκόμισας εἰς τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δὲ εἰς τὴν ἐμὴν ψυχήν. ταράσσει δέ με καὶ τὸ ἄδηλον τὸ περὶ τῆς γυναικός. μῦθόν μοι διηγῇ ἔμπορον πτηνὸν, ὃν οὐκ οἶδας οὐδ' ὁπόθεν ἦλθεν, οὐδ' ὅπου πάλιν ἀπῆλθεν. ἔχων δέ τις τοιοῦτον κάλλος ἐν ἐρημίᾳ πιπράσκει καὶ ταλάντου τὴν τῶν βασιλέως χρημάτων ἀξίαν; δαίμων δέ τις ἐξηπάτησεν. ἐπίστησον οὖν καὶ ἀναμνήσθητι τῶν γενομένων. τίνας εἶδες; τίνι ἐλάλησας; εἰπέ μοι τὸ ἀληθές. οὐ πλοῖον ἐθεάσω. Οὐκ εἶδον, δέσποτα, ἀλλὰ ἤκουσα. Τοῦτο ἐκεῖνο, μία Νυμφῶν ἢ Νηρηΐδων ἐκ θαλάσσης ἀνελήλυθε. καταλαμβάνουσι δὲ καὶ δαίμονας καιροί τινες εἱμαρμένης ἀνάγκην φέροντες ὁμιλίας

μετ'

μετ' ἀνθρώπων. ταῦτα ἡμῖν ἱστοροῦσι ποιηταί τε καὶ συγγραφεῖς. Ἡδέως δ' ἂν ἐπείθεν αὐτὸν ὁ Διονύσιος ἀποσεμνύνειν τὴν γυναῖκα καὶ σεβασμιωτέρας ἢ κατ' ἄνθρωπον ὁμιλίας. Λεωνᾶς δὲ, χαρίσασθαι τῷ δεσπότῃ βουλόμενος, εἶπε· Τίς μέν ἐστι, δέσποτα, μὴ πολυπραγμονῶμεν· ἄξω δὲ αὐτὴν, εἰ θέλεις, πρὸς σε, καὶ μὴ ἔχε λύπην. ἀποτυγχάνεις ἐν ἔρωτος ἐξουσίᾳ. Οὐκ ἂν ποιήσαιμί, φησιν ὁ Διονύσιος, πρὶν μαθεῖν τίς ἡ γυνὴ καὶ πόθεν. ἕωθεν οὖν πυθώμεθα παρ' αὐτῆς τὴν ἀλήθειαν. μεταπέμψομαι δ' αὐτὴν οὐκ ἐνθάδε, μὴ καί τινος βιαιοτέρου λάβωμεν ὑποψίαν, ἀλλ', ὅπου πρῶτον αὐτὴν ἐθεασάμην, ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης γενέσθωσαν ἡμῖν οἱ λόγοι.

ε. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Διονύσιος παραλαβὼν φίλους τε καὶ ἀπελευθέρους καὶ τῶν οἰκετῶν τοὺς πιστοτάτους, ἵνα ἔχῃ καὶ μάρτυρας, ἧκεν εἰς τὸ τέμενος, οὐκ ἀμελῶς σχηματίσας ἑαυτὸν, ἀλλὰ κοσμήσας ἠρέμα τὸ σῶμα, ὡς ἂν ἐρωμένῃ μέλλων ὁμιλεῖν. ἦν δὲ καὶ φύσει καλός τε καὶ μέγας, καὶ μάλιστα πάντων σεμνὸς ὀφθῆναι. Λεωνᾶς δὲ παραλαβὼν τὴν Πλαγγόνα, καὶ μετ' αὐτῆς τὰς συνήθεις τῇ Καλλιῤῥόῃ θεραπαινίδας, ἧκε πρὸς αὐτὴν καὶ λέγει. Διονύσιος, ἀνὴρ δικαιότατός ἐστι καὶ νομιμώτατος. ἧκε τοίνυν εἰς τὸ ἱερὸν, ὦ γύναι, καὶ πρὸς αὐτὸν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν, τίς οὖσα τυγχάνεις. οὐ γὰρ ἀτυχήσεις οὐδὲ μιᾶς δικαίως βοηθείας. ἀλλὰ μόνον ἁπλῶς αὐτῷ διαλέγου, καὶ μηδὲν ὑποκρύψῃς τῶν ἀληθῶν. τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐπικαλέσεται μᾶλλον τὴν εἰς σε φιλανθρωπίαν. Ἀκούσασα μὲν οὖν ἐβάδιζεν ἡ Καλλιῤῥόη, θαῤῥοῦσα δὲ ὅμως διὰ τὸ ἐν ἱερῷ γενήσεσθαι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῖς. ἐπεὶ δὲ ἧκεν, ἔτι μᾶλλον αὐτὴν ἐθαύμασαν ἅπαντες. καταπλαγεὶς οὖν ὁ Διονύσιος ἄφωνος ἦν. οὔσης δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον σιωπῆς ὀψέ ποτε καὶ μόλις ἐφθέγξατο. Τὰ μὲν ἐμὰ δῆλά σοι, γύναι, πάντα. Διονύσιός εἰμι, Μιλησίων πρῶτος, σχεδὸν

δὲ καὶ τῆς ὅλης Ἰωνίας, ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ διαβεβοημένος. δίκαιόν ἐστι καὶ σὲ περὶ αὐτῆς εἰπεῖν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν· οἱ μὲν γὰρ πωλήσαντές σε Συβαρίτιν ἔφασαν, κατὰ ζηλοτυπίαν ἐκεῖθεν πραθεῖσαν ὑπὸ δεσποίνης. Ἠρυθρίασεν ἡ Καλλιῤῥόη, καὶ κάτω κύψασα ἠρέμα εἶπεν· Ἐγὼ νῦν πρῶτον πέπραμαι· Σύβαριν δὲ οὐκ εἶδον· Ἔλεγόν σοι, φησὶ Διονύσιος, ἀποβλέψας πρὸς τὸν Λεωνᾶν, ὅτι οὐκ ἐστὶ δούλη· μαντεύομαι δὲ ὅτι καὶ εὐγενής. Εἰπόν μοι, γύναι, πάντα, καὶ πρῶτόν γε τοὔνομα τὸ σόν. Καλλιῤῥόη, φησίν. Ἤρεσε Διονυσίῳ καὶ τὸ ὄνομα. τὰ δὲ λοιπὰ ἐσιώπα. πυνθανομένου δὲ λιπαρῶς· Δέομαί σου, φησίν, ὦ δέσποτα, συγχώρησόν μοι τὴν ἐμαυτῆς τύχην σιωπᾶν. ὄνειρος ἦν τὰ πρῶτα καὶ μῦθος, εἰμὶ δὲ νῦν, ὃ γέγονα, δούλη καὶ ξένη. Ταῦτα λέγουσα ἐπειρᾶτο μὲν λανθάνειν, ἐλείβετο δὲ αὐτῆς τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν. προήχθη δὲ ὁ Διονύσιος κλαίειν καὶ πάντες οἱ περιεστηκότες. ἔδοξε δ' ἄν τις καὶ τὴν Ἀφροδίτην αὐτὴν σκυθρωποτέραν γεγονέναι. Διονύσιος δὲ ἐνέκειτο ἔτι μᾶλλον πολυπραγμονῶν, καί· Ταύτην αἰτοῦμαι παρά σου χάριν πρώτην. διήγησαί μοι, Καλλιῤῥόη, τὰ σεαυτῆς. οὐ πρὸς ἀλλότριον ἐρεῖς· ἐστὶ γάρ τις καὶ τρόπου συγγένεια. μηδὲν φοβηθῇς, μηδ' εἰ πέπρακταί σοί τι δεινόν· Ἠγανάκτησεν ἡ Καλλιῤῥόη πρὸς τοῦτο, καί· Μή με ὕβριζε, εἶπεν. οὐδὲν γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῇ φαῦλον. ἀλλ' ἐπεὶ σεμνότερα τὰ τῆς τύχης ἐστὶ τῆς παρούσης, οὐ θέλω δοκεῖν ἀλαζὼν, οὐδὲ λέγειν διηγήματα ἄπιστα τοῖς ἀγνοοῦσιν. οὐ γὰρ μαρτυρεῖ τὰ πρῶτα τοῖς νῦν. Ἐθαύμασεν ὁ Διονύσιος τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς, καί· Συνίημι, φησιν, ἤδη, κἂν μὴ λέγῃς. εἰπὲ δὲ ὅμως. οὐδὲν γὰρ περὶ σεαυτῆς ἐρεῖς τηλικοῦτον ἡλίκον ὁρῶμεν. πᾶν ἐστί σου σμικρότερον λαμπρὸν διήγημα. Μόλις οὖν ἐκείνη τὰ καθ' ἑαυτὴν ἤρξατο λέγειν. Ἑρμοκράτους εἰμὶ θυγάτηρ, τοῦ Συῤῥακουσίων στρατηγοῦ. γενομένην δέ με ἄφωνον ἐξ αἰφ-

ἰδίου πλώματος ἔθαψαν οἱ γονεῖς πολυτελῶς. ἤνοιξαν τυμβωρύχοι τὸν τάφον. εὗρον κἀμὲ πάλιν ἐμπνέουσαν. ἤνεγκαν ἐνθάδε, καὶ Λεωνᾷ με τούτῳ παρέδωκε Θήρων ἐπ' ἐρημίας. Πάντα εἰποῦσα μόνον Χαιρέαν ἐσίγησεν. Ἀλλὰ δέομαί σου, Διονύσιε· Ἕλλην γὰρ εἶ καὶ πόλεως φιλανθρώπου, καὶ παιδείας μετείληφας· μὴ γένῃ τοῖς τυμβωρύχοις ὅμοιος, μηδὲ ἀποστερήσῃς με πατρίδος καὶ συγγενῶν. μικρόν ἐστί σοι πλουτοῦντι σῶμα ἐᾶσαι· τὴν τιμὴν οὐκ ἀπολέσεις, ἐὰν ἀποδῷς με τῷ πατρί. Ἑρμοκράτης οὐκ ἔστιν ἀχάριστος. τὸν Ἀλκίνοον ἀγάμεθα δὴ καὶ πάντες φιλοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν πατρίδα ἀνέπεμψε τὸν ἱκέτην. ἱκετεύω δὲ κἀγώ. σῶσον αἰχμάλωτον ὀρφανήν. εἰ δὲ μὴ δύναμαι ζῆν ὡς εὐγενής, αἱροῦμαι θάνατον ἐλεύθερον. Τούτων ἀκούων ἔκλαιε, προφάσει μὲν Καλλιῤῥόην, τὸ δὲ ἀληθὲς ἑαυτόν. ᾐσθάνετο γὰρ ἀποτυγχάνων τῆς ἐπιθυμίας· Θάῤῥει δὲ, ἔφη, Καλλιῤῥόη, καὶ ψυχὴν ἔχε ἀγαθήν· οὐ γὰρ ἀτυχήσεις ὧν ἀξιοῖς. μάρτυν καλῶ τήνδε τὴν Ἀφροδίτην. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ θεραπείαν ἕξεις παρ' ἡμῖν δεσποίνης μᾶλλον ἢ δούλης. Καὶ ἡ μὲν ἀπῄει πεπεισμένη μηδὲν ἄκουσα δύνασθαι παθεῖν.

ϛ. Ὁ δὲ Διονύσιος λυπούμενος ἧκεν εἰς οἶκον τὸν ἴδιον καὶ μόνον καλέσας Λεωνᾶν· Κατὰ πάντα, φησὶν, ἐγὼ δυστυχής εἰμι, καὶ μισούμενος ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος. τὴν μὲν γαμετὴν ἔθαψα· φεύγει δὲ ἡ νεώνητος, ἣν ἤλπιζον ἐξ Ἀφροδίτης εἶναί μοι τὸ δῶρον, καὶ ἀνέπλαττον ἐμαυτῷ βίον μακάριον ὑπὲρ Μενέλεων τοῦ τῆς Λακεδαιμονίας γυναικός. οὐδὲ γὰρ τὴν Ἑλένην εὔμορφον οὕτως ὑπολαμβάνω γεγονέναι. πρόσεστι δὲ αὐτῇ καὶ ἡ τῶν λόγων πειθώ. βεβίωταί μοι. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπαλλαγήσεται Καλλιῤῥόη μὲν ἐντεῦθεν, ἐγὼ δὲ τοῦ ζῆν. Πρὸς τοῦτο ἀνέκραγεν ὁ Λεωνᾶς· Μὴ σύ γε, ὦ δέσποτα· μὴ καταδράσῃ σεαυτῷ. κύριος γάρ εἰμι, καὶ ἐξουσίαν ἔχεις αὐτῆς, ὥστε καὶ ἑκοῦσα καὶ ἄκουσα ποιήσει τό σοι δοκοῦν. τα-

λάντου

λάντε γὰρ αὐτὴν ἐπριάμην. Ἐπριῶ σου, τρισάθλιε, τὴν εὐγενῆ; οὐκ ἀκούεις Ἑρμοκράτην τὸν στρατηγὸν τῆς πολλῆς Σικελίας, ἐγκεχαραγμένον μεγάλως, ὃν βασιλεὺς ὁ Περσῶν θαυμάζει καὶ φιλεῖ, πέμπει δὲ αὐτῷ κατ' ἔτος δωρεὰς, ὅτι Ἀθηναίους κατεναυμάχησε, τοὺς Περσῶν πολεμίους; ἐγὼ τυραννήσω σώματος ἐλευθέρου, καὶ Διονύσιος, ὁ ἐπὶ σωφροσύνῃ περιβόητος, ἄκουσαν ὑβριῶ, ἣν οὐκ ἂν ὕβρισεν οὐδὲ Θήρων ὁ λῃστής; Ταῦτα μὲν οὖν εἶπε πρὸς τὸν Λεωνᾶν· οὐ μὴν οὐδ' ἀπεγίνωσκε πείσειν. Φύσει γὰρ εὔελπίς ἐστιν ὁ ἔρως, θαῤῥεῖ δὲ τῇ θεραπείᾳ κατεργάσασθαι τὴν ἐπιθυμίαν. καλέσας οὖν τὴν Πλαγγόνα· Δέδωκάς μοι, φησὶν, ἤδη πεῖραν ἱκανὴν τῆς ἐπιμελείας. ἐγχειρίζω δέ σοι τὸ μέγιστον καὶ τιμιώτατόν μου τῶν κτημάτων, τὴν ξένην. βούλομαι δὲ αὐτὴν μηδενὸς σπανίζειν, ἀλλὰ περιϊέναι μέχρι τρυφῆς. κυρίαν ὑπολάμβανε, θεράπευε, καὶ κόσμει, καὶ ποίει φίλην ἡμῖν. ἐπαίνει με παρ' αὐτῇ πολλάκις, καὶ οἷον ἐπίστασαι διηγοῦ. βλέπε μὴ δεσπότην εἴπῃς. Συνῆκεν ἡ Πλαγγὼν τῆς ἐντολῆς. φύσει γὰρ ἦν ἐντρεχής. ἀφανὴς δὲ λαβοῦσα πρὸς τὸ πρᾶγμα τὴν διάνοιαν, εἴχετο πρὸς τοῦτο. Παραγινομένη τοίνυν πρὸς τὴν Καλλιῤῥόην, ὅτι μὲν κεκέλευσται θεραπεύειν αὐτὴν, οὐκ ἐμήνυσεν· ἰδίαν δὲ εὔνοιαν ἀπεδείκνυτο· καὶ τὸ ἀξιόπιστον ὡς σύμβουλον ἤθελεν ἔχειν.

ζ. Συνέβη δέ τι τοιόνδε. Διονύσιος ἐνδιέτριβε τοῖς χωρίοις, προφάσεις μὲν ἄλλοτε ἄλλας, τὸ δὲ δὴ ἀληθὲς, οὔτε ἀπαλλαγῆναι τῆς Καλλιῤῥόης δυνάμενος, οὔτε ἐπάγεσθαι θέλων αὐτήν· ἔμελλε γὰρ περιβόητος ὀφθεῖσα ἔσεσθαι, καὶ τὸ κάλλος ὅλην τὴν Ἰωνίαν δουλαγωγήσειν, ἀναβήσεσθαί τε τὴν φήμην καὶ μέχρι τοῦ μεγάλου βασιλέως. ἐν δὲ τῇ μονῇ πολυπραγμονῶν ἀκριβέστερον τὰ περὶ τὴν κτῆσιν, ἐμέμψατό που καὶ τὰ περὶ τὸν οἰκονόμον Φωκᾶν. τὸ δὲ τῆς μέμψεως οὐ περαιτέρω

περ-

περιῆλθεν ἀλλὰ μέχρι ῥημάτων· εὗρε δὲ καιρὸν ἡ Πλάγγων, καὶ περίφοβος εἰσέδραμε πρὸς τὴν Καλλιῤῥόην, σπαράσσουσα τὴν κόμην ἑαυτῆς· λαβομένη δὲ τῶν γονάτων αὐτῆς· Δέομαί σου, φησὶν, κυρία, σῶσον ἡμᾶς. τῷ γὰρ ἀνδρί μου χαλεπαίνει Διονύσιος. φύσει δέ ἐστι βαρύθυμος, ὥσπερ καὶ φιλάνθρωπος. οὐδεὶς ἂν ῥύσαιτο ἡμᾶς ἢ μόνη σύ. παρέξει γάρ σοι Διονύσιος ἡδέως αἰτουμένῃ χάριν πρώτην. Ὤκνει μὲν οὖν ἡ Καλλιῤῥόη βαδίσαι πρὸς αὐτὸν. λιπαρούσης δὲ καὶ δεομένης ἀντειπεῖν οὐκ ἠδυνήθη, προηνεχυρασμένη ταῖς εὐεργεσίαις ὑπ' αὐτῆς. ἵν' οὖν μὴ ἀχάριστος δοκῇ· Κἀγὼ μὲν, φησίν, εἰμι δούλη, καὶ οὐδεμίαν ἔχω παῤῥησίαν. εἰ δὲ ὑπολαμβάνεις δυνήσεσθαί τι κἀμὲ, συνικετεύειν ἑτοίμη· γένοιτο δὲ ἡμᾶς τυχεῖν. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον, ἐκέλευσεν ἡ Πλάγγων τὸν ἐπὶ ταῖς θύραις εἰσαγγεῖλαι πρὸς τὸν δεσπότην, ὅτι Καλλιῤῥόη πάρεστιν. ἐτύγχανε δὲ Διονύσιος ἐῤῥιμμένος ὑπὸ λύπης. ἐτετήκει δὲ αὐτῷ καὶ τὸ σῶμα. ἀκούσας οὖν, ὅτι Καλλιῤῥόη πάρεστιν, ἄφωνος ἐγένετο, καί τις ἀχλὺς αὐτοῦ κατεχύθη πρὸς τὸ ἀνέλπιστον. μόλις δὲ ἀνενεγκών· Ἡκέτω, φησί. Στᾶσα δὲ ἡ Καλλιῤῥόη πλησίον, καὶ κάτω κύψασα, πρῶτον μὲν ἐρυθήματος ἐνεπλήσθη, μόλις δὲ ὅμως ἐφθέγξατο· Ἐγὼ Πλάγγωνι ταύτῃ χάριν ἐπίσταμαι· φιλεῖ γάρ με ὡς θυγατέρα. δέομαί σου, κύριε, μὴ, μὴ ὀργίζου τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ χάρισαι τὴν σωτηρίαν. Ἔτι δὲ βουλομένη λέγειν οὐκ ἠδυνήθη. συνεὶς οὖν ὁ Διονύσιος τὸ στρατήγημα τῆς Πλάγγωνος· Ὀργίζομαι μὲν, εἶπε, καὶ οὐδεὶς ἀνθρώπων ἐρύσατο μὴ ἀπολέσθαι Φωκᾶν καὶ τὴν Πλάγγωνα τοιαῦτα πεπραχότας· χαρίζομαι δὲ αὐτοὺς ἡδέως σοι, καὶ γινώσκετε ὑμεῖς, ὅτι διὰ Καλλιῤῥόην ἐσώθητε. Προσέπεσεν αὐτοῦ τοῖς γόνασιν ἡ Πλάγγων, καὶ Διονύσιος ἔφη· Τοῖς Καλλιῤῥόης προσπίπτετε γόνασιν. αὕτη γὰρ ὑμᾶς ἔσωσεν. Ἐπεὶ δὲ ἡ Πλάγγων

ἐθεάσατο τὴν Καλλιῤῥόην χαίρουσαν καὶ σφόδρα ἡδομένην ἐπὶ τῇ δωρεᾷ· Σὺ οὖν, εἶπε, χάριν ὁμολόγησον ὑπὲρ ἡμῶν Διονυσίῳ· καὶ ἅμα ὤθησεν αὐτήν. ἡ δὲ τρόπον τινὰ καταπεσοῦσα περιέπεσε τῇ δεξιᾷ τοῦ Διονυσίου. κἀκεῖνος, ὡς δῆθεν ἀπαξιῶν τὴν χεῖρα δοῦναι, προσαγόμενος αὐτὴν κατεφίλησεν. εἶτα εὐθὺς ἀφῆκε, μὴ καί τις ὑποψία γένηται τῆς τέχνης.

η. Αἱ μὲν οὖν γυναῖκες ἀπῄεσαν, τὸ δὲ φίλημα Διονυσίου, καθάπερ ἰὸς, εἰς τὰ σπλάγχνα κατεδύετο, καὶ οὔτε ὁρᾷν ἔτι, οὔτε ἀκούειν ἐδύνατο, πανταχόθεν δὲ ἦν ἐκπεπολιορκημένος, οὐδεμίαν εὑρίσκων θεραπείαν τοῦ ἔρωτος. οὔτε διὰ δώρων· ἑώρα γὰρ τῆς γυναικὸς τὸ μεγαλόφρον· οὔτε δι' ἀπειλῆς ἢ βίας, πεπεισμένος ὅτι θάνατον αἱρήσεται θᾶττον ἢ βιασθήσεται. μίαν οὖν βοήθειαν ὑπελάμβανεν τὴν Πλαγγόνα, καὶ μεταπεμψάμενος αὐτήν· Τὰ μὲν πρῶτά σοί, φησιν, ἐστρατήγηται, καὶ χάριν ἔχω τοῦ φιλήματος· ἐκεῖνο δέ με σέσωκεν, ἢ ἀπώλεκε. σκόπει δ' ἂν πῶς γυνὴ γυναικὸς περιγένῃ, σύμμαχον ἔχουσα κἀμέ. γίνωσκε δὲ ἐλευθερίαν σοι προκειμένην τὸ ἆθλον, καί, ὃ πέπεισμαί σοι πολὺ ἥδιον εἶναι τῆς ἐλευθερίας, τὸ ζῆν Διονύσιον. Κελευσθεῖσα δὲ ἡ Πλαγγὼν πᾶσαν πεῖραν καὶ τέχνην προσέφερεν· ἀλλ' ἡ Καλλιῤῥόη πανταχόθεν ἄληπτος ἦν. καὶ ἔμενε Χαιρέᾳ μόνῳ πιστή. κατεστρατηγήθη ὑπὸ τῆς τύχης, πρὸς ἣν μόνην οὐδὲν ἰσχύει λογισμὸς ἀνθρώπου. Φιλόνεικος γὰρ ἡ δαίμων, καὶ οὐδὲν ἀνέλπιστον παρ' αὐτῇ. καὶ τότ' οὖν πρᾶγμα παράδοξον, μᾶλλον δὲ ἄπιστον, κατώρθωκεν. ἄξιον δὲ ἀκοῦσαι τὸν τρόπον. ἐπεβούλευσεν ἡ τύχη τῇ σωφροσύνῃ τῆς γυναικός· ἐρωτικὴν γὰρ ποιησάμενοι τὴν πρώτην σύνοδον τοῦ γάμου Χαιρέας καὶ Καλλιῤῥόη, παραπλησίαν εἶχον ὁρμὴν πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν ἀλλήλων. ἰσόῤῥοπος δὲ ἐπιθυμία τὴν συνουσίαν ἐποίησεν οὐκ ἀργήν· ὀλίγον οὖν πρὸ τοῦ πτώματος ἡ γυνὴ συνέλαβεν. ἀλλὰ διὰ τοὺς κινδύνους καὶ τὴν ταλαιπωρίαν τῶν ὕστερον, οὐ ταχέως

συνῆκεν ἐγκύμων γενομένη· τρίτου δὲ μηνὸς ἀρχομένου προέκοπτεν ἡ γαστήρ. ἐν δὲ τῷ λουτρῷ συνῆκεν ἡ Πλαγγὼν, ὡς ἂν ἤδη πεῖραν ἔχουσα τῶν γυναικείων. εὐθὺς μὲν οὖν ἐσίγησε διὰ τὸ πλῆθος τῶν θεραπαινίδων· περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν σχολῆς γενομένης, παρακαθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης· Ἴσθι, φησὶν, ὦ τέκνον, ὅτι ἐγκύμων ὑπάρχεις. Ἀνέκλαυσεν ἡ Καλλιῤῥόη, καὶ ὀλολύζουσα, καὶ τίλλουσα τὴν κεφαλήν· Ἔτι καὶ τοῦτό μοι, φησι, ταῖς συμφοραῖς, ὦ Τύχη, προστέθεικας, ἵνα καὶ τέκω δοῦλον. Τύπτουσα δὲ τὴν γαστέρα, εἶπεν· Ἄθλιον πρὸ τοῦ γεννηθῆναι γέγονας. ἐν τάφῳ καὶ χερσὶ λῃστῶν παρεδόθης. εἰς ποῖον παρέρχῃ βίον; ἐπὶ ποίαις ἐλπίσι μέλλω σε κυοφορεῖν, ὄρφανε, καὶ ἄπολι, καὶ δοῦλε. πρὸ τῆς γενέσεως πειράθητι θανάτου. Κατέσχε δὲ αὐτῆς τὰς χεῖρας ἡ Πλαγγὼν, ἐπαγγειλαμένη τῆς ὑστεραίας εὐκολωτέραν αὐτῇ ἔκτρωσιν παρασκευάσειν.

θ. Γενομένη δὲ καθ᾽ ἑαυτὴν ἑκατέρα τῶν γυναικῶν ἰδίους ἐλάμβανε λογισμούς· ἡ μὲν Πλαγγὼν, ὅτι καιρὸς ἐπιτήδειος πέφηνεν εἰς τὸ κατεργάσασθαι τὸν ἔρωτα τῷ δεσπότῃ. συνήγορον ἔχουσα τὸ κατὰ γαστρὸς, εὕρηται πειθοῦς ἐνέχυρον. νικήσει σωφροσύνην γυναικὸς μητρὸς φιλοστοργία. καὶ ἡ μὲν πιθανῶς τὴν πρᾶξιν συνετίθει. Καλλιῤῥόη δὲ τότε μὲν ἐβουλεύετο φθεῖραι, λέγουσα πρὸς ἑαυτήν· Ἀλλ᾽ ἐγὼ τέκω δεσπότῃ τὸν Ἑρμοκράτους ἔκγονον, καὶ προενέγκω παιδίον οὗ μηδεὶς οἶδε πατέρα. τάχα δὲ ἐρεῖ τις τῶν φθονούντων· Ἐν τῷ λῃστηρίῳ Καλλιῤῥόη συνέλαβεν. ἀρκεῖ μόνην ἐμὲ δυστυχεῖν. οὐ συμφέρει σοι, παιδίον, εἰς βίον ἄθλιον παρελθεῖν, ὃν ἔδει καὶ γεννώμενον φυγεῖν. ἄπιθι ἐλεύθερος, ἀπαθὴς κακῶν. μηδὲν ἀκούσῃς τῶν περὶ τῆς μητρὸς διηγημάτων. Πάλιν δὲ μετενόει, καί πως ἔλεος αὐτὴν τοῦ κατὰ γαστρὸς εἰσῄει. Βουλεύῃ τεκνοκτονῆσαι, πασῶν ἀσεβαίνη, καὶ Μηδείας λαμβάνεις λογισμούς. ἀλλὰ καὶ τῆς Σκυθίδος ἀγριωτέρα δόξεις. ἐκείνη μὲν γὰρ ἐχθρὸν εἶχε τὸν

ἄνδρα, σὺ δὲ τὸ Χαιρέου τέκνον θέλεις ἀποκτεῖναι, καὶ μηδὲ ὑπόμνημα τοῦ περιβοήτου γάμου καταλιπεῖν. Τί δ', ἂν υἱὸς ᾖ; τί δ', ἂν ὅμοιος τῷ πατρί; τί δ', ἂν εὐτυχέστερος ἐμοῦ; μήτηρ ἀποκτείνῃ τὸν ἐκ τάφου σωθέντα καὶ λῃστῶν; πόσων ἀκούομεν θεῶν παῖδας καὶ βασιλέων, ἐν δουλείᾳ γεννηθέντας, ὕστερον ἀπολαβόντας τὸ τῶν πατέρων ἀξίωμα; τὸν Ζῆθον, καὶ τὸν Ἀμφίονα, καὶ Κῦρον. πλεύσῃ μοι καὶ σὺ, τέκνον, εἰς Σικελίαν· ζητήσεις πατέρα καὶ πάππον καὶ τὰ τῆς μητρὸς αὐτοῖς διηγήσῃ. ἀναχθήσεται στόλος ἐκεῖθεν ἐμοὶ βοηθῶν. σὺ, τέκνον, ἀλλήλοις ἀποδώσεις τοὺς γονεῖς. Ταῦτα λογιζομένῃ δι' ὅλης νυκτὸς ὕπνος ἐπῆλθε πρὸς ὀλίγον. ἐπέστη δὲ αὐτῇ εἰκὼν Χαιρέου,

Πάντα αὐτῷ ὁμοία, μέγεθός τε καὶ ὄμματα καλ' εἰκυῖα,
Καὶ φωνήν, καὶ τοῖα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο.

ἑστὼς δέ· Παρατίθεμαί σοι, φησὶν, ὦ γύναι, τὸν υἱόν. Ἔτι δὲ βουλόμενος λέγειν, ἀνέθορεν ἡ Καλλιῤῥόη, θέλουσα αὐτῷ περιπλακῆναι. Σύμβουλον οὖν τὸν ἄνδρα νομίσασα, θρέψαι τὸ παιδίον ἔκρινε.

1. Τῆς δὲ ὑστεραίας ἐλθούσῃ Πλαγγόνι τὴν αὐτῆς γνώμην ἐδήλωσεν. ἡ δὲ τὸ ἄκαιρον τῆς βουλῆς οὐ παρέλαβεν, ἀλλ'· Ἀδύνατόν ἐστί σοί, φησιν, ὦ γύναι, τέκνον θρέψαι παρ' ἡμῖν. ὁ γὰρ δεσπότης ἡμῶν, ἐρωτικῶς σου διακείμενος, ἄκουσαν μὲν οὐ βιάσεται δι' αἰδῶ καὶ σωφροσύνην· θρέψαι δὲ παιδίον οὐκ ἐπιτρέψει διὰ ζηλοτυπίαν, ὑβρίζεσθαι δοκῶν. ἢ τὸν μὲν ἀπόντα περισπούδαστον ὑπολαμβάνεις, ὑπερορᾷς δὲ παρόντος αὐτοῦ. κρεῖττον οὖν μοι δοκεῖ πρὸ τοῦ γεννηθῆναι τὸ παιδίον, ἢ γεννηθὲν, ἀπολέσθαι. κερδανεῖς γὰρ ὠδῖνας ματαίας, καὶ κυοφορίαν ἄχρηστον. ἐγὼ δέ σε φιλοῦσα συμβουλεύω τἀληθῆ. Βαρέως ἤκουσεν ἡ Καλλιῤῥόη, καὶ

προσ-

προσπεσοῦσα τοῖς γόνασιν αὐτῆς ἱκέτευεν, ὅπως συνεξεύρῃ τινὰ τέχνην, δι' ἧς τὸ παιδίον θρέψῃ. πολλὰ τοίνυν ἀρνησαμένη, δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας ὑπερθεμένη τὴν ἀπόκρισιν, ἐπειδὴ μᾶλλον ἐξέκαυσεν αὐτὴν πρὸς τὰς δεήσεις, ἀξιοπιστοτέρα γενομένη, πρῶτον μὲν αὐτὴν ἐξώρκισε μηδενὶ κατειπεῖν τὴν τέχνην· ἔπειτα συναγαγοῦσα τὰς ὄφρυς καὶ τρίψασα τὰς χεῖρας· Τὰ μεγάλα, φησὶ, τῶν πραγμάτων, ὦ γύναι, μεγάλαις ἐπινοίαις κατορθοῦται, κἀγὼ, διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν πρός σε, προδίδωμι τὸν δεσπότην· ἴσθι τοίνυν, ὅτι δεήσει δυοῖν θάτερον· ἢ παντάπασιν ἀπολέσαι τὸ παιδίον· ἢ γεννηθῆναι πλουσιώτατον Ἰώνων, κληρονόμον τῆς λαμπροτάτης οἰκίας. καί σε τὴν μητέρα ποιήσει μακαρίαν. ἑλοῦ δὲ πότερον θέλεις. Καί· Τίς οὕτως, εἶπεν, ἀνόητος, ἵνα τεκνοκτονίαν ἀντ' εὐδαιμονίας ἕληται; δοκεῖς δέ μοί τι ἀδύνατον καὶ ἄπιστον λέγειν· ὥστε σαφέστερον αὐτὸ δήλωσον. Ἤρετο γοῦν ἡ Πλαγγών· Πόσον δοκεῖς χρόνον ἔχειν τῆς συλλήψεως. Ἡ δὲ, δύο μῆνας, εἶπεν. Ὁ χρόνος οὖν ἡμῖν βοηθεῖ. δύνασαι γὰρ δοκεῖν ἑπταμηνιαῖον ἐκ Διονυσίου τετοκέναι. Πρὸς τοῦτο ἀνέκραγεν ἡ Καλλιῤῥόη· Μᾶλλον ἀπολέσθω. Καὶ ἡ Πλαγγὼν κατειρωνεύσατο αὐτήν. Καλῶς, ὦ γύναι, φρονεῖς, βουλομένη μᾶλλον ἐκτρῶσαι. τοῦτο πράττωμεν. ἀκινδυνότερον γὰρ ἢ ἐξαπατᾷν δεσπότην. πανταχόθεν ἀπόκοψόν σου τὰ τῆς εὐγενείας ὑπομνήματα. μηδ' ἐλπὶς ἔστω σοι πατρίδος. συνάρμοσαι τῇ παρούσῃ τύχῃ, καὶ ἀκριβῶς γενοῦ δούλη. Ταῦτα τῆς Πλαγγόνος παραινούσης οὐδὲν ὑπώπτευε Καλλιῤῥόη, μεῖραξ εὐγενὴς, καὶ πανουργίας ἄπειρος δουλικῆς· ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ἐκείνη τὴν φθορὰν ἔσπευδε, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὴ τὸ κατὰ γαστρὸς ἠλέει, καί· Δός μοί, φησι, καιρὸν εἰς σκέψιν. περὶ τῶν μεγίστων γάρ ἐστιν ἡ αἵρεσις, ἢ σωφροσύνης, ἢ τέκνου. Πάλιν τοῦτο ἐπῄνεσεν ἡ Πλαγγὼν, Ὅτι μὴ προπετῶς αἱρεῖται τὸ ἕτερον. πιθανὴ γὰρ εἰς ἑκά-

τερον ἡ ῥοπή· τὸ μὲν γὰρ ἔχει πίστιν γυναικὸς, τὸ δὲ μητρὸς φιλοστοργίαν. καιρὸς δὲ οὐκ ἔστιν ὅμως μακρᾶς ἀναβολῆς, ἀλλὰ τῆς ὑστεραίας δεῖ πάντως θατέρου ἔχεσθαι, πρὶν ἔκπυστόν σου τὴν γαστέρα γενέσθαι. Συνέθεντο ταῦτα, καὶ ἀπηλλάγησαν ἀλλήλων.

ια. Ἀνελθοῦσα δὲ εἰς τὸ ὑπερῷον ἡ Καλλιῤῥόη, καὶ συγκλείσασα τὰς θύρας, τὴν εἰκόνα Χαιρέου τῇ γαστρὶ προσέθηκε, καὶ Ἰδοὺ, φησι, τρεῖς γεγόναμεν, ἀνὴρ, καὶ γυνὴ, καὶ τέκνον. βουλευσώμεθα περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. ἐγὼ μὲν οὖν πρώτη τὴν ἐμὴν γνώμην ἀποφαίνομαι· Θέλω γὰρ ἀποθανεῖν Χαιρέου μόνου γυνή. τοῦτό μοι καὶ γονέων ἥδιον, καὶ πατρίδος, καὶ τέκνου, πεῖραν ἑτέρου ἀνδρὸς μὴ λαβεῖν. Σὺ δὲ, παιδίον, ὑπὲρ σεαυτοῦ τί αἱρῇ; φαρμάκῳ τελευτῆσαι, πρὶν τὸν ἥλιον ἰδεῖν, καὶ μετὰ τῆς μητρὸς ἐῤῥίφθαι, τάχα δὲ μηδὲ ταφῆς ἀξιωθῆναι; ἢ ζῆν, καὶ δύο πατέρας ἔχειν· τὸν μὲν Σικελίας, τὸν δὲ Ἰωνίας πρῶτον; ἀνὴρ δὲ γενόμενος γνωρισθήσῃ ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν συγγενῶν. πέπεισμαι γὰρ ὅτι ὅμοιόν σε τέξομαι τῷ πατρί. καὶ καταπλεύσεις λαμπρῶς ἐπὶ τριήρους Μιλησίας. ἡδέως δὲ Ἑρμοκράτης ἔκγονον ἀπολήψεται, στρατηγεῖν ἤδη δυνάμενον. ἐναντίαν μοι φέρεις, τέκνον, ψῆφον, καὶ οὐκ ἐπιτρέπεις ἡμῖν ἀποθανεῖν. Πυθώμεθα σοῦ καὶ τοῦ πατρός. μᾶλλον δὲ εἴρηκεν. αὐτὸς γάρ μοι παραστὰς ἐν τοῖς ὀνείροις· Παρατίθεμαί σοι, φησι, τὸν υἱόν. μαρτύρομαί σε, Χαιρέα, σύ με Διονυσίῳ νυμφαγωγεῖς. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐν τούτοις ἦν τοῖς λογισμοῖς, καὶ οὐ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ τὸ βρέφος, ἐπείθετο ζῆν. Τῆς ὑστεραίας ἐλθοῦσα ἡ Πλαγγὼν πρῶτον μὲν καθῆστο σκυθρωπὴ, καὶ σχῆμα συμπαθὲς ἐπεδείξατο. σιγὴ δὲ ἦν ἀμφοτέρων. ἐπεὶ δὲ μακρὸς ἐγίνετο χρόνος, ἡ Πλαγγὼν ἐπύθετο· Τί σοι δέδοκται; τί ποιοῦμεν; καιρὸς γὰρ οὐκ ἔστι τοῦ μέλλειν. Καλλιῤῥόη δὲ ἀποκρίνασθαι μὲν ταχέως οὐκ ἐδύνατο, κλαί-

ουσα

ουσα καὶ συνεχομένη, μόλις δὲ εἶπε· Τὸ τέκνον με προδίδωσιν, ἀκούσης
ἐμοῦ. σὺ πρᾶττε τὸ συμφέρον· δέδοικα δὲ μή, κἂν ὑπομείνω τὴν ὕβριν,
Διονύσιός μου καταφρονήσῃ τῆς τύχης, καὶ παλλακὴν μᾶλλον ἢ γυναῖκα
νομίσας, οὐ θρέψῃ τὸ ἐξ ἄλλου γεννώμενον, κἀγὼ μάτην ἀπολέσω τὴν
σωφροσύνην. Ἔτι λεγούσης ἡ Πλαγγὼν ὑπολαβοῦσα· Ἔγωγε, φησί,
περὶ τούτων προτέρα σου βεβούλευμαι· σὲ γὰρ τοῦ δεσπότου μᾶλλον ἤδη
φιλῶ. πίστευε μὲν οὖν Διονυσίου τῷ τρόπῳ· χρηστὸς γάρ ἐστιν. ἐξορκιῶ δὲ
ὅμως αὐτόν, κἂν δεσπότης ᾖ. δεῖ πάντα ἡμᾶς ἀσφαλῶς πράττειν. καὶ
σύ, τέκνον, ὅμως ἀντιπίστευσον. ἄπειμι δὲ ἐγὼ τὴν πρεσβείαν κομίζουσα.

FINIS

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ
τῶν περὶ
ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ
ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ
ὁ
ΛΟΓΟΣ Γ.

α. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ δὲ ἀποτυγχάνων τῆς Καλλιῤῥόης ἔρωτος, μηκέτι φέρων, ἀποκαρτερεῖν ἐγνώκει, καὶ διαθήκας ἔγραφε τὰς τελευταίας, ἐπιστέλλων πῶς ταφῇ. παρεκάλει δὲ Καλλιῤῥόην ἐν τοῖς γράμμασιν, ἵνα αὐτῷ προσέλθῃ κἂν νεκρῷ. Πλάγγων δὲ ἐβούλετο μὲν εἰσελθεῖν πρὸς τὸν δεσπότην, διεκώλυσε δὲ αὐτὴν ὁ θεράπων κεκελευσμένος μηδένα δέχεσθαι. μαχομένων δὲ αὐτῶν πρὸς ταῖς θύραις ἀκούσας ὁ Διονύσιος ἤρετο, τίς ἐνοχλοίη. τοῦ δὲ θεράποντος εἰπόντος, ὅτι Πλάγγων· Ἀκαίρως μὲν, εἶπε, πάρεστιν· οὐκέτι γὰρ οὐδὲ ὑπόμνημα τῆς ἐπιθυμίας ἤθελεν ἰδεῖν· Κάλεσον δὲ ὅμως. Ἀνοίξασα δὲ ἐκείνη τὰς θύρας· Τί κατατρύχῃ, φησὶν, ὦ δέσποτα, λυπῶν σεαυτὸν, ὡς ἀποτυγχάνων; Καλλιῤῥόη γάρ σε ἐπὶ τὸν γά-

μον

μου παρακαλεῖ. λαμπρειμόνει, θύε, προσδέχου νύμφην, ἧς ἐρᾷς. Ἐξεπλάγη πρὸς τὸ ἀνέλπιστον ὁ Διονύσιος, καὶ ἀχλὺς αὐτοῦ τοῖς ὀφθαλμοῖς κατεχύθη. παντάπασι δὲ ὢν ἀσθενὴς φαντασίαν παρέσχε θανάτου. κωκύσασα δὲ ἡ Πλαγγὼν συνδρομὴν ἐποίησε, καὶ ἐφ' ὅλης τῆς οἰκίας, ὡς τεθνεὼς, ὁ δεσπότης ἐπενθεῖτο. οὐδὲ Καλλιρρόη τοῦτο ἤκουσεν ἀδακρυτί. τοσαύτη ἦν, ὥστε κἀκείνη Διονύσιον ἔκλαιε τὸν ἄνδρα. ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ἐκεῖνος ἀναλήψας, ἀσθενεῖ φωνῇ· Τίς με δαιμόνων, φησὶν, ἀπατᾷ, βουλόμενος ἀναστρέψαι τῆς προκειμένης ὁδοῦ; ὕπαρ ἢ ὄναρ ταῦτα ἤκουσα; θέλει μοι Καλλιρρόη γαμηθῆναι, ἡ μὴ θέλουσα μήτε ὀφθῆναι; Παρεστῶσα δὲ ἡ Πλαγγών· Παῦσαι, φησὶ, μάτην σεαυτὸν ὀδυνῶν καὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς ἀπιστῶν· οὐκ ἐξαπατῶ μου τὸν δεσπότην, ἀλλ' ἔπεμψέ με Καλλιρρόη πρεσβεῦσαι περὶ γάμων. Πρέσβευε τοίνυν, εἶπεν ὁ Διονύσιος, καὶ λέγε αὐτὰ τὰ ἐκείνης ῥήματα. μηδὲν ἀφέλῃς, μηδὲ προσθῇς, ἀλλ' ἀκριβῶς ἑρμήνευε. Ἐγὼ, φησὶν, οἰκίας οὖσα τῆς πρώτης ἐν Σικελίᾳ, δεδυστύχηκα μὲν, ἀλλ' ἔτι τὸ φρόνημα τηρῶ· πατρίδος, γονέων ἐστέρημαι. μόνην οὐκ ἀπολώλεκα τὴν εὐγένειαν. εἰ μὲν οὖν ὡς παλλακὴν θέλει με Διονύσιος ἔχειν, καὶ τῆς ἰδίας ἀπολαύειν ἐπιθυμίας, ἀπάγξομαι μᾶλλον ἢ ὕβρει δουλικῇ παραδώσω τὸ σῶμα. εἰ δὲ γαμετὴν κατὰ νόμους· κἀγὼ γενέσθαι θέλω μήτηρ, ἵνα διάδοχον ἔχῃ τὸ Ἑρμοκράτους γένος. βουλευσάσθω περὶ τούτου Διονύσιος, μὴ μόνος, μηδὲ ταχέως, ἀλλὰ μετὰ φίλων καὶ συγγενῶν, ἵνα μή τις ὕστερον εἴπῃ πρὸς αὐτόν· Σὺ θρέψεις παιδία ἐκ τῆς ἀργυρωνήτου· καὶ καταισχύναι σου τὸν οἶκον. εἰ μὴ θέλει πατὴρ γενέσθαι, μηδὲ ἀνὴρ ἔστω. Ταῦτα τὰ ῥήματα μᾶλλον ἐξέκαυσε Διονύσιον, καί τινα ἔσχεν ἐλπίδα κούφην ἀντερᾶσθαι δοκῶν. ἀνατείνας δὲ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν· Εἰ γὰρ ἴδοιμί, φησιν, ὦ Ζεῦ καὶ Ἥλιε, τέκνον ἐκ Καλλιρρόης. τότε μακαριώτερος δόξω τοῦ

μεγάλου βασιλέως. ἀπίωμεν πρὸς αὐτήν. ἄγε με Πλαγγόνιον φιλοδέσποτον.

β. Ἀναδραμὼν δὲ εἰς τὰ ὑπερῷα, τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησε τοῖς Καλλιρρόης γόνασι προσπεσεῖν. κατέσχε δὲ ὅμως ἑαυτόν, καὶ καθεσθεὶς εὐσταθῶς· Ἦλθον σοί, φησιν, ὦ γύναι, χάριν γνῶναι περὶ τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας. ἄκουσαν μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλόν σε βιάσασθαι· μὴ τυχὼν δέ, ἀποθανεῖν διεγνώκειν. ἀναβεβίωκα διά σε. μεγίστην δέ σοι χάριν ἔχων ὅμως τι καὶ μέμφομαι· σὺ γὰρ ἠπίστησας, ὅτι ἕξω σε γαμετὴν παίδων ἐπ' ἀρότῳ κατὰ νόμους Ἑλληνικούς. εἰ γὰρ μὴ ἤρων, οὐκ ἂν ηὐξάμην τοιούτου γάμου τυχεῖν. σὺ δέ, ὡς ἔοικε, μανίαν μου κατέγνωκας, εἰ δόξω δούλην τὴν εὐγενῆ, καὶ ἀνάξιον υἱὸν ἐμαυτοῦ τὸν Ἑρμοκράτους ἔκγονον. βεβούλευσαι, λέγεις. βεβούλευμαι. φοβῇ φίλους ἐμούς, ἡ φιλτάτη πάντων. τολμήσει δέ τις εἰπεῖν ἀνάξιον τὸν ἐξ ἐμοῦ γεννώμενον, κρείττονα τοῦ πατρὸς ἔχων τὸν πάππον. Ταῦτα ἅμα λέγων καὶ δακρύων προσῆλθεν αὐτῇ. Ἡ δὲ ἐρυθριάσασα ἠρέμα κατεφίλησεν αὐτόν, καὶ Σοὶ μέν, εἶπε, πιστεύω Διονύσιε· ἀπιστῶ δὲ τῇ ἐμῇ τύχῃ· καὶ γὰρ πρότερον δι' αὐτὴν ἐκ μειζόνων ἀγαθῶν κατέπεσον. φοβοῦμαι μὴ οὐδέπω μοι διήλλακται. σὺ τοίνυν, καίπερ ὢν χρηστὸς καὶ δίκαιος, μάρτυρας ποίησαι τοὺς θεούς, οὐ διὰ σαυτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς πολίτας καὶ συγγενεῖς, ἵνα μή τις ἔτι κακοηθέστερον εἰς ἐμέ τι συμβουλεῦσαι δυνηθῇ, γινώσκων ὅτι ὀμώμοκας. εὐκαταφρόνητόν ἐστι γυνὴ μόνη καὶ ξένη. Ποίους, φησί, θέλεις ὅρκους θεῶν; ἕτοιμος γὰρ ὀμνύναι, εἰ δυνατόν, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάς, καὶ ἁψάμενος αὐτοῦ τοῦ Διός. Ὄμοσόν μοι, φησίν, τὴν θάλασσαν τὴν κομίσασάν με πρός σε, καὶ τὴν Ἀφροδίτην τὴν δείξασάν μέ σοι, καὶ τὸν Ἔρωτα τὸν νυμφαγωγόν. Ἤρεσε ταῦτα, καὶ ταχέως ἐγένετο μὲν οὖν ἐρωτικὸν πάθος. ἐσπούδαζε δὲ καὶ ἀναβολὴν οὐκ ἐπέτρεπε τοῖς γάμοις. ταμιεύεσθαι γὰρ δύσκολον ἐξουσίαν ἐπιθυμίας. Διονύσιος δέ, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, κατείληπτο μὲν ὑπὸ

χει-

χειμῶνος, καὶ τὴν ψυχὴν ἐβαπτίζετο· ὅμως δὲ ἀνακύπτειν ἐβιάζετο, καθάπερ ἐκ τρικυμίας, τοῦ πάθους. καὶ τότε οὖν ἐπέστησε τοιούτοις λογισμοῖς. Ἐν ἐρημίᾳ μέλλω γαμεῖν ὡς ἀληθῶς ἀργυρώνητον. οὐχ οὕτως εἰμὶ ἀχάριστος, ἵνα μὴ ἑορτάσω τοὺς Καλλιρρόης γάμους. ἐν τούτῳ πρώτῳ τιμῆσαί με δεῖ τὴν γυναῖκα. φέρει δέ μοι ἀσφάλειαν καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα. πάντων γὰρ πραγμάτων ὀξύτατός ἐστιν ἡ φήμη. δι᾽ ἀέρος ἄπεισιν ἀκωλύτους ἔχουσα τὰς ὁδούς. διὰ ταύτην οὐδὲν δύναται παράδοξον λαθεῖν. ἤδη τρέχει φέρουσα τὸ καινὸν εἰς Σικελίαν διήγημα· Ζῇ Καλλιρρόη, καὶ τυμβωρύχοι, διορύξαντες τὸν τάφον, ἔκλεψαν αὐτήν, καὶ ἐν Μιλήτῳ πέπραται. Καταπλεύσουσιν ἤδη τριήρεις Συρρακουσίων, καὶ Ἑρμοκράτης στρατηγὸς ἀπαιτῶν τὴν θυγατέρα. τί μέλλω λέγειν; Θήρων μοι πέπρακε. Θήρων δὲ ποῦ; καί, κἂν πιστευθῶ τὴν ἀλήθειαν, ὑποδοχεὺς εἰμὶ λῃστοῦ. μελέτα, Διονύσιε, τὴν δίκην. τάχα δὲ ἐρεῖς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. ἄριστον οὖν τότε λέγειν· Ἐγὼ γυναῖκα ἐλευθέραν ἐπιδημήσασαν, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως, ἤκουσα· ἐκδομένην ἑαυτὴν ἐν τῇ πόλει φανερῶς κατὰ νόμους ἔγημα. πείσω δὲ ταύτῃ μᾶλλον καὶ τὸν πενθερόν, ὡς οὐκ ἀνάξιός εἰμι τῶν γάμων. καρτέρησον, ψυχή, προθεσμίαν σύντομον, ἵνα τὸν πλείω χρόνον ἀπολαύσῃς ἀσφαλοῦς ἡδονῆς. ἰσχυρότερος γενήσομαι πρὸς τὴν κρίσιν, ἀνδρός, οὐ δεσπότου, νόμῳ χρώμενος. Ἔδοξεν οὕτως, καὶ καλέσας Λεωνᾶν· Ἄπιθι, φησίν, εἰς τὴν πόλιν, καὶ μεγαλοπρεπῶς ἑτοίμασον τὰ πρὸς τὸν γάμον. ἐλαυνέσθωσαν ἀγέλαι. σῖτος καὶ οἶνος διὰ γῆς καὶ θαλάσσης κομιζέσθω. δημοσίᾳ τὴν πόλιν εὐωχῆσαι προῄρημαι. Πάντα διατάξας ἐπιμελῶς τῆς ὑστεραίας αὐτὸς μὲν ἐπὶ ὀχήματος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, τὴν δὲ Καλλιρρόην, οὐδέπω γὰρ ἐβούλετο δεικνύναι πολλοῖς, ἐκέλευσε περὶ τὴν ἑσπέραν διὰ πορθμείου κομισθῆναι μέχρι τῆς οἰκίας, ἥτις ἦν ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ λιμένος

τοῦ Δοκίμου λεγομένου. Πλάγγωνι δὲ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῆς ἐνεχείρισε. μέλλουσα τοίνυν ἀπαλλάσσεσθαι τῶν ἀγρῶν ἡ Καλλιρρόη, τῇ Ἀφροδίτῃ πρῶτον ἐπηύξατο, καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν νεὼν, πάντας ἐκβαλοῦσα, ταῦτα εἶπε πρὸς τὴν θεόν· Δέσποινα Ἀφροδίτη, μέμψωμαί σοι δικαίως, ἢ χάριν γνῶ; σύ με οὖσαν παρθένον ἔζευξας Χαιρέᾳ, καὶ νῦν μετ' ἐκεῖνον ἄλλῳ με νυμφαγωγεῖς. οὐκ ἂν ἐπείσθην, σὲ ὀμόσα καὶ σὸν υἱὸν, εἰ μὴ με προὔδωκε τοῦτο τὸ βρέφος· δείξασα τὴν γαστέρα. ἱκετεύω δέ σε, φησιν, οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτῆς, ἀλλ' ὑπὲρ τούτου. ποίησόν μου λαθεῖν τὴν τέχνην. ἐπεὶ τὸν ἀληθῆ τοῦτο πατέρα οὐκ ἔχει, δοξάτω Διονυσίου παιδίον. τραφὲν γὰρ κἀκεῖνον εὑρήσει. Βαδίζουσαν δὲ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τεμένους ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἰδόντες οἱ ναῦται θεάματι κατεσχέθησαν, ὡς τῆς Ἀφροδίτης αὐτῆς ἐρχομένης, ἵνα ἐμβῇ· καὶ ὥρμησαν ἀθρόοι προσκυνῆσαι. προθυμίᾳ δὲ τῶν ἐρεσσόντων λόγου θᾶττον ἡ ναῦς κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ πᾶσα ἦν ἡ πόλις ἐστεφανωμένη. ἔθυεν ἕκαστος πρὸ τῆς ἰδίας οἰκίας, οὐκ ἐν μόνοις τοῖς ἱεροῖς. λογοποιΐαι δὲ ἦσαν, τίς ἡ νύμφη. τὸ δὲ δημωδέστερον πλῆθος ἀνεπείθετο, διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ ἄγνωστον τῆς γυναικὸς, ὅτι Νηρηῒς ἐκ θαλάσσης ἀναβέβηκεν, ἢ ἐκ θεὰ πάρεστιν ἐκ τῶν Διονυσίου κτημάτων. τοῦτο γὰρ οἱ ναῦται διελάλουν. μία δὲ πάντων ἦν ἐπιθυμία Καλλιρρόην θεάσασθαι, καὶ περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ὁμονοίας ἤθροιστο τὸ πλῆθος, ὅπου πάτριον ἦν τοῖς γαμοῦσι τὰς νύμφας παραλαμβάνειν. τότε πρῶτον ἐκοσμήσατο μετὰ τὸν τάφον. κρίνασα γὰρ ἅπαξ γαμηθῆναι, καὶ πατρίδα καὶ γένος τὸ κάλλος ἐνόμισεν. ἐπεὶ δὲ ἔλαβε Μιλησίαν στολὴν καὶ στέφανον νυμφικὸν, ἀπέβλεψεν εἰς τὸ πλῆθος. πάντες οὖν ἀνεβόησαν· Ἡ Ἀφροδίτη γαμεῖ. πορφυρίδας ὑπεστρώννυον, καὶ ῥόδα, καὶ ἴα. μύρον ἔρραινον βαδιζούσης. οὐκ ἀπελείφθη ἐν ταῖς οἰκίαις οὐ παιδίον, οὐ γέρων, ἀλλ' οὐδ' ἐν αὐτοῖς τοῖς λιμέσι.

μέσ-

μέχρι κεράμων ἀνέβη τὸ πλῆθος στενοχωρούμενον. ἀλλ' ἐνεμέσησε καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ πάλιν ὁ βάσκανος δαίμων ἐκεῖνος. ὅπως δὲ, μικρὸν ὕστερον ἐρῶ. βούλομαι δὲ εἰπεῖν πρῶτον τὰ γενόμενα ἐν Συῤῥακούσαις κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

γ. Οἱ μὲν γὰρ τυμβωρύχοι τὸν τάφον προσέκλεισαν ἀμελῶς, οἷα δὴ σπεύδοντες ἐν νυκτί. Χαιρέας δὲ, φυλάξας αὐτὸ τὸ περίορθρον, ἧκεν ἐπὶ τὸν τάφον, προφάσει μὲν στεφάνους καὶ χοὰς ἐπιφέρων· τὸ δὲ ἀληθὲς γνώμην ἔχων ἑαυτὸν ἀνελεῖν. οὐ γὰρ ὑπέμενε Καλλιῤῥόης ἀπεζεῦχθαι· μόνον δὲ τὸν θάνατον τοῦ πένθους ἰατρὸν ἐνόμιζε. παραγενόμενος δὲ εὗρε τοὺς λίθους κεκινημένους, καὶ φανερὰν τὴν εἴσοδον. ὁ μὲν οὖν ἰδὼν ἐξεπλάγη, καὶ ὑπὸ δεινῆς ἀπορίας κατείχετο τοῦ γεγονότος χάριν. ἄγγελος δὲ φήμη ταχεῖα Συῤῥακουσίοις ἐμήνυε τὸ παράδοξον. πάντες οὖν συνέτρεχον ἐπὶ τὸν τάφον, ἐτόλμα δὲ οὐδεὶς ἔνδον παρελθεῖν, πρὶν ἐκέλευσεν Ἑρμοκράτης. ὁ δὲ εἰσπεμφθεὶς πάντα ἀκριβῶς ἐμήνυσεν. ἄπιστον ἐδόκει τὸ μηδὲ τὴν νεκρὰν κεῖσθαι. τότ' οὖν ἠξίωσε Χαιρέας αὐτὸς, ἐπιθυμίᾳ τοῦ πάλιν Καλλιῤῥόην ἰδεῖν κἂν νεκράν. ἐρευνῶν δὲ τὸν τάφον, οὐδὲν εὑρεῖν ἠδύνατο. πολλοὶ μετ' αὐτὸν εἰσῆλθον ὑπ' ἀπιστίας. ἀμηχανία δὲ κατέλαβε πάντας. καί τις εἶπεν ἑστώς· Τὰ ἐντάφια σεσύληται· τυμβωρύχων τὸ ἔργον. ἡ νεκρὰ δὲ ποῦ; Λογοποιΐαι πολλαὶ καὶ διάφοροι τὸ πλῆθος κατεῖχον. Χαιρέας δὲ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας· Τίς ἄρα θεῶν, ἀντεραστής μου γενόμενος, Καλλιῤῥόην ἀπενήνοχε, καὶ νῦν ἔχει μεθ' αὐτοῦ μὴ θέλουσαν, ἀλλὰ βιαζομένην ὑπὸ κρείττονος μοίρας. διὰ τοῦτο καὶ αἰφνιδίως ἀπέθανεν, ἵνα μὴ νοήσῃ. οὕτω καὶ Θησέως Ἀριάδνην ἀφείλετο Διόνυσος, καὶ Σεμέλην ὁ Ζεύς. μὴ γὰρ οὐκ ᾔδειν, ὅτι θεὰν εἶχον γυναῖκα, καὶ κρείττων ἦν ἢ καθ' ἡμᾶς. ἀλλ' οὐκ ἔδει ταχέως αὐτὴν, οὐδὲ μετὰ τοιαύτης προφάσεως, ἐξ ἀνθρώ-

πων ἀπελθεῖν. ἡ Θέτις θεὰ μὲν ἦν, ἀλλὰ Πηλεῖ παρέμεινε, καὶ υἱὸν ἔσχεν ἐκεῖνος ἐξ αὐτῆς. ἐγὼ δὲ ἐν ἀκμῇ τοῦ ἔρωτος ἀπελείφθην. τί πάθω; τί γένωμαι δυστυχής; ἐμαυτὸν ἀνέλω; καὶ μετὰ τίνος ταφῶ; ταύτην γὰρ εἶχον ἐλπίδα τῆς συμφορᾶς· εἰ θάλαμον μετὰ Καλλιῤῥόης κοινὸν οὐκ ἐτήρησα, τάφον αὐτῇ κοινὸν εὑρήσω. ἀπολογοῦμαί σοι, δέσποινα, τῆς ἐμῆς ψυχῆς. σύ με ζῆν ἀναγκάζεις· ζητήσω γάρ σε διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, κἂν εἰς αὐτὸν ἀναβῆναι τὸν ἀέρα δύναμαι. τοῦτο δέομαί σου, γυνή, σύ με μὴ φύγῃς. Θρῆνον τὸ πλῆθος ἐξέῤῥηξεν ἐπὶ τούτοις, καὶ πάντες ὡς ἄρτι τεθνεῶσαν Καλλιῤῥόην ἤρξαντο θρηνεῖν. τριήρεις εὐθὺς κατεσπῶντο, καὶ τὴν ζήτησιν πολλοὶ διενέμοντο. Σικελίαν μὲν γὰρ αὐτὸς Ἑρμοκράτης ἐρευνᾷ, Χαιρέας δὲ Λιβύην. εἰς Ἰταλίαν τινὲς ἐξεπέμποντο, καὶ ἄλλοι περαιοῦσθαι τὸν Ἰόνιον ἐκελεύσθησαν. ἡ μὲν οὖν ἀνθρωπίνη βοήθεια παντάπασιν ἦν ἀσθενής. ἡ τύχη δὲ ἐφώτισε τὴν ἀλήθειαν, ἧς χωρὶς ἔργον οὐδὲν τέλειον. μάθοι δ' ἄν τις ἐκ τῶν γενομένων. Πωλήσαντες γὰρ οἱ τυμβωρύχοι τὸ δυσδιάθετον φορτίον, τὴν γυναῖκα, Μίλητον μὲν ἀπέλιπον, ἐπὶ Κρήτης δὲ τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο, νῆσον ἀκούοντες εὐδαίμονα καὶ μεγάλην, ἐν ᾗ τὴν διάπρασιν τῶν φορτίων ἤλπισαν ἔσεσθαι ῥᾳδίαν. ὑπολαβὼν δὲ αὐτοὺς ἄνεμος σφοδρὸς, εἰς τὸν Ἰόνιον ἐξέωσεν, κἀκεῖ λοιπὸν ἐπλανῶντο ἐν ἐρήμῳ θαλάσσῃ. βρονταὶ δὲ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νὺξ μακρὰ κατελάμβανε τοὺς ἀνοσίους, ἐπιδεικνυμένης τῆς προνοίας, ὅτι τότε διὰ Καλλιῤῥόην ηὐπλόουν. ἐγγὺς γενομένους ἑκάστοτε τοῦ θανάτου ταχέως οὐκ ἀπήλλαττεν ὁ θεὸς τοῦ φόβου, μακρὸν αὐτοῖς ποιῶν τὸ ναυάγιον. γῆ μὲν οὖν τοὺς ἀνοσίους οὐκ ἐδέχετο. θαλαττεύοντες δὲ πολὺν χρόνον, ἐν ἀπορίᾳ κατέστησαν τῶν ἀναγκαίων, μάλιστα δὲ τοῦ ποτοῦ, καὶ οὐδὲν αὐτοὺς ὠφέλει πλοῦτος ἄδικος, ἀλλὰ διψῶντες ἀπέθνησκον ἐν χρυσῷ. βραδέως μὲν οὖν μετενόουν ἐφ' οἷς ἐτόλμησαν,

ἔτι οὐδὲν ὄφελος ἐγκαλοῦντες ἀλλήλοις. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἔθνησκον ὑπὸ δίψης· Θήρων δὲ καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ πανοῦργος ἦν. ὑποκλέπτων γὰρ τοῦ ποτοῦ καὶ τοὺς συλληστὰς ἐλῄστευεν. ᾤετο μὲν οὖν τεχνικόν τι πεποιηκέναι. τὸ δὲ ἄρα τῆς προνοίας ὀργὴν βασάνοις καὶ σταυρῷ τὸν ἄνδρα τηρούσης. ἡ γὰρ τριήρης ἡ Χαιρέαν κομίζουσα πλανωμένῃ τῷ κέλητι περιπίπτει, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς πειρατικὸν ἐξένευσεν. ἐπεὶ δ' ἀκυβέρνητος ἐφάνη, πρὸς τὰς τῶν κυμάτων φορὰς εἰκῆ φερόμενος, ἐκ τῆς τριήρους τις ἀνέκραγεν· Οὐκ ἔχει τοὺς ἐμπλέοντας. μὴ φοβηθῶμεν, ἀλλὰ πλησιάσαντες ἱστορήσωμεν τὸ παράδοξον. Ἤρεσε τῷ κυβερνήτῃ. Χαιρέας μὲν γὰρ ἐν κοίλῃ νηῒ συγκεκαλυμμένος ἔμενεν. ἐπεὶ δὲ ἐπλησίασαν, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἔνδον ἐκάλουν· ὡς δὲ ὑπήκουεν οὐδεὶς, ἀνέβη τις ἀπὸ τῆς τριήρους. εἶδε δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ χρυσὸν καὶ νεκρούς. ἐμήνυσε τοῖς ναύταις. ἔχαιρον. εὐτυχεῖς ἐνόμισαν ἑαυτοὺς, ὡς ἐν θαλάσσῃ θησαυρὸν εὑρόντες. θορύβου δὲ γενομένου Χαιρέας ἤρετο, τίς ἡ αἰτία. μαθὼν οὖν καὶ αὐτὸς ἠβουλήθη τὸ καινὸν θεάσασθαι. γνωρίσας δὲ τὰ ἐντάφια, περιερρήξατο, καὶ μέγα καὶ διωλύγιον ἀνεβόησεν· Οἴμοι, Καλλιῤῥόη· ταῦτά ἐστι τὰ σά. στέφανος οὗτος ὃν ἐγώ σοι περιέθηκα. τοῦτο ὁ πατήρ σοι δέδωκε, τοῦτο ἡ μήτηρ. αὕτη στολὴ νυμφική. τάφος σοι γέγονεν ἡ ναῦς. ἀλλὰ τὰ μὲν σὰ βλέπω, σὺ δὲ ποῦ; μόνη τοῖς ἐνταφίοις ἡ νεκρὰ λείπει. Τούτων ἀκούσας ὁ Θήρων, ἔκειτο ὅμοιος τοῖς νεκροῖς. καὶ γὰρ ἦν ἡμιθανής. πολλὰ μὲν οὖν ἐβουλεύσατο, τὸ μηδόλως φωνὴν ἀφεῖναι, μηδὲ κινεῖσθαι. τὸ γὰρ μέλλον οὐκ ἦν ἀπροόρατον αὐτῷ. φύσει δὲ φιλόζωόν ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ οὐδὲ ἐν ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἀπελπίζει τὴν πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολὴν· τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ τὸ σόφισμα τοῦτο πᾶσιν ἐγκατασπείραντος, ἵνα μὴ φύγωσι βίον ταλαίπωρον. κατεχόμενος οὖν τῷ δίψει, ταύτην πρώτην ἀφῆκε φωνὴν·

ποτόν. Ἐπεὶ δὲ αὐτῷ προσηνέχθη, καὶ πάσης ἔτυχεν ἐπιμελείας, παρακαθεσθεὶς αὐτῷ ὁ Χαιρέας ἤρετο· Τίνες ἐστὲ; καὶ ποῦ πλεῖτε; καὶ πόθεν ταῦτα; καὶ τί τὴν κυρίαν αὐτῶν πεποιήκατε; Θήρων δὲ ἐμνημόνευεν ἑαυτῷ πανοῦργος ἄνθρωπος, καὶ, Κρὴς, εἶπεν, εἰμί. πλέω δὲ εἰς Ἰωνίαν. ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ζητῶ στρατευόμενον. κατελείφθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς νεὼς ἐν Κεφαλληνίᾳ. ταχείας δὲ τῆς ἀναγωγῆς γενομένης ἐκεῖθεν ἐπέβην τοῦδε τοῦ κέλητος παραπλέοντος εὐκαίρως. ἐξαισίοις δὲ πνεύμασιν ἐξεώσθημεν εἰς ταύτην τὴν θάλασσαν. εἶτα γαλήνης μακρᾶς γενομένης δίψει πάντες ἀνῃρέθησαν. ἐγὼ δὲ μόνος ἐσώθην ὑπὸ τῆς ἐμῆς εὐσεβείας. Ἀκούσας οὖν ὁ Χαιρέας ἐκέλευσεν ἐξάψαι τὸν κέλητα τῆς τριήρους, ἕως εἰς τοὺς Συρρακουσίων λιμένας κατέπλευσε.

δ. Προεπεδήμησε δὲ ἡ Φήμη, φύσει μὲν οὖσα ταχεῖα, τότε δὲ μᾶλλον σπεύσασα μηνύσαι πολλὰ παράδοξα καὶ καινά. πάντες οὖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν συνέτρεχον, καὶ ἦν ὁμοῦ πάθη ποικίλα, κλαόντων, θαυμαζόντων, πυνθανομένων, ἀπιστούντων. ἐξέπληττε γὰρ αὐτοὺς τὸ καινὸν διήγημα. ἰδοῦσα δὲ ἡ μήτηρ τὰ ἐντάφια τῆς θυγατρὸς ἀνεκώκυσεν ἐπιγινώσκουσα πάντα. Σὺ, τέκνον, μόνη λείπεις. ὦ καινῶν τυμβωρύχων. τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸν χρυσὸν φυλάξαντες, μόνην ἔκλεψάν μου τὴν θυγατέρα. Συνήχησαν δὲ αἰγιαλοὶ καὶ λιμένες κοπτομέναις ταῖς γυναιξὶ, καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐνέπλησαν οἰμωγῆς. Ἑρμοκράτης δὲ ἔφη, στρατηγικὸς ἀνὴρ, καὶ πραγμάτων ἐπιστήμων· Οὐκ ἐνταῦθα χρὴ ζητεῖν, ἀλλὰ νομιμωτέραν ποιήσασθαι τὴν ἀνάπευσιν. ἀπίωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. τίς οἶδεν, εἰ χρεία γένοιτο καὶ δικαστῶν. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ ἤδη μεστὸν ἦν τὸ θέατρον. ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγαγον καὶ γυναῖκες. ὁ μὲν οὖν δῆμος μετέωρος καθῆστο· Χαιρέας δὲ πρῶτος εἰσῆλθε μελανείμων, ὠχρὸς, αὐχμῶν, οἷος ἐπὶ τὸν τάφον ἠκολούθησε τῇ γυναικὶ

γυναικὶ

ναικί. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ βῆμα οὐκ ἠθέλησεν ἀναβῆναι, κάτω δὲ στὰς τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ πολὺν ἔκλαε χρόνον, καὶ φθέγξασθαι θέλων, οὐκ ἠδύνατο. τὸ δὲ πλῆθος . . ὁ . . σει καὶ λέγε. μόλις οὖν ἀναβλέψας· Ὁ μὲν παρὼν, εἶπε, καιρὸς οὐκ ἦν δημηγοροῦντος, ἀλλὰ πενθοῦντος· ἐγὼ δὲ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀνάγκης καὶ λέγω καὶ ζῶ, μέχρις ἂν ἐξεύρω Καλλιῤῥόης τὴν ἀναίρεσιν. διὰ τοῦτο δὲ ἐντεῦθεν ἐκπλεύσας οὐκ οἶδα πότερον εὐτυχῆ τοῦ πλοῦ, ἢ δυστυχῆ, πεποίημαι. πλοῖον γὰρ ἐθεασάμην ἐν εὐδίᾳ πλανώμενον, ἰδίου χειμῶνος γέμον, καὶ βαπτιζόμενον ἐν γαλήνῃ. θαυμάσαντες ἤλθομεν πλησίον. ἔδοξα τὸν τῆς ἀθλίας μου γυναικὸς τάφον ἰδεῖν, πάντα ἔχοντα τὰ ἐκείνης, πλὴν ἐκείνης. νεκρῶν μὲν ἦν πλῆθος, ἀλλοτρίων δὲ πάντων. ὅδε δέ τις ἐν αὐτοῖς ἡμιθανὴς εὑρέθη· τοῦτον ἐγὼ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἀνεκτησάμην καὶ ὑμῖν ἐτήρησα. Μεταξὺ δὲ οἰκέται δημόσιοι τὸν Θήρωνα δεδεμένον εἰς τὸ θέατρον ἦγον μετὰ πομπῆς ἐκείνῳ πρεπούσης. ἐπηκολούθει γὰρ αὐτῷ τροχὸς, καταπέλτης, καὶ πῦρ, καὶ μάστιγες, ἀποδιδούσης αὐτῷ τῆς προνοίας τὰ ἔπαθλα τῶν ἀγώνων. ἐπεὶ δὲ ἐν μέσῳ ἔστη τῶν Ἀρχόντων, εἷς ἀνέκρινεν αὐτόν· Τίς εἶ; Δημήτριος, εἶπε. Πόθεν; Κρής. Τί οἶδας; εἰπέ. Πρὸς ἐμαυτοῦ ἀδελφὸν πλέων εἰς Ἰωνίαν, ἀπελείφθην νεώς. εἶτα κέλητος ἐπέβην παραπλέοντος. τότε μὲν οὖν ὑπελάμβανον ἐμπόρους εἶναι, νῦν δὲ τυμβωρύχους. θαλαττεύοντες δὲ χρόνον μακρὸν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες διεφθάρησαν ἀπορίᾳ τοῦ ποτοῦ· μόγις δὲ ἐγὼ σέσωσμαι διὰ τὸ μηδὲν ἐν τῷ βίῳ δεδρακέναι πονηρόν. μὴ οὖν ὑμεῖς, ὦ Συῤῥακούσιοι, δῆμος ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ περιβόητος, γένεσθέ μοι καὶ δίψους καὶ θαλάσσης ἀγριώτεροι. Ταῦτα λέγοντος οἰκτρῶς ἔλεος εἰσῆλθε τὰ πλήθη καὶ τάχα ἂν ἔπεισεν, ὥστε κἂν ἐφοδίων τυχεῖν, εἰ μὴ δαίμων τις τιμωρὸς Καλλιῤῥόης ἐνεμέσησεν αὐτῷ τῆς ἀδίκου πειθοῦς. ἔμελλε γὰρ τὸ σχετλιώτατον ἔσεσθαι πάντων πραγμάτων· πεισθῆναι Συῤῥακουσίους, ὅτι μό-

νος ἐσώθη διὰ εὐσέβειαν ὁ μόνος σωθεὶς δι' εὐτυχίαν, ἵνα ἐπὶ πλέον κολασθῇ. καθεζόμενος οὖν ἐν τῷ πλήθει τις ἁλιεὺς ἐγνώρισεν αὐτόν, καὶ ἡσυχῇ πρὸς τοὺς καθεζομένους εἶπε· Τοῦτον ἐγὼ καὶ πρότερον εἶδον περὶ τὸν λιμένα τὸν ἡμέτερον στρεφόμενον. Ταχέως οὖν ὁ λόγος εἰς πλείονας διεδόθη, καί τις ἐξεβόησε· Ψεύδεται. Πᾶς οὖν ὁ δῆμος ἐπεστράφη, καὶ . . . . αν οἱ Ἄρχοντες καταβῆναι τὸν πρῶτον εἰπόντα. ἀρνουμένου δὲ Θήρωνος, ὁ ἁλιεὺς μᾶλλον . . . . ανιστὰς εὐθὺς ἐκάλουν, καὶ μάστιγες προσεφέροντο τῷ δυσσεβεῖ. καιόμενος δὲ καὶ τεμνόμενος ἀντεῖχεν ἐπὶ πλέον, καὶ μικροῦ δεῖν ἐνίκησε τὰς βασάνους. ἀλλὰ μέγα τὸ συνειδὸς ἑκάστῳ καὶ παγκρατὴς ἡ ἀλήθεια. μόλις μὲν γὰρ καὶ βραδέως, ἀλλ' ὡμολόγησεν ὁ Θήρων. ἤρξατο οὖν διηγεῖσθαι. Πλοῦτον θαπτόμενον ἰδὼν συνήγαγον λῃστάς. ἠνοίξαμεν τὸν τάφον. εὕρομεν ζῶσαν τὴν νεκράν. πάντα συλήσαντες ἐνεθήκαμεν τῷ κέλητι. πλεύσαντες εἰς Μίλητον μόνην ἐπωλήσαμεν τὴν γυναῖκα, τὰ δὲ λοιπὰ διεκομίζομεν εἰς Κρήτην. ἐξωσθέντες δὲ εἰς τὸν Ἰόνιον ὑπὸ ἀνέμων ἃ πεπόνθαμεν καὶ ὑμεῖς ἑωράκατε. Πάντα εἰπών, μόνον τοὔνομα οὐκ ἐμνημόνευσε τοῦ πριαμένου. ῥηθέντων δὲ τούτων χαρὰ καὶ λύπη πάντας εἰσῆλθε· χαρὰ μέν, ὅτι ζῇ Καλλιρρόη, λύπη δέ, ὅτι πέπραται. Θήρωνι μὲν οὖν θανάτου ψῆφος ἠνέχθη. Χαιρέας δὲ ἱκέτευε μηδέπω θνήσκειν τὸν ἄνθρωπον· Ἵνα μοί, φησιν, ἐλθὼν μηνύσῃ τοὺς ἀγοράσαντας. λογίσασθέ μου τὴν ἀνάγκην· συνηγορῶ τῷ πωλήσαντί μου τὴν γυναῖκα. Τοῦτο Ἑρμοκράτης ἐκώλυσε γενέσθαι, Βέλτιον εἰπών, ποιήσασθαι τὴν ζήτησιν ἐπιπονωτέραν ἢ λυθῆναι τοὺς νόμους. δέομαι δὲ ὑμῶν, ἄνδρες Συρρακούσιοι, μνησθέντας στρατηγίας τῆς ἐμῆς καὶ τροπαίων, ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὴν θυγατέρα. πέμψατε πρεσβείαν ὑπὲρ αὐτῆς. τὴν ἐλευθέραν ἀπολάβωμεν. Ἔτι λέγοντος ὁ δῆμος ἀνεβόησε· Πάντες πλεύσωμεν. ἐκ δὲ τῆς βουλῆς

ὑπέστησαν ἐθελονταὶ τὸ πλεῖστον μέρος. ὁ δὲ Ἑρμοκράτης· Τῆς μὲν τιμῆς, ἔφη, χάριν ἐπίσταμαι πᾶσιν· ἀρκοῦσι δὲ πρεσβευταὶ, δύο μὲν ἀπὸ τοῦ δήμου, δύο δὲ ἀπὸ τῆς βουλῆς. πλεύσεται δὲ Χαιρέας πέμπτος αὐτός. Ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐκυρώθη. διέλυσέ τε ἐπὶ τούτοις τὴν ἐκκλησίαν· ἀπαγομένῳ δὲ Θήρωνι μέγα μέρος τοῦ πλήθους ἐπηκολούθησαν. ἀνεσκολοπίσθη δὲ περὶ τοῦ Καλλιῤῥόης τάφου, καὶ ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὴν θάλασσαν ἐκείνην, δι' ἧς αἰχμάλωτον ἔφερε τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα, ἣν οὐκ ἔλαβον οὐδὲ Ἀθηναῖοι.

ε. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἅπασιν ἐδόκει περιμένειν τὴν ὥραν τοῦ πλοῦ, καὶ ἔαρος ὑπολάμψαντος ἀνάγεσθαι. τότε γὰρ ἔτι χειμὼν εἱστήκει, καὶ παντάπασιν ἀδύνατον ἐδόκει τὸ Ἰόνιον περαιοῦσθαι. Χαιρέας δὲ ἔσπευσεν, ἕτοιμος ὢν διὰ τὸν ἔρωτα, ζεύξας σχεδίαν εἰς τὸ πέλαγος ἑαυτὸν ἀφεῖναι τοῖς ἀνέμοις φέρεσθαι. οὔκουν οὐδὲ οἱ πρέσβεις ἤθελον βραδύνειν, ὑπ' αἰδοῦς, τῆς τε πρὸς ἐκεῖνον, καὶ μάλιστα πρὸς Ἑρμοκράτην, ἀλλ' ἡτοιμάζοντο πλεῖν. Συῤῥακούσιοι δὲ δημοσίᾳ τὸν στόλον ἐξέπεμψαν, ἵνα καὶ τοῦτο εἰς ἀξίωμα προστεθῇ τῆς πρεσβείας. καθείλκυσαν οὖν ἐκείνην τὴν τριήρη τὴν στρατηγικὴν, ἔχουσαν ἔτι τὰ σημεῖα τῆς νίκης. ἐπεὶ δὲ ἧκεν ἡ κυρία τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρα, τὸ πλῆθος εἰς τὸν λιμένα συνέδραμεν, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ ἦσαν ὁμοῦ εὐχαὶ, δάκρυα, στεναγμοὶ, παραμυθία, φόβος, θάρσος, ἀπόγνωσις, ἐλπίς. Ἀρίστων δὲ, ὁ Χαιρέου πατὴρ, ἐσχάτῳ γήρῳ καὶ νόσῳ φερόμενος, περιέφυ τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς, καὶ ἀνακρεμάμενος αὐτοῦ τοῦ τραχήλου, κλαίων ἔλεγε· Τίνι με καταλείπεις, ὦ τέκνον, ἡμιθνῆτα πρεσβύτην; ὅτι μὲν γὰρ οὐκέτι σε ὄψομαι, δῆλον. ἔτι μεῖνον δὲ κἂν ὀλίγας ἡμέρας, ὅπως ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς σαῖς ἀποθάνω. θάψον δέ με καὶ ἄπιθι. Ἡ μήτηρ τῶν γονάτων αὐτοῦ λαβομένη· Ἐγὼ δέ σου δέομαι, φησὶν, ὦ

τέκνον, μή με ἐνταῦθα καταλίπῃς ἔρημον, ἀλλ' ἔμβαλε τριήρει φορτίον κοῦφον. ἂν δὲ ὦ βαρεῖα καὶ περιττὴ, ῥίψατέ με εἰς τὴν θάλασσαν, ἣν σὺ πλέεις. Ταῦτα λέγουσα περιέρρηξε τὸ στῆθος, καὶ προτείνουσα τὰς θηλάς· Τέκνον, φησὶ,

τάδ' αἴδεο καί μ' ἐλέησον
Αὐτὴν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον.

Κατεκλάσθη Χαιρέας πρὸς τὰς τῶν γονέων ἱκεσίας, καὶ ἔρριψεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς νεὼς εἰς τὴν θάλασσαν, ἀποθανεῖν θέλων, ἵνα φύγῃ δυοῖν θάτερον, ἢ τὸ μὴ ζητεῖν τὴν Καλλιρρόην, ἢ τὸ λυπῆσαι τοὺς γονεῖς. ταχέως δὲ ἀπορρίψαντες οἱ ναῦται μόλις αὐτὸν ἀνεκούφισαν. ἐνταῦθα Ἑρμοκράτης ἀπεσκέδασε τὸ πλῆθος, καὶ ἐκέλευσε τῷ κυβερνήτῃ λοιπὸν ἀνάγεσθαι. συνέβη δέ τι καὶ ἄλλο φιλίας ἔργον οὐκ ἀγεννές. Πολύχαρμος γὰρ, ἑταῖρος τοῦ Χαιρέου, παραυτὰ μὲν οὐκ ὤφθη ἐν τῷ μέσῳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ἔφη· Φίλος μὲν, φίλος Χαιρέας· οὐ μὴν ἄχρι τούτου γε, ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων αὐτῷ συγκινδυνεύειν. διόπερ, ἕως ἀποπλεῖ, ὑπεκστήσομαι. ἡνίκα δὲ ἀπεσάλευσε τῆς γῆς τὸ πλοῖον, ἀπὸ τῆς πρύμνης αὐτοὺς ἀπεσπάσατο, ἵνα μηκέτι αὐτὸν δύνωνται κατασχεῖν. ἐξελθὼν δὲ τοῦ λιμένος Χαιρέας, καὶ ἀποβλέψας εἰς τὸ πέλαγος· Ἄγε μὲ, φησιν, ὦ θάλασσα, τὸν αὐτὸν δρόμον, ὃν καὶ Καλλιρρόην ἤγαγες. εὔχομαί σοι, Πόσειδον, ἢ κἀκείνην μεθ' ἡμῶν, ἢ μηδὲ ἐμὲ χωρὶς . . . . ἐνταῦθα. εἰ μὴ γὰρ δύνωμαι τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν ἀπολαβεῖν, θέλω κἂν δουλεύειν μετ' αὐτῆς.

ς. Πνεῦμα δὲ φοβερὸν ὑπέλαβε τὴν τριήρη, καὶ ὥσπερ κατ' ἴχνος τοῦ κέλητος ἔτρεχεν. ἐν δὲ ταῖς ἴσαις ἡμέραις εἰς Ἰωνίαν ἦκον, καὶ ὥρμι-

σαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀκτῆς ἐν τοῖς Διονυσίου χωρίοις. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κεκμηκότες, ἐκβάντες εἰς τὴν γῆν, περὶ τὴν ἀνάληψιν ἠπείγοντο τὴν ἑαυτῶν, σκηνάς τε πηγνύμενοι καὶ παρασκευάζοντες εὐωχίαν. Χαιρέας δὲ μετὰ Πολυχάρμου περινοστῶν, Πῶς νῦν, φησι, Καλλιρρόην εὑρεῖν δυνάμεθα; μάλιστα μὲν γὰρ φοβοῦμαι, μὴ Θήρων ἡμᾶς διεψεύσατο, καὶ τέθνηκεν ἡ δυστυχής. εἰ δ' ἄρα καὶ ἀληθῶς ἐπράθη, τίς οἶδεν ὅπου. πολλὴ γὰρ ἡ Ἀσία. Μεταξὺ δὲ ἀλύοντες περιέπεσον τῷ νεῷ τῆς Ἀφροδίτης. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς προσκυνῆσαι τὴν θεόν. καὶ προσδραμὼν τοῖς γόνασιν αὐτῆς Χαιρέας· Σύ μοι, δέσποινα, πρώτην Καλλιρρόην ἔδειξας ἐν τῇ σῇ ἑορτῇ. σὺ καὶ νῦν ἀπόδος ἣν ἐχαρίσω. Μεταξὺ ἀνακύψας εἶδε παρὰ τὴν θεὸν εἰκόνα Καλλιρρόης χρυσῆν, ἀνάθημα Διονυσίου.

Τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ·

κατέπεσεν οὖν σκοτοδινιάσας. θεασαμένη δὲ αὐτὸν ἡ ζάκορος ὕδωρ προσήνεγκε καὶ ἀνακτωμένη τὸν ἄνθρωπον εἶπε· Θάρρει, τέκνον, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἡ θεὸς ἐξέπληξεν. ἐπιφανὴς γάρ ἐστι, καὶ δείκνυσιν ἑαυτὴν ἐναργῶς. ἀλλ' ἀγαθοῦ μεγάλου τοῦτ' ἔστι σημεῖον. ὁρᾷς εἰκόνα τὴν χρυσῆν; αὕτη δούλη μὲν ἦν· ἡ δὲ Ἀφροδίτη πάντων ἡμῶν κυρίαν πεποίηκεν αὐτήν. Τίς γάρ ἐστιν, ὁ Χαιρέας εἶπεν; Αὕτη ἡ δέσποινα τῶν χωρίων τούτων, ὦ τέκνον, Διονυσίου γυνὴ τοῦ πρώτου τῶν Ἰώνων. Ἀκούσας ὁ Πολύχαρμος, οἷα δὲ σωφρονῶν αὐτός, οὐδὲν εἴασεν ἔτι τὸν Χαιρέαν εἰπεῖν, ἀλλ' ὑποβαστάσας ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν, οὐ βουλόμενος ἐκπύστους γενέσθαι τίνες εἰσί, πρὶν ἅπαντα βουλεύσασθαι καλῶς καὶ συντάξαι πρὸς ἀλλήλους. Ὁ δὲ Χαιρέας τῆς ζακόρου παρούσης οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ'

ἀμεῦ ἐσίγησεν ἐγκρατῶς, πλὴν ὅσον αὐτομάτως ἐξεπήδησεν αὐτοῦ τὰ δάκρυα. πόῤῥω δὲ ἀπελθὼν, ἐπὶ γῆς μόνος ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν, καί· Ὦ θάλασσα, φησὶ, φιλάνθρωπε, τί με διέσωσας, ἢ ἵνα εὐπλοήσας ἴδω Καλλιῤῥόην ἄλλου γυναῖκα; τοῦτο οὐκ ἤλπισα γενέσθαι ποτὲ, οὐδὲ ἀποθανόντος Χαιρέου. τί ποιήσω δυστυχής; παρὰ δεσπότου μὲν γὰρ ἤλπιζόν σε κομίσασθαι, καὶ τοῖς λύτροις ἐπίστευον, ὅτι πείσω τὸν ἀγοράσαντα. νῦν δὲ εὕρηκά σε πλουσίαν, τάχα καὶ βασιλίδα. πόσῳ δ' ἂν εὐτυχέστερος ὑπῆρχον, εἰ σε μοιχεύουσαν εὑρήκειν. εἴπω Διονυσίῳ προσελθών· Ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκα. τοῦτο δὲ λέγει τις γεγαμηκότι. ἀλλ' οὐδ', ἂν ἀπαντήσω, δύναμαί σοι προσελθεῖν. ἀλλ', οὐδὲ τὸ κοινότατον, ὡς πολίτης, ἀσπάσασθαι. κινδυνεύσω τάχα καὶ ὡς μοιχὸς τῆς ἐμῆς γυναικὸς ἀπολέσθαι. Ταῦτα ὀδυρόμενον παρεμυθεῖτο Πολύχαρμος.

ζ. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φωκᾶς, ὁ οἰκονόμος Διονυσίου, θεασάμενος τριήρη ναύμαχον, οὐκ ἀδεὴς καθειστήκει. ναύτην δέ τινα ὑποκορισάμενος μανθάνει παρ' αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν, καὶ διὰ τίνα πλέουσι. συνῆκεν οὖν ὅτι μεγάλην συμφορὰν ἡ τριήρης αὕτη κομίζει Διονυσίῳ, καὶ οὐ βιώσεται Καλλιῤῥόης ἀποσπασθείς. οἷα δὲ φιλοδέσποτος ἐθελήσας προλαβεῖν τὸ δεινὸν, καὶ σβέσαι πόλεμον, μέγαν μὲν, οὐ κοινὸν, ἀλλὰ τῆς Διονυσίου μόνης οἰκίας, διὰ τοῦτο ἀφιππευσάμενος εἴς τι φρούριον βαρβάρων, ἀνήγγειλεν, Ὅτι τριήρης πολεμία λανθάνει, τάχα μὲν ἐπὶ κατασκοπὴν, τάχα δὲ καὶ διὰ λῃστείαν, ὑφορμῶσα. συμφέρει δὲ τοῖς βασιλέως πράγμασιν, ἀνάρπαστον αὐτὴν γενέσθαι πρὶν ἀδικεῖν. Ἔπεισε τοὺς βαρβάρους καὶ συντεταγμένους ἤγαγεν. ἐπιπεσόντες οὖν μέσῃ νυκτὶ, καὶ πῦρ ἐμβαλόντες, τὴν μὲν τριήρη κατέφλεξαν, ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον, δήσαντες εἰς τὸ φρούριον ἀνήγαγον. νεμήσεως δὲ τῶν αἰχμαλώτων γενομένης, ἱκέτευσαν Χαιρέας καὶ Πολύχαρμος ἑνὶ δεσπότῃ

σπότῃ πραθῆναι. καὶ ὁ λαβὼν αὐτοὺς ἐπώλησεν εἰς Καρίαν. ἐκεῖ δὲ πέδας σύροντες εἰργάζοντο παχείας τὰ Μιθριδάτου. Καλλιῤῥόῃ δὲ ὄναρ ἐπέστη Χαιρέας δεδεμένος καὶ θέλων αὐτῇ προσελθεῖν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος. ἀνεκώκυσε δὲ μέγα καὶ διωλύγιον ἐν τοῖς ὕπνοις· Χαιρέα δεῦρο. Τότε πρῶτον Διονύσιος ἤκουσεν ὄνομα Χαιρέου. καὶ τῆς γυναικὸς οὖν ταραχθείσης ἐπύθετο, Τίς, ὃν ἐκάλει. Προύδωκε δὲ αὐτὴν τὰ δάκρυα, καὶ τὴν λύπην οὐκ ἠδυνήθη κατασχεῖν, ἀλλ' ἔδωκε παῤῥησίαν τῷ πάθει. Δυστυχής, φησιν, ἄνθρωπος, ἐμὸς ἀνὴρ ἐκ παρθενίας, οὐδὲ ἐν τοῖς ὀνείροις εὐτυχής. εἶδον γὰρ αὐτὸν δεδεμένον. ἀλλὰ σὺ μέν, ἄθλιε, τέθνηκας ζητῶν ἐμέ. δηλοῖ γὰρ θάνατόν σου τὰ δεσμά. ἐγὼ δὲ ζῶ καὶ τρυφῶ· κατάκειμαι δὲ ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης μετὰ ἀνδρὸς ἑτέρου. πλὴν οὐκ εἰς μακρὰν ἀφίξομαι πρός σε. εἰ καὶ ζῶντες ἀλλήλων οὐκ ἀπηλαύσαμεν, ἀποθανόντες ἀλλήλους ἕξομεν. Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Διονύσιος ποικίλας ἐλάμβανε γνώμας. ἥπτετο μὲν γὰρ αὐτοῦ ζηλοτυπία, διότι καὶ νεκρὸν ἐφίλει Χαιρέαν. ἥπτετο δὲ καὶ φόβος, μὴ ἑαυτὴν ἀποκτείνῃ. ἐθάῤῥει δὲ ὅμως, ὅτι ὁ πρῶτος ἀνὴρ ἐδόκει τεθνηκέναι τῇ γυναικί. μὴ γὰρ ἀπολείψειν αὐτὴν Διονύσιον οὐκ ὄντος ἔτι Χαιρέου. παρεμυθεῖτο τοίνυν ὡς δυνατὸν μάλιστα τὴν γυναῖκα, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρεφύλαττε, μὴ ἄρα τι δεινὸν ἑαυτὴν ἐργάσηται. περιέσπασε δὲ τὸ πένθος ἐλπὶς τοῦ τάχα ζῆν ἐκεῖνον, καὶ ψευδόνειρον αὐτὴν γεγονέναι· τὸ δὲ πλεῖον ἡ γαστήρ. ἑβδόμῳ γὰρ μηνὶ μετὰ τοὺς γάμους υἱὸν ἔτεκε, τῷ μὲν δοκεῖν ἐκ Διονυσίου, Χαιρέου δὲ ταῖς ἀληθείαις. ἑορτὴν μεγίστην ἤγαγεν ἡ πόλις, καὶ πρεσβεῖαι ἀφίκοντο πανταχόθεν Μιλησίοις συνηδομένων, ὅτι τὸ γένος αὔξει τὸ Διονυσίου. κἀκεῖνος ὑπὸ τῆς χαρᾶς πάντων παρεχώρησε τῇ γυναικί, καὶ δέσποιναν αὐτὴν ἀπέδειξε τῆς οἰκίας. ἀναθημάτων ἐνέπλησε τοὺς ναούς, πανδημεὶ τὴν πόλιν εἱστία θυσίαις.

η. Ἀγωνιῶσα δὲ Καλλιρρόη μὴ προδοθῇ τὸ ἀπόρρητον αὐτῆς, ἠξίωσεν ἐλευθερωθῆναι Πλαγγόνα τὴν μόνην αὐτῇ συνειδυῖαν, ὅτι πρὸς Διονύσιον ἦλθεν ἐγκύμων· ἵνα μὴ μόνον ἐκ τῆς γνώμης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τύχης ἔχῃ χαριστὸν παρ' αὐτῆς. Ἀσμένως, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ἀμείβομαι Πλαγγόνα τῆς διακονίας ἐρωτικῆς. ἄδικον δὲ ποιοῦμεν, εἰ τὴν θεραπαινίδα τετιμήκαμεν, οὐκ ἀποδώσομεν δὲ τὴν χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ, παρ' ᾗ πρῶτον ἀλλήλους εἴδομεν. Κἀγώ, φησὶν ἡ Καλλιρρόη, σοῦ θέλω μᾶλλον. ἔχω γὰρ αὐτῇ μείζονα χάριν. νῦν μὲν οὖν λεχὼς ἔτι εἰμί· περιμείναντες δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἀσφαλέστερον ἀπίωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ταχέως δὲ αὐτὴν ἀνέλαβεν ἐκ τοῦ τόκου, καὶ κρείττων ἐγένετο καὶ μείζων, οὐκέτι κόρης, ἀλλὰ γυναικὸς ἀκμὴν προσλαβοῦσα. παραγενομένων δὲ αὐτῶν εἰς τὸν ἀγρὸν, μεγαλοπρεπεῖς θυσίας παρεσκεύασε Φωκᾶς. καὶ γὰρ πλῆθος ἐπηκολούθησεν ἐξ ἄστεος. καταρχόμενος οὖν ὁ Διονύσιος ἑκατόμβης· Δέσποινα, φησὶν, Ἀφροδίτη, σύ μοι πάντων ἀγαθῶν αἰτία. παρὰ σοῦ Καλλιρρόην ἔχω, παρὰ σοῦ τὸν υἱόν. καὶ ἀνήρ εἰμι διὰ σὲ, καὶ πατήρ. ἐμοὶ μὲν ἤρκει Καλλιρρόη, καὶ πατρίδος μοι καὶ γονέων γλυκυτέρα. φιλῶ δὲ τὸ τέκνον, ὅτι μοι τὴν μητέρα βεβαιοτέραν πεποίηκεν. ὅμηρον ἔχω τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτήν. ἱκετεύω, δέσποινα, σῶζε ἐμοὶ μὲν Καλλιρρόην, Καλλιρρόῃ δὲ τὸν υἱόν. Ἐπευφήμησε τὸ πλῆθος τῶν περιεστηκότων, καὶ οἱ μὲν ῥόδοις, οἱ δὲ ἴοις, οἱ δὲ αὐτοῖς στεφάνοις ἐφυλλοβόλησαν αὐτοὺς, ὥστε πλησθῆναι τὸ τέμενος ἀνθῶν. Διονύσιος μὲν οὖν πάντων μὲν ἀκουόντων εἶπε τὴν εὐχὴν, Καλλιρρόη δὲ μόνη ἐθέλησε πρὸς τὴν Ἀφροδίτην λαλῆσαι. πρῶτον μὲν οὖν τὸν υἱὸν εἰς τὰς αὐτῆς ἀγκάλας ἐνέθηκε. καὶ ὤφθη θέαμα κάλλιστον, οἷον οὔτε ζωγράφος ἔγραψεν, οὔτε πλάστης ἔπλασεν, οὔτε ποιητὴς ἱστόρησε μέχρι νῦν. οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ἐποίησεν Ἄρτεμιν, ἢ Ἀθηνᾶν, βρέφος ἐν

ἀγκάλαις κομίζουσαν. ἔκλαυσεν, ἔκλαυσεν ὑφ' ἡδονῆς Διονύσιος ἰδών, καὶ ἡσυχῇ τὴν Νέμεσιν προσεκύνησε. μόνην δὲ Πλαγγόνα προσμεῖναι κελεύσας, τοὺς λοιποὺς προσέπεμψεν εἰς τὴν ἔπαυλιν. ἐπεὶ δὲ ἀπηλλάγησαν, στᾶσα πλησίον τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἀνατείνασα χερσὶ τὸ βρέφος· Ὑπὲρ τούτου σοί, φησιν, ὦ δέσποινα, γινώσκω τὴν χάριν· ὑπὲρ ἐμαυτῆς γὰρ οὐκ οἶδα. τότ' ἂν σοι καὶ περὶ ἐμαυτῆς ἠπιστάμην χάριν, εἴ μοι Χαιρέαν ἐτήρησας. πλὴν εἰκόνα μοι δέδωκας ἀνδρὸς φιλτάτου, καὶ ὅλον οὐκ ἀφείλω μου Χαιρέαν. δὸς δέ μοι γενέσθαι τὸν υἱὸν εὐτυχέστερον μὲν τῶν γονέων, ὅμοιον δὲ τῷ πάππῳ. πλεύσοι δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τριήρους στρατηγικῆς, καί τις εἴποι ναυμαχοῦντος αὐτοῦ· Κρείττων Ἑρμοκράτους ὁ ἔκγονος. ἡσθήσεται μὲν γὰρ καὶ ὁ πατὴρ, ἔχων τῆς ἀρετῆς διάδοχον· ἡσθησόμεθα δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ τεθνεῶτες. ἱκετεύω σε, δέσποινα, διαλλάχθητί μοι λοιπόν. ἱκανῶς γάρ μοι δεδυστύχηται. τέθνηκα, ἀνέζησα, λελῄστευμαι, πέφευγα, πέπραμαι, δεδούλευκα. τίθημι δὲ καὶ τὸν δεύτερον γάμον ἔτι μοι τούτων βαρύτερον. ἀλλὰ μίαν ἀντὶ πάντων αἰτοῦμαι χάριν παρὰ σοῦ, καὶ διὰ σοῦ παρὰ τῶν ἄλλων θεῶν, σῶζέ μου τὸ ὀρφανόν. Ἔτι βουλομένην λέγειν ἐπέσχε τὰ δάκρυα.

θ. Μικρὸν οὖν διαλιποῦσα καλεῖ τὴν ἱέρειαν. ἡ δὲ πρεσβῦτις ὑπακούσασα· Τί κλάεις, εἶπεν, ὦ παιδίον, ἐν ἀγαθοῖς τηλικούτοις; ἤδη γὰρ καί σε ὡς θεὰν οἱ ξένοι προσκυνοῦσι. πρῴην ἦλθον ἐνθάδε δύο νεανίσκοι καλοὶ παραπλέοντες. ὁ δὲ ἕτερος αὐτῶν θεασάμενός σου τὴν εἰκόνα, μικροῦ δεῖν ἐξέπνευσεν. οὕτως ἐπιφανῆ σε ἡ Ἀφροδίτη πεποίηκεν. Ἔπληξε τὴν καρδίαν τῆς Καλλιρρόης τοῦτο, καὶ οὕτως ὥσπερ ἐμμανὴς γενομένη, στήσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνέκραγε· Τίνες ἦσαν οἱ ξένοι; πόθεν ἔπλεον; τί σοι διηγοῦντο; Δείσασα δὲ ἡ πρεσβῦτις τὸ μὲν πρῶτον ἄφωνος εἱστήκει, μόλις δὲ ἐφθέγξατο· Μόνον εἶδον αὐτοὺς, οὐδὲν ἤ-

κουσα. Ποταποὺς εἶδες; ἀναμνήσθητι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν. Ἔφρασεν ἡ γραῦς οὐκ ἀκριβῶς μέν, ὑπώπτευσε δὲ ὅμως ἐκείνη τὴν ἀλήθειαν. ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. βλέψασα δὲ πρὸς Πλάγγονα· Δύναται, φησίν, ὁ δυστυχὴς Χαιρέας πλανώμενος ἐνθάδε παρεῖναι. τί οὖν ἐγένετο; ζητήσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ σιγῶσαι. Ἀφικομένη τοίνυν πρὸς Διονύσιον, τοῦτο μόνον εἶπεν, ὅσαπερ ἤκουσε παρὰ τῆς ἱερείας. ἠπίστατο γάρ, ὅτι φύσει περίεργός ἐστιν ὁ ἔρως, κἀκεῖνος δι' ἑαυτὸν πολυπραγμονήσει περὶ τῶν γεγονότων. ὅπερ οὖν καὶ συνέβη. πυθόμενος γὰρ ὁ Διονύσιος εὐθὺς ἐνεπλήσθη ζηλοτυπίας, καὶ πόῤῥω μὲν ἦν τοῦ Χαιρέαν ὑποπτεύειν, ἔδεισε δὲ ἄρα μή τις λανθάνῃ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐπιβουλὴ μοιχική. πάντα γὰρ ὑποπτεύειν αὐτὸν καὶ δεδιέναι τὸ κάλλος ἀνέπειθε τῆς γυναικός. ἐφοβεῖτο δὲ οὐ μόνον τὰς παρὰ ἀνθρώπων ἐπιβουλάς, ἀλλὰ προσεδόκα τάχα αὐτῷ καταβήσεσθαι καὶ θεὸν ἐξ οὐρανοῦ ἀντεραστήν. καλέσας τοίνυν Φωκᾶν διηρεύνα· Τίνες εἰσὶν οἱ νεανίσκοι, καὶ πόθεν; ἆρά γε πλούσιοι καὶ καλοί; διὰ τί δὲ τὴν ἐμὴν Ἀφροδίτην προσεκύνουν; τίς ἐμήνυσεν αὐτοῖς; τίς ἐπέτρεψεν; Ὁ δὲ Φωκᾶς ἀπέκρυπτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ Διονύσιον δεδοικώς, γινώσκων ὅτι Καλλιῤῥόη καὶ αὐτὸν ἀπολεῖ, καὶ τὸ γένος αὐτοῦ, πυθομένη τῶν γεγονότων. ἐπεὶ οὖν ἔξαρνος ἦν ἐπιδεδημηκέναι τινάς, οὐκ εἰδὼς ὁ Διονύσιος τὴν αἰτίαν, ὑπώπτευσε βαρυτέραν ἐπιβουλὴν καθ' ἑαυτοῦ συνίστασθαι. Διοργισθεὶς οὖν μάστιγας ᾔτει καὶ τροχὸν ἐπὶ Φωκᾶν, καὶ οὐ μόνον ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς ἅπαντας συνεκάλει μοιχείαν πεπεισμένος ζητεῖν. αἰσθόμενος δὲ Φωκᾶς οἷ καθέστηκε δεινοῦ καὶ λέγων καὶ σιωπῶν· Σοί, φησι, δέσποτα, ἐρῶ μόνῳ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ Διονύσιος πάντας ἀποπέμψας· Ἰδού, φησι, μόνοι γεγόναμεν. μηδὲν ἔτι ψεύσῃ· λέγε τἀληθές, κἂν φαῦλον ᾖ. Φαῦλον μέν, εἶπεν, οὐδέν ἐστιν, ὦ δέσποτα. μεγάλων γὰρ ἀγαθῶν

φέρω

φέρω σοι διηγήματα. ἐπεὶ δὲ σκυθρωπότερά ἐστιν αὐτοῦ τὰ πρῶτα, διὰ τοῦτο μηδὲν ἀγωνιάσῃς, μηδὲ λυπηθῇς, ἀλλὰ περιμεινον ἕως οὗ πάντα ἀκούσῃς. χρηστὸν γὰρ ἔχουσι τὸ τέλος. Μετέωρος οὖν ὁ Διονύσιος πρὸς τὴν ἐπαγγελίαν γενόμενος, ϗ ἀναρτήσας ἑαυτὸν τῆς ἀκροάσεως· Μὴ βραδύνῃς, φησὶν, ἀλλ' ἤδη διηγοῦ. Τότ' οὖν ἤρξατο λέγειν· Τριήρης ἐνθάδε κατέπλευσεν ἐκ Σικελίας, ϗ πρέσβεις Συρρακουσίων παρὰ σοῦ Καλλιρρόην ἀπαιτοῦντων. Ἐξέθανεν ὁ Διονύσιος ἀκούσας, ϗ νὺξ αὐτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν κατεχύθη. φαντασίαν γὰρ ἔλαβεν ὡς ἐφεστηκότος αὐτῷ Χαιρέου ϗ Καλλιρρόην ἀποσπῶντος. ὁ μὲν οὖν ἔκειτο ϗ σχῆμα ϗ χρῶμα νεκροῦ ποιήσας. Φωκᾶς δὲ ἐν ἀπορίᾳ καθεστήκει, καλέσαι μὲν οὐδένα θέλων, ἵνα μή τις αὐτῷ μάρτυς γένηται τῶν ἀπορρήτων. μόλις δὲ ϗ κατ' ὀλίγον αὐτὸς τὸν δεσπότην ἀνεκτήσατο, Θάρρει, λέγων, Χαιρέας τέθνηκεν· ἀπόλωλεν ἡ ναῦς. οὐδείς ἐστι φόβος. Ταῦτα τὰ ῥήματα ψυχὴν ἐνέθηκε Διονυσίῳ, ϗ κατ' ὀλίγον πάλιν ἐν ἑαυτῷ γενόμενος ἀκριβῶς ἐπυνθάνετο πάντα, ϗ Φωκᾶς διηγεῖτο τὸν ναύτην, τὸν μηνύσαντα πόθεν ἡ τριήρης, ϗ διὰ τίνα πλέουσι, ϗ τίνες οἱ παρόντες· τὸ στρατήγημα τὸ ἴδιον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, τὴν νύκτα, τὸ πῦρ, τὸ ναυάγιον, τὸν φόνον, τὰ δεσμά. Καθάπερ οὖν νέφος ἢ σκότος ἀπεκάλυψε τῆς ψυχῆς Διονύσιον, ϗ περιπτυξάμενος Φωκᾶν· Σύ, φησιν, εὐεργέτης ἐμὸς, σὺ κηδεμὼν ἀληθὴς ϗ πιστότατος ἐν τοῖς ἀπορρήτοις. διὰ σὲ Καλλιρρόην ἔχω ϗ τὸν υἱόν. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄν σοι προσέταξα Χαιρέαν ἀποκτεῖναι· σοῦ δὲ ποιήσαντος οὐ μέμφομαι. τὸ γὰρ ἀδίκημα φιλοδέσποτον. τοῦτο μόνον ἀμελῶς ἐποίησας, οὐκ ἐπολυπραγμόνησας, πότερον ἐν τοῖς τεθνηκόσι Χαιρέας ἐστιν, ἢ ἐν τοῖς δεδεμένοις. ϗ δεῖ ζητῆσαι τὸν νεκρόν. ϗ γὰρ ἐκεῖνος ἂν ἔτυχε τάφου, κἀγὼ βεβαιότερον ἔσχον τὸ θαρρεῖν. οὐ δύναμαι δὲ νῦν ἀμερίμνως εὐτυ-

χεῖν διὰ τοὺς δεδεμένους. οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἴσμεν, ὅπου τις αὐτῶν ἐπράθη.

ι. Προστάξας δὲ Φωκᾶν τὰ μὲν ἄλλα τῶν γεγονότων φανερῶς διηγεῖσθαι, δύο δὲ ταῦτα σιγᾶν, τὸ ἴδιον στρατήγημα, καὶ ὅτι ἐκ τῆς τριήρους τινὲς ἔτι ζῶσιν, παραγίνεται πρὸς Καλλιρρόην σκυθρωπός· εἶτα συγκαλέσας πεισθέντα τοὺς ἀγροίκους, ἵνα ἡ γυνὴ πυθομένη τὰ συμβάντα βεβαιοτέραν ἤδη λάβῃ περὶ Χαιρέου τὴν ἀπόγνωσιν. ἐλθόντες δὲ διηγοῦντο· πάντες δὲ ᾔδεσαν· Ὅτι βάρβαροι ποθὲν λῃσταὶ νυκτὸς καταδραμόντες ἐνέπρησαν Ἑλληνικὴν τριήρη, τῆς προτέρας ὁρμισθεῖσαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· καὶ μεθ' ἡμέραν εἴδομεν αἵματι μεμιγμένον ὕδωρ καὶ νεκροὺς ὑπὲρ τῶν κυμάτων φερομένους. Ἀκούσασα ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα περιερρήξατο· κόπτουσα δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς παρειάς, ἀνέδραμεν εἰς τὸν οἶκον, ὅπου τὸ πρῶτον εἰσῆλθε πραθεῖσα. Διονύσιος δὲ ἐξουσίαν ἔδωκε τῷ πάθει, φοβούμενος μὴ γένηται φορτικός, ἂν ἀκαίρως παρῇ. πάντας οὖν ἐκέλευσεν ἀπαλλαγῆναι, μόνην δὲ προσεδρεύειν Πλαγγόνα, μή τι ἄρα δεινὸν αὑτὴν ἐργάσηται. Καλλιρρόη δὲ ἠρεμίας λαβομένη, χαμαὶ καθισθεῖσα, καὶ κόνιν τῆς κεφαλῆς καταχέασα, τὰς κόμας σπαράξασα, τοιούτων ἤρξατο βοᾶν. Ἐγὼ μὲν προαποθανεῖν ἢ συναποθανεῖν ηὐξάμην σοι, Χαιρέα. πάντως δέ μοι κἂν ἐπαποθανεῖν ἀναγκαῖον. τίς γὰρ ἔτι λείπεται ἐλπὶς, ἐν τῷ ζῆν με κατέχουσα. δυστυχοῦσα μέχρι νῦν ἐλογιζόμην· ὄψομαί ποτε Χαιρέαν, καὶ διηγήσομαι αὐτῷ πόσα πέπονθα δι' ἐκεῖνον. ταῦτά με ποιήσει τιμιωτέραν αὐτῷ. πόσης ἐμπλησθήσεται χαρᾶς, ὅταν ἴδῃ τὸν υἱόν. ἀνόνητά μοι πάντα γέγονε, καὶ τὸ τέκνον ἤδη περισσόν. προσετέθη γάρ μου τοῖς κακοῖς ὀρφανός. ἄδικε Ἀφροδίτη, σὺ μόνη, σὺ μόνη Χαιρέαν εἶδες, ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔδειξας αὐτὸν ἐλθόντα. λῃσταῖς χερσὶ παρέδωκας τὸ σῶμα τὸ καλόν. οὐκ ἠλέησας τοῦ

πλεύσαν

πλεύσαντα διὰ σέ. τοιαύτῃ θεῷ τις ἂν προσεύχοιτο, ἥτις τὸν ἴδιον ἱκέτην ἀπέκτεινας. οὐκ ἐβοήθησας ἐν νυκτὶ φοβερᾷ φονευόμενον ἰδοῦσα πλησίον σου μειράκιον καλὸν, ἐρωτικόν. ἀφείλω μου τὸν ἡλικιώτην, τὸν πολίτην, τὸν ἐραστὴν, τὸν ἐρώμενον, τὸν νυμφίον. ἀπόδος αὐτοῦ μοι κἂν τὸν νεκρόν. τίθημι ὅτι ἐγενήθημεν ἡμεῖς ἀτυχέστατοι πάντων. τί δὲ καὶ ἡ τριήρης ἠδίκησε, καὶ βάρβαροι κατέκαυσαν αὐτὴν, ἧς οὐκ ἐκράτησαν οὐδὲ Ἀθηναῖοι. νῦν ἡμῶν ἀμφοτέρων οἱ γονεῖς τῇ θαλάσσῃ παρακάθηνται, τὸν ἡμέτερον κατάπλουν περιμένοντες, καὶ ἥτις ἂν ναῦς πόρρωθεν ὀφθῇ, λέγουσι· Χαιρέας Καλλιρρόην ἄγων ἔρχεται. τὴν κοίτην ἡμῖν εὐτρεπίζουσι τὴν νυμφικὴν, κοσμεῖται δὲ θάλαμος, οἷς ἴδιος οὐδὲ τάφος ὑπάρχει. θάλασσα μιαρὰ, σὺ καὶ Χαιρέαν εἰς Μίλητον ἤγαγες φονευθῆναι, καὶ ἐμὲ πραθῆναι.

FINIS

ΧΑΡΙ-

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ

τῶν περὶ

ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ

ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Δ.

α. ΤΑΥΤΗΝ μὲν οὖν τὴν νύκτα Καλλιῤῥόη διῆγεν ἐν θρήνοις, Χαιρέαν ἔτι ζῶντα πενθοῦσα. μικρὸν δὲ καταδραθεῖσα ὄναρ ἑώρα λῃστήριον βαρβάρων πῦρ ἐπιφέροντας, ἐμπιπραμένην δὲ τριήρη, Χαιρέα δὲ βοηθοῦσαν ἑαυτῇ. ὁ δὲ Διονύσιος ἐλυπεῖτο μὲν, ὁρῶν τρυχομένην τὴν γυναῖκα, μὴ ἄρα τι καὶ τοῦ κάλλους αὐτῇ διαπόληται εἰς τὸν ἴδιον ἔρωτα. λυσιτελεῖν δὲ ὑπελάμβανε τὸν πρότερον ἄνδρα βεβαίως αὐτὴν ἀπογνῶναι. θέλων οὖν ἐνδείξασθαι στοργὴν καὶ μεγαλοψυχίαν, ἔφη πρὸς αὐτήν· Ἀνάστηθι, ὦ γύναι, καὶ τάφον κατασκεύασον τῷ τα-

λαιπώρῳ. τί τὰ μὲν ἀδύνατα σπεύδεις, ἀμελεῖς δὲ τῶν ἀναγκαίων; νόμιζε ἐφεστηκότα σοι λέγειν αὐτόν·

Θάπτε με ὅττι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω.

καὶ γὰρ εἰ μὴ τὸ σῶμα εὕρηται τοῦ δυστυχοῦς, ἀλλὰ νόμος οὗτος ἀρχαῖος Ἑλλήνων, ὥστε καὶ τοὺς ἀφανεῖς τάφοις κοσμεῖν. Ἔπεισε ταχέως. τὸ γὰρ πρὸς ἡδονὴν εἶχεν ἡ συμβουλία. Φροντίδος οὖν ἐμπεσούσης ἐλώφησεν ἡ λύπη, καὶ διαναστᾶσα τῆς κλίνης κατεσκόπει χωρίον, ἐν ᾧ ποιήσει τὸν τάφον. ἤρεσε δὲ αὐτῇ πλησίον τοῦ νεὼ τῆς Ἀφροδίτης, ὥστε καὶ τοὺς αὖθις ἔχειν ἔρωτος ὑπόμνημα. Διονύσιος δὲ ἐφθόνησε Χαιρέᾳ τῆς γειτνιάσεως, καὶ τὸν τόπον τοῦτον ἐφύλαττεν ἑαυτῷ. θέλων οὖν ἅμα καὶ τριβὴν ἐγγενέσθαι τῇ φροντίδι· Βαδίζωμεν, ὦ γύναι, φησίν, εἰς ἄστυ, κἀκεῖ πρὸ τῆς πόλεως ὑψηλὸν καὶ ἀείδηλον κατασκευάσωμεν τάφον.

Ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη.

καλοὶ δὲ Μιλησίων εἰσὶ λιμένες, εἰς οὓς καθορμίζονται καὶ Συῤῥακούσιοι πολλάκις. οὐκοῦν οὐδὲ παρὰ τοῖς πολίταις ἀκλεᾶ τὴν φιλοτιμίαν ἕξεις. Ὁ λόγος ἤρεσε Καλλιῤῥόῃ, καὶ τότε μὲν ἐπέσχε τὴν σπουδήν. ἐπειδὴ δὲ ἧκεν εἰς τὴν πόλιν, ἐπί τινος ὑψηλῆς ἠϊόνος οἰκοδομεῖν ἤρξατο τάφον, πάντα ὅμοιον τῷ ἰδίῳ τῷ ἐν Συῤῥακούσαις, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὴν πολυτέλειαν, καὶ οὗτος δέ, ὡς ἐκεῖνος, ζῶντος. ἐπεὶ δὲ ἀφθόνοις ἀναλώμασι καὶ πολυχειρίᾳ ταχέως τὸ ἔργον ἠνύσθη, τότε ἤδη καὶ τὴν ἐκκομιδὴν ἐμιμήσατο τὴν ἐπ᾽ αὐτῷ. προεγγέλ-

γέλλετο μὲν γὰρ ἡμέρα ῥητή. συνῆλθε δὲ εἰς ἐκεῖνον οὐ μόνον τὸ Μιλησίων πλῆθος, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰωνίας σχεδὸν ὅλης. παρῆσαν δὲ καὶ δύο σατράπαι κατὰ καιρὸν ἐπιδημοῦντες, Μιθριδάτης ὁ ἐν Καρίᾳ, καὶ Φαρνάκης δὲ ὁ Λυδίας. ἡ μὲν οὖν πρόφασις ἦν, τιμῆσαι Διονύσιον, ἡ δὲ ἀλήθεια, Καλλιρρόην ἰδεῖν. ἦν δὲ καὶ κλέος μέγα τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς Ἀσίας πάσης, καὶ ἀνέβαινεν καὶ μέχρι τοῦ μεγάλου βασιλέως ὄνομα Καλλιρρόης, οἷον οὐδὲ Ἀριάδνης οὐδὲ Λήδας. τότε δὲ καὶ τῆς δόξης εὑρέθη κρείττων. προῆλθε γὰρ μελανείμων, λελυμένη τὰς τρίχας, ἀστράπτουσα δὲ τῷ προσώπῳ, καὶ, παραγυμνοῦσα τοὺς βραχίονας, ὑπὲρ τὴν Λευκώλενον καὶ Καλλίσφυρον ἐφαίνετο, τὰς Ὁμήρου. οὐδεὶς μὲν οὖν οὐδὲ τῶν ἄλλων τὴν μαρμαρυγὴν ὑπήνεγκε τοῦ κάλλους, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπεστράφησαν, ὡς ἀκτῖνος ἡλιακῆς ἐμπεσούσης, καὶ προσεκύνησαν. ἔπαθόν τι καὶ παῖδες. Μιθριδάτης δὲ, ὁ Καρίας ἔπαρχος, ἀχανὴς κατέπεσεν, ὥσπερ τις ἐξ ἀπροσδοκήτου σφενδόνης βληθεὶς, καὶ μόλις αὐτὸν οἱ θεράποντες ὑποβαστάζοντες ἔφερον. ἐπόμπευε δ' εἴδωλον Χαιρέου πρὸς τὴν ἐν τῷ δακτυλίῳ σφραγῖδα διατυπωθέν. καλλίστην δὲ οὖσαν τὴν εἰκόνα προσέβλεψεν οὐδεὶς Καλλιρρόης παρούσης, ἀλλ' ἐκείνη μόνη τοὺς ἁπάντων ἐδημαγώγησεν ὀφθαλμούς. πῶς ἄν τις διηγήσεται κατ' ἀξίαν τὰ τελευταῖα τῆς πομπῆς; ἐπεὶ γὰρ ἐγένοντο τοῦ τάφου πλησίον, οἱ μὲν κομίζοντες τὴν κλίνην ἔθηκαν. ἀναβᾶσα δὲ ἐπ' αὐτὴν ἡ Καλλιρρόη Χαιρέᾳ περιεχύθη, καὶ καταφιλοῦσα τὴν εἰκόνα· Σὺ μὲν ἔθαψας ἐμὲ πρῶτος ἐν Συρρακούσαις, ἐγὼ δὲ ἐν Μιλήτῳ πάλιν σε. μὴ γὰρ μεγάλα μόνον, ἀλλὰ καὶ παράδοξα δυστυχοῦμεν· ἀλλήλους ἐθάψαμεν. οὐκ ἔχει δὲ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲ τὸν νεκρόν. Τύχη βάσκανε, καὶ ἀποθανοῦσιν ἡμῖν ἐφθόνησας κοινὴν γῆν ἐπιθέσθαι, καὶ φυγάδας ἡμῶν ἐποίησας καὶ τοὺς νεκρούς. Θρῆνον ἐξέρρηξε τὸ πλῆθος,

καὶ

καὶ πάντες, οὐχ ὅτι τέθνηκε, Χαιρέαν ἠλέουν, ἀλλ' ὅτι τοιαύτης γυναικὸς ἀφῄρητο.

β. Καλλιρρόη μὲν οὖν ἐν Μιλήτῳ Χαιρέαν ἔθαπτε, Χαιρέας δὲ ἐν Καρίᾳ δεδεμένος εἰργάζετο. σκάπτων δὲ, τὸ σῶμα ταχέως ἐξετρυχώθη. πολλὰ γὰρ αὐτὸν ἐβάρει, κόπος, ἀμέλεια, τὰ δεσμὰ, καὶ τούτων μᾶλλον ὁ ἔρως. ἀποθανεῖν δὲ βουλόμενον αὐτὸν οὐκ εἴα λεπτή τις ἐλπὶς, ὅτι τάχα ποτὲ Καλλιρρόην ὄψεται. Πολύχαρμος οὖν, ὁ συναλοὺς αὐτῷ φίλος, βλέπων Χαιρέαν ἐργάζεσθαι μὴ δυνάμενον, ἀλλὰ πληγὰς λαμβάνοντα, καὶ προπηλακιζόμενον αἰσχρῶς, λέγει πρὸς τὸν ἐργοστόλον· Χωρίον ἡμῖν ἀπομέρισον ἐξαίρετον, ἵνα μὴ τὴν τῶν ὅλων δεσμωτῶν ῥᾳθυμίαν ἡμῖν καταλογίζῃ. τὸ δὲ ἴδιον μέτρον αὐτοὶ ἀποδώσομεν πρὸς ἡμέραν. Πείθεται καὶ δίδωσιν. ὁ δὲ Πολύχαρμος, οἷα δὴ νεανίας ἀνδρικὸς τὴν φύσιν, καὶ μὴ δουλεύων ἔρωτι, χαλεπῷ τυράννῳ, τὰς δύο μοίρας αὐτὸς σχεδὸν εἰργάζετο μόνος, πλεονεκτῶν ἐν τοῖς πόνοις ἡδέως, ἵνα περισώσῃ τὸν φίλον. καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν ἐν τοιαύταις συμφοραῖς, ὀψὲ μεταμανθάνοντες τὴν ἐλευθερίαν. ὁ δὲ Μιθριδάτης, ὁ σατράπης, ἐπανῆλθεν εἰς Καρίαν, οὐ τοιοῦτος, οἷος εἰς Μίλητον ἐξῆλθεν, ἀλλ' ὠχρός τε καὶ λεπτὸς, οἷα δὴ τραῦμα ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ θερμόν τε καὶ γλυκύ. τηκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ Καλλιρρόης ἔρωτος πάντως ἂν ἐτελεύτησεν, εἰ μὴ τοιᾶσδέ τινος ἐτύγχανε παραμυθίας. τῶν γὰρ ἐργατῶν τινες, τῶν ἅμα Χαιρέᾳ δεδεμένων· ἑξκαίδεκα δὲ ἦσαν τὸν ἀριθμὸν, ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ καθειργμένοι· νύκτωρ διακόψαντες τὰ δεσμὰ, τὸν ἐπιστάτην ἀπέσφαξαν, εἶτα δρασμὸν ἐπεχείρουν. ἀλλ' οὐ διέφυγον. οἱ γὰρ κύνες φυλάσσοντες ἐμήνυσαν αὐτούς. φωραθέντες οὖν ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδέθησαν ἐπιμελέστερον ἐν ξύλῳ πάντες. μεθ' ἡμέραν δὲ ὁ οἰκονόμος ἐμήνυσε τῷ δεσπότῃ τὸ συμβάν. κἀκεῖνος, οὐδὲ ἰδὼν αὐτοὺς

οὐδὲ ἀπολογουμένων ἀκούσας, εὐθὺς ἐκέλευσε τοὺς ἑξκαίδεκα τοὺς ὁμοσκήνους ἀνασταυρῶσαι. Προήχθησαν οὖν πόδας τε καὶ τραχήλους συνδεδεμένοι, καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὸν σταυρὸν ἔφερε. τῇ δὲ ἀναγκαίᾳ τιμωρίᾳ καὶ τὴν ἔξωθεν φαντασίαν σκυθρωπὴν προσέθηκαν οἱ κολάζοντες εἰς φόβου παράδειγμα τοῖς ὁμοίοις. Χαιρέας μὲν οὖν ἀπαγόμενος ἐσίγα, Πολύχαρμος δὲ τὸν σταυρὸν βαστάζων· Διά σέ, φησιν, ὦ Καλλιρρόη, ταῦτα πάσχομεν. σὺ πάντων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτία. Τοσοῦτον δὲ τὸν λόγον ὁ οἰκονόμος ἀκούσας, ἔδοξεν εἶναί τινα γυναῖκα συνειδυῖαν τοῖς τετολμημένοις. ὅπως οὖν κἀκείνη κολασθῇ, καὶ ζήτησις γένηται τῆς ἐπιβουλῆς, ταχέως τὸν Πολύχαρμον ἀπορρήξας τῆς κοινῆς ἁλύσεως πρὸς Μιθριδάτην ἤγαγεν. ὁ δὲ ἐν παραδείσῳ τινὶ κατέκειτο μόνος ἀλύων, καὶ Καλλιρρόην ἀναπλάττων ἑαυτῷ τοιαύτην, ὁποίαν εἶδε πενθοῦσαν. ὅλος δὲ ὢν ἐπὶ τῆς ἐννοίας ἐκείνης, καὶ τὸν οἰκέτην ἀηδῶς ἐθεάσατο. Τί γάρ, φησιν, παρενοχλεῖς; Ἀναγκαῖον, εἶπεν, ὦ δέσποτα. τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ μεγάλου αἵματος, καὶ οὗτος ὁ κατάρατος ἄνθρωπος ἐπίσταται γυναῖκα μιαρὰν συμπράξασαν τῷ φόνῳ. Ἀκούσας οὖν ὁ Μιθριδάτης συνήγαγε τὰς ὀφρῦς, καὶ δεινὸν βλέπων· Λέγε, φησίν, τὴν συνειδυῖαν καὶ κοινωνὸν ὑμῖν τῶν ἀδικημάτων. Ὁ δὲ Πολύχαρμος ἔξαρνος ἦν εἰδέναι, μηδὲ γὰρ ὅλως τῆς πράξεως κεκοινωνηκέναι. μάστιγες ᾐτοῦντο, καὶ πῦρ ἐφέρετο, καὶ βασανιστηρίων ἦν παρασκευή. καί τις ἤδη τοῦ σώματος ἁπτόμενος αὐτοῦ· Λέγε, φησί, τὸ ὄνομα τῆς γυναικός, ἣν αἰτίαν ὡμολόγησας εἶναί σοι τῶν κακῶν. Καλλιρρόην εἶπεν ὁ Πολύχαρμος. Ἔπληξε τοὔνομα Μιθριδάτην, καὶ εὐτυχῆ τινα ἔδοξεν ὁμωνυμίαν ἔχειν ἐκείνῃ γυναῖκα: οὐκ ἔτι οὖν προθύμως ἐξελέγχειν ἤθελε, δεδοικὼς μὴ καταστῇ ποτε εἰς ἀνάγκην ὑβρίσαι τὸ ἥδιστον ὄνομα. τῶν δὲ φίλων καὶ τῶν οἰκετῶν εἰς ἔρευναν ἀκριβεστέραν παρακαλούντων· Ἡκέτω, φησί,

σί,

σὶ, Καλλιῤῥόη. Παίοντες οὖν τὸν Πολύχαρμον ἠρώτων, Τίς ἐστι, καὶ πόθεν ἄγουσιν αὐτήν. Ὁ δὲ ἄθλιος ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, καταψεύσασθαι μὲν οὐδεμίας ἤθελε· Τί δὲ μάτην, εἶπε, θορυβεῖσθε ζητοῦντες τὴν οὐ παροῦσαν. Καλλιῤῥόης ἐγὼ Συῤῥακουσίας ἐμνημόνευσα, θυγατρὸς Ἑρμοκράτους τοῦ στρατηγοῦ. Ταῦτα ἀκούσας Μιθριδάτης ἐρυθήματος ἐνεπλήσθη, καὶ ἵδρου . . ἐν . . καί που καὶ δάκρυον αὐτοῦ μὴ θέλοντος προέπεσεν, ὥστε καὶ τὸν Πολύχαρμον διασιωπῆσαι, καὶ πάντας ἀπορεῖν τοὺς παρόντας. ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ὁ Μιθριδάτης συναγαγὼν ἑαυτόν· Τί δέ σοί, φησι, πρᾶγμα πρὸς Καλλιῤῥόην ἐκείνην, καὶ διά τι, μέλλων ἀποθνήσκειν, ἐμνημόνευσας αὐτῆς. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Μακρὸς ὁ μῦθος, ὦ δέσποτα, καὶ πρὸς οὐδὲν ἔτι χρήσιμός μοι. οὐκ ἐνοχλήσω δέ σε ληρῶν ἀκαίρως, ἀλλὰ δὲ καὶ δέδοικα μὴ εσ . . . . Φθάσῃ με ὁ φίλος. θέλω δὲ αὐτῷ καὶ συναποθανεῖν. Ἐπεκλάσθησαν αἱ ὀργαὶ τῶν ἀκουόντων καὶ ὁ θυμὸς εἰς ἔλεον μετέπεσε. Μιθριδάτης δὲ ὑπὲρ πάντας συνεχύθη, καί· Μὴ δέδιθί, φησιν. οὐ γὰρ ἐνοχλήσεις μοι διηγούμενος. ἔχω γὰρ ψυχὴν φιλάνθρωπον. λέγε πάντα θαῤῥῶν, καὶ μηδὲν παραλίπῃς· Τίς εἶ, καὶ πόθεν, καὶ πῶς ἦλθες εἰς Καρίαν, καὶ διά τι σκάπτεις δεδεμένος. μάλιστα δέ μοι διήγησαι περὶ Καλλιῤῥόης, καὶ τίς ὁ φίλος.

γ. Ἤρξατο οὖν ὁ Πολύχαρμος λέγειν· Ἡμεῖς, οἱ δύο δεσμῶται, Συῤῥακούσιοι γένος ἐσμέν. ἀλλ' ὁ μὲν ἕτερος νεανίσκος πρῶτος Σικελίας δόξῃ τε, καὶ πλούτῳ, καὶ εὐμορφίᾳ ποτέ. ἐγὼ δὲ εὐτελὴς μὲν, συμφοιτητὴς δὲ ἐκείνου καὶ φίλος. καταλιπόντες οὖν τοὺς γονεῖς ἐξεπλεύσαμεν τῆς πατρίδος, ἐγὼ μὲν δι' ἐκεῖνον, ἐκεῖνος δὲ διὰ γυναῖκα Καλλιῤῥόην τοὔνομα, ἣν, δόξας ἀποτεθνηκέναι, ἔθαψε πολυτελῶς, τυμβωρύχοι δὲ ζῶσαν εὑρόντες εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησαν. τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐμήνυσε δημοσίᾳ βα-

βασανιζόμενος Θήρων ὁ λῃστής. ἔπεμψεν οὖν ἡ πόλις Συῤῥακουσίων τριήρη καὶ πρέσβεις, τοὺς ἀναζητήσοντας τὴν γυναῖκα. ταύτην τὴν τριήρη νυκτὸς ὁρμοῦσαν ἐνέπρησαν βάρβαροι, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπέσφαξαν, ἐμὲ δὲ καὶ τὸν φίλον δήσαντες ἐπώλησαν ἐνταῦθα. ἡμεῖς μὲν οὖν σωφρόνως ἐφέρομεν τὴν συμφοράν. ἕτεροι δέ τινες τῶν ἡμῖν συνδεδεμένων, οὓς ἀγνοοῦμεν, διαῤῥήξαντες τὰ δεσμὰ, φόνον εἰργάσαντο, καὶ σοῦ κελεύσαντος τὴν ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἠγόμεθα πάντες. ὁ μὲν οὖν φίλος οὐδὲ ἀποθνήσκων ἐνεκάλει τῇ γυναικὶ, προήχθην δὲ αὐτῆς μνημονεῦσαι, καὶ τῶν κακῶν αἰτίαν εἰπεῖν ἐκείνην, δι' ἣν ἐπλεύσαμεν. Ἔτι λέγοντος αὐτοῦ Μιθριδάτης ἀνεβόησε· Χαιρέαν λέγεις. Τὸν φίλον, εἶπεν ὁ Πολύχαρμος. ἀλλὰ δέομαί σου, δέσποτα, κέλευσον τῷ δημίῳ μηδὲ τοὺς σταυροὺς ἡμῶν διαζεῦξαι. Δάκρυα καὶ στεναγμὸς ἐπηκολούθησε τῷ διηγήματι, καὶ πάντας ἔπεμψε Μιθριδάτης ἐπὶ Χαιρέαν, ἵνα μὴ φθάσῃ τελευτήσας. εὗρον δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνῃρημένους, ἄρτι δὲ ἐκεῖνον ἐπιβαίνοντα τοῦ σταυροῦ. πόῤῥωθεν οὖν ἐκεκράγεσαν ἄλλος ἄλλο τι· Φεῖσαι. Κατάβηθι. Μὴ τρώσῃς. Ἄφες. Ὁ μὲν οὖν δήμιος ἐπέσχε τὴν ὁρμήν. Χαιρέας δὲ λυπούμενος κατέβαινε τοῦ σταυροῦ. χαίρων γὰρ ἀπηλλάσσετο βίου πονηροῦ, καὶ ἔρωτος δυστυχοῦς. ἀγομένῳ δὲ αὐτῷ Μιθριδάτης ἀπήντησε, καὶ περιπτυξάμενος εἶπεν· Ἀδελφὲ καὶ φίλε, μικροῦ με ἐνήδρευσας ἔργον ἀσεβὲς ἐργάσασθαι διὰ τὴν ἐγκρατῆ μὲν ἀλλ' ἄκαιρόν σου σιωπήν. Εὐθὺς οὖν προσέταξε τοῖς οἰκέταις ἄγειν ἐπὶ λουτρὰ, καὶ τὰ σώματα θεραπεῦσαι, λουσαμένοις δὲ περιθεῖναι χλαμύδας Ἑλληνικὰς πολυτελεῖς. αὐτὸς δὲ γνωρίμους ἐς τὸ συμπόσιον παρεκάλει, καὶ ἔθυε Χαιρέου σωτήρια. πότος ἦν μακρὸς, καὶ ἡδεῖα φιλοφρόνησις, καὶ θυμηδίας οὐδὲν ἐνέδει. προκοπτούσης δὲ τῆς εὐωχίας θερμανθεὶς Μιθριδάτης οἴνῳ καὶ ἔρωτι· Μὴ γὰρ τὰ δεσμὰ καὶ τὸν σταυρὸν ἐλεῶ σου, Χαιρέα, φησὶν, ἀλλ'

ὅτι

ὅτι τοιαύτης γυναικὸς ἀφῃρέθης. Ἐκπλαγεὶς οὖν ὁ Χαιρέας ἀνέκραγε· Ποῦ γάρ σου Καλλιῤῥόην εἶδες τὴν ἐμήν; Οὐκέτι σὴν, εἶπεν ὁ Μιθριδάτης, ἀλλὰ Διονυσίου τοῦ Μιλησίου νόμῳ γαμηθεῖσαν. ἤδη δὲ καὶ τέκνον ἐστὶν αὐτοῖς. Οὐκ ἐκαρτέρησεν ὁ Χαιρέας ἀκούσας, ἀλλὰ τοῖς γόνασι Μιθριδάτου προσπεσών· Ἱκετεύω σε, πάλιν, ὦ δέσποτα, τὸν σταυρόν μοι ἀπόδος. χεῖρον με βασανίζεις, ἐπὶ τοιούτῳ διηγήματι ζῆν ἀναγκάζων. ἄπιστε Καλλιῤῥόη, καὶ πασῶν ἀσεβεστάτη γυναικῶν. ἐγὼ μὲν ἐπράθην διά σε, καὶ ἔσκαψα, καὶ σταυρὸν ἐβάστασα, καὶ δημίου χερσὶ παρεδόθην. σὺ δὲ ἐτρύφας, καὶ γάμους ἔθυες, ἐμοῦ δεδεμένου. οὐκ ἤρκεσεν, ὅτι γυνὴ γέγονας ἄλλου, Χαιρέου ζῶντος, γέγονας δὲ καὶ μήτηρ. Κλάειν ἤρξαντο πάντες, καὶ μετέβαλε τὸ συμπόσιον εἰς σκυθρωπὴν ὑπόθεσιν. μόνος ἐπὶ τούτοις Μιθριδάτης ἔχαιρεν, ἐλπίδα τινὰ λαμβάνων ἐρωτικὴν, ὡς δυνάμενος ἤδη καὶ λέγειν καὶ πράττειν τι περὶ Καλλιῤῥόης, ἵνα δοκῇ φίλῳ βοηθεῖν. Ἄρτι μὲν οὖν, ἔφη, νὺξ γάρ ἐστιν, ἀπίωμεν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ νήφοντες βουλευώμεθα περὶ τούτων. δεῖται γὰρ ἡ σκέψις σχολῆς μακροτέρας. Ἐπὶ τούτοις ἀναστὰς διέλυσε τὸ συμπόσιον, καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεπαύετο καθάπερ ἦν ἔθος αὐτῷ, τοῖς δὲ Συῤῥακουσίοις νεανίσκοις θεραπείαν τε καὶ οἶκον ἐξαίρετον ἀπέδειξε.

δ. Νὺξ ἐκείνη φροντίδων μεστὴ πάντας κατελάμβανε, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο καθεύδειν. Χαιρέας μὲν γὰρ ὠργίζετο, Πολύχαρμος δὲ παρεμυθεῖτο, Μιθριδάτης δὲ ἔχαιρεν, ἐλπίζων ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνικοῖς, ἔφεδρος μὲν ὢν μεταξὺ Χαιρέου τε καὶ Διονυσίου, αὐτὸς ἀκονιτὶ τὸ ἆθλον Καλλιῤῥόην ἀποίσεται. τῆς δ' ὑστεραίας προτεθείσης τῆς γνώμης, ὁ μὲν Χαιρέας εὐθὺς ἠξίου βαδίζειν εἰς Μίλητον, καὶ Διονύσιον ἀπαιτεῖν τὴν γυναῖκα. μὴ γὰρ ἂν μηδὲ Καλλιῤῥόην ἐμμένειν ἰδοῦσαν αὐτόν. ὁ δὲ Μι-

Μιθριδάτης· Ἐμοῦ μὲν ἕνεκα, φησίν, ἄπιθι· βούλομαι γάρ σε μηδεμίαν ἡμέραν ἀπεζεῦχθαι τῆς γυναικός. ὄφελον μηδὲ Σικελίας ἐξήλθετε, μηδὲ συνέβη τι δεινὸν ἀμφοῖν. ἐπεὶ δὲ ἡ φιλόκαινος τύχη δρᾶμα σκυθρωπὸν ὑμῖν περιτέθεικε, βουλεύσασθαι δεῖ περὶ τῶν ἑξῆς φρονιμώτερον. νῦν γὰρ σπεύδεις πάθει μᾶλλον ἢ λογισμῷ, μηδὲν τῶν μελλόντων προορώμενος. μόνος καὶ ξένος εἰς πόλιν ὑπάρχῃ τὴν μεγίστην, καὶ ἀνδρὸς πλουσίου καὶ πρωτεύοντος ἐν Ἰωνίᾳ θέλεις ἀποσπάσαι γυναῖκα, ἐξαιρέτως αὐτῷ συναφθεῖσαν, ποίᾳ δυνάμει πεποιθώς; μακρὰν Ἑρμοκράτης σου, καὶ Μιθριδάτης, οἱ μόνοι σύμμαχοι, πενθῆσαι δυνάμενοί σε μᾶλλον ἢ βοηθῆσαι. φοβοῦμαι καὶ τὴν τύχην τοῦ τόπου. δεινὰ μὲν ἐκεῖ πέπονθας ἤδη· δόξει δέ σοι τὰ τότε φιλανθρωπότερα. τότε Μίλητος ἦν. ἐδέθης μὲν, ἀλλὰ ἔζησας. ἐπράθης, ἀλλὰ ἐμοί· νῦν δὲ, ἂν αἴσθηται Διονύσιος ἐπιβουλεύοντα τοῖς γάμοις αὐτοῦ, τίς σε θεῶν δυνήσεται σῶσαι; παραδοθήσῃ γὰρ, ἂν παραστῇ, τυράννῳ. καὶ τάχα μὲν οὐδὲ πιστευθήσῃ Χαιρέας εἶναι. κινδυνεύσεις δὲ μᾶλλον κἂν ἀληθῶς εἶναί σε νομίσῃ. σὺ μόνος ἀγνοεῖς τὴν φύσιν τοῦ ἔρωτος, ὅτι οὗτος ὁ θεὸς ἀπάταις χαίρει καὶ δόλοις. δοκεῖ δέ μοι πρῶτον ἀποπειραθῆναί σε τῆς γυναικὸς διὰ γραμμάτων, εἰ μέμνηταί σου, καὶ Διονύσιον θέλει καταλιπεῖν, ἢ

Ἐκείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίῃ.

ἐπιστολὴν γράψον αὐτῇ· λυπηθήτω, χαρήτω, ζητησάτω, καλεσάτω. τῆς δὲ τῶν γραμμάτων διαπομπῆς ἐγὼ προνοήσομαι. βάδιζε καὶ γράφε. Πείθεται Χαιρέας, καὶ μόνος ἐπ' ἐρημίας γενόμενος ἤθελε γράφειν, ἀλλ' οὐκ ἠδύνατο δακρύων ἐπιρρεόντων, καὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τρεμούσης. ἀποκλαύσας δὲ τὰς ἑαυτοῦ συμφορὰς, μόλις ἤρξατο τοιαύ-

της

της ἐπιστολῆς. Καλλιῤῥόῃ Χαιρέας. Ζῶ, καὶ ζῶ διὰ Μιθριδάτην τὸν ἐμὸν εὐεργέτην, ἐλπίζω δὲ καὶ σόν. ἐπράθην γὰρ εἰς Καρίαν ὑπὸ βαρβάρων, οἵ τινες ἐνέπρησαν τριήρη τὴν καλὴν, τὴν στρατηγικὴν, τὴν τοῦ σοῦ πατρὸς. ἐξέπεμψε δὲ ἐπ' αὐτῆς ἡ πόλις πρεσβείαν ὑπὲρ σοῦ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους πολίτας οὐκ οἶδ' ὅ, τι γεγόνασιν· ἐμὲ δὲ καὶ Πολύχαρμον, τὸν φίλον, ἤδη μέλλοντας φονεύεσθαι σέσωκεν ἔλεος δεσπότου. πάντα δὲ Μιθριδάτης εὐεργετήσας, τοῦτο μὲν λελύπηκεν ἀντὶ πάντων, ὅτι μοι τὸν σὸν γάμον διηγήσατο. θάνατον μὲν γὰρ, ἄνθρωπος ὢν, προσεδόκων, τὸν δὲ σὸν γάμον οὐκ ἤλπισα. ἀλλ' ἱκετεύω, μετανόησον. κατασπένδω τούτων μου τῶν γραμμάτων δάκρυα καὶ φιλήματα. ἐγὼ Χαιρέας εἰμὶ, ὁ σὸς ἐκεῖνος, ὃν εἶδες παρθένος εἰς Ἀφροδίτην βαδίζουσα, δι' ὃν ἠγρύπνησας. μνήσθητι τοῦ θαλάμου, καὶ τῆς νυκτὸς τῆς μυστικῆς, ἐν ᾗ πρῶτον σὺ μὲν ἀνδρὸς, ἐγὼ δὲ γυναικὸς; πεῖραν ἐλάβομεν. ἀλλὰ ἐζηλοτύπησα. τοῦτο ἴδιόν ἐστι φιλοῦντος. δέδωκά σοι δίκας. ἐπράθην, ἐδούλευσα, ἐδέθην. μή μοι μνησικακήσῃς τοῦ λακτίσματος τοῦ προπετοῦς. κἀγὼ γὰρ ἐπὶ σταυρὸν ἀνέβην διά σε, σοὶ μηδὲν ἐγκαλῶν. εἰ μὲν οὖν ἔτι μνημονεύσειας, οὐδὲν ἔπαθον. εἰ δὲ ἄλλο τι φρονεῖς, θανάτου μοι δώσεις ἀπόφασιν.

ε. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἔδωκεν Ὑγίνῳ, τῷ πιστοτάτῳ, ὃν καὶ διοικητὴν εἶχεν ἐν Καρίᾳ τῆς ὅλης οὐσίας· παραγυμνωθεὶς αὐτῷ καὶ τὸν ἴδιον ἔρωτα. ἔγραψε δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς Καλλιῤῥόην, εὔνοιαν ἐπιδεικνύμενος αὐτῇ, καὶ κηδεμονίαν, ὅτι δι' ἐκείνην Χαιρέαν ἔσωσε· καὶ συμβουλεύων μὴ ὑβρίσαι τὸν πρῶτον ἄνδρα, ὑπισχνούμενος αὐτόσε στρατηγήσειν, ὅπως ἀλλήλους ἀπολάβωσιν, ἂν καὶ τὴν ἐκείνης προσλάβῃ ψῆφον. συνέπεμψε δὲ τῷ Ὑγίνῳ τρεῖς ὑπηρέτας καὶ δῶρα πολυτελῆ, καὶ χρυσίον συχνόν. εἴρητο δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους οἰκέτας, ὅτι πέμπει

ταῦτα

ταῦτα Διονυσίῳ, πρὸς τὸ ἀνύποπτον. κελεύει δὲ τὸν Ὑγῖνον, ἐπειδὰν ἐν Πριήνῃ γένηται, τοὺς μὲν ἄλλους αὐτοῦ καταλιπεῖν, μόνον δὲ αὐτὸν ὡς Ἴωνα, καὶ γὰρ ἐλλήνιζε τὴν φωνὴν, κατάσκοπον εἰς τὴν Μίλητον πορευθῆναι. εἶτ', ἐπειδὰν μάθῃ πῶς ἂν χρήσαιτο τοῖς πράγμασι, τότε τοὺς ἐκ Πριήνης εἰς Μίλητον ἀπαγαγεῖν. ὁ μὲν οὖν ἀπῄει, καὶ ἔπραττε τὰ κεκελευσμένα. ἡ τύχη δὲ οὐχ ὅμοιον τῇ γνώμῃ τὸ τέλος ἐβράβευσεν, ἀλλὰ μειζόνων πραγμάτων ἐκίνησεν ἀρχήν. ἐπειδὴ γὰρ Ὑγῖνος εἰς Μίλητον ἀπηλλάγη, καταλειφθέντες οἱ δοῦλοι, τοῦ προεστηκότος ἔρημοι, πρὸς ἀσωτίαν ὥρμων, ἔχοντες χρυσίον ἄφθονον. ἐν πόλει δὲ μικρᾷ καὶ περιεργίας Ἑλληνικῆς πλήρει, ξενικὴ πολυτέλεια τοὺς πάντων ἐπέστρεψεν ὀφθαλμούς. ἄγνωστοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ τρυφῶντες ἔδοξαν αὐτοῖς, μάλιστα μὲν λῃσταὶ, δραπέται δὲ πάντως. ἧκεν οὖν εἰς τὸ πανδοχεῖον ὁ στρατηγὸς, καὶ διερευνώμενος εὗρε χρυσίον καὶ κόσμον πολυτελῆ. Φωρία δὲ νομίσας, ἀνέκρινε τοὺς οἰκέτας, Τίνες εἶεν, καὶ πόθεν ταῦτα. Φόβῳ δὲ βασάνων κατεμήνυσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι Μιθριδάτης, ὁ Καρίας ὕπαρχος, δῶρα πέπομφει Διονυσίῳ. καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐπεδείκνυσαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰ μὲν γράμματα οὐκ ἔλυσεν· ἦν γὰρ ἔξωθεν κατασεσημασμένα· δημοσίοις δὲ παραδοὺς ἅπαντα μετὰ τῶν οἰκετῶν ἔπεμψε πρὸς Διονύσιον, εὐεργεσίαν εἰς αὐτὸν κατατίθεσθαι νομίζων. ἐτύγχανε μὲν οὖν ἑστιῶν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, καὶ λαμπρὸν τὸ συμπόσιον ἦν. ἤδη δέ που καὶ αὐλὸς ἐφθέγγετο, καὶ δι' ᾠδῆς ἠκούετο μέλος. μεταξὺ δὲ ἐπέδωκέ τις αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν· Στρατηγὸς Πριηνέων Βίας εὐεργέτῃ Διονυσίῳ χαίρειν. Δῶρα καὶ γράμματα, κομιζόμενά σοι παρὰ Μιθριδάτου τοῦ Καρίας ὑπάρχου, δοῦλοι πονηροὶ κατέφθειρον, οὓς ἐγὼ συλλαβὼν ἀνέπεμψα πρός σε. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἐν μέσῳ τῷ συμποσίῳ Διονύσιος ἀνέγνω, καλλωπιζόμενος ἐπὶ ταῖς βασιλικαῖς δωρεαῖς.

ρεαῖς. ἐντεμεῖν δὲ τὰς σφραγῖδας κελεύσας, ἐντυγχάνειν ἐπειρᾶτο τοῖς γράμμασιν. εἶδεν οὖν· Καλλιῤῥόη Χαιρέας. Ζῶ.

Τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα ϗ φίλον ἦτορ.

εἶτα σκότος τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ κατεχύθη. ϗ μέντοι λειποθυμήσας, ὅμως ἐκράτησε τὰ γράμματα, φοβούμενος ἄλλον αὐτοῖς ἐντυχεῖν. θορύβου δὲ ϗ συνδρομῆς γενομένης ἐπηγέρθη, ϗ συνεὶς τοῦ πάθους, ἐκέλευσε τοῖς οἰκέταις μετενεγκεῖν αὐτὸν εἰς ἕτερον οἰκίσκον, ὡς δῆθεν βουλόμενος ἐρημίας μεταλαχεῖν. τὸ μὲν οὖν συμπόσιον σκυθρωπῶς διελύθη. φαντασία γὰρ ἀποπληξίας αὐτοὺς ἔσχε. Διονύσιος δὲ, καθ' ἑαυτὸν γενόμενος, πολλάκις ἀνεγίνωσκε τὰς ἐπιστολάς. κατελάμβανε δὲ αὐτὸν πάθη ποικίλα· θυμὸς, ἀθυμία, φόβος, ἀπιστία. ζῆν μὲν οὖν Χαιρέαν οὐκ ἐπίστευε· τοῦτο γὰρ οὐδὲ ὅλως ἤθελε· σκῆψιν δὲ μοιχικὴν ὑπελάμβανε Μιθριδάτου διαφθείρειν θέλοντος Καλλιῤῥόην ἐλπίδι Χαιρέου.

ϛ. Μεθ' ἡμέραν οὖν τήρησιν ἐποιεῖτο τῆς γυναικὸς ἀκριβεστέραν, ἵνα μή τις αὐτῇ προσέλθῃ, μηδ' ἐπαγγείλῃ τι τῶν ἐν Καρίᾳ διηγημάτων. αὐτὸς δὲ ἄμυναν ἐπενόησε τοιαύτην. ἐπεδήμει κατὰ καιρὸν ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας ὕπαρχος Φαρνάκης, ὃς δὴ ϗ μέγιστος εἶναι δοκεῖ τῶν ὑπὸ βασιλέως καταπεμπομένων ἐπὶ θαλ . . τος. ἐπὶ τοῦτον ἦλθεν ὁ Διονύσιος· ἦν γὰρ αὐτῷ φίλος· ϗ ἰδιολογίαν ᾐτήσατο. Μόνος, ἱκετεύω σέ, φησιν, ὦ δέσποτα, βοήθησον ἐμοί τε ϗ σεαυτῷ. Μιθριδάτης γὰρ, ὁ κάκιστος ἀνδρῶν, καί σοι φθονῶν, ξένος μὲν γενόμενος ἐπιβουλεύει μου τῷ γάμῳ, ϗ πέπομφε γράμματα μοιχικὰ μετὰ χρυσίου πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμήν. Ἐπὶ τούτοις ἀνεγίνωσκε τὰς ἐπιστολάς,

καὶ διηγεῖτο τὴν τέχνην. ἀσμένος ἤκουσε Φαρνάκης τῶν λόγων· τάχα μὲν καὶ διὰ Μιθριδάτην· ἐγεγόνει γὰρ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγα προσκρούσματα διὰ τὴν γειτονίαν· τὸ δὲ πλέον διὰ τὸν ἔρωτα. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐκαίετο τῆς Καλλιῤῥόης, καὶ δι' αὐτὴν ἐπεδήμει τὰ πολλὰ Μιλήτῳ, καλῶν ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις Διονύσιον μετὰ τῆς γυναικός. ὑπέσχετο δ' οὖν βοηθήσειν αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν τρόπον, καὶ γράφει δι' ἀποῤῥήτων ἐπιστολήν. Βασιλεῖ βασιλέων, Ἀρταξέρξῃ, σατράπης Λυδίας καὶ Ἰωνίας, Φαρνάκης, ἰδίῳ δεσπότῃ χαίρειν. Διονύσιος ὁ Μιλήσιος, δοῦλός ἐστι σὸς ἐκ προγόνων, πιστὸς καὶ πρόθυμος εἰς τὸν σὸν οἶκον. οὗτος ἀπωδύρατο πρός με, ὅτι Μιθριδάτης, ὁ Καρίας ὕπαρχος, ξένος αὐτῷ γενόμενος διαφθείρει αὐτοῦ τὴν γυναῖκα. φέρει δὲ μεγάλην ἀδοξίαν εἰς τὰ σὰ πράγματα, μᾶλλον δὲ ταραχήν. πᾶσα μὲν γὰρ παρανομία σατράπου μεμπτὴ, μάλιστα δὲ αὕτη. καὶ γὰρ ὁ Διονύσιός ἐστι δυνατώτατος Ἰώνων, καὶ τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς περιβόητον, ὥστε τὴν ὕβριν μὴ δύνασθαι λαθεῖν. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν κομισθεῖσαν ὁ βασιλεὺς ἀνέγνω τοῖς φίλοις, καὶ τί χρὴ πράττειν ἐβουλεύετο. γνῶμαι δὲ ἐῤῥήθησαν διάφοροι· τοῖς μὲν γὰρ Μιθριδάτῃ φθονοῦσιν, ἢ τὴν σατραπείαν αὐτοῦ μνωμένοις, ἐδόκει μὴ παροραν ἐπιβουλὴν εἰς γάμον ἀνδρὸς ἐνδόξου. τοῖς δὲ ῥαθυμοτέροις τὰς φύσεις, ἢ τιμῶσι τὸν Μιθριδάτην, εἶχε δὲ πολλοὺς πολὺ προεστηκότας, οὐκ ἤρεσκεν ἀνάρπαστον ἐκ διαβολῆς ποιεῖν ἄνδρα δόκιμον. ἀνωμάλων δὲ τῶν γνωμῶν γενομένων, ἐκείνης μὲν τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἐπεκύρωσεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ὑπερέθετο τὴν σκέψιν. νυκτὸς δὲ ἐπελθούσης ὑπεδύετο αὐτὸν μισοπονηρία μὲν διὰ τὸ τῆς βασιλείας εὐπρεπὲς, εὐλάβεια δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος. ἀρχὴν γὰρ ἔχειν τὸν Μιθριδάτην καταφρονήσεως. ὥρμησεν οὖν καλεῖν ἐπὶ τὴν δίκην αὐτόν. ἄλλο δὲ πάθος παρῄνει, μεταπέμπεσθαι καὶ τὴν γυναῖκα τὴν καλήν. σύμβουλοι μὲν οὖν, καὶ σκότος ἐν

ἐρη-

ἐρημίᾳ γενόμενοι καὶ τούτου τοῦ μέρους τῆς ἐπιστολῆς ἀνεμίμνησκον βασιλέα. προσηρέθιζε δὲ καὶ Φήμη, Καλλιρρόην τινὰ καλλίστην ἐπὶ τῆς Ἰωνίας εἶναι. καὶ τοῦτο μόνον ἐμέμφετο βασιλεὺς Φαρνάκην, ὅτι οὐ προσέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὄνομα τῆς γυναικός. ὅμως δὲ ἐπ' ἀμφιβόλῳ τῷ τάχα καὶ κρείττονα τυγχάνειν τῆς φημιζομένης ἑτέραν, ἔδοξε καλέσαι καὶ τὴν γυναῖκα. γράφει δὲ καὶ πρὸς Φαρνάκην· Διονύσιον, ἐμὸν δοῦλον, Μιλήσιον, πέμψον· πρὸς δὲ Μιθριδάτην· Ἧκε ἀπολογησόμενος, ὅτι οὐκ ἐπεβούλευσας γάμῳ Διονυσίου.

ζ. Καταπλαγέντος δὲ τοῦ Μιθριδάτου, καὶ ἀποροῦντος τὴν αἰτίαν τῆς διαβολῆς, ὑποστρέψας ὁ Ὑγῖνος ἐδήλωσε τά τε πεπραγμένα περὶ τοὺς οἰκέτας. προδοθεὶς οὖν ὑπὸ τῶν γραμμάτων, ἐβουλεύετο μὴ βαδίζειν ἄνω, δεδοικὼς τὰς διαβολὰς, καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· ἀλλὰ Μίλητον μὲν καταλαβεῖν, καὶ Διονύσιον ἀνελεῖν, τὸν αἴτιον· Καλλιρρόην δὲ ἁρπάσας, ἀποστῆναι βασιλέως. Τί γὰρ σπεύδω, φησὶ, παραδοῦναι δεσπότου χερσὶ τὴν ἐλευθερίαν; τάχα δὲ καὶ κρατήσεις τοιάδε μένων. μακρὰν γάρ ἐστι βασιλεὺς. καὶ ἔχει στρατηγούς. εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσειεν, οὐδὲν δυνήσῃ χεῖρον παθεῖν. ἐν τοσούτῳ δὲ σὺ μὴ προδῷς δύο τὰ κάλλιστα, ἔρωτα καὶ ἀρχήν. ἐντάφιον ἔνδοξον ἡ ἡγεμονία, καὶ μετὰ Καλλιρρόης θάνατος ἡδύς. Ἔτι ταῦτα βουλευομένου, καὶ παρασκευαζομένου πρὸς ἀπόστασιν, ἧκέ τις ἀγγέλλων, Ὁ Διονύσιος ἐξώρμησε Μιλήτου, καὶ Καλλιρρόην ἐπάγεται. Τοῦτο λυπηρότερον ἤκουσε Μιθριδάτης, ἢ τὸ πρόσταγμα τὸ καλοῦν ἐπὶ τὴν δίκην. ἀποκλαύσας δὲ τὴν ἑαυτοῦ συμφοράν· Ἐπὶ ποίαις, φησὶν, ἐλπίσιν ἐπιμένω. προδίδωσί με πανταχόθεν ἡ τύχη. τάχα γὰρ ἐλεήσει με βασιλεὺς μηδὲν ἀδικοῦντα. εἰ δὲ ἀποθανεῖν δεήσειε, πάλιν ὄψομαι Καλλιρρόην. κἂν ἐν τῇ κρίσει Χαιρέαν ἕξω μετ' ἐμαυτοῦ καὶ Πολύχαρμον, οὐ συνηγόρους μόνον, ἀλλὰ

καὶ μάρτυρας. Πᾶσαν οὖν τὴν θεραπείαν κελεύσας συνακολουθεῖν, ἐξώρμησε Καρίας, ἀγαθὴν ἔχων ψυχὴν ἐκ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ἂν δόξαι. ὥστε οὐδὲ μετὰ δακρύων προέπεμψαν αὐτὸν, ἀλλὰ μετὰ θυσιῶν καὶ πομπῆς. ἕνα μὲν οὖν στόλον τοῦτον ἐκ Καρίας ἔστελλεν ὁ Ἔρως, ἐξ Ἰωνίας δὲ ἐνδοξότερον ἄλλον. ἐπιφανέστερον γὰρ καὶ βασιλικώτερον ἦν τὸ κάλλος. προέθηκε γὰρ τῆς γυναικὸς ἡ Φήμη, καταγγέλλουσα πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι Καλλιρρόη παραγίνεται, τὸ περιβόητον ὄνομα, τὸ μέγα τῆς φύσεως κατόρθωμα.

Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἢ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

ἐνδοξοτέραν αὐτὴν ἐποίει καὶ τὸ τῆς δίκης διήγημα. πόλεις ἀπήντων ὅλαι, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐστενοχώρουν οἱ συντρέχοντες ἐπὶ τὴν θέαν. ἐδόκει δὲ τοῖς πᾶσι τῆς Φήμης ἡ γυνὴ κρείττων. μακαριζόμενος δὲ Διονύσιος ἐλυπεῖτο, καὶ δειλότερον αὐτὸν ἐποίει τῆς εὐτυχίας τὸ μέγεθος . . . . γὰρ πεπαιδευμένος ἐνεθυμεῖτο, ὅτι φιλόκαινός ἐστιν ὁ Ἔρως. διὰ τοῦτο καὶ τόξα καὶ πῦρ ποιηταί τε . . . . ὕσται περιτεθείκασιν αὐτῷ, τὰ κουφότατα καὶ στῆναι μὴ θέλοντα. μνήμη δὲ ἐλάμβανεν αὐτὸν παλαιῶν διηγημάτων, ὅσαι μεταβολαὶ γεγόνασι τῶν καλῶν γυναικῶν. πάντα οὖν Διονύσιον ἐφόβει. πάντας ἔβλεπεν ὡς ἀντεραστὰς, οὐ τὸν ἀντίδικον μόνον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν δικαστὴν, ὥστε καὶ μετενόει, προπετέστερον Φαρνάκῃ ταῦτα μηνύσας, ἐξὸν καθεύδειν, τὴν τε ἐρωμένην ἔχειν. οὐ γὰρ ὅμοιον ἐν Μιλήτῳ φυλάττειν Καλλιρρόην, καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας ὅλης. διεφύλαττε δὲ ὅμως τὸ ἀπόρρητον μέχρι τέλους, καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ὡμολόγει πρὸς τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ἡ πρόφασις ἦν, ὅτι βασιλεὺς αὐτὸν μεταπέμπε-

ται, βουλεύσασθαι θέλων περὶ τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πραγμάτων. ἐλυπεῖτο δὲ Καλλιῤῥόη, μακρὰν στελλομένη θαλάσσης Ἑλληνικῆς. ἕως γὰρ τοὺς Μιλησίων λιμένας ἑώρα, Συῤῥακούσας ἐδόκει ἐγγὺς τυγχάνειν. μέγα δὲ εἶχε παραμύθιον καὶ τὸν Χαιρέου τάφον ἐκεῖνον.

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ

τῶν περὶ

ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ

ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

ΛΟΓΟΣ Ε.

α. ὩΣ μὲν ἐγαμήθη Καλλιῤῥόη Χαιρέᾳ, καλλίστη γυναικῶν ἀνδρὶ καλλίστῳ, πολιτευσαμένης Ἀφροδίτης τὸν γάμον, καὶ ὡς, δι' ἐρωτικὴν ζηλοτυπίαν Χαιρέου πλήξαντος αὐτὴν, ἔδοξε τεθνάναι· ταφεῖσαν δὲ πολυτελῶς, εἶτα ἀνανήψασαν ἐν τῷ τάφῳ, τυμβωρύχοι νυκτὸς ἐξήγαγον ἐκ Σικελίας· πλεύσαντες δὲ εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησαν Διονυσίῳ, καὶ τὸν ἔρωτα τοῦ Διονυσίου, καὶ τὴν Καλλιῤῥόης πρὸς Χαιρέαν πίστιν, καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ γάμου διὰ τὴν γαστέρα, καὶ τὴν Θήρωνος ὁμολογίαν, καὶ Χαιρέου πλοῦν ἐπὶ ζήτησιν τῆς γυναικὸς· ἅλωσίν τε αὐτοῦ καὶ πρᾶσιν εἰς Καρίαν μετὰ Πολυχάρμου τοῦ φίλου, καὶ ὡς Μιθριδάτης ἐγνώρισε Χαιρέαν μέλλοντα ἀποθνήσκειν, καὶ ὡς ἔσπευδον ἀλλήλοις ἀποδοῦναι τοὺς ἔρωτας·

ἔρωτας· φωράσας δὲ τοῦτο Διονύσιος ἐξ ἐπιστολῶν διέβαλεν αὐτὸν πρὸς Φαρνάκην, ἐκεῖνος δὲ πρὸς βασιλέα, βασιλεὺς δὲ ἀμφοτέρους ἐκάλεσεν ἐπὶ τὴν κρίσιν· ταῦτα ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. τὰ δὲ ἑξῆς νῦν διηγήσομαι. Καλλιρρόη μὲν γὰρ μέχρι . . . . . Κιλικίας κούφως ἔφερε τὴν ἀποδημίαν· καὶ γὰρ Ἑλλάδος ἤκουε φωνῆς, καὶ θάλατταν ἔβλεπεν τὴν . . . . σαν εἰς Συρρακούσας. ὡς δ' ἧκεν ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην, μεθ' ὃν ἤπειρός ἐστι μεγάλη ἀφετήρι . . . εἰς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν, τότε ἤδη πόθος αὐτὴν ὑπεδύετο πατρίδος τε καὶ συγγενῶν, ἀπογνῶσις τῆς εἰς τοὔμπαλιν ὑποστροφῆς. στᾶσα δὲ ἐπὶ τῆς ἠιόνος, καὶ πάντας ἀναχωρῆσαι κελεύσασα πλὴν Πλαγγόνος, τῆς μόνης πιστῆς, τοιούτων ἤρξατο λόγων· Τύχη βάσκανε, καὶ μιᾶς γυναικὸς περιφιλονεικοῦσα πολέμῳ. σύ με κατέκλεισας ἐν τάφῳ ζῶσαν, κἀκεῖθεν ἐξήγαγες, οὐ δι' ἔλεον, ἀλλ' ἵνα λῃσταῖς με παραδῷς. ἐμερίσαντό μου τὴν φυγὴν θάλασσα καὶ Θήρων. ἡ Ἑρμοκράτους θυγάτηρ ἐπράθην, καί, τὸ τῆς φιλίας μοι βαρύτερον, ἐφιλήθην, ἵνα ζῶντος Χαιρέου ἄλλῳ γαμηθῶ. σὺ δὲ καὶ τούτων ἤδη μοι φθονεῖς. οὐκέτι γὰρ εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις. ξένην μέν, πλὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδως γῆν, ὅπου μεγάλην εἶχον παραμυθίαν, ὅτι θαλάσσῃ παρακάθημαι. νῦν δὲ ἔξω με τοῦ συνήθους ῥιπτεῖς ἀέρος, καὶ τῆς πατρίδος ὅλῳ διορίζομαι κόσμῳ. Μίλητον ἀφεῖλου με πάλιν ὡς πρότερον Συρρακούσας. ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην ἀπάγομαι, καὶ βαρβάροις ἐγκλείομαι μυχοῖς ἡ νησιῶτις, ὅπου μηκέτι θάλασσα. ποίαν εὐελπίσω ναῦν ἐκ Σικελίας καταπλεύσασαν; ἀποσπῶμαι καὶ τοῦ σοῦ τάφου, Χαιρέα. τίς ἐπενέγκῃ σοι χοάς, δαῖμον ἀγαθέ; Βάκτρα μοι καὶ Σοῦσα λοιπὸν οἶκος καὶ τάφος. ἅπαξ, Εὐφράτα, μέλλω σε διαβαίνειν. φοβοῦμαι γὰρ οὐχ οὕτως τὸ μῆκος τῆς ἀποδημίας, ὡς, μὴ δόξω κἀκεῖ καλή τινι. Ταῦτα ἅμα λέγουσα τῆς

γῆν

γῆν κατεφίλησεν. εἶτα ἐπιβᾶσα τῆς πορθμίδος διεπέρασεν. ἦν μὲν οὖν καὶ Διονυσίῳ χορηγία πολλή· πλουσιώτατα γὰρ ἐπεδείκνυτο τῇ γυναικὶ τὴν παρασκευήν. βασιλικωτέραν δὲ τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῖς παρεσκεύασεν ἡ τῶν ἐπιχωρίων φιλοφρόνησις· δῆμος παρέπεμπεν εἰς δῆμον, καὶ σατράπης παρεδίδου τῷ μεθ' αὑτόν. πάντας γὰρ ἐδημαγώγει τὸ κάλλος. καὶ ἄλλη δέ τις ἐλπὶς ἔθαλπε τοὺς βαρβάρους, ὅτι ἤδη ἡ γύνη μέγα δυνήσεται. καὶ διὰ τοῦτο ἕκαστος ἔσπευδε ξενίας διδόναι, ἢ πάντως τινὰ χάριν εἰς αὐτὴν ἔχειν ἀποκειμένην. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἐν τούτοις.

β. Ὁ δὲ Μιθριδάτης δι' Ἀρμενίας ἐποιεῖτο τὴν πορείαν σφοδροτέραν· μάλιστα μὲν δεδοικὼς μὴ καὶ τοῦτο αἴτιον αὐτῷ γένηται πρὸς βασιλέως, ὅτι κατ' ἴχνος ἐπηκολούθει τῇ γυναικί· ἅμα δὲ καὶ σπεύδων προεπιδημῆσαι καὶ συγκροτῆσαι τὰ πρὸς τὴν δίκην. ἀφικόμενος οὖν εἰς Βαβυλῶνα· βασιλεὺς γὰρ αὐτόθι διέτριβεν· ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν ἡσύχασε παρ' ἑαυτῷ. πάντες γὰρ οἱ σατράπαι σταθμοὺς ἔχουσιν ἀποδεδειγμένους. τῆς δὲ ὑστεραίας ἐπὶ θύρας ἐλθὼν τὰς βασιλέως, ἠσπάσατο μὲν Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους. Ἀρταξάτην δὲ τὸν εὐνοῦχον, ὃς μέγιστος ἦν παρὰ βασιλεῖ καὶ δυνατώτερος, πρῶτον μὲν δώροις ἐτίμησεν· εἶτα, Ἀπάγγειλον, εἶπε, βασιλεῖ· Μιθριδάτης σὸς δοῦλος πάρεστιν ἀπολύσασθαι διαβολὴν Ἕλληνος ἀνδρός, καὶ προσκυνῆσαι. Μετ' οὐ πολὺ διεξελθὼν ὁ εὐνοῦχος ἀπεκρίνατο· Ὅτι ἐστὶ βασιλεῖ βουλομένῳ Μιθριδάτην μηδὲν ἀδικεῖν· κρινεῖ δὲ, ἐπειδὰν καὶ Διονύσιος παραγένηται. Προσκυνήσας οὖν ὁ Μιθριδάτης ἀπηλλάττετο. μόνος δὲ γενόμενος ἐκάλεσε Χαιρέαν, καὶ ἔφη πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ καίομαι, καὶ ἀποδοῦναί σοι θελήσας Καλλιρρόην ἐγκαλοῦμαι· τὴν γὰρ σὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔγραψας πρὸς τὴν γυναῖκα, Διονύσιός ἐμέ φησι γεγραφέναι, καὶ μοιχείας ἀπόδειξιν ἔχειν ὑπολαμβάνει. πέπεισται γάρ σε τεθνάναι· καὶ πεπείσθω μέχρι τῆς δί-

κης,

κης, ἵνα αἰφνίδιον ὀφθῇς. ταύτην ἀπαιτῶ σε τῆς εὐεργεσίας τὴν ἀνταμοιβήν· ἀπόκρυψον σεαυτὸν, μήτε ἰδεῖν Καλλιρρόην, μήτ' ἐξετάσαι τι περὶ αὐτῆς, καρτέρησον. Ἄκων μὲν, ἀλλὰ ἐπείθετο Χαιρέας, καὶ λανθάνειν μὲν ἐπειρᾶτο. ἐλείβετο δὲ αὐτοῦ τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν. εἰπὼν δὲ· Ποιήσω, δέσποτα, ἃ προστάττεις· ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ κατήγετο μετὰ Πολυχάρμου τοῦ φίλου, καὶ ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔδαφος, περιῤῥηξάμενος τὸν χιτῶνα

Ἀμφοτέραις χερσὶ περιελὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς, χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον.

εἶτα ἔλεγε κλάων· Ἐγγύς ἐσμεν, ὦ Καλλιρρόη, καὶ οὐχ ὁρῶμεν ἀλλήλους. σὺ μὲν οὖν οὐδὲν ἀδικεῖς· οὐ γὰρ οἶδας, ὅτι Χαιρέας ζῇ. πάντων δὲ ἀσεβέστατος ἐγὼ, μὴ βλέπειν σε κεκελευσμένος, καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ φιλόζωος μέχρι τοσούτου φέρω τυραννούμενος. σοὶ δὲ εἴτις τοῦτο προσέταξεν, οὐκ ἂν ἔζησας. Ἐκεῖνον μὲν οὖν παρεμυθεῖτο Πολύχαρμος. ἤδη δὲ καὶ Διονύσιος πλησίον ἐγένετο Βαβυλῶνος, καὶ ἡ Φήμη προκατελάμβανε τὴν πόλιν, ἀπαγγέλλουσα πᾶσιν, ὅτι παραγίνεται γυνὴ, κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον, ἀλλά τι θεῖον, ὁποίαν ἐπὶ γῆς ἄλλην ἥλιος οὐχ ὁρᾷ. Φύσει δέ ἐστι τὸ βάρβαρον γυναιμανὲς, ὥστε πᾶσα οἰκία καὶ πᾶς στενωπὸς ἐπεπλήρωτο τῆς δόξης. διέβαινε δὲ ἡ Φήμη μέχρις αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὥστε καὶ ἤρετο Ἀρταξάτην, τὸν εὐνοῦχον, εἰ πάρεστιν ἡ Μιλησία. Διονύσιον δὲ καὶ πάλαι μὲν ἐλύπει τὸ περιβόητον τῆς γυναικὸς· οὐ γὰρ εἶχεν ἀσφάλειαν· ἐπεὶ δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἔμελλεν εἰσιέναι, τότ' ἤδη καὶ μᾶλλον ἐνεπίμπρατο, στενάξας δὲ ἔφη πρὸς ἑαυτόν· Οὐκέτι ταῦτα Μίλητός ἐστι, Διονύσιε, ἡ σὴ πόλις· κἀκεῖ δὲ τοὺς ἐπιβουλεύον-

τας ἐφυλάττε. τολμηρὲ καὶ τοῦ μέλλοντος ἀπερόρατε, εἰς Βαβυλῶνα Καλλιρρόην ἄγεις, ὅπου Μιθριδάται τοσοῦτοι; Μενέλαος ἐν τῇ σώφρονι Σπάρτῃ τὴν Ἑλένην οὐκ ἐτήρησεν, ἀλλὰ παρευδοκίμησε καὶ βασιλέα βάρβαρος ποιμήν· πολλοὶ Πάριδες ἐν Πέρσαις. οὐχ ὁρᾷς τοὺς κινδύνους, οὐ τὰ προοίμια; πόλεις ἡμῖν ἀπαντῶσι καὶ θεραπεύουσι σατράπαι. σοβαρωτέρα γέγονεν ἤδη, καὶ οὔπω βασιλεὺς ἑώρακεν αὐτήν. μία τοίνυν σωτηρίας ἐλπὶς, διακλέψαι τὴν γυναῖκα· φυλαχθήσεται γὰρ, ἂν δυνηθῇ λαθεῖν. Ταῦτα λογισάμενος ἵππου μὲν ἀπέβη, τὴν δὲ Καλλιρρόην εἴασεν ἐπὶ τῆς ἁρμαμάξης, καὶ συνεκάλυψε τὴν σκηνήν. τάχα δ' ἂν καὶ προεχώρησεν ὅπερ ἤθελεν, εἰ μὴ συνέβη τι τοιοῦτον.

γ. Ἧκον παρὰ Στάτειραν, τὴν γυναῖκα τὴν βασιλέως, τῶν ἐνδοξοτάτων Περσῶν αἱ γυναῖκες, καί τις εἶπεν ἐξ αὐτῶν· Ὦ δέσποινα, γύναιον Ἑλληνικὸν ἐπιστρατεύεται ταῖς ἡμετέραις οἰκίαις, ὃ καὶ πάλαι μὲν πάντες ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει· κινδυνεύει δὲ ἐφ' ἡμῶν ἡ δόξα τῶν Περσίδων γυναικῶν καταλυθῆναι. Φέρ' οὖν σκεψώμεθα πῶς μὴ παρευδοκιμηθῶμεν ὑπὸ τῆς ξένης. Ἐγέλασεν ἡ βασίλισσα ἀπιστοῦσα τῇ φήμῃ, ἅμα δὲ εἶπεν· Ἀλαζόνες εἰσὶν Ἕλληνες, καὶ πτωχοὶ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ μικρὰ θαυμάζουσι μεγάλως. οὕτως φημίζουσι Καλλιρρόην καλὴν, ὡς καὶ Διονύσιον πλούσιον. μία τοίνυν ἐξ ἡμῶν, ἐπειδὰν εἰσίῃ, φανῇ μετ' αὐτῆς, ἵνα ἀποσβέσῃ τὴν πενιχράν τε καὶ δούλην. Προσεκύνησαν πᾶσαι τὴν βασιλίδα, καὶ τῆς γνώμης ἀπεθαύμασαν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀνεβόησαν· Εἴθε δυνατὸν ἦν ὀφθῆναί σε, δέσποινα. Εἶτα διεχέθησαν αἱ γνῶμαι, καὶ τὰς ἐνδοξοτάτας ὠνόμαζον ἐπὶ κάλλει. χειροτονία δὲ ἦν ὡς ἐν θεάτρῳ, καὶ προεκρίθη Ῥοδογύνη, θυγάτηρ μὲν Ζωπύρου, γυνὴ δὲ Μεγαβύζου, μέγα τι χρῆμα καὶ περιβόητον,

βόητον, οἷον τῆς Ἰωνίας Καλλιρρόη, τοῦτο τῆς Ἀσίας ἡ Ῥοδογύνη. λαβοῦσαι δὲ αὐτὴν αἱ γυναῖκες ἐκόσμουν, ἑκάστη τι παρ' αὐτῆς εἰσφέρουσα εἰς κόσμον. ἡ δὲ βασιλὶς ἔδωκε περιβραχιόνια καὶ ὅρμον. ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸν ἀγῶνα καλῶς αὐτὴν κατεσκεύασαν, ὡς δῆθεν εἰς ἀπάντησιν Καλλιρρόης, παρεγίνετο. καὶ γὰρ εἶχε πρόφασιν οἰκείαν, ἐπειδὴ ἦν ἀδελφὴ Φαρνάκου τοῦ γράψαντος βασιλεῖ περὶ Διονυσίου. ἐξεχεῖτο δὲ πᾶσα Βαβυλὼν ἐπὶ τὴν θέαν, καὶ τὸ πλῆθος ἐστενοχώρει τὰς πύλας. ἐν δὲ τῷ περιφανεστάτῳ παραπεμπομένη βασιλικῶς ἡ Ῥοδογύνη περιέμενεν. εἱστήκει δὲ ἁβρὰ καὶ θρυπτομένη καὶ ὡς προκαλουμένη. πάντες δὲ εἰς αὐτὴν ἀπέβλεπον, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους· Νενικήκαμεν· ἡ Περσὶς ἀποσβέσει τὴν ξένην. εἰ δύναται, συγκριθήτω· μαθέτωσαν Ἕλληνες, ὅτι εἰσὶν ἀλαζόνες. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπῆλθεν ὁ Διονύσιος, καὶ μηνυθέντος αὐτῷ τὴν Φαρνάκου συγγενίδα παρεῖναι, καταπηδήσας ἐκ τοῦ ἵππου προσῆλθεν αὐτῇ φιλοφρονούμενος. ἐκείνη δὲ ὑπερυθριῶσα· Θέλω, φησὶν, τὴν ἀδελφὴν ἀσπάσασθαι. Καὶ ἅμα τῇ ἁρμαμάξῃ προσῆλθεν. οὔκουν δυνατὸν ἦν αὐτὴν ἔτι μένειν κεκαλυμμένην, ἀλλ' ὁ Διονύσιος μὲν ἄκων καὶ στένων ὑπ' αἰδοῦς τὴν Καλλιρρόην προελθεῖν ἠξίωσεν. ἅμα δὲ πάντες οὐ μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἐξέτειναν, καὶ μικροῦ δεῖν ἐπ' ἀλλήλους κατέπεσον, ἄλλος πρὸ ἄλλου θέλων ἰδεῖν, καὶ ὡς δυνατὸν ἐγγυτάτω γενέσθαι. ἐξέλαμψε δὲ τὸ τῆς Καλλιρρόης πρόσωπον, καὶ μαρμαρυγὴ κατέσχε τὰς ἁπάντων ὄψεις, ὥσπερ ἐν νυκτὶ βαθείᾳ πολλοῦ φωτὸς αἰφνίδιον φανέντος. ἐκπλαγέντες δὲ οἱ βάρβαροι προσεκύνησαν, καὶ οὐδεὶς ἐδόκει Ῥοδογύνην παρεῖναι. συνῆκε δὲ καὶ ἡ Ῥοδογύνη τῆς ἥττης, καὶ μήτε ἀπελθεῖν δυναμένη, μήτε ἐκλείπεσθαι θέλουσα, ὑπέδυ τὴν σκηνὴν μετὰ τῆς Καλλιρρόης, παραδοῦσα αὐτὴν τῷ κρείττονι φέρειν. ἡ μὲν ἁρμάμαξα προήει

συγκεκαλυμμένη, οἱ δὲ ἄνθρωποι, μηκέτι ἔχοντες Καλλιῤῥόην ὁρᾷν, κατεφίλουν τὸν δίφρον. βασιλεὺς δὲ ὡς ἤκουσεν ἀφῖχθαι Διονύσιον, ἐκέλευσεν Ἀρταξάτην τὸν εὐνοῦχον ἀπαγγεῖλαι πρὸς αὐτόν· Ἐχρῆν μέν σε κατηγοροῦντα ἀνδρὸς ἀρχὴν μεγάλην πεπιστευμένου μὴ βραδύνειν. ἀφίημι δὲ . . . τὴν αἰτίαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐβάδιζες. ἐγὼ δὲ νῦν μὲν ἑορτὴν ἄγω καὶ πρὸς ταῖς θυσίαις εἰμί. τριακοστῇ δὲ ὕστερον ἡμέρᾳ ἀκροάσομαι τῆς δίκης. Προσκυνήσας ὁ Διονύσιος ἀπηλλάγη.

δ΄. Παρασκευὴ οὖν ἐντεῦθεν ἐγίνετο ἐπὶ τὴν δίκην παρ' ἑκατέρων, ὥσπερ ἐπὶ πόλεμον τὸν μέγιστον. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, καὶ ὅσον μὲν ἦν σατραπικὸν Μιθριδάτῃ προσέθετο· καὶ γὰρ ἦν ἀνέκαθεν ἐκ Βάκτρων, εἰς Καρίαν δὲ ὕστερον μετῳκίσθη. Διονύσιος δὲ τὸ δημοτικὸν εἶχεν εὔνουν· ἐδόκει γὰρ ἀδικεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους, εἰς γυναῖκα ἐπιβουλευθεὶς, καὶ, ὃ μεῖζόν ἐστιν, τοιαύτην. οὐ μὴν οὐδ' ἡ γυναικωνῖτις ἡ Περσῶν ἀμέριμνος ἦν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα διῃρέθησαν αἱ σπουδαί. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπ' εὐμορφίᾳ μεγαλοφρονοῦν ἐφθόνει τῇ Καλλιῤῥόῃ, καὶ ἤθελεν αὐτὴν ἐκ τῆς δίκης ὑβρισθῆναι· τὸ δὲ πλῆθος ταῖς οἰκείαις φθονοῦσαι τὴν ξένην εὐδοκιμῆσαι συνηύχοντο. τὴν νίκην δὲ ἑκάτερος αὐτῶν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχειν ὑπελάμβανε. Διονύσιος μὲν θαῤῥῶν ταῖς ἐπιστολαῖς, αἷς ἔγραψε Μιθριδάτης πρὸς Καλλιῤῥόην ὀνόματι Χαιρέου. ζῆν γὰρ οὐδέποτε Χαιρέαν προσεδόκα. Μιθριδάτης δὲ Χαιρέαν ἔχων δεῖξαι, πέπειστο ἁγνὸν εἶναι μὴ δύνασθαι. προσεποιεῖτο δὲ δεδιέναι, καὶ συνηγόρους παρεκάλει, ἵνα διὰ τὸ ἀπροσδόκητον λαμπροτέραν τὴν ἀπολογίαν ποιήσηται. ταῖς δὲ τριάκοντα ἡμέραις Πέρσαι καὶ Περσίδες οὐδὲν ἕτερον διελάλουν, ἢ τὴν δίκην ταύτην. ὥστε, εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ὅλη ἡ Βαβυλῶν δικαστήριον ἦν. ἐδόκει δὲ πᾶσιν ἡ προθεσμία μακρὰ, καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. ποῖος ἀγὼν Ὀλυμπικὸς, ἢ

νύκτες

νύκτες Ἐλευσίνιαι, προσδοκίαν τοσαύτην ἔχον σπουδῆς; ἐπεὶ δὲ ἧκεν ἡ κυρία τῶν ἡμέρων, ἐκαθέσθη βασιλεύς. ἔστι δὲ οἶκος ἐν τοῖς βασιλείοις, ἐξαίρετος ἀποδεδειγμένος εἰς δικαστήριον, μεγέθει ϗ κάλλει διαφέρων· ἔνθα μέσος μὲν ὁ θρόνος κεῖται βασιλεῖ· παρ' ἑκάτερα δὲ τοῖς φίλοις, ϗ τοῖς ἀξιώμασι ϗ ταῖς ἀρεταῖς ὑπάρχουσιν ἡγεμόνες ἡγεμόνων. περιεστᾶσι δὲ κύκλῳ τοῦ θρόνου λοχαγοὶ, καὶ ταξίαρχοι, ϗ τῶν βασιλέως ἐξελευθέρων τὸ ἐντιμότατον. ὥστε ἐπ' ἐκείνου τοῦ συνεδρίου καλῶς ἂν εἴποι τις·

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο.

παράγονται δὲ οἱ καθεζόμενοι μετὰ σιγῆς ϗ δέους. τότε οὖν ἕωθεν μὲν πρῶτος ἧκε Μιθριδάτης, δορυφορούμενος ὑπὸ φίλων ϗ συγγενῶν, οὐ πάνυ τι λαμπρὸς, οὐδὲ φαιδρὸς, ἀλλ', ὡς ὑπεύθυνος, ἐλεεινός. ἐπηκολούθει δὲ ϗ Διονύσιος, Ἑλληνικῷ σχήματι, Μιλησίαν στολὴν ἀμπεχόμενος, τὰς ἐπιστολὰς τῇ χειρὶ κατέχων. ἐπεὶ δὲ εἰσήχθησαν, προσεκύνησαν. ἔπειτα βασιλεὺς ἐκέλευε τὸν γραμματέα τὰς ἐπιστολὰς ἀναγνῶναι, τήν τε Φαρνάκου, ϗ ἣν ἀντέγραψεν αὐτὸς, ἵνα μάθωσιν οἱ συνδικάζοντες, πῶς εἰσῆκται τὸ πρᾶγμα. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς, ἔπαινος ἐξεῤῥάγη πολὺς, τὴν σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην θαυμαζόντων τὴν βασιλέως. σιωπῆς δὲ γενομένης ἔδει μὲν ἄρξασθαι τὸν λόγον Διονύσιον, τὸν κατήγορον, καὶ πάντες εἰς ἐκεῖνον ἀπέβλεψαν. ἔφη δὲ Μιθριδάτης· Οὐ προλαμβάνω, φησὶ, δέσποτα, τὴν ἀπολογίαν, ἀλλ' οἶδα τὴν τάξιν· δεῖ δὲ πρῶτον τῶν λόγων ἅπαντας παρεῖναι τοὺς ἀναγκαίους ἐν τῇ δίκῃ. ποῦ τοίνυν ἡ γυνὴ, περὶ ἧς ἡ κρίσις; ἔδοξας δ' αὐτὴν ἀναγκαίαν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἔγραψας παρεῖναι. καὶ πάρ-

ἐστι. μὴ οὖν Διονύσιος ἀποκρυπτέτω τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν αἰτίαν ὅλου τοῦ πράγματος. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο Διονύσιος· Καὶ τοῦτο μοιχοῦ, περιάγειν εἰς ὄχλον ἀλλοτρίαν γυναῖκα, οὐ θέλοντος ἀνδρός, οὔτε ἐγκαλοῦσαν, οὔτε ἐγκαλουμένην αὐτήν. εἰ μὲν οὖν διεφθάρη, ὡς ὑπεύθυνον ἔδει παρεῖναι· νῦν δὲ σὺ ἐπεβούλευσας ἀγνοούσῃ, καὶ οὔτε μάρτυρι χρῶμαι τῇ γυναικὶ, οὔτε συνηγόρῳ. τί οὖν ἀναγκαῖον παρεῖναι τὴν κατ' οὐδὲν μετέχουσαν τῆς δίκης; Ταῦτα δικανικῶς μὲν εἶπεν ὁ Διονύσιος, πλὴν οὐδένα ἔπειθεν. ἐπεθύμουν γὰρ πάντες Καλλιρρόην ἰδεῖν. αἰδούμενοι δὲ κελεῦσαι βασιλέως, πρόφασιν ἔχον οἱ φίλοι τὴν ἐπιστολήν. ἐκλήθη γὰρ ὡς ἀναγκαία. Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον, ἔφη τις, ἐξ Ἰωνίας μὲν ἐλθεῖν, ἐν Βαβυλῶνι δὲ οὖσαν ὑστερεῖν; Ἐπεὶ τοίνυν ὡρίσθη καὶ Καλλιρρόην παρεῖναι, οὐδὲν αὐτῇ προειρηκὼς ὁ Διονύσιος, ἀλλὰ μέχρι παντὸς ἀποκρυψάμενος τὴν αἰτίαν τῆς εἰς Βαβυλῶνα ὁδοῦ, φοβηθεὶς αἰφνίδιον εἰσαγαγεῖν εἰς δικαστήριον, οὐδὲν εἰδυῖαν· εἰκὸς γὰρ ἦν καὶ ἀγανακτῆσαι τὴν γυναῖκα ὡς ἐξηπατημένην· εἰς τὴν ὑστεραίαν ὑπερέθετο τὴν δίκην. καὶ τότε μὲν οὕτως διελύθησαν.

ε. Ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Διονύσιος, οἷα δὲ φρόνιμος ἀνὴρ καὶ πεπαιδευμένος, λόγους τῇ γυναικὶ προσήνεγκεν ὡς ἐν τοιούτοις πιθανωτάτους, ἐλαφρῶς τε καὶ πράως ἕκαστα διηγούμενος. οὐ μὴν ἀδακρυτί γε ἤκουσεν ἡ Καλλιρρόη, πρὸς τὸ ὄνομα δὲ τὸ Χαιρέου πολλὰ ἀνέκλαυσεν, καὶ πρὸς τὴν δίκην ἐδυσχέραινε· Τοῦτο γάρ, φησι, μόνον ἔλιπέ μου ταῖς συμφοραῖς, εἰσελθεῖν εἰς δικαστήριον. τέθνηκα καὶ κεκήδευμαι, τετυμβωρύχημαι, πέπραμαι, δεδούλευκα. ἰδοὺ, Τύχη, καὶ κρίνομαι. οὐκ ἤρκει σοι διαβαλεῖν ἀδίκως με πρὸς Χαιρέαν, ἀλλ' ἔδωκάς μοι παρὰ Διονυσίου μοιχείας ὑπόθεσιν. τότε μου τὴν διαβολὴν ἐπόμπευσας τάφῳ, νῦν δὲ βασιλικῷ δικαστηρίῳ. διήγημα καὶ τῆς Ἀσίας καὶ

τῆς

τῆς Εὐρώπης γέγονα. ποίοις ὀφθαλμοῖς ὄψομαι τὸν δικαστήν; οἵων ἀκοῦσαί με δεῖ ῥημάτων; κάλλος ἐπίβουλον, εἰς τοῦτο μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως δοθὲν, ἵνα μου πλησθήσῃ τῶν διαβολῶν. Ἑρμοκράτους θυγάτηρ κρίνεται, καὶ τὸν πατέρα συνήγορον οὐκ ἔχει. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, ἐπὰν εἰς δικαστήριον εἰσίωσιν, εὔνοιαν εὔχονται καὶ χάριν. ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ἀρέσω τῷ δικαστῇ. Τοιαῦτα ὀδυρομένη τὴν ἡμέραν ὅλην ἀθύμως διήγαγε, καὶ μᾶλλον ἐκείνης Διονύσιος. νυκτὸς δὲ ἐπελθούσης ὄναρ ἔβλεπεν αὑτὴν ἐν Συῤῥακούσαις παρθένον εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος εἰσιοῦσαν, κἀκεῖθεν ἐπανιοῦσαν ὁρῶσαν Χαιρέαν, καὶ τὴν τῶν γάμων ἡμέραν ἐστεφανωμένην τὴν πόλιν ὅλην, καὶ προπεμπομένην αὐτὴν ὑπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νυμφίου. μέλλουσα δὲ καταφιλεῖν Χαιρέαν ἐκ τῶν ὕπνων ἀνέθορε, καὶ καλέσασα Πλαγγόνα· Διονύσιος γὰρ ἔφθη προεξαναστὰς, ἵνα μελετήσῃ τὴν δίκην· τὸ ὄναρ διηγεῖτο. καὶ ἡ Πλαγγὼν ἀπεκρίνατο· Θάῤῥει, δέσποινα, καὶ Χαιρέᾳ καλὸν ἐνύπνιον εἶδες. πάσης ἀπολυθήσῃ φροντίδος. ὥσπερ γὰρ ὄναρ ἔδοξας, οὕτω καὶ ὕπαρ. ἄπιθι εἰς τὸ βασιλέως δικαστήριον ὡς ἱερὸν Ἀφροδίτης, ἀναμνήσθητι σαυτῆς, ἀναλάμβανε τὸ κάλλος τὸ νυμφικόν. Καὶ ταῦτα ἅμα λέγουσα ἐνέδυ καὶ ἐκόσμει τὴν Καλλιῤῥόην. ἡ δὲ αὐτομάτως ψυχὴν εἶχεν ἱλαρὰν, ὥσπερ προμαντευομένη τὰ μέλλοντα. ἕωθεν οὖν ὠθισμὸς ἦν περὶ τὰ βασίλεια, καὶ μέχρις ἔξω πλήρεις οἱ στενωποί. πάντες γὰρ συνέτρεχον, τῷ μὲν δοκεῖν ἀκροαταὶ τῆς δίκης, τὸ δὲ ἀληθὲς Καλλιῤῥόης θεαταί. τοσούτῳ δὲ ἔδοξε κρείττων ἑαυτῆς, ὅσῳ τὸ πρότερον τῶν ἄλλων γυναικῶν. εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ δικαστήριον οἵαν ὁ θεῖος ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐπιστῆναί φησι

Τοῖς ἀμφὶ Πρίαμον Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
Δημογεροῦσιν.

ὀφθεῖ-

ὀρθεῖσα δὲ θάμβος ἐποίησε καὶ σιωπήν.

Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.

καὶ εἴγε Μιθριδάτην ἔδει πρῶτον εἰπεῖν, οὐκ ἂν ἔσχε φωνήν. ὥσπερ γὰρ ἐπί τι τραῦμα ἐρωτικὸν, τὴν παλαιὰν ἐπιθυμίαν, σφοδροτέραν αὖθις ἐλάμβανε πληγήν.

ϛ. Ἤρξατο δὲ Διονύσιος τῶν λόγων οὕτως· Χάριν ἔχω σοι τῆς τιμῆς, βασιλεῦ, ἣν ἐτίμησας κἀμὲ, καὶ σωφροσύνην, καὶ τοὺς πάντων γάμους. οὐ γὰρ περιεῖδες ἄνδρα ἰδιώτην ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ ἡγεμόνος, ἀλλὰ ἐκάλεσας, ἵνα ἐπ' ἐμοῦ μὲν ἐκδικήσῃς τὴν ἀσέλγειαν καὶ ὕβριν, ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ κωλύσῃς. μείζονος δὲ τιμωρίας ἄξιον τὸ ἔργον γέγονε καὶ διὰ τὸν ποιήσαντα. Μιθριδάτης γὰρ, οὐκ ἐχθρὸς ὢν, ἀλλὰ ξένος ἐμὸς καὶ φίλος, ἐπίβουλος ἐμοὶ, καὶ οὐκ εἰς ἄλλο τι τῶν κτημάτων, ἀλλὰ εἰς τὸ τιμιώτερον ἐμοὶ σώματός τε καὶ ψυχῆς, τὴν γυναῖκα. ὃν ἐχρῆν, εἰ καί τις ἄλλος ἐπλημμέλησεν εἰς ἡμᾶς, αὐτὸν βοηθεῖν, εἰ καὶ δι' ἐμὲ τὸν φίλον, ἀλλὰ διά σε τὸν βασιλέα. σὺ γὰρ ἐνεχείρισας αὐτῷ τὴν μεγίστην ἀρχὴν, ἧς ἀνάξιος φανεὶς, κατῄσχυνε, μᾶλλον δὲ προέδωκε, τὸν πιστεύσαντα τὴν ἀρχήν. τὰς μὲν οὖν δεήσεις τὰς Μιθριδάτου, καὶ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν παρασκευὴν, ὅσῃ χρῆται πρὸς τὸν ἀγῶνα, ὅτι οὐκ ἐξ ἴσου καθεστήκαμεν, οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶ. θαρρῶ δὲ, βασιλεῦ, τῇ σῇ δικαιοσύνῃ, καὶ τοῖς γάμοις, καὶ τοῖς νόμοις, οὓς ὁμοίως ἐν πᾶσι τηρεῖς. εἰ γὰρ μέλλεις αὐτὸν ἀφιέναι, πολὺ βέλτιον ἦν μηδὲ καλέσαι. τότε μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο πάντες, ὡς κολασθησομένης τῆς ἀσελγείας, ἐὰν εἰς κρίσιν εἰσέλθῃ· καταφρονήσει δὲ λοιπὸν, ἐὰν κριθεὶς παρά σοι μὴ κολασθῇ. ὁ δὲ ἐμὸς λόγος σαφής ἐστι καὶ σύντομος. ἀνήρ εἰμι Καλλιρρόης ταύτης.

ἤδη δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ πατὴρ, γήμας, οὐ παρθένον, ἀλλὰ ἀνδρὸς προτέρου γενομένην, Χαιρέου τοὔνομα, πάλαι τεθνεῶτος, οὗ καὶ τάφος ἐστὶ παρ' ἡμῖν. Μιθριδάτης οὖν ἐν Μιλήτῳ γενόμενος, καὶ θεασάμενός μου τὴν γυναῖκα διὰ τὸ τῆς ξενίας δίκαιον, τὰ μὲν ταῦτα οὐκ ἔπραξεν οὔτε ὡς φίλος, οὔτε ὡς ἀνὴρ σώφρων καὶ κόσμιος, ὁποίους σὺ βούλει εἶναι τοὺς τὰς σὰς πόλεις ἐγκεχειρισμένους· ἀλλ' ἀσελγὴς ὤφθη καὶ τυραννικός. ἐπιστάμενος δὲ τὴν σωφροσύνην καὶ φιλανδρίαν τῆς γυναικὸς, λόγοις μὲν ἢ χρήμασι πεῖσαι αὐτὴν ἀδύνατον ἔδοξεν, τέχνην δὲ ἐξεῦρεν ἐπιβουλῆς, ὡς ᾤετο, πιθανωτάτην. τὸν γὰρ πρότερον αὐτῆς ἄνδρα Χαιρέαν ὑπεκρίνατο ζῆν, καὶ πλάσας ἐπιστολὰς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ ἐκείνου πρὸς Καλλιρρόην ἔπεμψε διὰ δούλων. ἡ δὲ σὴ τύχη, βασιλεῦ, ἄξιον ὄντα κατέστησε, καὶ πρόνοια τῶν ἄλλων θεῶν φανερὰς ἐποίησε τὰς ἐπιστολάς. τοὺς γὰρ δούλους μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἔπεμψε πρὸς ἐμὲ Βίας ὁ στρατηγὸς Πριηνέων· ἐγὼ δὲ φωράσας ἐμήνυσα τῷ σατράπῃ Λυδίας καὶ Ἰωνίας, Φαρνάκῃ, ἐκεῖνος δὲ σοί. τὸ μὲν διήγημα εἴρηκα τοῦ πράγματος, περὶ οὗ δικάζεις· αἱ δὲ ἀποδείξεις ἄφυκτοι. δεῖ γὰρ δυοῖν θάτερον, ἢ Χαιρέαν ζῆν, ἢ Μιθριδάτην ἐλέγχεσθαι μοιχόν. καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτο δύναται λέγειν, ὅτι τεθνηκέναι Χαιρέαν ἠγνόει. τούτου γὰρ ἐν Μιλήτῳ παρόντος ἐχώσαμεν ἐκείνῳ τὸν τάφον, καὶ συνεπένθησεν ἡμῖν. ἀλλ' ὅταν μοιχεῦσαι θέλῃ Μιθριδάτης, ἀνίστησι τοὺς νεκρούς. παύομαι τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς, ἣν οὗτος διὰ τῶν ἰδίων δούλων ἔπεμψεν εἰς Μίλητον ἐκ Καρίας. λέγε λαβών· Χαιρέας ζῶ. τοῦτο ἀποδειξάτω Μιθριδάτης, καὶ ἀφείσθω. λόγισαι δὲ, βασιλεῦ, πῶς ἀναίσχυντός ἐστι μοιχὸς, ὅπου καὶ νεκροῦ καταψεύδεται. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Διονύσιος παρώξυνε τοὺς ἀκούοντας, καὶ εὐθὺς εἶχε τὴν ψῆφον. θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς Μιθριδάτην πικρὸν καὶ σκυθρωπὸν ἀπέβλεψε.

ζ. Μηδὲν οὖν καταπλαγεὶς ἐκεῖνος· Δέομαί σου, φησι, βασιλεῦ, δίκαιος γὰρ εἶ καὶ φιλάνθρωπος, μὴ καταγνῷς μου, πρὶν ἀκούσῃς τῶν λόγων ἑκατέρωθεν, μηδὲ ἄνθρωπος Ἕλλην, πανούργως συνθεὶς κατ' ἐμοῦ ψευδεῖς διαβολὰς, πιθανώτερος γένηται παρὰ σοὶ τῆς ἀληθείας. συνίημι δὲ ὅτι βαρεῖ με πρὸς ὑποψίαν τὸ κάλλος τῆς γυναικός. οὐδενὶ γὰρ ἄπιστον φαίνεται, θελῆσαί τινα Καλλιρρόην διαφθεῖραι. ἐγὼ δὲ καὶ τὸν ἄλλον βίον ἔζησα σωφρόνως, καὶ πρώτην ταύτην ἔσχηκα διαβολήν. εἰ δέ γε καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀσελγὴς ἐτύγχανον, ἐποίησεν ἂν βελτίονα μὲν τὸ παρὰ σοῦ τοσαύτας πόλεις πεπιστεῦσθαι. τίς οὕτως ἐστὶν ἀνόητος, ἵνα ἕληται τὰ τηλικαῦτα ἀγαθὰ μιᾶς ἡδονῆς ἕνεκεν ἀπολέσαι, καὶ ταύτης αἰσχρᾶς; εἰ δὲ ἄρα τι καὶ συνῄδειν ἐμαυτῷ πονηρὸν, ἐδυνάμην καὶ παραγράψασθαι τὴν δίκην. Διονύσιος γὰρ οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς ἐγκαλεῖ, κατὰ νόμους αὐτῷ γαμηθείσης, ἀλλὰ πωλουμένην ἠγόρασεν αὐτήν. ὁ δὲ τῆς μοιχείας νόμος οὐκ ἔστιν ἐπὶ δούλων. ἀναγνώτω σοι πρῶτον τὸ γραμμάτιον τῆς ἀπελευθερώσεως, εἶτα τότε γάμον εἰπάτω. γυναῖκα τολμᾷς ὀνομάζειν, ἣν ἀπέδοτό σοι ταλάντου Θήρων ὁ λῃστὴς, κἀκεῖνος ἁρπάσας ἐκ τάφου; ἀλλά, φησιν, ἐλευθέραν οὖσαν ἐπριάμην. οὐκοῦν ἀνδραποδιστὴς εἶ σὺ, καὶ οὐκ ἀνήρ; πλὴν ὡς ἀνδρὶ νῦν ἀπολογήσομαι. γάμον νόμιζε τὴν πρᾶσιν, καὶ προῖκα τὴν τιμήν. Μιλησία σήμερον ἡ Συρρακουσία δοξάτω. μάθε, δέσποτα, ὅτι οὔτε Διονύσιον ὡς ἄνδρα, οὔτε ὡς κύριον ἠδίκηκα. πρῶτον γὰρ οὐ γενομένην, ἀλλ' ὡς μέλλουσαν, μοιχείαν ἐγκαλεῖ, καὶ, πρᾶξιν οὐκ ἔχων εἰπεῖν, ἀναγινώσκει γραμμάτια κενά. τὰς δὲ τιμωρίας οἱ νόμοι τῶν ἔργων λαμβάνουσι. προφέρεις ἐπιστολήν. ἐδυνάμην εἰπεῖν· οὐ γέγραφα. χεῖρα ἐμὴν οὐκ ἔχεις. Καλλιρρόην Χαιρέας ζητεῖ. κρινάτω τοίνυν μοιχείας ἐκεῖνον. ναί, φησιν· ἀλλὰ Χαιρέας μὲν τέθνηκε, σὺ δὲ ὀνόματι τοῦ νεκροῦ τὴν γυναῖκά μου διέφθειρας. προ-

κα-

καλῇ με, Διονύσιε, πρόκλησιν οὐδαμῶς συμφέρουσαν. μαρτύρομαι· φίλος εἰμί σου καὶ ξένος. ἀπόστηθι τῆς κατηγορίας. συμφέρει σοι. βασιλέως δεήθητι παραπέμψαι τὴν δίκην. παλινῳδίαν εἰπέ· Μιθριδάτης οὐδὲν ἀδικεῖ· μάτην ἐμεμψάμην αὐτόν. ἂν δὲ ἐπιμείνῃς, μετανοήσεις. κατὰ σαυτοῦ τὴν ψῆφον οἴσεις. προλέγω σοι, Καλλιρρόην ἀπολέσεις. οὐκ ἐμὲ βασιλεὺς, ἀλλὰ σὲ, μοιχὸν εὑρήσει. Ταῦτα εἰπὼν ἐσίγησεν. Ἅπαντες δὲ εἰς Διονύσιον ἀπέβλεψαν θέλοντες μαθεῖν, αἱρέσεως αὐτῷ προτεθείσης, πότερον ἀφίσταται τῆς κατηγορίας, ἢ βεβαίως ἐμμένει. τὸ γὰρ αἰνιττόμενον ὑπὸ Μιθριδάτου τί ποτε ἦν, αὐτοὶ μὲν οὐ συνίεσαν, Διονύσιον δὲ ὑπελάμβανον εἰδέναι. κἀκεῖνος δὲ ἠγνόει, μηδέποτ' ἂν ἐλπίσας, ὅτι Χαιρέας ζῇ. ἔλεγεν οὖν· Εἰπέ, φησιν, ὅ, τί ποτε καὶ θέλεις, οὐδὲ γὰρ ἐξαπατήσεις με σοφίσμασι καὶ ἀξιοπίστοις ἀπειλαῖς, οὐδ' εὑρεθήσεταί ποτε Διονύσιος συκοφαντῶν. Ἔνθεν ἑλὼν ὁ Μιθριδάτης φωνὴν ἐπῆρε, καὶ ὥσπερ ἐπὶ θειασμόν· Θεοί, φησι, βασίλειοι, ἐπουράνιοί τε καὶ ὑποχθόνιοι, βοηθήσατε ἀνδρὶ ἀγαθῷ, πολλάκις ὑμῖν εὐξαμένῳ δικαίως, καὶ θύσαντι μεγαλοπρεπῶς. ἀπόδοτέ μοι τὴν ἀμοιβὴν τῆς εὐσεβείας συκοφαντουμένῳ. χρήσατέ μοι, κἂν εἰς τὴν δίκην, Χαιρέαν. φάνηθι, δαῖμον ἀγαθέ. καλεῖ σε ἡ σὴ Καλλιρρόη. μεταξὺ δὲ ἀμφοτέρων, ἐμοῦ τε καὶ Διονυσίου στὰς, εἰπὸν βασιλεῖ, τίς ἐστιν ἐξ ἡμῶν μοιχός.

η. Ἔτι δὲ λέγοντος· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένον· προῆλθε Χαιρέας αὐτός. ἰδοῦσα δὲ ἡ Καλλιρρόη ἀνέκραγεν· Χαιρέα, ζῇς; καὶ ὥρμησεν αὐτῷ προσδραμεῖν. κατέσχε δὲ Διονύσιος, καὶ μέσος γενόμενος οὐκ εἴασεν ἀλλήλοις περιπλακῆναι. τίς ἂν φράσοι κατ' ἀξίαν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τοῦ δικαστηρίου; ποῖος ποιητὴς ἐπὶ σκηνῆς παράδοξον μῦθον οὕτως εἰσήγαγεν; ἔδοξας ἂν ἐν θεάτρῳ παρεῖναι μυρίων παθῶν πλήρει. πάντα ἦν ὁμοῦ· δάκρυα, χαρὰ, θάμβος, ἔλεος, ἀπιστία, εὐ-

εὐχαί. Χαιρέαν ἐμακάριζον, Μιθριδάτῃ συνέχαιρον, συνελυποῦντο Διονυσίῳ, περὶ Καλλιρρόης ἠπόρουν. μάλιστα γὰρ ἦν ἐκείνη τεθορυβημένη, καὶ ἄναυδος εἱστήκει, μόνον ἀναπεπταμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰς Χαιρέαν ἀποβλέπουσα. ἐδόκει δ' ἄν μοι καὶ βασιλεὺς τότε θέλειν Χαιρέας εἶναι. συνήθης μὲν οὖν καὶ πρόχειρος πᾶσι τοῖς ἀντερασταῖς πόλεμος. ἐκείνοις δὲ καὶ μᾶλλον ἀλλήλους ἐξῆγε φιλονεικίαν τὸ ἆθλον βλεπόμενον· ὥστε, εἰ μὴ διὰ τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς βασιλέα, καὶ χεῖρας ἀλλήλοις προσέβαλλον. προῆλθε δὲ μέχρι ῥημάτων. Χαιρέας μὲν ἔλεγε· Πρῶτός εἰμι ἀνήρ. Διονύσιος δέ· Ἐγὼ βεβαιότερος. μὴ γὰρ ἀφῆκά μου τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ἔθαψας αὐτήν. Δεῖξον γάμου διάλυσιν. Τὸν τάφον ὁρᾷς. Μοὶ πατὴρ ἐξέδωκεν. Ἐμοὶ δὲ ἑαυτήν. Ἀνάξιος εἶ τῆς Ἑρμοκράτους θυγατρός. Σὺ μᾶλλον ὁ παρὰ Μιθριδάτῃ δεδεμένος. Ἀπαιτῶ Καλλιρρόην. Ἐγὼ δὲ κατέχω. Σὺ τὴν ἀλλοτρίαν κρατεῖς. Σὺ τὴν σὴν ἀπέκτεινας. Μοιχέ. Φονεῦ. Ταῦτα πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι. οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἤκουον οὐκ ἀηδῶς. Καλλιρρόη μὲν εἱστήκει κάτω βλέπουσα, καὶ κλαίουσα, Χαιρέαν φιλοῦσα, Διονύσιον αἰδουμένη. βασιλεὺς δὲ, μεταστησάμενος ἅπαντας, ἐβουλεύετο μετὰ τῶν φίλων, οὐκέτι περὶ Μιθριδάτου· λαμπρῶς γὰρ ἀπελογήσατο· ἀλλὰ εἰ χρὴ διαδικασίαν προθεῖναι περὶ τῆς γυναικός. καὶ τοῖς μὲν ἐδόκει μὴ βασιλικὴν εἶναι τὴν κρίσιν· Τῆς μὲν γὰρ Μιθριδάτου κατηγορίας εἰκότως ἤκουσας· σατράπης γὰρ ἦν· τούτους δὲ ἰδιώτας πάντας εἶναι. Οἱ δὲ πλείονες τἀναντία συνεβούλευον· καὶ διὰ τὸν πατέρα τῆς γυναικὸς, οὐκ ἄχρηστον γενόμενον τῇ βασιλέως οἰκίᾳ· καὶ ὅτι οὐκ ἔξωθεν ἐκάλει τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτὸν, ἀλλὰ σχεδὸν μέρος οὖσαν, ἧς ἐδίκαζεν ἤδη. τὴν γὰρ ἀληθεστάτην αἰτίαν οὐκ ἤθελον ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ τῆς Καλλιρρόης κάλλος δυσαπόσπαστον τοῖς ὁρῶσι. πάλιν οὖν προσκαλεσά-

μενος

μένος οὓς μετεστήσατο· Μιθριδάτην μὲν, εἶπεν, ἀφίημι, καὶ ἀπίτω, δῶρα τῆς ὑστεραίας παρ' ἐμοῦ λαβὼν, ἐπὶ τὴν σατραπείαν τὴν ἰδίαν· Χαιρέας δὲ καὶ Διονύσιος λεγέτωσαν ἑκάτερος, ἅπερ ἔχει δίκαια περὶ τῆς γυναικός. προνοεῖσθαι γάρ με δεῖ τῆς θυγατρὸς Ἑρμοκράτους, τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀθηναίους, τοὺς ἐμοί τε καὶ Πέρσαις ἐχθίστους. Ῥηθείσης δὲ τῆς ἀποφάσεως, Μιθριδάτης μὲν προσεκύνησεν, ἀπορία δὲ τοὺς ἄλλους κατέλαβεν. ἰδὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀμηχανοῦντας αὐτούς· Οὐκ ἐπείγω, φησὶν, ὑμᾶς, ἀλλὰ συγχωρῶ παρασκευασαμένους ὑμᾶς ἐπὶ τὴν δίκην ἥκειν. δίδωμι δὲ πέντε ἡμερῶν διάστημα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Καλλιρρόης ἐπιμελήσεται Στάτειρα, ἡ ἐμὴ γυνή. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον μέλλουσαν αὐτὴν κρίνεσθαι περὶ ἀνδρὸς, μετ' ἀνδρὸς ἥκειν ἐπὶ τὴν κρίσιν. Ἐξῄεσαν οὖν τοῦ δικαστηρίου οἱ μὲν ἄλλοι πάντες σκυθρωποὶ, μόνος δὲ Μιθριδάτης γεγηθώς. λαβὼν δὲ τὰ δῶρα, καὶ τὴν νύκτα καταμείνας, ἕωθεν εἰς Καρίαν ὥρμησε, λαμπρότερος ἢ πρόσθεν.

θ. Τὴν δὲ Καλλιρρόην εὐνοῦχοι παραλαβόντες ἤγαγον πρὸς τὴν βασιλίδα, μηδὲν αὐτῇ προειπόντες. ὅταν γὰρ πέμψῃ βασιλεὺς, οὐκ ἀπαγγέλλεται. θεασαμένη δὲ αἰφνίδιον ἡ Στάτειρα τῆς κλίνης ἀνέθορε, δόξασα Ἀφροδίτην ἐφεστάναι· καὶ γὰρ ἐξαιρέτως ἐτίμα τὴν θεόν. ἡ δὲ προσεκύνησεν. Ὁ δὲ εὐνοῦχος, νοήσας τὴν ἔκπληξιν αὐτῆς· Καλλιρρόη, φησὶν, αὕτη ἐστίν. πέπομφε δὲ αὐτὴν βασιλεὺς, ἵνα παρὰ σοὶ φυλάττηται μέχρι τῆς δίκης. Ἀσμένη τοῦτο ἤκουσεν ἡ Στάτειρα, καὶ πᾶσαν ἀφεῖσα γυναικείαν φιλονεικίαν, εὐνουστέρα τῇ Καλλιρρόῃ διὰ τὴν τιμὴν ἐγένετο. ἠγάλλετο γὰρ τῇ παρακαταθήκῃ. λαβομένη δὲ τῆς χειρὸς αὐτῆς· Θάρρει, φησὶν, ὦ γύναι, καὶ παῦσαι δακρύουσα. χρηστός ἐστι βασιλεύς. ἕξεις ἄνδρα ὃν θέλεις. ἐντιμότερον μετὰ τὴν κρίσιν γαμηθήσῃ. βάδιζε δὲ, καὶ ἀναπαύου νῦν. κέκμηκας γὰρ, ὡς ὁρῶ, καὶ ἔτι τὴν

ψυχὴν ἔχεις τεταραγμένην. Ἡδέως ἡ Καλλιρρόη τοῦτο ἤκουσεν. ἐπεθύμει γὰρ ἠρεμίας. ὡς οὖν κατεκλίθη, καὶ εἴασεν αὐτὴν ἡσυχάζειν, ἁψαμένη τῶν ὀφθαλμῶν· Εἴδετέ, φησι, Χαιρέαν ὑμεῖς ἀληθῶς; ἐκεῖνος ἦν Χαιρέας ὁ ἐμός; ἢ καὶ τοῦτο πεπλάνημαι; τάχα γὰρ Μιθριδάτης διὰ τὴν δίκην εἴδωλον ἔπεμψε. λέγουσι γὰρ ἐν Πέρσαις εἶναι μάγους. ἀλλὰ καὶ ἐλάλησε, καὶ πάντα εἶπεν, ὡς εἰδώς. πῶς οὖν ὑπέμεινέ μοι μὴ περιπλακῆναι; μηδὲ καταφιλήσαντες ἀλλήλους διελύθημεν. Ταῦτα διαλογιζομένης, ἠκούετο ποδῶν ψόφος, καὶ κραυγὴ γυναικῶν. πᾶσαι γὰρ συνέτρεχον πρὸς τὴν βασιλίδα, νομίζουσαι πολλὴν ἐξουσίαν ἔχειν Καλλιρρόην ἰδεῖν. ἡ δὲ Στάτειρα εἶπεν. Ἀφῶμεν αὐτήν. διάκειται γὰρ πονήρως. ἔχομεν δὲ ἡμέρας καὶ βλέπειν, καὶ ἀκούειν, καὶ λαλεῖν. Λυπούμεναι δὲ ἀπῄεσαν, καὶ τῆς ὑστεραίας ἕωθεν ἀφικνοῦνται. καὶ τοῦτο πάσαις ταῖς ἡμέραις ἐπράττετο μετὰ σπουδῆς, ὥστε πολυανθρωποτέραν γενέσθαι τὴν βασιλέως οἰκίαν. ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰσῄει συνεχέστερον, ὡς δῆθεν πρὸς Στάτειραν. ἐπέμπετο δὲ Καλλιρρόῃ δῶρα πολυτελῆ, καὶ παρ' οὐδενὸς ἐλάμβανε, φυλάττουσα τὸ σχῆμα γυναικὸς ἀτυχούσης, μελανείμων, ἀκόσμητος, καθημένη. ταῦτα καὶ λαμπροτέραν αὐτὴν ἀπεδείκνυε. πυθομένου δὲ τοῦ βασιλέως, ὁπότερον ἄνδρα βούλοιτο μᾶλλον, οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἀλλὰ μόνον ἔκλαυσε. Καλλιρρόη μὲν ἐν τούτοις ἦν. Διονύσιος δὲ ἐπειρᾶτο μὲν φέρειν τὰ συμβαίνοντα γενναίως, διά τε φύσεως εὐστάθειαν, καὶ διὰ παιδείας ἐπιμέλειαν. τὸ δὲ παράδοξον τῆς συμφορᾶς καὶ τὸν ἀνδρεῖον ἐκστῆναι δυνατώτατον ὑπῆρχεν. ἐξεκάετο γὰρ σφοδροτέρως ἢ ἐν Μιλήτῳ. ἀρχόμενος γὰρ τῆς ἐπιθυμίας, μόνου τοῦ κάλλους ἐραστὴς ἦν· τότε δὲ πολλὰ προσεξῆπτε τὸν ἔρωτα·

συνή-

συνήθεια, καὶ τέκνων εὐεργεσία, καὶ ἀχαριστία, καὶ ζηλοτυπία, καὶ μάλιστα τὸ ἀπροσδόκητον.

ι. Ἐξαίφνης οὖν ἀνεβόα πολλάκις· Ποῖος οὗτος ἐπ' ἐμοῦ Πρωτεσίλεως ἀνεβίω; ἵνα τῶν ὑποχθονίων θεῶν ἠσέβησα, ἵνα εὕρω μοι νεκρὸν ἀντεραστήν, οὗ τάφον ἔχω; δέσποινα Ἀφροδίτη, σύ με ἐνήδρευσας, ἣν ἐν τοῖς ἐμοῖς ἱδρυσάμ . . . . ᾗ θύω πολλάκις. τί γὰρ ἔδειξάς μοι Καλλιρρόην, ἣν φυλάττειν οὐκ ἔμελλες; τί δὲ πατέρα ἐποίεις τὸν οὐδὲ ἄνδρα ὄντα; Μεταξὺ δὲ περιπτυξάμενος τὸν υἱὸν ἔλεγε κλάων· Τέκνον ἄθλιον, πρότερον μὲν εὐτυχῶς δοκοῦν μοι γεγονέναι, νῦν δὲ ἀκαίρως. ἔχω γάρ σε μητρὸς κληρονομίαν, καὶ ἔρωτος ἀτυχοῦς ὑπόμνημα. παιδίον μὲν εἶ, πλὴν οὐ παντελῶς ἀναίσθητον, ὧν ὁ πατήρ σου δυστυχεῖ. κακὴν ἀποδημίαν ἤλθομεν. οὐκ ἔδει Μίλητον καταλιπεῖν. Βαβυλὼν ἡμᾶς ἀπολώλεκε. τὴν μὲν πρώτην δίκην νενίκημαι· Μιθριδάτης μου κατηγόρει. περὶ δὲ τῆς δευτέρας μᾶλλον φοβοῦμαι. οὐδὲ γὰρ μείζων ὁ κίνδυνος. δύσελπιν δέ με τῆς πεποίηκε δίκης τὸ προοίμιον. ἄκριτος ἀφῄρημαι γυναικός, καὶ περὶ τῆς ἐμῆς ἀγωνίζομαι πρὸς ἕτερον. καί, τὸ τούτου χαλεπώτερον, οὐκ οἶδα, Καλλιρρόη τίνα θέλει. σὺ δέ, τέκνον, ὡς παρὰ μητρός, δύνασαι μαθεῖν. καὶ νῦν ἄπελθε, καὶ ἱκέτευσον ὑπὲρ τοῦ πατρός. κλαῦσον, καταφίλησον, εἰπέ· Μῆτερ, ὁ πατήρ μου φιλεῖ σε. ὀνειδίσῃς δὲ μηδέν. Τί λέγεις, παιδαγωγέ; οὐδεὶς ἡμᾶς ἐᾷ τοῖς βασιλείοις εἰσελθεῖν; ὢ τυραννίδος δεινῆς. ἀποκλείουσιν υἱὸν, πρὸς μητέρα πατρὸς ἥκοντα πρεσβευτήν. Διονύσιος μὲν οὖν διέτριβεν, ἄχρι τῆς κρίσεως, μάχην βραβεύων ἔρωτος καὶ λογισμοῦ. Χαιρέαν δὲ πένθος κατεῖχεν ἀπαρηγόρητον. προσποιησάμενος οὖν νοσεῖν, ἐκέλευσε Πολυχάρμῳ προπέμψαι Μιθριδάτην, ὡς εὐεργέτην ἀμφοῖν. μόνος δὲ γενόμενος ἧψε βρόχον, καὶ μέλλων ἐπ' αὐτὸν ἀναβαίνειν· Εὐτυχέστερον μέν, εἶπεν,

ἂν

ἂν ἔθνησκον, εἰ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀνέβαινον, ὃν ἔπηξέ μοι κατηγορία ψευδὴς ἐν Καρίᾳ δεδεμένῳ. τότε μὲν γὰρ ἀπηλλαττόμην ζωῆς ἠπατημένος ὑπὸ Καλλιρρόης φιλεῖσθαι· νῦν δὲ ἀπολώλεκα οὐ μόνον τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θανάτου παραμυθίαν. Καλλιρρόη μὲν ἰδοῦσα οὐ προσῆλθεν, οὐ κατεφίλησεν, ἐμοῦ παρεστῶτος ἄλλον ᾐδεῖτο. μηδὲν δυσωπείσθω. φθάσω τὴν κρίσιν. οὐ περιμένω τέλος ἄδοξον. οἶδα ὅτι μικρὸς ἀνταγωνιστής εἰμι Διονυσίου, ξένος ἄνθρωπος, καὶ πένης, καὶ ἀλλότριος ἤδη. σὺ μὲν εὐτυχοίης, ὦ γύναι· γυναῖκα γάρ σε καλῶ, κἂν ἕτερον φιλῇς. ἐγὼ δὲ ἀπέρχομαι, καὶ οὐκ ἐνοχλῶ τοῖς σοῖς γάμοις. πλούτει, καὶ τρύφα, καὶ τῆς Ἰωνίας ἀπόλαυε πολυτελείας. ἔχε ὃν θέλεις. ἀλλὰ νῦν ἀληθῶς ἀποθανόντος Χαιρέου αἰτοῦμαί σε, Καλλιρρόη, χάριν τελευταίαν. ὅταν ἀποθάνω, προσελθέ μου τῷ νεκρῷ, καὶ, εἰ μὲν δύνασαι, κλαῦσον. τοῦτο γὰρ ἐμοὶ καὶ ἀθανασίας γενήσεται μεῖζον. εἰπὲ δὲ προσκύψασα τῇ στήλῃ, κἂν ἀνὴρ καὶ βρέφος ὁρῶ· Οἴχῃ, Χαιρέα, νῦν ἀληθῶς. νῦν ἀπέθανες. ἐγὼ γὰρ ἔμελλον ἐπὶ βασιλέως αἱρεῖσθαί σε. ἀκούσομαί σου, γυνή. τάχα καὶ πιστεύσω. ἐνδοξότερόν με ποιήσεις τοῖς κάτω δαίμοσιν.

Εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν ἀΐδαο,
Αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθι φίλης μεμνήσομαί σου.

Ταῦτα ὀδυρόμενος κατεφίλει τὸν βρόχον· Σύ μοι, λέγων, παραμυθία καὶ συνήγορος· διὰ σὲ νικῶ. σύ με Καλλιρρόης μᾶλλον ἔστερξας. Ἀναβαίνοντος αὐτοῦ, καὶ τῷ αὐχένι περιάπτοντος, ἐπέστη Πολύχαρμος ὁ φίλος, καὶ ὡς μεμηνότα κατεῖχε, λοιπὸν μηκέτι παρηγορεῖν δυνάμενος. ἤδη δὲ καὶ ἡ προθεσμία τῆς δίκης καθειστήκει.

ΧΑΡΙ-

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ
τῶν περὶ
ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ
ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ
ΛΟΓΟΣ ϛ.

α. ΕΠΕΙ δὲ ἔμελλε βασιλεὺς τῇ ὑστεραίᾳ δικάζειν, πότερον Χαιρέου γυναῖκα Καλλιρρόην εἶναι δεῖ ἢ Διονυσίου, μετέωρος ἦν πᾶσα Βαβυλὼν καὶ ἐν οἰκίαις τε παρ' ἀλλήλους, καὶ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ ἀπαντῶντες ἔλεγον· Αὔριον τῆς Καλλιρρόης οἱ γάμοι. τίς εὐτυχέστερος ἄρα; Διέσχιστο δὲ ἡ πόλις, καὶ οἱ μὲν Χαιρέᾳ σπεύδοντες ἔλεγον· Πρῶτος ἦν ἀνὴρ, παρθένον ἔγημεν, ἐρῶσαν ἐρῶν. πατὴρ ἐξέδωκεν αὐτῷ. πατρὶς ἔθαψε. τοὺς γάμους οὐκ ἀπέλιπεν, οὐκ ἀπελείφθη. Διονύσιος δὲ οὐκ ἔπρασεν, οὐκ ἔγημεν. λῃσταὶ ἐπώλησαν. οὐκ ἐξὸν δὲ τὴν ἐλευθέραν ἀγοράσαι. Οἱ δὲ Διονυσίῳ σπεύδοντες ἀντέλεγον· Πάλιν ἐξήγαγε πειρατ . . . εν μέλλουσαν φονεύεσθαι. τάλαντον ἔδω-

ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῆς. πρῶτον ἔσωσεν, εἶτα ἔγημε. Χαιρέας δὲ γήμας ἀπέκτεινε. μνημονεύειν ὀφείλει Καλλιρρόη τοῦ γάμου. γνωστὸν δὲ Διονυσίῳ πρόσεστιν εἰς τὸ νικᾶν, ὅτι καὶ τέκνον ἔχουσι κοινόν. Ταῦτα μὲν οὖν οἱ ἄνδρες. αἱ δὲ γυναῖκες οὐκ ἐρητόρευον μόνον, ἀλλὰ καὶ συνεβούλευον, ὡς παρούσῃ Καλλιρρόῃ, Μὴ παρῇς τὸν παρθένιον. ἑλοῦ τὸν πρῶτον φιλήσαντα, τὸν πολίτην, ἵνα καὶ τὸν πατέρα ἴδῃς. εἰ δὲ μή, ζήσεις ἐπὶ ξένης, ὡς φυγάς. Αἱ δὲ ἕτεραι· Τὸν εὐεργέτην ἑλοῦ, τὸν σώσαντα, μὴ τὸν ἀποκτείναντα. τί δέ; ἂν πάλιν ὀργισθῇ Χαιρέας· πάλιν τάφος. μὴ προδῷς τὸν υἱόν. τίμησον τὸν πατέρα τοῦ τέκνου. Τοιαῦτα διαλαλούντων ἦν ἀκούειν, ὥστε εἶπεν ἄν τις ὅλην Βαβυλῶνα εἶναι δικαστήριον. νὺξ ἐκείνη τελευταία πρὸ τῆς δίκης ἐφειστήκει. κατέκειντο δὲ οἱ βασιλεῖς οὐχ ὁμοίους λαμβάνοντες λογισμούς, ἀλλὰ ἡ μὲν βασιλὶς ηὔχετο ἡμέραν γενέσθαι τάχιον, ἵνα ἀπόθηται τὴν παρακαταθήκην, ὡς φορτίον. ἐβάρει γὰρ αὐτὴν τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς ἀντισυγκρινόμενον ἐγγύς. ὑπώπτευε δὲ καὶ βασιλέως τὰς πυκνὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἀκαίρους φιλοφροσύνας. πρότερον μὲν γὰρ σπανίως εἰς τὴν γυναικωνῖτιν εἰσῄει, ἀφ' οὗ δὲ Καλλιρρόην εἶχεν ἔνδον, συνεχῶς ἐφοίτα. παρεφύλαττε δὲ αὐτὸν καὶ ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἡσυχῇ Καλλιρρόην ὑποβλέποντα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κλέπτοντας μὲν τὴν θέαν, αὐτομάτως δὲ ἐκεῖ φερομένους. Στάτειρα μὲν οὖν ἡδεῖαν ἡμέραν ἐξεδέχετο, βασιλεὺς δὲ οὐχ ὁμοίαν, ἀλλ' ἠγρύπνει δι' ὅλης νυκτός,

Ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενος, ἄλλοτε δὲ πρηνής,

ἐννοούμενος καθ' αὐτόν, καὶ λέγων· Πάρεστιν ἡ κρίσις. ὁ γὰρ προπετὴς ἐγὼ σύντομον ἔδωκα προθεσμίαν. τί οὖν μέλλομεν πράττειν ἕωθεν; ἄπεισι Καλλιρρόη λοιπὸν εἰς Μίλητον ἢ εἰς Συρρακούσας. ὀφθαλμοὶ δυστυχεῖς. μίαν ὥραν ἔχετε λοιπὸν ἀπολαῦσαι τοῦ καλλίστου θεάματος.

τος. εἶτα γενήσεται δοῦλος ἐμὸς εὐτυχέστερος ἐμοῦ. σκέψαι τί σοι πρακτέον ἐστίν, ὦ ψυχή· κατὰ σαυτὴν γενοῦ. ἐπίβουλον οὐκ ἔχεις ἄλλον. ἔρωτος ἐπίβουλός ἐστιν αὐτὸς ὁ ἔρως. πρῶτον οὖν ἀπόκριναι σεαυτῷ· τίς εἶ; Καλλιρρόης ἐραστής, ἢ δικαστής; μὴ ἐξαπάτα σεαυτόν. ἀγνοεῖς μέν, ἀλλὰ ἐρᾷς. ἐλεγχθήσῃ δὲ μᾶλλον, ὅταν αὐτὴν μὴ βιάσῃς. τί οὖν σεαυτὸν θέλεις λυπεῖν; Ἥλιος, προπάτωρ σός, ἐξεῖλέ σοι τοῦτο τὸ ζῷον, κάλλιστον ὧν αὐτὸς ἐφορᾷ. σὺ δὲ ἀπελαύνεις τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. πάνυ γοῦν ἐμοὶ μέλει Χαιρέου καὶ Διονυσίου, δούλων ἐμῶν ἀδόξων, ἵνα βραβεύω τοὺς ἐκείνων γάμους, καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς ἔργον διαπράττωμαι προμνηστρίας γραΐδος. ἀλλὰ ἔφθην ἀναδέξασθαι τὴν κρίσιν, καὶ πάντες τοῦτο ἴσασι. μάλιστα δὲ Στάτειραν αἰδοῦμαι. μήτε οὖν δημοσίευε τὸν ἔρωτα· μήτε τὴν δίκην ἀπάρτιζε. ἀρκεῖ σοι Καλλιρρόην κἂν βλέπειν ὑπέρθου τὴν κρίσιν. τοῦτο δὲ ἔξεστι καὶ ἰδιώτῃ δικαστῇ.

β. Ἡμέρας οὖν φανείσης οἱ μὲν ὑπηρέται τὸ βασιλικὸν ἡτοίμαζον δικαστήριον. τὸ δὲ πλῆθος συνέτρεχεν ἐπὶ τὰ βασίλεια, καὶ ἐδονεῖτο πᾶσα Βαβυλών. ὥσπερ δὲ ἐν Ὀλυμπίοις τοὺς ἀθλητὰς ἔδει θεάσασθαι παραγινομένους ἐπὶ τὸ στάδιον μετὰ παραπομπῆς, οὕτω δὲ κἀκείνους. τὸ μὲν δοκιμώτατον Περσῶν πλῆθος παρέπεμπε Διονύσιον, ὁ δὲ δῆμος Χαιρέαν. συνευχαὶ δὲ καὶ ἐπιβοήσεις μυρίαι τῶν σπευδόντων ἑκατέροις, ἐπευφημούντων· Σὺ κρείττων· Σὺ νικᾷς. Ἦν δὲ τὸ ἆθλον οὐ κότινος, οὐ μῆλα, οὐ πίτυς, ἀλλὰ κάλλος τὸ πρῶτον, ὑπὲρ οὗ δικαίως ἂν ἤρισαν καὶ θεοί. Βασιλεὺς δὲ καλέσας τὸν εὐνοῦχον Ἀρταξάτην, ὃς ἦν αὐτῷ μέγιστος· Ὄναρ μοί, φησιν, ἐπιστὰν βασίλειοι θεοὶ θυσίαν ἀπαιτοῦσι, καὶ δεῖ με πρῶτον ἐκτελέσαι τὰ τῆς εὐσεβείας. παράγγειλον οὖν τριάκοντα ἡμερῶν ἱερομηνίαν ἑορτάζειν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, ἀφειμένην δικῶν τε καὶ πραγμάτων. Ὁ δὲ εὐνοῦχος τὸ προσταχθὲν ἀπήγγειλε. πάντα δὲ εὐθὺς με-

στὰ θυόντων ἐστεφανωμένων. αὐλὸς ἤχει, καὶ σύριγξ ἐκελάδει, καὶ ᾄδοντος ἠκούετο μέλος. ἐθυμιᾶτο πρόθυρα, καὶ πᾶς στενωπὸς συμπόσιον ἦν.

Κνίση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.

βασιλεὺς δὲ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας παρέστησε τοῖς βωμοῖς. τότε πρῶτον καὶ Ἔρωτι ἔθυσε, καὶ πολλὰ παρεκάλεσεν Ἀφροδίτην, ἵνα αὐτῷ βοηθῇ πρὸς τὸν υἱόν. πάντων δὲ ἐν θυμηδίαις ὄντων, μόνοι τρεῖς ἐλυποῦντο, Καλλιρρόη, Διονύσιος, καὶ πρὸ τούτων Χαιρέας. Καλλιρρόη δὲ οὐκ ἠδύνατο λυπεῖσθαι φανερῶς ἐν τοῖς βασιλείοις, ἀλλ' ἡσυχῇ καὶ λανθάνουσα ὑπέστενε, καὶ τῇ ἑορτῇ κατηρᾶτο. Διονύσιος δὲ ἑαυτῷ, ὅτι Μίλητον κατέλιπε· Φέρε, φησὶν, ὦ τλῆμον, τὴν ἑκούσιον συμφοράν. ἑαυτῷ γὰρ αἴτιος τούτων. ἐξῆν σοι Καλλιρρόην ἔχειν καὶ Χαιρέου ζῶντος. σὺ ἦς ἐν Μιλήτῳ κύριος, καὶ οὐδὲ ἡ ἐπιστολὴ Καλλιρρόῃ τότε, σοῦ μὴ θέλοντος, ἐδόθη. τίς ἂν εἶδε; τίς ἂν προσῆλθε; φέρων δὲ σεαυτὸν εἰς μέσους ἔρριψας τοὺς πολεμίους. καὶ εἴθε σεαυτὸν μόνον. νῦν δὲ καὶ τὸ τῆς ψυχῆς σου τιμιώτερον κτῆμα. διὰ τοῦτο πανταχόθεν σοι πόλεμος κεκίνηται. τί δοκεῖς, ἀνόητε; Χαιρέαν ἀντίδικον ἔχεις. κατεσκεύασας σεαυτῷ δεσπότην ἀντεραστήν. νῦν βασιλεὺς καὶ ὀνείρατα βλέπει, καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν θυσίας οἷς καθημέραν θύει. ὢ τῆς ἀναισχυντίας. παρέλκει τις τὴν κρίσιν, ἔνδον ἔχων ἀλλοτρίαν γυναῖκα; καὶ ὁ τοιοῦτος εἶναι λέγει δικαστής. Τοιαῦτα μὲν ὠδύρετο Διονύσιος. Χαιρέας δὲ οὐχ ἥπτετο τροφῆς, οὐδὲ ὅλως ἤθελε ζῆν. Πολυχάρμου δὲ τοῦ φίλου κωλύοντος αὐτὸν ἀποκαρτερεῖν· Σύ μοι πάντων, εἶπε, πολεμιώτατος ὑπάρχεις φίλου σχήματι. βασανιζόμενον γάρ με κατέχεις, καὶ ἡδέως κολαζόμενον ὁρᾷς. εἰ δὲ φίλος ἦς, οὐκ ἂν ἐφθόνεις μοι τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ δαίμονος κακοῦ τυραννουμένῳ. πόσους με καιροὺς

εὐτυ-

εὐτυχίας ἀπολώλεκας; μακάριος ἦν, εἰ ἐν Συρακούσαις θαπτομένῃ Καλλιρρόῃ συνετάφην. ἀλλὰ καὶ τότε σύ με βουλόμενον ἀποθανεῖν ἐκώλυσας, καὶ ἀφείλου καλῆς συνοδίας. τάχα γὰρ οὐκ ἂν ἐξῆλθε τοῦ τάφου καταλιποῦσα τὸν νεκρόν. εἰ δ' οὖν ἐκείνην ταύτην μετὰ ταῦτα κερδήσας, τὴν πρᾶσιν, τὸ λῃστήριον, τὰ δεσμά, τὸν τοῦ σταυροῦ χαλεπώτερον βασιλέα. ὦ θανάτου καλοῦ, μεθ' ὃν ἤκουσα τὸν δεύτερον Καλλιρρόης γάμον. οἷον πάλιν καιρὸν ἀπώλεσάς μου τῆς ἀποκαρτερήσεως, τὸν μετὰ τὴν δίκην. ἰδὼν Καλλιρρόην οὐ προσῆλθον, οὐ κατεφίλησα. ὢ καινοῦ καὶ ἀπίστου πράγματος. κρίνεται Χαιρέας εἰ Καλλιρρόης ἀνήρ ἐστιν. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ὁποίαν δήποτε κρίσιν ὁ βάσκανος δαίμων ἐπιτρέπει τελεσθῆναι. καὶ ὄναρ καὶ ὕπαρ οἱ θεοί με μισοῦσι. Ταῦτα λέγων ὥρμησεν ἐπὶ ξίφος. κατέσχε δὲ τὴν χεῖρα Πολύχαρμος, καὶ μονονουχὶ δήσας παρεφύλαττεν αὐτόν.

γ. Βασιλεὺς δὲ, καλέσας τὸν εὐνοῦχον, ὃς ἦν αὐτῷ πιστότατος ἁπάντων, τὸ μὲν πρῶτον ᾐδεῖτο κἀκεῖνον. ἰδὼν δὲ αὐτὸν Ἀρταξάτης ἐρυθήματος μεστὸν καὶ βουλόμενον εἰπεῖν· Τί κρύπτεις, ἔφη, δέσποτα, δοῦλον σὸν, εὔνουν σοι καὶ σιωπᾶν δυνάμενον; τί τηλικοῦτον συμβέβηκε δεινόν; ὡς ἀγωνιῶ μή τινα ἐπι . . . . λεὺς καὶ μεγίστην, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀπὸ θεοῦ. τίς γάρ ἐστιν Ἔρως, πρότερον ἤκουον . . . . τε καὶ ποιήμασιν, ὅτι κρατεῖ πάντων τῶν θεῶν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Διός· ἠπίστουν δὲ ὅμως, ὅτι δύναταί τις . . . . οὐ γενέσθαι δυνατώτερος. ἀλλὰ πάρεστιν ὁ θεός. ἐνδεδήμηκεν εἰς τὴν ἐμὴν ψυχὴν πολὺς καὶ σφοδρός· . . . . . ον μὲν ὁμολογεῖν, ἀληθῶς δὲ ἑάλωκα. Ταῦτα ἅμα λέγων ἐνεπλήσθη δακρύων, ὥστε μηκέτι δύνασθαι . . . . . . ναι τοῖς λόγοις. ἀποσιωπήσαντος δὲ, εὐθὺς Ἀρταξάτης ἠπίστατο, πόθεν ἐτρώθη. οὐδὲ γὰρ πρό . . . . σ ἦν, ἀλλὰ ᾐσθάνετο μὲν τυφο-

79860

μὲν τοῦ πυρὸς ἔτι γε μὴν οὐδὲ . . ἀμφίβολον ἦν, οὐδὲ ἄδηλον, ὅτι Καλλιῤῥόης παρούσης οὐκ ἂν ἄλλου τινὸς ἐρασθῇ. Προσεποιεῖτο ὅμως ἀγνοεῖν, καί· Ποῖον, ἔφη, κάλλος δύναται τῆς σῆς . . . . . δέσποτα, ψυχῆς, ᾧ τὰ καλὰ πάντα δουλεύει; χρυσὸς, ἄργυρος, ἐσθὴς, ἵπποι, πόλεις, ἔθνη, καλαὶ μὲν . . . . . γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ Στάτειρα καλλίστη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἧς ἀπολαύεις μόνος. ἐξουσία δὲ ἔρωτα καταλύει· πλὴν εἰ μή τις ἐξ οὐρανοῦ καταβέβηκε τῶν ἄνωθεν, ἢ ἐκ θαλάττης ἀναβέβηκεν ἄλλη Θέτις. πιστεύω γὰρ ὅτι καὶ θεοὶ τῆς σῆς ἐρῶσι συνουσίας. Ἀπεκρίνατο βασιλεύς. Τοῦτο ἴσως ἀληθές ἐστιν, ὃ λέγεις, ὅτι θεῶν τίς ἐστιν ἥδε ἡ γυνή· οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπινον τὸ κάλλος. πλὴν οὐχ ὁμολογεῖ. προσποιεῖται δὲ Ἑλληνὶς εἶναι Συῤῥακουσία. καὶ τοῦτο δὲ τῆς ἀπάτης ἐστὶ σημεῖον. ἐλεγχθῆναι γὰρ οὐ βούλεται πόλιν εἰποῦσα οὐ μίαν τῶν ὑφ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον καὶ τὴν πολλὴν θάλασσαν τὸν περὶ αὐτῆς μῦθον ἐκπέμπει. προφάσει δὲ δίκης ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ, καὶ ὅλον τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐκείνη κατεσκεύασε. θαυμάζω δέ σε, πῶς . . . . . Στάτειραν λέγειν καλλίστην ἁπασῶν, Καλλιῤῥόην βλέπων. σκεπτέον οὖν πῶς ἂν ἀπαλλαγείην τῆς ἀνίας. ζήτει πανταχόθεν, εἴ τι ἄρα δυνατόν ἐστιν εὑρεῖν, φάρμακον. Εὕρηται, φησὶ, φάρμακον, βασιλεῦ, καὶ παρ' Ἕλλησι καὶ βαρβάροις τοῦτο ὅπερ ζητεῖς. Φάρμακον γὰρ ἕτερον Ἔρωτος οὐδέν ἐστι πλὴν αὐτὸς ὁ ἐρώμενος. τοῦτο δὲ ἄρα καὶ τὸ ᾀδόμενον λόγιον ἦν· Ὅτι ὁ τρώσας αὐτὸς ἰάσεται. Κατῃδέσθη βασιλεὺς τὸν λόγον, καί· Μή σύ γε, ἔφη, τοιοῦτο μηδὲν εἴπῃς, ἵνα γυναῖκα ἀλλοτρίαν διαφθείρω. μέμνημαι νόμων, οὓς αὐτὸς ἔθηκα, δικαιοσύνης, ἣν ἐν ἅπασιν ἀσκῶ, μηδεμίαν μου καταγνῷς ἀκρασίαν. οὐχ οὕτως ἑαλώκαμεν. Δείσας Ἀρταξάτης, ὡς εἰπών τι προπετὲς, μετέβαλε τὸν λόγον εἰς ἔπαινον. Σεμνῶς, ἔφη, διανοῇ, βασιλεῦ. μὴ τὴν ὁμοίαν τοῖς ἄλ-

λοις

λοις ἀνθρώποις θεραπείαν τῷ Ἔρωτι προσαγάγῃς, ἀλλὰ τὴν κρείττονα καὶ βασιλικὴν, ἀνταγωνιζόμενος ἑαυτοῦ. δύνασαι γὰρ, ὦ δέσποτα, σὺ μόνος κρατεῖν καὶ θεοῦ. ἄπαγε δὲ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν εἰς πάσας ἡδονάς. μάλιστα δὲ κυνηγεσίοις ἐξαιρέτως. χαίρεις. οἶδα γάρ σε δι' ἡδονῆς διημερεύοντα ἄβρωτον, ἄποτον. ἐν θήρᾳ δὲ ἐνδιατρίβειν ἢ τοῖς βασιλείοις καὶ ἐγγὺς εἶναι τοῦ πυρός.

δ. Ταῦτα ἤρεσε, καὶ θήρα κατηγγέλλετο μεγαλοπρεπής. ἐξήλαυνον ἱππεῖς κεκοσμημένοι, καὶ Περσῶν οἱ ἄριστοι καὶ τῆς ἄλλης στρατείας τὸ ἐπίλεκτον. πάντων δὲ ὄντων ἀξιοθεάτων, διαπρεπέστατος ἦν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς. καθῆστο γὰρ ἵππῳ Νισαίῳ καλλίστῳ καὶ μεγίστῳ, χρύσεον ἔχοντι χαλινὸν, χρύσεα δὲ φάλαρα καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια. πορφύραν δὲ ἠμφίεστο Τυρίαν, τὸ δὲ ὕφασμα Βαβυλώνιον, καὶ τιάραν ὑακινθινοβαφῆ. χρύσεον δὲ ἀκινάκην ὑπεζωσμένος δύο ἄκοντας ἐκράτει. καὶ φαρέτρα καὶ τόξον αὐτῷ παρήρτητο, Σηρῶν ἔργον πολυτελέστατον. καθῆστο δὲ σοβαρός. ἔστι γὰρ ἴδιον ἔρωτος φιλόκοσμον. ἤθελε δὲ μέσος ἀπὸ Καλλιρρόης ὁραθῆναι. καὶ διὰ τῆς πόλεως ἁπάσης ἐξιὼν περιέβλεπεν, εἴπου κἀκείνη θεᾶται τὴν πομπήν. ταχέως δὲ ἐνεπλήσθη τὰ ὄρη βοώντων, θεόντων, κυνῶν ὑλακτούντων, ἵππων χρεμετιζόντων, θηρῶν ἐλαυνομένων. ἡ σπουδὴ καὶ ὁ θόρυβος ἐκεῖνος αὐτῶν, ἐξέστησεν ἂν καὶ τὸν ἔρωτα. τέρψις γὰρ ἦν μετ' ἀγωνίας, καὶ χαρὰ μετὰ φόβου, καὶ κίνδυνος ἡδύς. ἀλλὰ βασιλεὺς οὔτε ἵππον ἔβλεπε, τοσούτων ἱππέων αὐτῷ παραθεόντων, οὔτε θηρίον, τοσούτων διωκομένων, οὔτε κυνὸς ἤκουε, τοσούτων ὑλακτούντων, οὔτε ἀνθρώπων, πάντων βοώντων. ἔβλεπε δὲ Καλλιρρόην μόνην, τὴν μὴ παροῦσαν, καὶ ἤκουεν ἐκείνης, τῆς μὴ λαλούσης. συνεξῆλθε γὰρ ἐπὶ τὴν θήραν ὁ Ἔρως αὐτῷ, καὶ, ἅτε δὲ φιλόνεικος θεὸς, ἀντιταττόμενον ἰδὼν καὶ βεβουλευμένον, ὡς ᾤετο, καλῶς,

αἰς

εἰς τοὐναντίον τὴν τέχνην περιέτρεψεν αὐτῷ, καὶ δι' αὐτῆς τῆς θεραπείας ἐξέκαυσε τὴν ψυχὴν, ἔνδον παρὼν καὶ λέγων· Οἷον ἦν ἐνθάδε Καλλιρρόην ἰδεῖν, κνήμας ἀνεζωσμένην, καὶ βραχίονας γεγυμνωμένην, πρόσωπον ἐρυθήματος στῆθος ἀστάθμητον πλῆρες. ἀληθῶς

Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.

Ταῦτα ἀναζωγραφῶν καὶ ἀναπλάττων ἐξεκαίετο σφόδρα.

* * * * *

Ταῦτα λέγοντος Ἀρταξάτης ὑπολαβών· Ἐπιλέλησαι, φησὶ, δέσποτα, τῶν γεγονότων. Καλλιρρόη γὰρ ἄνδρα οὐκ ἔχει, μένει δὲ ἡ κρίσις, τίνι ὀφείλει γαμηθῆναι. μέμνησο οὖν ὅτι χήρας ἐρᾷς. ὡς μήτε τοὺς νόμους αἰδοῦ· κεῖνται γὰρ ἐπὶ τοῖς γάμοις· μήτε μοιχείαν· δεῖ γὰρ πρῶτον εἶναι ἄνδρα τὸν ἀδικούμενον, εἶτα τὸν ἀδικοῦντα μοιχόν. Ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ· πρὸς ἡδονὴν γὰρ ἦν. καὶ προσλαβόμενος ὑπὸ χεῖρα τὸν εὐνοῦχον κατεφίλησε, καὶ Δικαίως ἄρα σε ἐγὼ, ἔφη, πάντων προτιμῶ. σὺ γὰρ εὐνούστατος, καὶ φύλαξ ἀγαθὸς ἐμοί. ἄπιθι δὲ καὶ Καλλιρρόην ἄγε, ὡς δέ σοι προστάσσω, μὴ ἄκουσαν, μήτε φανερῶς. θέλω γάρ σε καὶ πεῖσαι καὶ λαθεῖν. Εὐθὺς οὖν ἀνακλητικὸν ας τῷ βασιλεῖ εὐχαίρων ὡς τὸ Καλλιρρόης θήραμα θηράσας. καὶ Ἀρταξάτης δὲ ἔχαιρε νομίζων πρὸς ὑπηρεσίαν . . . . τη . . βραβεύσειν δὲ λοιπὸν ἅρμα βασιλικὸν, χάριν εἰδότων ἀμφοτέρων αὐτῷ, Καλλιρρόης δὲ μᾶλλον . . . . γὰρ τὴν πρᾶξιν ῥᾳδίαν, ὡς εὐνοῦχος, ὡς δοῦλος, ὡς βάρβαρος.

οὐκ ᾔδει δὲ φρόνημα Ἑλληνικὸν εὐγενὲς καὶ . σλ . . α τὸ Καλλιρρόης τὸ σώφρον καὶ φίλανδρον.

ε. Καιρὸν οὖν ἐπιτηρήσας ἧκε πρὸς αὐτὴν, καὶ μόνος λαβόμενος· Μεγάλων, εἶπεν, ἀγαθῶν, ὦ γύναι, θησαυρόν σοι κεκόμικα. καὶ σὺ δὲ μνημόνευε τῆς εὐεργεσίας. εὐχάριστον γὰρ εἶναί σε πιστεύω. Πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου Καλλιρρόη περιχαρὴς ἐγένετο. Φύσει γὰρ ἄνθρωπος, ὃ βούλεται, τοῦτο καὶ οἴεται. Τάχ' οὖν ἔδοξεν ἀποδίδοσθαι Χαιρέᾳ, καὶ ἔσπευδε τοῦτο ἀκοῦσαι, καὶ τῶν εὐαγγελίων ἀμείψασθαι τὸν εὐνοῦχον ὑπισχνουμένη. πάλιν δὲ ἐκεῖνος ἀναλαβὼν ἀπὸ προοιμίων ἤρξατο· Σὺ, γυνὴ, κάλλος μὲν θεῖον εὐτύχησας, μέγα δέ τι ἀπ' αὐτοῦ καὶ σεμνὸν οὐκ ἐκαρπώσω. τὸ διὰ γῆς πάσης ἔνδοξον καὶ περιβόητον ὄνομα μέχρι σήμερον οὐχ εὗρεν οὐκ ἄνδρα κατ' ἀξίαν, οὔτ' ἐραστὴν, ἀλλ' ἐνέπεσεν εἰς δύο, νησιώτην πένητα, καὶ ἕτερον δοῦλον βασιλέως. τί σοι γέγονεν ἐκ τούτων μέγα καὶ λαμπρὸν; ποίαν χώραν ἔχεις εὔφορον; ποῖον κόσμον πολυτελῆ; τίνων πόλεων ἄρχεις; πόσοι δοῦλοί σε προσκυνοῦσι; γυναῖκες Βαβυλώνιαι θεραπαινίδας ἔχουσι πλουσιωτέρας σου. πλὴν οὐκ ἠμελήθης εἰς πάντα, ἀλλὰ κήδονταί σου θεοί. διὰ τοῦτό σε ἐνθάδε ἤγαγον, πρόφασιν εὑρόντες τὴν δίκην, ἵνα σε ὁ μέγας βασιλεὺς θεάσηται. καὶ τοῦτο πρῶτον εὐαγγέλιον ἔχεις· ἡδέως σε εἶδε. κἀγὼ δὲ αὐτὸν ἀναμιμνήσκω, καὶ ἐπαινῶ σε παρ' ἐκείνῳ. Τοῦτο γὰρ προσέθηκεν. εἴωθε γὰρ πᾶς δοῦλος, ὅταν διαλέγηταί τινι περὶ τοῦ δεσπότου, καὶ ἑαυτὸν συνιστᾶν, ἴδιον ἐκ τῆς ὁμιλίας μνώμενος κέρδος. Καλλιρρόη δὲ εὐθὺς τὴν καρδίαν ἐπλήγη, ὥσπερ ὑπὸ ξίφους, τοῦ λόγου. προσεποιεῖτο δὲ μὴ συνιέναι, καὶ· Θεοί, φησιν, ἵλεω βασιλεῖ διαμένοιεν, σοὶ δὲ ἐκεῖνος, ὅτι ἐλεεῖτε γυναῖκα δυστυχῆ. δέομαι, θᾶττον ἀπαλλαξάτω με τῆς φροντίδος, ἀπαρτίσας τὴν κρίσιν, ἵνα μηκέτι ἐνοχλῶ μηδὲ τῇ βασιλίδι. Δόξας δὲ ὁ εὐνοῦχος, ὅτι ἀσαφῶς εἴρηκεν ὃ ἤθελε, καὶ

οὐ νενόηκεν ἡ γυνή, φανερώτερον ἤρξατο λέγειν· Αὐτὸ τοῦτο εὐτύχηκας, ὅτι οὐκ ἔτι δούλους καὶ πένητας ἔχεις ἐραστὰς, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα, τὸν δυνάμενόν σοι Μίλητον αὐτὴν καὶ ὅλην Ἰωνίαν, καὶ Σικελίαν, καὶ ἄλλα ἔθνη μείζονα χαρίσασθαι. Θύε δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ μακάριζε σεαυτὴν, καὶ νύττε, ὅπως ἀρέσῃς μᾶλλον αὐτῷ, καὶ, ὅταν πλουτῇς, ἐμοῦ μνημόνευε. Καλλιῤῥόη μὲν τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησεν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαι τοῦ διαφθείροντος αὐτήν· οἷα δὲ γυνὴ πεπαιδευμένη καὶ φρενήρης, ταχέως λογισαμένη καὶ τὸν τόπον, καὶ τίς ἐστιν αὐτὴ, καὶ τὶς ὁ λέγων, τὴν ὀργὴν μετέβαλε, καὶ κατειρωνεύσατο λοιπὸν τοῦ βαρβάρου. Μὴ γὰρ οὕτω, φησὶ, μαινοίμην, ἵνα ἐμαυτὴν ἀξίαν εἶναι πεισθῶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. εἰμὶ δὲ θεραπαινίσιν ὁμοία Περσίδων γυναικῶν. μὴ σὺ, δέομαί σου, μνημονεύσῃς ἔτι περὶ ἐμοῦ πρὸς τὸν δεσπότην. καὶ γὰρ, ἂν ἐν τῷ παραυτίκα μηδὲν ὀργισθῇ, μετὰ ταῦτά σοι χαλεπανεῖ, λογισάμενος ὅτι τὸν γῆς ἁπάσης κύριον ὑπέῤῥιψας Διονυσίου δούλῃ. Θαυμάζω δὲ, πῶς συνετώτατος ὑπάρχων, ἀγνοεῖς τὴν βασιλέως φιλανθρωπίαν, ὅτι οὐκ ἐρᾷ δυστυχοῦς γυναικὸς, ἀλλὰ ἐλεεῖ. παυσώμεθα τοίνυν λαλοῦντες, μὴ καὶ τῇ βασιλίδι τις ἡμᾶς διαβαλεῖ. Καὶ ἡ μὲν ἀπέδραμεν. ἔστη δὲ ὁ εὐνοῦχος ἀχανής. οἷα γὰρ ἐν μεγάλῃ τυραννίδι τεθραμμένος, οὐδὲν ἀδύνατον ὑπελάμβανεν, οὐ βασιλεῖ μόνον, ἀλλὰ οὐδ' ἑαυτῷ.

ϛ. Καταλειφθεὶς οὖν, καὶ μηδὲ ἀποκρίσεως καταξιωθεὶς, ἀπηλλάττετο μυρίων παθῶν μεστὸς. ὀργιζόμενος μὲν Καλλιῤῥόῃ, λυπούμενος δὲ ἐφ' ἑαυτῷ, φοβούμενος δὲ βασιλέα. τάχα γὰρ οὐδὲ πιστεύσειν αὐτὸν, ὅτι ἀτυχῶς μὲν, ἀλλὰ διελέχθη. δόξει δὲ καταπροδιδόναι τὴν ὑπηρεσίαν χαριζόμενος τῇ βασιλίδι. ἐδεδοίκει δὲ μὴ καὶ πρὸς ἐκείνην Καλλιῤῥόη κατείπῃ τοὺς λόγους. Στάτειραν δὲ βαρυθυμοῦσαν μέγα τι βουλεύσειν αὐτῷ κακὸν, ὡς οὐχ ὑπηρετοῦντι μόνον, ἀλλὰ καὶ

κατα-

κατασκευάζοντι τὸν ἔρωτα. καὶ ὁ μὲν εὐνοῦχος ἐσκέπτετο, πῶς ἂν ἀσφαλῶς ἀπαγγείλῃ βασιλεῖ περὶ τῶν γεγονότων. Καλλιρρόη δὲ καθ' ἑαυτὴν γενομένη ταῦτά φησιν· Ἐγὼ προεμαντευόμην. ἔχω σε μάρτυν, Εὐφράτα. προεῖπον ὅτι οὐκέτι σε διαβήσομαι. ἔρρωσο, πάτερ, καὶ σύ, μῆτερ, καὶ Συρράκουσαι πατρίς. οὐκέτι γὰρ ὑμᾶς ὄψομαι. νῦν ὡς ἀληθῶς Καλλιρρόη τέθνηκεν. ἐκ τοῦ τάφου μὲν ἐξῆλθον, οὐκ ἐξάξει δέ με ἐντεῦθεν λοιπὸν οὐδὲ Θήρων ὁ λῃστής. ὦ κάλλος ἐπίβουλον, σύ μοι πάντων κακῶν αἴτιον. διά σε ἀνῃρέθην, διά σε ἐπράθην, διά σε ἔγημα μετὰ Χαιρέαν, διά σε εἰς Βαβυλῶνα ἤχθην, διά σε παρέστην δικαστηρίῳ. πόσοις με παρέδωκας; λῃσταῖς, θαλάττῃ, τάφῳ, δουλείᾳ, κρίσει. πάντων δέ μοι βαρύτατος ὁ ἔρως ὁ βασιλέως. καὶ οὔπω λέγω τὴν τοῦ βασιλέως ὀργήν. φοβερωτέραν ἡγοῦμαι τὴν τῆς βασιλίδος ζηλοτυπίαν, ἣν οὐκ ἤνεγκε Χαιρέας, ἀνὴρ Ἕλλην. τί ποιήσει γυνὴ καὶ δέσποινα βάρβαρος; ἄγε δὲ Καλλιρρόη, βούλευσαί τι γενναῖον, Ἑρμοκράτους ἄξιον. ἀπόσφαξον σεαυτήν, ἀλλὰ μήπω. μέχρι γὰρ νῦν ὁμιλία πρώτη, καὶ παρ' εὐνούχου. ἂν δὲ βιαιότερον ἄν τι γένηται, τότε ἐστί σοι καιρὸς ἐπιδεῖξαι Χαιρέᾳ παρόντι τὴν πίστιν. Ὁ δὲ εὐνοῦχος, ἐλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀπέκρυπτε τῶν γεγονότων, ἀσχολίαν δὲ ἐσκήπτετο καὶ τήρησιν ἀκριβῆ τῆς βασιλίδος, ὥστε μηδὲ δύνασθαι τῇ Καλλιρρόῃ προσελθεῖν· Σὺ δὲ ἐκέλευσάς μοι, δέσποτα, προνοεῖσθαι τοῦ λαθεῖν. ὀρθῶς δὲ προσέταξας. ἀνείληφας γὰρ τὸ σεμνότατον πρόσωπον τοῦ δικαστοῦ, καὶ θέλεις παρὰ Πέρσαις εὐδοκιμεῖν. διὰ τοῦτό σε πάντες ὑμνοῦσιν. Ἕλληνες δέ εἰσι μικραίτιοι καὶ λάλοι. περιβόητον αὐτῷ ποιήσουσι τὴν πρᾶξιν. Καλλιρρόη μὲν ὑπ' ἀλαζονείας, ὅτι αὐτῆς βασιλεὺς ἐρᾷ· Διονύσιος δὲ καὶ Χαιρέας ἀπὸ ζηλοτυπίας. οὐκ ἔστι δὲ ἄξιον οὐδὲ τὴν βασιλίδα λυπῆσαι, ἣν

εὐμορφοτέραν ἐποίησεν ἡ δίκη. Δόξης . . . . παρέμισγε τὴν παλινῳδίαν, εἴ πως ἀποστρέψαι δύναιτο τὸν βασιλέα τοῦ ἔρωτος, καὶ ἑαυτὸν ἐλαφρῦναι τῆς διακονίας δυσχεροῦς.

ζ. Παραυτίκα μὲν οὖν ἔπεισε, πάλιν δὲ νυκτὸς γενομένης ἀνεκαίετο, καὶ ὁ ἔρως αὐτὸν ἀνεμιμνήσκετο· Οἵους μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχει Καλλιρρόη; πῶς δὲ καλὸν τὸ πρόσωπον; τὰς τρίχας ἐπῄνει, τὸ βάδισμα; τὴν φωνήν. οἵα μὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον; οἵα δὲ ἔστη; πῶς ἐλάλησε; πῶς ἐσίγησε; πῶς ᾐδεῖτο; πῶς ἔκλαυσε; Διαγρυπνήσας δὲ τὸ πλεῖστον μέρος, καὶ τοσοῦτον καταδραθὼν, ὅσον ἐν τοῖς ὕπνοις Καλλιρρόην ἰδεῖν, ἕωθεν καλέσας τὸν εὐνοῦχον· Ἄπιθι, φησι, καὶ παραφύλαττε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. πάντως γὰρ καιρὸν εὑρήσεις, κἂν βραχύτατον, ὁμιλίας λανθανούσης. εἰ γὰρ ἤθελον φανερῶς καὶ βίᾳ περιγενέσθαι τῆς ἐπιθυμίας, εἶχον δορυφόρους. Προσκυνήσας ὁ εὐνοῦχος ὑπέσχετο. οὐδενὶ γὰρ ἔξεστιν ἀντειπεῖν βασιλέως κελεύοντος. εἰδὼς δὲ ὅτι Καλλιρρόη καιρὸν οὐ δώσει, διαφεύξεται δὲ τὴν ὁμιλίαν, ἐπίτηδες συνοῦσα τῇ βασιλίδι. τοῦτο δὲ θεραπεῦσαι θέλων ἔτρεψε τὴν αἰτίαν οὐκ εἰς τὴν φυλαττομένην, ἀλλ' εἰς τὴν φυλάττουσαν. Κἄν σοι δοκῇ, φησιν, ὦ δέσποτα, μετάπεμψαι Στάτειραν, ὡς ἰδιολογίσασθαί τι βουλόμενος πρὸς αὐτήν. ἐμοὶ γὰρ ἡ ἐκείνης ἀπουσία Καλλιρρόης ἐξουσίαν δώσει. Ποίησον οὕτως, εἶπε βασιλεύς. Ἐλθὼν δὲ Ἀρταξάτης, καὶ προσκυνήσας τὴν βασιλίδα· Καλεῖ σέ, φησιν, ὦ δέσποινα, ὁ ἀνήρ. Ἀκούσασα ἡ Στάτειρα προσεκύνησε, καὶ μετὰ σπουδῆς ἀπῄει πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ εὐνοῦχος ἰδὼν τὴν Καλλιρρόην μόνην ἀπολελειμμένην, ἐμβαλὼν τὴν δεξιὰν, ὡς δή τις φιλέλλην καὶ φιλάνθρωπος, ἀπήγαγε τὸ πλῆθος τῶν θεραπαινίδων. ἡ δὲ ἠπίστατο μὲν, καὶ εὐθὺς ὠχρά τε ἦν καὶ ἄφωνος, ἠκολούθει δὲ ὅμως. ἐπεὶ δὲ κατέστησαν μόνοι, λέγει πρὸς αὐτήν· Ἑώρακας τὴν

βασι-

βασιλίδα, πῶς ἀκούσασα τὸ βασιλέως ὄνομα προσεκύνησε, καὶ τρέχουσα ἄπεισι. σὺ δὲ, ἡ δούλη, τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρεις, οὐδὲ ἀγαπᾷς, ὅτι σὲ παρακαλεῖ κελεῦσαι δυνάμενος. ἀλλ' ἐγὼ, τιμῶ γάρ σε, πρὸς ἐκεῖνον οὐ κατ . . . σα τὴν μανίαν τὴν σὴν, τοὐναντίον δὲ, ὑπερεχόμην ὑπέρ σου. πάρεισιν οὖν σοι δύο ὁδοί. ὁποτέραν βούλει τρέπεσθαι; μηνύσω δὲ ἀμφοτέρας· πεισθεῖσα μὲν βασιλεῖ δῶρα λήψῃ τὰ κάλλιστα, ϗ ἄνδρα ὃν θέλεις. οὐ δήπου γάρ σε αὐτὸς μέλλει γαμεῖν, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν αὐτῷ χάριν δώσεις. εἰ δὲ μὴ πεισθῇς, ἄκουε ἃ πάσχουσιν οἱ βασιλέως ἐχθροί. μόνοις γὰρ τούτοις οὐδὲ ἀποθανεῖν θέλουσιν ἔξεστι. Κατεγέλασε Καλλιρρόη τῆς ἀπειλῆς, ϗ ἔφη· Οὐ νῦν πρῶτον πείσομαί τι δεινόν. ἔμπειρός εἰμι τοῦ δυστυχεῖν. τί με δύναται βασιλεὺς, ὧν πέπονθα, διαθεῖναι χαλεπώτερον; ζῶσα κατεχώσθην. παντὸς δεσμωτηρίου τάφος ἐστὶ στενώτερος. λῃστῶν χερσὶ παρεδόθην. ἄρτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν πάσχω· παρόντα Χαιρέαν οὐ βλέπω. Τοῦτο τὸ ῥῆμα προέδωκεν αὐτήν. ὁ γὰρ εὐνοῦχος, δεινὸς ὢν τὴν φύσιν, ἐνόησεν, ὅτι ἐρᾷ. Ὦ, φησι, πασῶν ἀνοητοτάτη γυναικῶν, τοῦ βασιλέως τὸν Μιθριδάτου δοῦλον προτιμᾷς; Ἠγανάκτησε Καλλιρρόη Χαιρέου λοιδορηθέντος, καὶ Εὐφήμησον, εἶπεν, ἄνθρωπε. Χαιρέας εὐγενής ἐστι, πόλεως πρῶτος, ἣν οὐκ ἐνίκησαν οὐδὲ Ἀθηναῖοι, οἱ ἐν Μαραθῶνι ϗ Σαλαμῖνι νικήσαντες τὸν μέγαν σου βασιλέα. Ταῦτα ἅμα λέγουσα δακρύων πηγὰς ἀφῆκεν. ὁ δὲ εὐνοῦχος ἐπέθετο μᾶλλον, ϗ· Σεαυτῇ, φησι, τῆς βραδύτητος αἰτία γίνῃ. πῶς οὖν εὐμενῆ τὸν δικαστὴν ἕξεις; ἢ χεῖν κάλλιον, ἵνα ϗ τὸν ἄνδρα κομίσῃ. τάχα μὲν οὐδὲ Χαιρέας γνοίη τὸ πραχθέν· ἀλλὰ ϗ γνοὺς οὐ ζηλοτυπήσει τὸν κρείττονα. δόξει δέ σε τιμιωτέραν, ὡς ἀρέσασαν βασιλεῖ. Τοῦτο δὲ προσέθηκεν, οὐχὶ δι' ἐκείνην, ἀλλὰ ϗ αὐτὸς οὕτω φρονῶν. καταπεπλήγασι γὰρ πάντες οἱ βάρβαροι, ϗ θεὸν

φανερὸν νομίζουσι τὸν βασιλέα. Καλλιῤῥόη δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς οὐκ ἂν ἠσπάσατο γάμους, οὐδὲ ἀθανασίαν προετίμησεν ἂν ἡμέρας μιᾶς τῆς μετὰ Χαιρέου. μηδὲν οὖν ἀνύσαι δυνάμενος ὁ εὐνοῦχος· Δίδωμί σοι, φησιν, ὦ γύναι, σκέψεως καιρόν. σκέπτου δὲ μὴ περὶ σεαυτῆς μόνης, ἀλλὰ καὶ Χαιρέου κινδυνεύοντος ἀπολέσθαι τὸν οἴκτιστον μόρον. οὐ γὰρ ἀνέξεται βασιλεὺς ἐν ἔρωτι παρευδοκιμούμενος. Κἀκεῖνος μὲν ἀπηλλάγη, τὸ δὲ τελευταῖον τῆς ὁμιλίας ἥψατο Καλλιῤῥόης.

η. Πᾶσαν δὲ σκέψιν καὶ πᾶσαν ἐρωτικὴν ὁμιλίαν ταχέως μετέβαλεν ἡ τύχη, καινοτέρων εὑροῦσα πραγμάτων ὑπόθεσιν. βασιλεῖ γὰρ ἧκον ἀπαγγέλλοντες, Αἴγυπτον ἀφεστάναι μετὰ μεγάλης παρασκευῆς. τὸν μὲν γὰρ σατράπην τὸν βασιλικὸν τοὺς Αἰγυπτίους ἀνῃρηκέναι, κεχειροτονηκέναι δὲ βασιλέα τῶν ἐπιχωρίων. ἐκεῖνον δὲ ἐκ Μέμφεως ὁρμώμενον διαβεβηκέναι μὲν Πηλούσιον, ἤδη δὲ Συρίαν καὶ Φοινίκην κατατρέχειν, ὡς μηκέτι τὰς πόλεις ἀντέχειν, ὥσπερ χειμάῤῥου τινὸς, ἢ πυρὸς, αἰφνίδιον ἐπιῤῥυέντος αὐταῖς. Πρὸς δὲ τὴν φήμην ἐταράχθη μὲν ὁ βασιλεὺς. κατεπλάγησαν δὲ Πέρσαι. κατήφεια δὲ πᾶσαν ἔσχε Βαβυλῶνα. τότε καὶ ὄναρ βασιλέως λογοποιοὶ καὶ μάντεις ἔφασκον τὰ μέλλοντα προειρηκέναι. θυσίας γὰρ ἀπαιτοῦντας τοὺς θεοὺς κίνδυνον μὲν, ἀλλὰ καὶ νίκην, προσημαίνειν. πάντα μὲν τὰ εἰωθότα συνέβαινε, καὶ, ὅσα εἰκὸς ἐν ἀπροσδοκήτῳ πολέμῳ, καὶ ἐλέγετο καὶ ἐγίνετο. κίνησις γὰρ μεγάλη Ἀσίαν κατέλαβε. συγκαλέσας οὖν ὁ βασιλεὺς Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους, καὶ ὅσοι παρῆσαν ἡγεμόνες τῶν ἐθνῶν, μεθ' ὧν εἰώθει τὰ μεγάλα χρηματίζειν, ἐβουλεύετο περὶ τῶν καθεστηκότων, καὶ ἄλλος ἄλλο τι παρῄνει. πᾶσι δὲ ἤρεσκε τὸ σπεύδειν, καὶ μηδεμίαν ἡμέραν, εἰ δυνατὸν, ἀναβάλλεσθαι, δυοῖν ἕνεκεν· ἵνα καὶ τοὺς πολεμίους ἐπίσχωσι τῆς πρὸς τὸ πλεῖον αὐξήσεως, καὶ τοὺς φίλους εὐθυμοτέρους ποιήσωσι,

σωσι, δείξαντες αὐτοῖς ἐγγύθεν τὴν βοήθειαν. βραδυνόντων δὲ, εἰς τοὐναντίον πάντα χωρήσειν. τοὺς μὲν γὰρ πολεμίους καταφρονήσειν, ὡς δεδιότων, τοὺς δὲ οἰκείους ἐνδώσειν, ὡς ἀμελουμένους. εὐτύχημα δὲ μέγιστον βασιλεῖ γεγονέναι τὸ μήτε ἐν Βάκτροις, μήτε ἐν Ἐκβατάνοις, ἀλλὰ ἐν Βαβυλῶνι κατειλῆφθαι, πλησίον τῆς Συρίας. ἐκβὰς γὰρ τὸν Εὐφράτην εὐθὺς ἐν χερσὶν ἕξει τοὺς ἐφεστῶτας. Ἔδοξεν οὖν τὴν μὲν ἤδη περὶ αὐτοῦ δύναμιν ἐξάγειν. ἐκπέμψαι δὲ πανταχόσε κελεύοντα τὴν στρατείαν ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην ἀθροίζεσθαι. ῥάστη δέ ἐστι Πέρσαις ἡ παρασκευὴ τῆς δυνάμεως. συντέτακται γὰρ, ἀπὸ Κύρου τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος, ποῖα μὲν τῶν . . ἐθ . νῶν εἰς πόλεμον ἱππείαν, καὶ πόσους τὸν ἀριθμὸν δεῖ παρέχειν· ποῖα δὲ πεζὴν στρατιὰν καὶ πόσην. τίνας δὲ τοξότας, καὶ πόσα ἑκάστους ἅρματα ψιλά τε καὶ δρεπανηφόρα, καὶ ἐλέφαντας ὁπόθεν καὶ πόσους, καὶ χρήματα παρ' ὧν τινων ποῖα καὶ πόσα. τοσούτῳ δὲ παρασκευάσωνται χρόνῳ πάντα ἀπὸ πάντων, ὅσῳ καὶ εἷς ἀνὴρ παρεσκεύασε.

θ. Τῇ δὲ πέμπτῃ τῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν ἀγγελίαν ἐξῆλθε τῆς Βαβυλῶνος ὁ βασιλεὺς, κοινῷ παραγγέλματι πάντων αὐτῷ συνακολουθούντων, ὅσοι τὴν στρατεύσιμον εἶχον ἡλικίαν. ἐν δὲ τούτοις ἐξῆλθε καὶ Διονύσιος. Ἴων γὰρ ἦν, καὶ οὐδενὶ τῶν ὑπηκόων μένειν ἐξῆν. κοσμησάμενος ὅπλοις καλλίστοις, καὶ ποιήσας στίφος οὐκ εὐκαταφρόνητον ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ, ἐν τοῖς πρώτοις καὶ φανερωτάτοις κατέταξεν ἑαυτὸν, καὶ δῆλος ἦν πράξων τι γενναῖον. οἷα δὲ καὶ φύσει φιλότιμος ἀνὴρ, καὶ οὐ πάρεργον τὴν ἀρετὴν τιθέμενος, ἀλλὰ τῶν καλλίστων ἀξιῶν. τότε δὲ καὶ ἐλπίδος εἶχέ τι κούφης, ὅτι χρήσιμος ὢν ἐν τῷ πολέμῳ φανῇ, λήψεται παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ δίχα κρίσεως, ἆθλον τῆς ἀριστείας, τὴν γυναῖκα. Καλλιρρόην δὲ ἡ μὲν βασιλὶς οὐκ ἤθελεν ἐπάγεσθαι. διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς

πρὸς

πρὸς βασιλέα, οὐδὲ ἐπύθετο, τί κελεύει γενέσθαι περὶ τῆς ξένης. ἀλλὰ καὶ Ἀρταξάτης κατεσιώπησεν· ὡς δῆτα μὴ θαῤῥῶν, ἐν κινδύνῳ τοῦ δεσπότου καθεστηκότος, παιδιᾶς ἐρωτικῆς μνημονεύειν. τὸ δὲ ἀληθὲς, ἄσμενος ἀπηλλαγμένος καθάπερ ἀγρίου θηρίου. ἐδόκει δέ μοι καὶ χάριν ἔχειν τῷ πολέμῳ διακόψαντι τὴν βασιλέως ἐπιθυμίαν ὑπὸ ἀργίας τρεφομένην. οὐ μὴν Καλλιῤῥόης ἐπελέληστο βασιλεὺς, ἀλλὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀδιηγήτῳ ταράχῳ μνήμη τις αὐτὸν εἰσῆλθε τοῦ κάλλους. ᾐδεῖτο δὲ εἰπεῖν τὸ περὶ αὐτῆς, μὴ δόξῃ παιδαριώδης εἶναι παντάπασιν, ἐν πολέμῳ τηλικούτῳ γυναικὸς εὐμόρφου μνημονεύων. βιαζομένης δὲ τῆς ὁρμῆς, πρὸς μὲν Στάτειραν αὐτὴν οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν εὐνοῦχον, ἐπειδὴ αὐτῷ συνῄδει τὸν ἔρωτα. ἐπενόησε δέ τι τοιοῦτο. ἔθος ἐστὶν αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ Περσῶν τοῖς ἀρίστοις; ὅταν εἰς πόλεμον ἐξίωσιν, ἐπάγεσθαι καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, καὶ ἐσθῆτα, καὶ εὐνούχους, καὶ παλλακίδας, καὶ κύνας, καὶ τραπέζας, καὶ πλοῦτον πολυτελῆ, καὶ τρυφήν. τὸν οὖν ἐπὶ τούτων διάκονον καλέσας ὁ βασιλεὺς, πολλὰ πρῶτον εἰπὼν, καὶ τὰ ἄλλα διατάξας ὡς ἕκαστον ἔδει γενέσθαι, τελευταίας ἐμνημόνευσε Καλλιῤῥόης, ἀξιοπίστῳ τῷ προσώπῳ ὡς οὐδὲν αὐτῷ μέλον. Κἀκεῖνό, φησι, τὸ γύναιον τὸ ξένον, περὶ οὗ τὴν κρίσιν ἀνεδεξάμην, σὺν ταῖς ἄλλαις γυναιξὶν ἀκολουθείτω. Καὶ Καλλιῤῥόη μὲν οὕτως ἐξῆλθε Βαβυλῶνος, οὐκ ἀηδῶς. ἤλπιζε γὰρ καὶ Χαιρέαν ἐξελεύσεσθαι. πολλὰ μὲν οὖν φέρειν καὶ πόλεμον ἄδηλα, καὶ μεταβολὰς τοῖς δυστυχοῦσι βελτίονας· τάχα δὲ καὶ τὴν δίκην ἕξειν τέλος ἐκεῖ τάχα εἰρήνης γενομένης.

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ
τῶν περὶ
ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ
ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ
ΛΟΓΟΣ ζ.

α. ΠΑΝΤΩΝ δὲ ἐξιόντων μετὰ βασιλέως ἐπὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους, Χαιρέᾳ παρήγγειλεν οὐδείς. βασιλέας γὰρ δοῦλος οὐκ ἦν, ἀλλὰ τότε μόνος ἐν Βαβυλῶνι ἐλεύθερος. ἔχαιρε δὲ, ἐλπίζων ὅτι Καλλιῤῥόη μένει. τῆς οὖν ὑστεραίας ἦλθεν ἐπὶ τὰ βασίλεια, ζητῶν τὴν γυναῖκα. κεκλεισμένα δὲ ἰδὼν καὶ πολλοὺς ἐπὶ θύραις τοὺς φυλάσσοντας, περιῄει τὴν πόλιν ὅλην ἐξερευνώμενος. καὶ συνεχῶς, καθάπερ ἐμμανὴς, Πολυχάρμου τοῦ φίλου πυνθανόμενος· Καλλιῤῥόη δὲ ποῦ; τί γέγονεν; οὐ δήπου γὰρ καὶ αὐτὴ στρατεύεται. μὴ εὑρὼν δὲ Καλλιῤῥόην ἐζήτει Διονύσιον, τὸν ἀντεραστὴν, καὶ ἧκεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐκείνου. προσῆλθεν οὖν τις, ὥσπερ ἄκαιρος, καὶ εἶπεν ἅπερ ἦν δεδι-

δαγμένος. θέλων γὰρ ὁ Διονύσιος ἀπελπίσαι Χαιρέαν τὸν Καλλιρρόης γάμον, καὶ μηκέτι μένειν τὴν δίκην, ἐπενόησέ τι στρατήγημα τοιοῦτον. ἐξιὼν ἐπὶ τὴν μάχην κατέλιπε τὸν ἀπαγγελοῦντα πρὸς Χαιρέαν· ὅτι βασιλεὺς ὁ Περσῶν, χρείαν ἔχων συμμάχων, πέπομφε Διονύσιον ἀθροῖσαι στρατιὰν ἐπὶ τὸν Αἰγύπτιον, καὶ, ἵνα πιστῶς αὐτῷ καὶ προθύμως ἐξυπηρετῆται, Καλλιρρόην ἀπέδωκε. Ταῦτα ἀκούσας Χαιρέας ἐπίστευσεν εὐθύς. εὐεξαπάτητον γὰρ ἄνθρωπος δυστυχῶν. καταρρηξάμενος οὖν τὴν ἐσθῆτα, καὶ σπαράξας τὰς τρίχας, τὸ στέρνον ἅμα παίων ἔλεγεν· Ἄπιστε Βαβυλὼν, κακὴ ξενοδόχε, ἐπ' ἐμοῦ δὲ καὶ ἐρήμη! ὦ καλοῦ δικαστοῦ. προαγωγὸς γέγονεν ἀλλοτρίας γυναικός. ἐν πολέμῳ γάμοι. καὶ ἐγὼ μὲν ἐμελέτων τὴν δίκην, καὶ πάνυ ἐπεπείσμην δίκαια ἐρεῖν. ἐρήμην δὲ κατεκρίθην, καὶ Διονύσιος νενίκηκε σιγῶν. ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος αὐτῷ τῆς νίκης. οὐ γὰρ ζήσεται Καλλιρρόη παρόντος διαζευχθεῖσα Χαιρέου. καὶ τὸ πρῶτον ἐξηπάτησεν αὐτὴν τῷ δοκεῖν ἐμὲ τεθνηκέναι. τί οὖν ἐγὼ βραδύνω καὶ οὐκ ἀποσφάζω πρὸ τῶν βασιλείων ἐμαυτὸν, προχέας τὸ αἷμα ταῖς θύραις τοῦ δικαστοῦ; γνώτωσαν Πέρσαι καὶ Μῆδοι, πῶς βασιλεὺς ἐδίκασεν ἐνταῦθα. Πολύχαρμος δὲ ἰδὼν ἀπαρηγόρητον αὐτῷ τὴν συμφορὰν, καὶ ἀδύνατον σωθῆναι Χαιρέαν· Πάλαι μὲν, ἔφη, παρεμυθούμην σε, φίλτατε, καὶ πολλάκις ἀποθανεῖν ἐκώλυσα. νῦν δέ μοι δοκεῖς καλῶς βεβουλεῦσθαι. καὶ τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ σε κωλύειν, ὥστε καὶ αὐτὸς ἤδη συναποθανεῖν ἕτοιμος. σκεψώμεθα δὲ θανάτου τρόπον, ὅστις ἂν γένοιτο βελτίων. ὃν γὰρ σὺ διανοῇ, φέρει μέν τινα φθόνον βασιλεῖ, καὶ πρὸς τὸ μέλλον αἰσχύνην, οὐ μεγάλην δὲ ἐκδικίαν ὧν πεπόνθαμεν. δοκεῖ δέ μοι τὸν ἅπαξ ὡρισμένον θάνατον ὑφ' ἡμῶν εἰς ἄμυναν καταχρήσασθαι τοῦ τυράννου. καλὸν γὰρ, λυπήσαντας αὐτὸν ἔργῳ ποιῆσαι μετανοεῖν. ἔνδοξον καὶ τοῖς ὕστερον γενομένοις διήγημα καταλεί-

ποντές, ὅτι δύο Ἕλληνες καταδικηθέντες ἀντελύπησαν τὸν μέγαν βασιλέα, καὶ ἀπέθανον ὡς ἄνδρες. Πῶς οὖν, εἶπεν ὁ Χαιρέας, ἡμεῖς οἱ μόνοι καὶ πένητες καὶ ξένοι τὸν κύριον τηλικούτων καὶ τοσούτων ἐθνῶν, καὶ δύναμιν ἔχοντα, ἣν ἑωράκαμεν, λυπῆσαι δυνάμεθα; τοῦ μὲν γὰρ σώματος αὐτῷ φυλακαὶ καὶ προφυλακαί. κἂν ἀποκτείνωμεν δέ τινα τῶν ἐκείνου κἂν ἐμπρήσωμέν τι τῶν ἐκείνου κτημάτων, οὐκ αἰσθήσεται τῆς βλάβης. Ὀρθῶς ἂν, ἔφη Πολύχαρμος, ταῦτα ἔλεγες, εἰ μὴ πόλεμος ἦν. νῦν δὲ ἀκούομεν Αἴγυπτον μὲν ἀφεστάναι, Φοινίκην δὲ ἑαλωκέναι, Συρίαν δὲ κατατρέχεσθαι. βασιλεῖ δὲ ὁ πόλεμος ἀπαντήσει καὶ πρὶν ἢ διαβῆναι τὸν Εὐφράτην. οὐκ ἐσμὲν οὖν οἱ δύο μόνοι. τοσούτους δὲ ἔχομεν συμμάχους, ὅσους ὁ Αἰγύπτιος ἄγει, τοσαῦτα ὅπλα, τοσαῦτα χρήματα, τοσαύτας τριήρεις. χρησώμεθα ἀλλοτρίᾳ δυνάμει πρὸς τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἄμυναν. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ Χαιρέας ἀνεβόησε· Σπεύδωμεν, ἀπίωμεν, δίκας ἐν τῷ πολέμῳ λήψομαι παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

ϛ. Ταχέως τοίνυν ὁρμήσαντες ἐδίωκον βασιλέα, προσποιούμενοι ἐθέλειν ἐκείνῳ συστρατεύεσθαι. διὰ γὰρ ταύτης τῆς προφάσεως ἤλπιζον ἀδεῶς διαβήσεσθαι τὸν Εὐφράτην. κατέλαβον δὲ τὴν στρατιὰν ἐπὶ τῷ ποταμῷ, καὶ προσμίξαντες τοῖς ὀρνιθοφύλαξιν ἠκολούθουν. ἐπεὶ δὲ ἧκον εἰς Συρίαν, ηὐτομόλησαν πρὸς τὸν Αἰγύπτιον. λαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ φύλακες ἐξήταζον, τίνες εἶεν. σχῆμα γὰρ πρεσβευτῶν οὐκ ἔχοντες ὑπωπλεύοντο κατάσκοποι μᾶλλον. ἔνθα καὶ παρεκινδύνευσαν, εἰ μὴ εἷς γέ τις Ἕλλην, ἐκεῖ κατὰ τύχην εὑρεθεὶς, συνῆκε τῆς φωνῆς. ἠξίουν δὲ ἄγεσθαι πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς μέγα ὄφελος αὐτῷ κομίζοντας. ἐπεὶ δὲ ἤχθησαν, Χαιρέας εἶπεν· Ἡμεῖς Ἕλληνες ἐσμὲν Συρακούσιοι, τῶν εὐπατριδῶν. οὗτος μὲν οὖν εἰς Βαβυλῶνα, φίλος ἐμὸς ὢν, ἦλθε δι᾽ ἐμὲ, ἐγὼ δὲ διὰ γυναῖκα, τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα, εἴ τινα Ἑρμοκρά-

τὴν ἀκούεις στρατηγὸν, Ἀθηναίους καταναυμαχήσαντα. Ἐπένευσεν ὁ Αἰγύπτιος. οὐδὲν γὰρ ἔθνος ἄπυστον ἦν τῆς Ἀθηναίων δυστυχίας, ἣν ἐδυστύχησαν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Σικελικῷ. Τετυράννηκε δὲ ἡμῶν Ἀρταξέρξης· καὶ πάντα διηγήσαντο· Φέροντες οὖν ἑαυτοὺς δίδομέν σοι φίλους πιστοὺς, δύο τὰ προτρεπτικώτατα εἰς ἀνδρείαν ἔχοντες, θανάτου καὶ ἀμύνης ἔρωτα. ἤδη γὰρ ἐτεθνήκειν ὅσον ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, λοιπὸν δὲ ζῶ εἰς μόνον τὸ λυπῆσαι τὸν ἐχθρόν.

Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Αἰγύπτιος ἥσθη, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλών· Εἰς καιρὸν ἥκεις, φησὶν, ὦ νεανία, σεαυτῷ τε κἀμοί. Παραυτίκα μὲν οὖν αὐτοῖς ἐκέλευσεν ὅπλα δοθῆναι καὶ σκηνήν. μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁμοτράπεζον ἐποιήσατο Χαιρέαν, εἶτα καὶ σύμβουλον. ἐπεδείκνυτο γὰρ φρόνησίν τε καὶ θάρσος, μετὰ τοῦτο δὲ καὶ πίστιν, οἷα δὲ καὶ φύσεως ἀγαθῆς, καὶ παιδείας οὐκ ἀπρονόητος. ἐπήγειρε δὲ μᾶλλον αὐτὸν καὶ διαπρεπέστερον ἐποίησεν ἡ πρὸς βασιλέα φιλονεικία, καὶ τὸ δεῖξαι θέλειν, ὅτι οὐκ ἦν εὐκαταφρόνητος, ἀλλ᾽ ἄξιος τιμῆς. εὐθὺς οὖν ἐπεδείξατο μέγα. τῷ μὲν Αἰγυπτίῳ τὰ μὲν ἄλλα προκεχωρήκει ῥᾳδίως, καὶ κύριος ἐγεγόνει τῆς Κοίλης Συρίας ἐξ ἐπιδρομῆς. ὑποχείριος δὲ ἦν αὐτῷ καὶ Φοινίκη, πλὴν Τύρου. Τύριοι δὲ φύσει γένος ἐστὶ μαχιμώτατον, καὶ κλέος ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ θέλουσι κεκτῆσθαι, μὴ δόξωσι καταισχύνειν τὸν Ἡρακλέα, φανερώτατον θεὸν παρ᾽ αὐτοῖς, καὶ ᾧ μόνῳ σχεδὸν ἀνατεθείκασι τὴν πόλιν. θαρροῦσι δὲ καὶ ὀχυρότητι τῆς οἰκήσεως. ἡ μὲν γὰρ πόλις ἐν θαλάσσῃ κατῴκισται. λεπτὴ δὲ εἴσοδος, αὐτὴν συνάπτου-

σα τῇ γῇ, κωλύει τὸ μὴ νῆσον εἶναι. ἔοικε δὲ νηῒ καθωρμισμένῃ, καὶ ἐπὶ γῆς τεθεικυίᾳ τὴν ἐπίβαθραν. πανταχόθεν οὖν αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀποκλεῖσαι ῥᾴδιον. τὴν μὲν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς θαλάττης, ἀρκούσης αὐτῇ πύλης μιᾶς. τὸν δὲ ἐπίπλουν τῶν τριηρῶν τείχεσιν ὀχυρῶς ᾠκοδομημένης τῆς πόλεως καὶ λιμέσι κλειομένης, ὥσπερ οἰκίας.

γ. Πάντων οὖν τῶν πέριξ ἑαλωκότων, μόνοι Τύριοι τῶν Αἰγυπτίων κατεφρόνουν, τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν τῷ Πέρσῃ φυλάττοντες. ἐπὶ τούτῳ δυσχεραίνων ὁ Αἰγύπτιος, συνήγαγε βουλήν. τότε πρῶτον Χαιρέαν παρεκάλεσεν εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἄνδρες σύμμαχοι, δούλους γὰρ οὐκ ἂν εἴποιμι τοὺς φίλους, ὁρᾶτε τὴν ἀπορίαν, ὅτι, ὥσπερ ναῦς ἐπὶ πολὺ εὐπλοήσασα, ἐναντίῳ ἀνέμῳ λαμβανόμεθα, καὶ Τύρος ἡ παγχάλεπος κατέχει σπεύδοντας ἡμᾶς. ἐπείγεται δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς, ὡς πυνθανόμεθα. τί οὖν χρὴ πράττειν; οὔτε γὰρ ἑλεῖν Τύρον ἔνεστιν, οὔτε ὑπερβῆναι. καθάπερ δὲ τεῖχος, ἐν μέσῳ κειμένη τὴν Ἀσίαν ἡμῖν πᾶσαν ἀποκλείει. δοκεῖ δέ μοι τὴν ταχίστην ἐντεῦθεν ἀπιέναι, πρινὴ τὴν Περσῶν δύναμιν τοῖς Τυρίοις προσγενέσθαι. κίνδυνος δὲ καταλειφθεῖσιν ἡμῖν ἐν τῇ πολεμίᾳ. τὸ δὲ Πηλούσιον ὀχυρὸν, ἔνθα οὔτε Τυρίους, οὔτε Μήδους, οὔτε πάντας ἀνθρώπους ἐπιόντας δεδοίκαμεν. ψάμμος τε γὰρ ἀδιόδευτος, καὶ εἴσοδος ὀλίγη, καὶ θάλασσα ἡμετέρα, καὶ Νεῖλος Αἰγυπτίους φιλῶν. Ταῦτα εἰπόντος, λίαν εὐλαβῶς σιωπὴ πάντων ἐγένετο, καὶ κατήφεια. μόνος δὲ Χαιρέας ἐτόλμησεν εἰπεῖν· Ὦ βασιλεῦ, σὺ γὰρ ἀληθῶς βασιλεὺς, οὐχ ὁ Πέρσης, ὁ κάκιστος ἀνθρώπων· λελύπηκάς με σκεπτόμενος περὶ φυγῆς ἐν ἐπινικίοις. νικῶμεν γὰρ, ἂν θεοὶ θέλωσι, καὶ οὐ μόνον Τύρον ἕξομεν, ἀλλὰ καὶ Βαβυλῶνα. πολλὰ δὲ ἐν πολέμῳ καὶ τὰ ἐμπόδια γίνεται, πρὸς ἃ δεῖ μὴ παντάπασιν ἀποκνεῖν, ἀλλ' ἐγχειρεῖν προβαλλομένους ἀεὶ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα. τούτους

δὲ ἐγώ σοι τοὺς Τυρίους, τοὺς νῦν καταγελῶντας, γυμνοὺς ἐν πέδαις παραστήσω. εἰ δὲ ἀπιστεῖς, ἐμὲ προθυσάμενος ἀπέρχου. ζῶν γὰρ οὐ κοινωνήσω φυγῆς. ἂν δὲ καὶ πάντως θέλῃς, ὀλίγους ἐμοὶ κατάλιπε τοὺς ἑκουσίους μένοντας.

Νωῒ δ' ἐγὼ Πολύχαρμός τε μαχησόμεθα . . . .
. . . . . . σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν.

Ἠδέσθησαν πάντες μὴ συγκαταθέσθαι τῇ Χαιρέου γνώμῃ. βασιλεὺς δὲ, θαυμάσας αὐτοῦ τὸ φρόνημα, συνεχώρησεν ὁπόσον βούλεται τῆς στρατιᾶς ἐπίλεκτον λαβεῖν. ὁ δὲ οὐκ εὐθὺς εἵλετο, ἀλλὰ καταμίξας ἑαυτὸν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ Πολύχαρμον κελεύσας τὸ αὐτὸ, στρατιὰν ἠρεύνα, εἴ τινες εἶεν Ἕλληνες ἐν τῷ στρατοπέδῳ. πλείονες μὲν οὖν εὑρέθησαν οἱ μισθοφοροῦντες. ἐξελέξατο δὲ Λακεδαιμονίους, καὶ Κορινθίους, καὶ τοὺς Πελοποννησίους. εὗρε δὲ καὶ ὡς εἴκοσι Σικελιώτας. ποιήσας οὖν τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν, ἔλεξεν ὧδε· Ἄνδρες Ἕλληνες, ἐμοὶ τοῦ βασιλέως ἐξουσίαν παρασχόντος ἐπιλέξασθαι τῆς στρατιᾶς ἀρίστους, εἱλόμην ὑμᾶς. καὶ γὰρ αὐτὸς Ἕλλην εἰμὶ, Συρακούσιος, γένος Δωριεύς. δεῖ δὲ ὑμᾶς μὴ μόνον εὐγενείᾳ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἀρετῇ, διαφέρειν. μηδεὶς οὖν καταπλαγῇ τὴν πρᾶξιν, ἐφ' ἣν ὑμᾶς παρακαλῶ· καὶ γὰρ δυνατὴν εὑρήσομεν, καὶ ῥᾳδίαν, δόξῃ μᾶλλον, ἢ πείρᾳ, δύσκολον. Ἕλληνες ἐν Θερμοπύλαις τοσοῦτοι Ξέρξην ὑπέστησαν. Τύριοι δὲ οὐκ εἰσὶ πεντακόσιαι μυριάδες, ἀλλὰ ὀλίγοι, καὶ καταφρονήσει μετ' ἀλαζονείας, οὐ φρονήματι μετ' εὐβουλίας χρώμενοι. γνώτωσαν οὖν πόσον Ἕλληνες Φοινίκων διαφέρουσιν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιθυμῶ στρατηγίας, ἀλλ' ἕτοιμος ἀκολουθεῖν, ὅστις ἂν ἡμῶν ἄρχειν θέλῃ. πειθόμενον γὰρ εὑρήσει, ἐπεὶ καὶ δόξης, οὐκ ἐμῆς, ἀλλὰ κοινῆς, ὀρέγομαι. Πάντες ἐπεβόησαν· Σὺ

στρα-

στρατηγεῖ βουλομένων. Ἔφη· Στρατηγικὴν τὴν ἀρχήν μοι ὑμεῖς δεδώκατε. ἀλλὰ τοῦτο πειράσομαι πάντα πράττειν ὥστε ὑμᾶς μὴ μετανοεῖν τὴν πρὸς ἐμὲ εὔνοιάν τε καὶ πίστιν ᾑρημένους. ἀλλ' ἔν τε τῷ παρόντι σὺν θεοῖς ἔνδοξοι καὶ περίβλεπτοι γενήσεσθε, καὶ πλουσιώτατοι τῶν συμμάχων. εἴς τε τὸ μέλλον ὄνομα καταλείψετε τῆς ἀρετῆς ἀθάνατον, καὶ πάντες ὑμνήσουσιν, ὡς τοὺς μετὰ Μιθριδάτου τριακοσίους, ἢ τοὺς μετὰ Λεωνίδου, οὕτως καὶ τοὺς μετὰ Χαιρέου ἀνευφημήσουσιν. Ἔτι λέγοντος, πάντες ἀνέκραγον· Ἡγοῦ. καὶ πάντες ὥρμησαν ἐπὶ τὰ ὅπλα.

δ. Κοσμήσας δὲ αὐτοὺς ὁ Χαιρέας ταῖς καλλίσταις πανοπλίαις, ἤγαγεν ἐπὶ τὴν βασιλέως σκηνήν. ἰδὼν δὲ ὁ Αἰγύπτιος ἐθαύμασε, καὶ ἄλλους ὁρᾷν ὑπελάμβανεν, οὐ τοὺς συνήθεις. ἐπηγγείλατο δὲ αὐτοῖς μεγάλας δωρεάς. Ταῦτα μὲν, ἔφη, Χαιρέας πιστεύομεν. σὺ δὲ ἔχε τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ μὴ πρότερον ἐπέλθῃς τῇ Τύρῳ, πρὶν κρατήσωμεν αὐτῆς, καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰ τείχη καλῶμεν ὑμᾶς. Οὕτως, ἔφη, ποιήσειαν οἱ θεοί. Συνεσπειραμένους οὖν ὁ Χαιρέας ἐκείνους ἤγαγεν ἐπὶ τὴν Τύρον, ὥστε πολὺ ἐλάττονας δόξαι, ὡς καὶ ἀληθῶς

Ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.

καὶ τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲ καθεωρῶντο ὑπὸ τῶν πολεμίων. ὡς δ' ἐγγὺς ἦσαν βλέποντες αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς ἔνδον, ὅτι μᾶλλον πολεμίους εἶναι προσδοκῶντες. τίς γὰρ ἂν καὶ προσεδόκησε τοσούτους ὄντας ἐπὶ τὴν δυνατωτάτην πόλιν παραγίνεσθαι, πρὸς ἣν οὐδέποτε ἐθάῤῥησεν ἐλθεῖν οὐδὲ πᾶσα ἡ τῶν Αἰγυπτίων δύναμις; ἐπεὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἐπλησίαζον, ἐπυνθάνοντο, τίνες εἶεν, καὶ τί βούλοιντο. Χαιρέας δὲ ἀπεκρίνατο· Ἡμεῖς Ἕλληνες μισθοφόροι παρὰ τῶν Αἰγυπτίων τὸν μισθὸν οὐκ ἀπολαμβάνοντες, ἀλλὰ καὶ ἐπιβουλευθέντες ἀπολέσθαι, πάρεσμεν πρὸς ὑμᾶς, μεθ' ὑμῶν ἀμύνεσθαι

σθαι

σθαι θέλοντες τὸν κοινὸν ἐχθρόν. Ἐμήνυσέ τις ταῦτα τοῖς ἔνδον, καὶ ἀνοίξας τὰς πύλας προῆλθεν ὁ στρατηγὸς μεθ' ὀλίγων. τοῦτον πρῶτον Χαιρέας ἀποκτείνας, ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς ἄλλους·

Τύπτε δ' ἐπιστροφάδην. τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικής,

ἄλλος δὲ ἄλλον ἐφόνευεν, ὥσπερ λέοντες εἰς ἀγέλην βοῶν ἐμπεσόντες ἀφύλακτον. οἰμωγὴ δὲ καὶ θρῆνος κατεῖχε τὴν πόλιν ἅπασαν, ὀλίγων μὲν τὸ γινόμενον ὁρώντων, πάντων δὲ θορυβουμένων. καὶ ὄχλος ἄτακτος ἐξεχεῖτο διὰ τῆς πύλης, βουλόμενος θεάσασθαι τὸ συμβεβηκός. τοῦτο μάλιστα τοὺς Τυρίους ἀπώλεσεν. οἱ μὲν ἔνδοθεν ἐξελθεῖν ἐβιάζοντο, οἱ δὲ ἔξω, παιόμενοι καὶ κεντούμενοι ξίφεσι καὶ λόγχαις, εἴσω πάλιν ἔφυγον. ἀπαντῶντες δὲ ἀλλήλοις ἐν στενοχωρίᾳ πολλὴν ἐξουσίαν παρείχοντο τοῖς φονεῦσιν. οὐκοῦν οὐδὲ τὰς πύλας δυνατὸν ἦν κλεῖσαι, σεσωρευμένων ἐν αὐταῖς τῶν νεκρῶν. ἐν δὲ τῷ ἀδιηγήτῳ τούτῳ ταράχῳ μόνος ἐσωφρόνησε Χαιρέας. βιασάμενος γὰρ ἀπαντῶντας, καὶ εἴσω τῶν πυλῶν γενόμενος, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὰ τείχη, δέκατος αὐτός, καὶ ἄνωθεν ἐσήμαινε καλῶν τοὺς Αἰγυπτίους. οἱ δὲ λόγου θᾶττον παρῆσαν, καὶ Τύρος ἑαλώκει. Τύρου δὲ ἁλούσης οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἑώρταζον, μόνος δὲ Χαιρέας οὔτε ἔθυσεν, οὔτε ἐστεφανώσατο. Τί γάρ μοι ὄφελος ἐπινικίων, ἂν σύ, Καλλιρρόη, μὴ βλέπῃς; οὐκέτι στεφανώσομαι μετ' ἐκείνην τὴν γαμήλιον νύκτα. εἴτε γὰρ τέθνηκας, ἀσεβῶ. εἴτε καὶ ζῇς, πῶς ἑορτάζειν δύναμαι δίχα σου, καταχειμένης ἂν ἐν τοιούτοις; Βασιλεὺς δὲ Περσῶν, διαβὰς τὸν Εὐφράτην, ἔσπευδεν ὡς τάχιστα τοῖς πολεμίοις συμμίξαι· πυθόμενος γὰρ Τύρον ἑαλωκέναι, περὶ Σιδῶνος ἐφοβεῖτο, καὶ τῆς ὅλης Συρίας, ὁρῶν τὸν πολέμιον ἀντίπαλον ἤδη. διὰ τοῦτο ἔδοξεν αὐτῷ μηκέτι μετὰ πάσης τῆς θεραπείας ὁδεύειν, ἀλλὰ εὐζωνότερον, ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον ᾖ τῷ τάχει. παρα-

λα-

λαβὼν δὲ τῆς στρατιᾶς τὸ καθαρώτατον, τὴν ἄχρηστον ἡλικίαν αὐτοῦ κατέλιπε μετὰ τῆς βασιλίδος, καὶ τὰ χρήματα, καὶ τὰς ἐσθῆτας, καὶ τὸν πλοῦτον τὸν βασιλικόν. ἐπεὶ δὲ πάντα θορύβου καὶ ταραχῆς ἐπέπληστο, καὶ μέχρις Εὐφράτου τὰς πόλεις κατειλήφει ὁ πόλεμος, ἔδοξεν ἀσφαλέστερον εἶναι, τοὺς καταλειπομένους εἰς Ἄραδον ἀποθέσθαι.

ε. Νῆσος δέ ἐστιν αὕτη ἀπέχουσα τῆς ἠπείρου σταδίους τριάκοντα, παλαιὸν ἱερὸν ἔχουσα τῆς Ἀφροδίτης. ὥσπερ οὖν ἐν οἰκίᾳ, μετὰ πάσης ἀδείας καὶ γυναῖκες ἐνταῦθα διῆγον. θεασαμένη δὲ Καλλιῤῥόη τὴν Ἀφροδίτην, στᾶσα καταντικρὺ, τὸ μὲν πρῶτον ἐσιώπα, καὶ ἔκλαιεν, ὀνειδίζουσα τῇ θεῷ τὰ δάκρυα. μόλις δὲ ὑπεφθέγξατο· Ἰδοὺ καὶ Ἄραδος, μικρὰ νῆσος ἀντὶ τῆς μεγάλης Σικελίας, καὶ οὐδεὶς ἐνταῦθα ἐμός. ἀρκεῖ, δέσποινα. μέχρι ποῦ με πολεμεῖς; εἰ καὶ ὅλως σοι προσέκρουσα, τετιμώρησαί με. εἰ καὶ νεμεσητὸν ἔδοξέ μοι τὸ δυστυχὲς κάλλος, ὀλέθρου μοι γέγονεν αἴτιον, ὃ μόνον ἔλιπέ μου ταῖς συμφοραῖς. ἤδη καὶ πολέμου πεπείραμαι. πρὸς τὴν σύγκρισιν τῶν παρόντων ἦν μοι καὶ Βαβυλὼν φιλάνθρωπος. ἐγγὺς ἐκεῖ Χαιρέας ἦν. νῦν δὲ πάντως τέθνηκεν. ἐμοῦ γὰρ ἐξελθούσης οὐκ ἂν ἔζησεν. ἀλλ' οὐκ ἔχω παρά τινος πύθωμαι, τί γέγονε. πάντες ἀλλότριοι, πάντες βάρβαροι, φθονοῦντες, μισοῦντες, τῶν δὲ μισούντων χείρονες οἱ φιλοῦντες. σύ μοι, δέσποινα, δήλωσον εἰ Χαιρέας ζῇ. Ταῦτα λέγουσα ἔτι ἀπῄει. ἐπιστᾶσα δὲ Ῥοδογούνη, Ζωπύρου μὲν θυγάτηρ, γυνὴ δὲ Μεγαβύζου, καὶ πατρὸς καὶ ἀνδρὸς Περσῶν ἀρίστων. αὕτη δὲ ἦν τῇ Καλλιῤῥόῃ ἀπαντήσασα πρώτη Περσίδων, ὅτε εἰς Βαβυλῶνα εἰσῄει. Ὁ δὲ Αἰγύπτιος, ἐπειδήπερ ἤκουσε βασιλέα πλησίον ὄντα, καὶ παρεσκευασμένον κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλέσας Χαιρέαν, εἶπε· Τὰ μὲν πρῶτά σου τῶν κατορθωμάτων ἀμείψασθαι καιρὸν οὐκ ἔσχον· σὺ γάρ μοι Τύρον ἔδωκας. περὶ δὲ τῶν ἑξῆς παρακαλῶ,

μὴ ἀπολέσωμεν ἕτοιμα ἀγαθὰ ὧν κοινωνόν σε ποιήσομαι. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἀρκεῖ Αἴγυπτος, σοὶ δὲ γενήσεται κτῆμα Συρία. Φέρ' οὖν σκεψώμεθα τί ποιητέον. ἐν ἀμφοτέροις γὰρ τοῖς στοιχείοις ὁ πόλεμος ἀκμάζει. σοὶ δὲ ἐπιτρέπω τὴν αἵρεσιν· εἴτε τῆς πεζῆς θέλεις στρατηγεῖν, εἴτε τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. οἴομαι δὲ οἰκειότερόν σοι εἶναι τὴν θάλασσαν. ὑμεῖς γὰρ οἱ Συρρακούσιοι καὶ Ἀθηναίους κατεναυμαχήσατε. σήμερον δὲ ἀγών ἐστί σοι πρὸς Πέρσας, τοὺς ὑπὸ Ἀθηναίων νενικημένους. ἔχεις τριήρεις Αἰγυπτίας, μείζονας καὶ πλείονας τῶν Σικελικῶν. μίμησαι τὸν κηδεστὴν Ἑρμοκράτην ἐν τῇ θαλάσσῃ. Χαιρέας δὲ ἀπεκρίνατο· Πᾶς ἐμοὶ κίνδυνος ἡδύς. ὑπὲρ σοῦ δὲ ἀναδέξομαι τὸν πόλεμον καὶ πρὸς τὸν ἔχθιστόν μοι βασιλέα. δός δέ μοι μετὰ τῶν τριηρῶν καὶ τοὺς τριακοσίους τοὺς ἐμούς. Ἔχε, φησὶ, καὶ τούτους καὶ ἄλλους, ὅσους ἂν θέλῃς. Καὶ εὐθὺς ἔργον ἐγίνετο ὁ λόγος. κατήπειγε γὰρ ἡ χρεία. καὶ ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἔχων τὴν πεζὴν στρατιὰν ἀπήντατο τοῖς πολεμίοις, ὁ δὲ Χαιρέας ναύαρχος ἀπεδείχθη. τοῦτο πρότερον ἀθυμοτέρους ἐποίησε τοὺς πεζοὺς, ὅτι μετ' αὐτῶν οὐκ ἐστρατεύσατο Χαιρέας, καὶ γὰρ ἐφίλουν αὐτὸν ἤδη καὶ ἀγαθὰς εἶχον ἐλπίδας ἐκείνου στρατηγοῦντος. ἔδοξεν οὖν ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἐξῃρῆσθαι μεγάλου σώματος. τὸ δὲ ναυτικὸν ἐπήρθη ταῖς ἐλπίσι, καὶ φρονήματος ἐνεπλήσθησαν, ὅτι τὸν ἀνδρειότατον καὶ κάλλιστον εἶχον ἡγούμενον. ὀλίγον δὲ ἐπένθουν ἢ οὐδὲν, ἀλλὰ ὥρμηντο, καὶ τριήραρχοι, καὶ κυβερνῆται, καὶ ναῦται, καὶ στρατιῶται, πάντες ὁμοίως, τίς προθυμίαν ἐπιδείξεται Χαιρέᾳ πρῶτος. τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡ μάχη συνήφθη. χρόνον μὲν οὖν πολλὴν πολὺν ἀντέσχεν ἡ πεζὴ στρατιὰ τῶν Αἰγυπτίων Μήδοις τε καὶ Πέρσαις, εἶτα πλήθει βιασθέντες ἐνέδωκαν. καὶ βασιλεὺς δὲ ἔφιππος διώκων. σπουδὴ δὲ ἦν τοῦ Αἰγυπτίου καταφυγεῖν εἰς Πηλούσιον, τοῦ δὲ Πέρσου θᾶττον καταλαβεῖν. τάχα δ' ἂν καὶ διέφυγεν, εἰ μὴ Διονύ-

σιος

σιος ἔργον θαυμαστὸν ἐπεδείξατο. καὶ ἐν τῇ συμβολῇ ἠγωνίσατο λαμπρῶς, ἀεὶ μαχόμενος πλησίον βασιλέως, ἵνα αὐτὸν βλέπῃ, καὶ πρῶτος ἐτρέψατο τοὺς καθ' αὐτόν. τότε δὲ τῆς φυγῆς μακρᾶς οὔσης καὶ συνεχοῦς ἡμέραις τε καὶ νυξὶν, ὁρῶν ἐπὶ τούτοις λυπούμενον βασιλέα· Μὴ λυποῦ, φησιν, ὦ δέσποτα. κωλύσω γὰρ ἐγὼ τὸν Αἰγύπτιον διαφυγεῖν, ἄν μοι δῷς ἱππεῖς ἐπιλέκτους. ἐπῄνεσε βασιλεὺς καὶ δίδωσιν. ὁ δὲ πεντακισχιλίους λαβὼν συνῆψε σταθμοὺς δύο ἡμέρᾳ μιᾷ, καὶ, νυκτὸς ἐπιπεσὼν τοῖς Αἰγυπτίοις ἀπροσδόκητος, πολλοὺς μὲν ἐζώγρησε, πλείονας δὲ ἀπέκτεινεν. ὁ δὲ Αἰγύπτιος ζῶν καταλαμβανόμενος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, καὶ Διονύσιος τὴν κεφαλὴν ἐκόμισε πρὸς βασιλέα. θεασάμενος δὲ ἐκεῖνος· Ἀναγράφω σε, εἶπεν, εὐεργέτην εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐμὸν, καὶ ἤδη σοι δίδωμι δῶρον τὸ ἥδιστον, οὗ μάλιστα πάντων αὐτὸς ἐπιθυμεῖς, Καλλιρρόην γυναῖκα. κέκρικε τὴν δίκην ὁ πόλεμος. ἔχεις τὸ κάλλιστον ἆθλον τῆς ἀριστείας. Διονύσιος δὲ προσεκύνησε, καὶ ἰσόθεον ἔδοξεν ἑαυτὸν, πεπεισμένος ὅτι βεβαίως ἤδη Καλλιρρόης ἀνήρ ἐστι.

ϛ. Καὶ ἐν μὲν τῇ γῇ ταῦτα ἐπράττετο. ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ Χαιρέας ἐνίκησεν, ὥστε μηδὲ ἀντίπαλον αὐτῷ γενέσθαι τὸ πολέμιον ναυτικόν. οὔτε γὰρ τὰς ἐμβολὰς ἐδέξαντο τῶν Αἰγυπτίων τριήρων, οὔτε ὅλως ἀντίπρωροι κατέστησαν, ἀλλὰ αἱ μὲν εὐθὺς ἀνετράπησαν, ἃς δὲ καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐξενεχθείσας ἐζώγρησεν αὐτάνδρους. ἐνεπλήσθη δὲ ἡ θάλασσα ναυαγίων Μηδικῶν. ἀλλ' οὔτε βασιλεὺς ἐγίνωσκε τὴν ἧτταν ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν ἰδίων, οὔτε Χαιρέας τὴν ἐν τῇ γῇ τῶν Αἰγυπτίων. ἐνόμιζε δὲ ἑκάτερος κρατεῖν ἐν ἀμφοτέροις. ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας, ἧς ἐναυμάχησε, καταπλεύσας εἰς Ἄραδον ὁ Χαιρέας, τὴν μὲν νῆσον ἐκέλευσε περιπλέοντας ἐν κύκλῳ παραφυλάττειν, ὡς αὐτοὺς ἀποδώσοντας λόγον τῷ δεσπότῃ. κἀκεῖνοι τοὺς μὲν εὐνούχους, καὶ θερα-

παινίδας, καὶ πάντα τὰ εὐωνότερα σώματα συνήθροισαν εἰς τὴν ἀγοράν. αὕτη γὰρ εὐρυχωρίαν εἶχε. τοσοῦτο δὲ ἦν τὸ πλῆθος, ὥστε οὐ μόνον ἐν ταῖς στοαῖς, ἀλλὰ καὶ ὑπαίθριοι διενυκτέρευσαν. τοὺς δὲ ἀξιώματός τι μετέχοντας εἰς οἴκημα τῆς ἀγορᾶς εἰσήγαγον, ἐν ᾧ συνήθως οἱ Ἄρχοντες ἐχρημάτιζον. αἱ δὲ γυναῖκες χαμαὶ ἐκαθέζοντο περὶ τὴν βασιλίδα, καὶ οὔτε πῦρ ἀνῆψαν, οὔτε τροφῆς ἐγεύσαντο. πεπεισμέναι γὰρ ἦσαν ἑαλωκέναι μὲν βασιλέα καὶ ἀπολωλέναι τὰ Περσῶν πράγματα, τὸν δὲ Αἰγύπτιον πανταχοῦ νικᾶν. ἡ νὺξ ἐκείνη καὶ ἡδίστη καὶ χαλεπωτάτη κατέσχεν Ἄραδον. Αἰγύπτιοι γὰρ ἔχαιρον ἀπηλλαγμένοι πολέμου καὶ δουλείας Περσικῆς. οἱ δὲ ἑαλωκότες Περσῶν δεσμὰ καὶ μάστιγας καὶ ὕβρεις καὶ σφαγὰς προσεδόκων, τὸ φιλανθρωπότατον δὲ, δουλείαν. ἡ δὲ Στάτειρα, ἐνθεῖσα τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ γόνατα Καλλιρρόης, ἔκλαιεν. ἐκείνη γὰρ, ὡς ἂν Ἑλληνὶς, καὶ πεπαιδευμένη, καὶ οὐκ ἀμελέτητος κακῶν, παρεμυθεῖτο μάλιστα τὴν βασιλίδα. συνέβη δέ τι τοιοῦτον. Αἰγύπτιος στρατιώτης, ὁ πεπιστευμένος φυλάττειν τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι, γνοὺς ἔνδον εἶναι τὴν βασιλίδα, κατὰ τὴν ἔμφυτον θρησκείαν τῶν βαρβάρων πρὸς τὸ ὄνομα τὸ βασιλικὸν, ἐγγὺς μὲν αὐτῇ προσελθεῖν οὐκ ἐτόλμησε, στὰς δὲ παρὰ τῇ θύρᾳ κεκλεισμένῃ· Θάρρει, δέσποινα, εἶπε. νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἶδεν ὁ ναύαρχος, ὅτι καὶ σὺ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα κατεκλείσθης, μαθὼν δὲ προνοήσεταί σου φιλανθρώπως. οὐ μόνον γὰρ ἀνδρεῖος, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται. φύσει γάρ ἐστι φιλογύναιος. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Καλλιρρόη μέγα ἀνεκώκυσε, καὶ τὰς τρίχας ἐσπάραττε λέγουσα· Νῦν ἀληθῶς αἰχμάλωτός εἰμι. φόνευσόν με μᾶλλον ἢ ταῦτα ἐπαγγέλλοις. γάμον οὐχ ὑπομένω. θάνατον εὔχομαι. κεντείτωσαν ἢ καέτωσαν, ἐντεῦθεν οὐκ ἀναστήσομαι. τάφος ἐμός ἐστιν οὗτος ὁ τόπος. εἰ δὲ, ὡς λέγεις, φιλάνθρωπός ἐστιν ὁ στρατηγός;

γὸς, ταύτην μὲν δότω τὴν χάριν· ἐνταῦθα μὲν ἀποκτεινάτω. Δεήσεις αὐτῇ πάλιν ἐκεῖνος προσέφερεν. ἡ δ' οὐκ ἀνίστατο, ἀλλὰ συγκεκαλυμμένη πεσοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ἔκειτο. σκέψις προὔκειτο τῷ Αἰγυπτίῳ τί καὶ πράξειε. βίαν μὲν γὰρ οὐκ ἐτόλμα προσφέρειν, πεῖσαι δὲ πάλιν οὐκ ἐδύνατο. διόπερ ὑποστρέψας προσῆλθε τῷ Χαιρέᾳ σκυθρωπός. ὁ δὲ ἰδών· Τοῦτο ἄλλο, φησὶν, ἦν. κλέπτουσι τὰ ἐμὰ κάλλιστα τῶν λαφύρων, ἀλλ' οὐ χαίροντες αὐτὸ πράξουσι. Ὡς οὖν εἶπεν ὁ Αἰγύπτιος· Οὐδεμία γέγονε κάκη, δέσποτα. τὴν γὰρ γυναῖκα, ἣν εὗρον ἐν πλαταίαις τεταγμένην, οὐ βούλεται ἐλθεῖν, ἀλλ' ἔῤῥιπται χαμαὶ, ξίφος αἰτοῦσα, καὶ ἀποθανεῖν βουλομένη. Γελάσας ὁ Χαιρέας εἶπεν· Ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀφυέστατε, οὐκ οἶδας πῶς μεθοδεύεται γυνὴ, παρακλήσεσιν, ἐπαίνοις, ἐπαγγελίαις, μάλιστα δὲ ἂν ἐρᾶσθαι δοκῇ. σὺ δὲ βίαν ἴσως προσῆγες καὶ ὕβριν. οὐκ, ἔφη, δέσποτα. πάντα δὲ ταῦτα ὅσα λέγεις πεποίηκα ἐν διπλῷ μᾶλλον. καὶ γάρ σου κατεψευσάμην ὅτι ἕξεις αὐτὴν γυναῖκα. ἡ δὲ πρὸς τοῦτο μάλιστα ἠγανάκτησεν. ὁ δὲ Χαιρέας· Ἐπαφρόδιτος ἄρα, φησὶν, εἰμὶ, καὶ ἐράσμιος, εἰ καὶ πρὶν ἰδεῖν ἀπεστράφη με, καὶ ἐμίσησεν. ἔοικε δὲ φρόνημα εἶναι τῆς γυναικὸς οὐκ ἀγεννές. μηδεὶς αὐτῇ προσφερέτω βίαν, ἀλλὰ ἐᾶτε διάγειν, ὡς προῄρηται. πρέπει γάρ μοι σωφροσύνην τιμᾶν. καὶ αὐτὴ γὰρ ἴσως ἄνδρα πενθεῖ.

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ
ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ
τῶν περὶ
ΧΑΙΡΕΑΝ καὶ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ
ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ
ΛΟΓΟΣ Η.

α. ὩΣ οὖν Χαιρέας, ὑποπτεύσας Καλλιρρόην Διονυσίῳ παραδεδόσθαι, θέλων ἀμύνασθαι βασιλέα, πρὸς τὸν Αἰγύπτιον ἀπέστη, καὶ ναύαρχος ἀποδειχθεὶς ἐκράτησε τῆς θαλάσσης, νικήσας δὲ κατέσχεν Ἄραδον, ἔνθα βασιλεὺς καὶ τὴν γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν θεραπείαν ἀπέθετο, καὶ Καλλιρρόην, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἔμελλε δὲ ἔργον ἡ τύχη πράττειν, οὐ μόνον παράδοξον, ἀλλὰ καὶ σκυθρωπόν, ἵνα ἔχων Καλλιρρόην Χαιρέας ἀγνοήσῃ, καὶ τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας ἀναλαβὼν ταῖς τριήρεσιν ἀπάγῃ, μόνην δὲ τὴν ἰδίαν ἐκεῖ καταλίπῃ, οὐχ' ὡς Ἀριάδνην καθεύδουσαν, οὐδὲ Διονύσῳ

νυμ-

νυμφίῳ, λάφυρον δὲ τοῖς ἑαυτοῦ πολεμίοις. ἀλλὰ ἔδοξε τὸ δεινὸν Ἀφροδίτῃ. ἤδη γὰρ αὐτῷ διηλλάττετο, πρότερον ὀργισθεῖσα χαλεπῶς διὰ τὴν ἄκαιρον ζηλοτυπίαν, ὅτι δῶρον παρ' αὐτῆς λαβὼν τὸ κάλλιστον, οἷον οὐδὲ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις, ὕβρισεν εἰς τὴν χάριν. ἐπεὶ δὲ καλῶς ἀπελογίσατο τῷ Ἔρωτι Χαιρέας, ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολὰς διὰ μυρίων παθῶν πλανηθεὶς, ἠλέησεν αὐτὸν Ἀφροδίτη, καὶ, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς δύο τῶν καλλίστων ἥρμοσε ζεῦγος, γυμνάσασα διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, πάλιν ἠθέλησεν ἀποδοῦναι. νομίζω δὲ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο σύγγραμμα τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἥδιστον γενήσεσθαι. καθάρσιον γάρ ἐστι τῶν ἐν τοῖς πρώτοις σκυθρωπῶν. οὐκέτι λῃστεία, καὶ δουλεία, καὶ δίκη, καὶ μάχη, καὶ ἀποκαρτέρησις, καὶ πόλεμος, καὶ ἅλωσις, ἀλλ' ἔρωτες δίκαιοι ἐν τούτῳ, νόμιμοι γάμοι. πῶς οὖν ἡ θεὸς ἐφώτισε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοὺς ἀγνοουμένους ἔδειξεν ἀλλήλοις, λέξω. Ἑσπέρα μὲν ἦν, ἔτι δὲ πολλὰ τῶν αἰχμαλώτων καταλέλειπτο. κεκμηκὼς οὖν ὁ Χαιρέας ἀνίσταται, ἵνα διατάξηται τὰ πρὸς τὸν πλοῦν. παριόντι δὲ αὐτῷ τὴν ἀγορὰν ὁ Αἰγύπτιος ἔλεξεν· Ἐνταῦθα ἐστὶν ἡ γυνὴ, ὦ δέσποτα, ἡ μὴ βουλομένη προσελθεῖν, ἀλλὰ ἀποκαρτεροῦσα. τάχα δὲ σὺ πείσεις αὐτὴν ἀναστῆναι. τί γάρ σε δεῖ καταλείπειν τὸ κάλλιστον τῶν λαφύρων; συνεπελάβετο καὶ Πολύχαρμος τοῦ λόγου, βουλόμενος ἐμβαλεῖν αὐτὸν, ὅπως δύναιτο, εἰς ἔρωτα καινὸν, καὶ Καλλιρρόης παραμύθιον. Εἰσέλθωμεν, ἔφη, Χαιρέα. Ὑπερβὰς οὖν τὸν οὐδὸν, καὶ θεασάμενος ἐρριμμένην καὶ κεκαλυμμένην, εὐθὺς ἐκ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ σχήματος ἐταράχθη τὴν ψυχὴν, καὶ μετέωρος ἐγένετο. πάντως δ' ἂν καὶ ἐγνώρισεν, εἰ μὴ σφόδρα πέπειστο Καλλιρρόην ἀπειληφέναι Διονύσιον. ἠρέμα δὲ προσελθών· Θάρρει, φησὶν, ὦ γύναι, ἥτις ἂν ᾖς. οὐ γάρ σε βιασόμεθα. ἕξεις δὲ ἄνδρα, ὃν θέλεις. Ἔτι λέγοντος, ἡ Καλλιρρόη, γνωρίσασα τὴν φωνὴν, ἀπεκαλύψατο, καὶ

ἀμ-

ἀμφότεροι συνεβόησαν· Χαιρέα· Καλλιρρόη. Περιχυθέντες δὲ ἀλλήλοις, λειποψυχήσαντες ἔπεσον. ἄφωνος δὲ καὶ Πολύχαρμος τὸ πρῶτον εἱστήκει πρὸς τὸ παράδοξον. χρόνῳ δὲ προϊόντος· Ἀνάστητε, εἶπεν, ἀπειλήφατε ἀλλήλους. πεπληρώκασιν οἱ θεοὶ τὰς ἀμφοτέρων εὐχάς. μέμνησθε δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι ἐστε, ἀλλ' ἐν πολεμίᾳ γῇ, καὶ δεῖ ταῦτα πρότερον οἰκονομῆσαι καλῶς, ἵνα μηδεὶς ἔτι ὑμᾶς διαχωρίσῃ. Τοιαῦτα ἐμβοῶντος, ὥσπερ τινὲς ἐν φρέατι βαθεῖ βεβαπτισμένοι μόλις ἄνωθεν φωνὴν ἀκούσαντες, βραδέως ἀνήνεγκαν. εἶτα ἰδόντες ἀλλήλους καὶ καταφιλήσαντες, πάλιν παρείθησαν καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον τοῦτο ἔπραξαν, μίαν φωνὴν ἀφιέντες· Ἔχω σε, εἰ ἀληθῶς εἶ Καλλιρρόη· εἰ ἀληθῶς εἶ Χαιρέας. Φήμη δὲ διέτρεχεν, ὅτι ὁ ναύαρχος εὗρε τὴν γυναῖκα. οὐ στρατιώτης ἔμεινεν ἐν σκηνῇ, οὐ ναύτης ἐν τριήρει, οὐ θυρωρὸς ἐν οἰκίᾳ. πανταχόθεν συνέτρεχον λαλοῦντες· Ὦ γυναικὸς μακαρίας, εἴληφε τὸν εὐμορφότατον ἄνδρα. Καλλιρρόης δὲ φανείσης, οὐδεὶς ἔτι Χαιρέαν ἐπῄνεσεν, ἀλλ' εἰς ἐκείνην πάντες ἀφεώρων, ὡς μόνην οὖσαν. ἐβάδιζε δὲ σοβαρὰ Χαιρέου καὶ Πολυχάρμου μέσον αὐτὴν δορυφορούντων. Ἄνθη καὶ στεφάνους ἔβαλλον αὐτοῖς, καὶ οἶνος καὶ μύρα πρὸ τῶν ποδῶν ἐχεῖτο, καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης ἦν ὁμοῦ τὰ ἥδιστα, ἐπινίκια καὶ γάμοι. Χαιρέας δὲ εἴθιστο μὲν ἐν τριήρει καθεύδειν, καὶ νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν πολλὰ πράττων. τότε δὲ Πολυχάρμῳ πάντα ἐπιτρέψας, αὐτὸς, οὐδὲ νύκτα περιμείνας, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον βασιλικόν. καθ' ἑκάστην γὰρ πόλιν οἶκος ἐξαίρετος ἀποδέδεικται τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. κλίνη μὲν ἔκειτο χρυσήλατος, στρωμνὴ δὲ Τυρία πορφύρα, ὕφασμα Βαβυλώνιον. τίς ἂν φράσῃ τὴν νύκτα ἐκείνην, πόσων διηγημάτων μεστὴ, πόσων δὲ δακρύων ὁμοῦ καὶ φιλημάτων; πρώτη μὲν ἤρξατο Καλλιρρόη διηγεῖσθαι, πῶς ἀνέζησεν ἐν τῷ τάφῳ, πῶς ὑπὸ Θήρωνος ἐξήχθη, πῶς ἔπλευσε, πῶς ἐπράθη.

θη. μέχρι τούτων Χαιρέας ἀκούων ἔκλαεν. ἐπεὶ δὲ ἧκεν εἰς Μίλητον τῷ λόγῳ, Καλλιρρόη μὲν ἐσιώπησεν αἰδουμένη, Χαιρέας δὲ τῆς ἐμφύτου ζηλοτυπίας ἀνεμνήσθη. παρηγόρησε δὲ αὐτὸν τὸ περὶ τοῦ τέκνου διήγημα. πρὶν δὲ πάντα ἀκοῦσαι· Λέγε μοί, φησι, πῶς εἰς Ἄραδον ἦλθες, καὶ ποῦ Διονύσιον καταλέλοιπας, καὶ τί σοι πέπρακται πρὸς βασιλέα. Ἡ δ' εὐθὺς ἀπώμνυτο μὴ ἑωρακέναι Διονύσιον μετὰ τὴν δίκην, βασιλέα δὲ ἐρᾶν μὲν αὐτῆς, μὴ κεκοινωνηκέναι δὲ αὐτῷ, μηδὲ μέχρι φιλήματος. Ἄδικος οὖν, ἔφη Χαιρέας, ἐγὼ καὶ ὀξὺς εἰς ὀργήν, τηλικαῦτα δεινὰ διατεθεικὼς βασιλέα μηδὲν ἀδικοῦντά σε. σοῦ γὰρ ἀπαλλαγεὶς εἰς ἀνάγκην κατέστην αὐτομολίας. ἀλλ' οὐ κατῄσχυνά σε. πεπλήρωκα γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων. Καὶ πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο, ἐναβρυνόμενος τοῖς κατορθώμασιν. ἐπεὶ δὲ ἅλις μὲν δακρύων καὶ διηγημάτων, περιπλακέντες ἀλλήλοις

Ἀσπασίως λέκτρου παλαίου θεσμὸν ἵκοντο.

β. Ἔτι δὲ νυκτὸς κατέπλευσέ τις Αἰγύπτιος, οὐ τῶν ἀφανῶν. ἐκβὰς δὲ τοῦ κέλητος μετὰ σπουδῆς ἐπυνθάνετο, ποῦ Χαιρέας ἐστίν. ἀχθεὶς οὖν πρὸς Πολύχαρμον, ἑτέρῳ μὲν οὐδενὶ ἔφη τὸ ἀπόρρητον δύνασθαι εἰπεῖν, ἐπείγειν δὲ τὴν χρείαν, ὑπὲρ ἧς ἀφῖκται. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν ἀνεβάλετο Πολύχαρμος τὴν πρὸς Χαιρέαν εἴσοδον, ἐνοχλεῖν ἀκαίρως οὐ θέλων. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος κατήπειγε, παρανοίξας τοῦ θαλάμου τὴν θύραν, ἐμήνυσε τὴν σπουδήν. ὡς καὶ στρατηγὸς ἀγαθὸς Χαιρέας· Κάλει, φησί. πόλεμος γὰρ ἀναβολὴν οὐ περιμένει. Εἰσαχθεὶς δὲ ὁ Αἰγύπτιος, ἔτι τοῦ σκότους ὄντος, τῇ κλίνῃ παραστάς· Ἴσθι, φησίν, ὅτι βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀνῄρηκε τὸν Αἰγύπτιον, καὶ στράτειαν τὴν μὲν εἰς Αἴγυπτον πέπομφε καταστησομένην τὰ ἐκεῖ, τὴν δὲ λοιπὴν ἄγει πᾶσαν ἐνθάδε, καὶ ὅσον οὔπω πάρεσται. πεπεισμένος γὰρ Ἄραδον ἑαλωκέναι, λυπεῖται μὲν καὶ περὶ τοῦ πλούτου πάν-

παντός, ὃν ἐνθάδε καταλέλοιπεν. ἀγωνιᾷ δὲ μάλιστα περὶ τῆς Στατείρας τῆς γυναικός. Ταῦτα ἀκούσας Χαιρέας ἀνέθορε. Καλλιῤῥόη δὲ αὐτοῦ λαβομένη· Ποῦ σπεύδεις; εἶπε, πρὶν βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐφεστηκότων. ἂν γὰρ τοῦτο δημοσιεύσῃς, μέγαν πόλεμον κινήσεις σεαυτῷ, πάντων ἐπισταμένων, ἤδη σου καταφρονούντων. πάλιν δὲ ἐν χερσὶ γενόμενοι πεισόμεθα τῶν πρώτων βαρύτερα. Ταχέως ἐπείσθη τῇ συμβουλῇ, καὶ τοῦ θαλάμου προῆλθε μετὰ τέχνης. κρατῶν γὰρ τῆς χειρὸς τὸν Αἰγύπτιον, συγκαλέσας τὸ πλῆθος· Νικῶμεν, ἄνδρες, εἶπε, καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν τοῦ βασιλέως. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ τὰ εὐαγγέλια ἡμῖν φέρει, καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου. δεῖ δὲ τὴν ταχίστην ἡμᾶς πλεῖν ἔνθα ἐκεῖνος ἐκέλευσε. συσκευασάμενοι οὖν πάντες ἐμβαίνετε. Ταῦτα εἰπόντος ὁ σαλπιστὴς τὸ ἀνακλητικὸν εἰς τὰς τριήρεις ἐσήμαινε. λάφυρα δὲ καὶ αἰχμαλώτους τῆς προτεραίας ἦσαν ἐντεθειμένοι, καὶ οὐδὲν ἐν τῇ νήσῳ καταλέλειπτο, πλὴν εἰ μή τι βαρὺ καὶ ἄχρηστον. ἔπειτα ἔλυον τὰ ἀπόγαια, καὶ ἀγκύρας ἀνῄρουν, καὶ βοῆς καὶ ταραχῆς ὁ λιμὴν πεπλήρωτο, καὶ ἄλλος ἄλλο τι ἔπραττε. παριὼν Χαιρέας δὲ εἰς τὰς τριήρεις σύνθημα λεληθὸς τοῖς τριηράρχαις δέδωκεν ἐπὶ Κύπρου κρατεῖν, ὡς δῆτα ἀναγκαῖον, ἔτι ἀφύλακτον οὖσαν, αὐτὴν προκαταλαβεῖν. πνεύματι δὲ φορῷ χρησάμενοι τῆς ὑστεραίας κατήχθησαν εἰς Πάφον, ἔνθα ἐστὶν ἱερὸν Ἀφροδίτης. ἐπεὶ δὲ ὡρμίσαντο, Χαιρέας, πρὶν ἐκβῆναί τινα τῶν τριηρῶν, πρώτους ἐξέπεμψε τοὺς κήρυκας, εἰρήνην καὶ σπονδὰς τοῖς ἐπιχωρίοις καταγγεῖλαι. δεξαμένων δὲ αὐτῶν ἐξεβίβασε τὴν δύναμιν ἅπασαν εἰς γῆν, καὶ ἀναθήμασι τὴν Ἀφροδίτην ἐτίμησε. πολλῶν δὲ ἱερείων συναχθέντων εἱστίασε τὴν στρατιάν. σκεπτομένου δὲ αὐτοῦ περὶ τῶν ἑξῆς, ἀπήγγειλαν οἱ ἱερεῖς, οἱ αὐτοὶ δέ εἰσι καὶ μάντεις· Ὅτι καλὰ γέγονε τὰ ἱερεῖα. Τότε οὖν θαῤῥήσας ἐκάλεσε τοὺς τριηράρχας, καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς τριακοσίους, καὶ ὅσους τῶν Αἰγυπτίων εὔνους ἑώρα πρὸς αὐ-

αὐτὸν, ϗ ἔλεξεν ὧδε· Ἄνδρες συστρατιῶται, ϗ φίλοι, κοινωνοὶ μεγάλων κατορθωμάτων. ἐμοὶ ϗ εἰρήνη καλλίστη, ϗ πόλεμος ἀσφαλέστατος, μεθ' ὑμῶν. πεῖραν γὰρ μεμαθήκαμεν, ὅτι ὁμονοοῦντες ἐκρατήσαμεν τῆς θαλάσσης. καιρὸς δὲ ὀξὺς ἐφέστηκεν ἡμῖν εἰς τὸ βουλεύσασθαι περὶ τοῦ μέλλοντος ἀσφαλῶς. ἴστε γὰρ, ὅτι ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἀνήρηται μαχόμενος, κρατεῖ δὲ βασιλεὺς ἁπάσης τῆς γῆς. ἡμεῖς δὲ ἀπειλήμμεθα ἐν μέσοις τοῖς πολεμίοις. εἴτε οὖν συμβουλεύει τις ἡμῖν ἀπιέναι πρὸς τὸν βασιλέα, ϗ εἰς τὰς ἐκείνου χεῖρας φέροντας αὐτοὺς ἐμβαλεῖν. Ἀνεβόησαν εὐθὺς, ὡς πάντα μᾶλλον, ἢ τοῦτο, ποιητέον. Ποῦ τοίνυν ἄπιμεν; πάντα γάρ ἐστιν ἡμῖν πολέμια, ϗ οὐκέτι οὐδὲ τῇ θαλάττῃ προσήκει πιστεύειν, τῆς γῆς κρατουμένης ὑπὸ τῶν πολεμίων. οὐδήπου δὲ ἀναπτῆναι δυνάμεθα. Σιωπῆς ἐπὶ τούτοις γενομένης, Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ, Βρασίδου συγγενὴς, κατὰ μεγάλην ἀνάγκην τῆς Σπάρτης ἐκπεσὼν, πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν· Τί δὲ ζητοῦμεν, ποῦ φύγωμεν βασιλέα; ἔχομεν γὰρ θάλασσαν ϗ τριήρεις. ἀμφότερα δὲ ἡμᾶς εἰς Σικελίαν ἄγει, ϗ Συρακούσας, ὅπου οὐ μόνον Πέρσας οὐκ ἂν δείσαιμεν, ἀλλ' οὐδὲ Ἀθηναίους. Ἐπῄνεσαν πάντες τὸν λόγον. μόνος Χαιρέας προσεποιεῖτο μὴ συγκατατίθεσθαι, τὸ μῆκος τοῦ πλοῦ προφασιζόμενος, τὸ δὲ ἀληθὲς ἀποπειρώμενος, εἰ βεβαίως αὐτοῖς δοκεῖ. σφόδρα δὲ ἐγκειμένων, ϗ πλεῖν ἤδη θελόντων· Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἄνδρες Ἕλληνες, βουλεύεσθε καλῶς, ϗ χάριν ὑμῖν ἔχω τῆς εὐνοίας τε ϗ πίστεως. οὐκ ἐάσω δὲ ὑμᾶς μετανοῆσαι, θεῶν ὑμᾶς προσλαμβανομένων. τοὺς δὲ Αἰγυπτίους, πολλοὶ γάρ εἰσιν, οὓς οὐ προσήκει ἄκοντας βιάζεσθαι. καὶ γὰρ γυναῖκας ϗ τέκνα ἔχουσιν οἱ πλείους, ὧν οὐκ ἂν ἡδέως ἀποσπασθεῖεν. κατασπαρέντας οὖν εἰς τὸ πλῆθος διαπυνθάνεσθαι ἑκάστου σπεύσατε, ἵνα μόνον τοὺς ἑκόντας παραλάβωμεν. Ταῦτα μὲν, ὡς ἐκέλευσεν, ἐγίνετο.

γ. Καλλιῤῥόη δὲ, λαβομένη Χαιρέου τῆς δεξιᾶς, μόνον αὐτὸν ἀπαγαγοῦσα· Τί, ἔφη, βεβούλευσαι, Χαιρέα; καὶ Στάτειραν ἄγεις εἰς Συρακούσας; καὶ Ῥοδογούνην τὴν καλήν; Ἠρυθρίασεν ὁ Χαιρέας, καὶ· Οὐκ ἐμαυτοῦ, φησιν, ἕνεκα ἄγω ταύτας, ἀλλά σοι θεραπαινίδας. Ἀνέκραγεν ἡ Καλλιῤῥόη· Μὴ ποιήσειαν οἱ θεοὶ τοσαύτην ἐμοὶ γενέσθαι μανίαν, ὥστε τὴν τῆς Ἀσίας βασιλίδα δούλην ἔχειν, ἄλλως τε καὶ ξένην γεγενημένην. εἰ δέ μοι θέλεις χαρίζεσθαι, βασιλεῖ πέμψον αὐτήν. καὶ γὰρ αὕτη με διεφύλαξεν ὡς ἀδελφοῦ γυναῖκα παραλαβοῦσα. Οὐδέν ἐστιν, ἔφη Χαιρέας, ὃ σοῦ θελούσης οὐκ ἂν ἐγὼ ποιήσαιμι. σὺ γὰρ κυρία Στατείρας, καὶ πάντων τῶν λαφύρων, καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐμῆς ψυχῆς. Ἥσθη Καλλιῤῥόη, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. εὐθὺς δὲ ἐκέλευσε τοῖς ὑπηρέταις ἄγειν αὐτὴν πρὸς Στάτειραν. ἐτύγχανε δὲ ἐκείνη μετὰ τῶν ἐνδοξοτάτων Περσίδων ἐν κοίλῃ νηῒ, ὅλως οὐδὲν ἐπισταμένη τῶν γεγενημένων, οὐδ' ὅτι Καλλιῤῥόη Χαιρέαν ἀπείληφε. πολλὴ γὰρ ἦν παραφυλακὴ, καὶ οὐδενὶ ἐξῆν προσελθεῖν, οὐχ ἰδεῖν, οὐ μηνῦσαι τι τῶν πραττομένων. ὡς δὲ ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν, τοῦ τριηράρχου δορυφοροῦντος αὐτὴν, κατάπληξις εὐθὺς ἦν πάντων καὶ ταραχὴ διαθεόντων. εἶτά τις ἡσυχῆ πρὸς ἄλλον ἐλάλησεν. Ἡ τοῦ ναυάρχου γυνὴ παραγίνεται. Μέγα δὲ καὶ βύθιον ἀνεστέναξεν ἡ Στάτειρα, καὶ κλάουσα εἶπεν· Εἰς ταύτην με τὴν ἡμέραν, ὦ Τύχη, τετήρηκας, ἵνα ἡ βασιλὶς ἴδω κυρίαν. πάρεστι γὰρ ἴσως ἰδεῖν οἵαν παρείληφε δούλην. Ἤγειρε θρῆνον ἐπὶ τούτοις, καὶ τότε ἔμαθε, τίς αἰχμαλωσία σωμάτων εὐγενῶν. ἀλλὰ ταχεῖαν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὴν μεταβολήν. Καλλιῤῥόη γὰρ εἰσδραμοῦσα περιεπλάκη τῇ Στατείρᾳ· Χαῖρε, φησιν, ὦ βασίλεια. βασιλὶς γὰρ εἶ, καὶ ἀεὶ διαμένεις. οὐκ εἰς πολεμίων χεῖρας ἐμπέπτωκας, ἀλλὰ τῆς σοι φιλτάτης, ἣν εὐεργέτηκας. Χαιρέας, ὁ ἐμός, ἐστι ναύαρχος. ναύαρχον δὲ Αἰγυπτίων ἐποίησεν αὐτὸν ὀργὴ πρὸς βασιλέα, διὰ τὸ βραδέως ἀπολαμβάνειν ἐμέ. πέ-

παυ-

παυται δὲ καὶ διήλλακται, καὶ οὐκέτι ὑμῖν ἐστι πολέμιος. ἀνίστασο δὲ, Φιλτάτη, καὶ ἄπιθι χαίρουσα. ἀπόλαβε καὶ σὺ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς. ζῇ γὰρ βασιλεὺς, κἀκείνῳ σε Χαιρέας πέμπει. ἀνίστασο καὶ σὺ, Ῥοδογύνη, πρώτη μοι φίλη Περσίδων, καὶ βάδιζε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς, καὶ ὅσας ἡ βασιλὶς ἂν ἄλλας θέλῃ, καὶ μέμνησθε Καλλιῤῥόης. Ἐξεπλάγη Στάτειρα τούτων ἀκούσασα τῶν λόγων, καὶ οὔτε πιστεύειν εἶχε, οὔτε ἀπιστεῖν. τὸ δὲ ἦθος Καλλιῤῥόης τοιοῦτον ἦν, ὡς μὴ δοκεῖν εἰρωνεύεσθαι ἐν μεγάλαις συμφοραῖς. ὁ δὲ καιρὸς ἐκέλευε ταχέως πάντα πράττειν. ἦν οὖν τις ἐν Αἰγυπτίοις Δημήτριος, φιλόσοφος, βασιλεῖ γνώριμος, ἡλικίᾳ προήκων, παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων διαφέρων. τοῦτον καλέσας Χαιρέας εἶπεν· Ἐγὼ ἐβουλόμην μετ' ἐμαυτοῦ σε ἄγειν, ἀλλὰ μεγάλης πράξεως ὑπηρέτην σε ποιοῦμαι. τὴν γὰρ βασιλίδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ πέμπω διὰ σοῦ. τοῦτο δὲ καί σε ποιήσει τιμιώτερον ἐκείνῳ, καὶ τοὺς ἄλλους διαλλάξει. ταῦτα εἰπὼν στρατηγὸν ἀπέδειξε Δημήτριον τῶν ὀπίσω κομιζομένων τριηρῶν. πάντες γὰρ ἤθελον ἀκολουθεῖν Χαιρέᾳ, καὶ προετίμων αὐτὸν πατρίδων καὶ τέκνων. ὁ δὲ μόνας εἴκοσι τριήρεις ἐπελέξατο, τὰς ἀρίστας καὶ μεγίστας, ὡς ἂν ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον μέλλων περαιοῦσθαι, καὶ ταύταις ἐνεβίβασεν Ἕλληνας μὲν ἅπαντας, ὅσοι παρῆσαν, Αἰγυπτίων δὲ καὶ Φοινίκων ὅσους ἔμαθεν εὐζώνους. πολλοὶ καὶ Κύπριοι ἐθελονταὶ ἐνέβησαν. τοὺς δὲ ἄλλους πάντας ἔπεμψεν οἴκαδε, διανείμας αὐτοῖς μέρη τῶν λαφύρων, ἵνα χαίροντες ἐπανίωσι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, ἐντιμότεροι γενόμενοι. καὶ οὐδεὶς ἠτύχησεν οὐδενὸς, αἰτήσας παρὰ Χαιρέου. Καλλιῤῥόη δὲ προσήνεγκε τὸν κόσμον ἅπαντα τὸν βασιλικὸν Στατείρᾳ. ἡ δὲ οὐκ ἐβουλήθη λαβεῖν, ἀλλά· Τούτῳ, φησὶ, κοσμοῦ. πρέπει γὰρ τοιούτῳ σώματι κόσμος βασιλικός. δεῖ γὰρ ἔχειν σε, ἵνα καὶ μητρὶ χαρίσῃ, καὶ πατρίοις ἀναθήματα θεοῖς. ἐγὼ δὲ πλείω τούτων καταλέλοιπα ἐν Βαβυλῶνι. θεοί δέ σοι παρέχοιεν εὔπλοιαν, καὶ

σωτηρίαν, καὶ μηδέποτε διαζευχθῆναι Χαιρέου. πάντα πεποίηκας εἰς ἐμὲ δικαίως. χρηστὸν ἦθος ἐπεδείξω καὶ τοῦ κάλλους ἄξιον. καλήν μοι βασιλεὺς ἔδωκε παρακαταθήκην.

δ. Τίς ἂν φράσοι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, πόσας ἔσχε πράξεις, πῶς ἄλλοι διάφοροι. εὐχομένων, συνταττομένων, χαιρόντων, λυπουμένων, ἀλλήλοις ἐντολὰς διδόντων, τοῖς οἴκοι γραφόντων. ἔγραφε δὲ Χαιρέας ἐπιστολὴν πρὸς βασιλέα τοιαύτην· Σὺ μὲν ἔμελλες τὴν δίκην κρίνειν, ἐγὼ δὲ ἤδη νενίκηκα παρὰ τῷ δικαιοτάτῳ δικαστῇ. πόλεμος γὰρ ἄριστος κριτὴς τοῦ κρείττονός τε καὶ χείρονος. οὗτός μοι Καλλιρρόην ἀπέδωκεν, οὐ μόνον τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν σήν. οὐκ ἐμιμησάμην δέ σου τὴν βραδύτητα, ἀλλὰ ταχέως σοι μηδὲ ἀπαιτοῦντι Στάτειραν ἀποδίδωμι, καθαρὰν, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ μείνασαν βασιλίδα. ἴσθι δὲ οὐκ ἐμέ σοι τὸ δῶρον, ἀλλὰ Καλλιρρόην ἀποστέλλειν. ἀνταπαιτοῦμεν δέ σε χάριν, Αἰγυπτίοις διαλλαγῆναι. πρέπει γὰρ βασιλεῖ μάλιστα πάντων ἀνεξικακεῖν. ἕξεις δὲ στρατιώτας ἀγαθοὺς φιλοῦντάς σε. οὐ γὰρ ἐμοὶ συνακολουθεῖν, ὡς φίλοι, παρὰ σοὶ μᾶλλον εἵλοντο μένειν. Ταῦτα μὲν ἔγραψε Χαιρέας. ἔδοξε δὲ καὶ Καλλιρρόῃ δίκαιον εἶναι καὶ εὐχάριστον, Διονυσίῳ γράψαι. τοῦτο μόνον ἐποίησε δίχα Χαιρέου. εἰδυῖα γὰρ αὐτοῦ τὴν ἔμφυτον ζηλοτυπίαν, ἐσπούδαζε λαθεῖν. λαβοῦσα δὲ γραμματίδιον ἐχάραξεν οὕτως· Καλλιρρόη Διονυσίῳ εὐεργέτῃ χαίρειν. σὺ γὰρ εἶ, ὁ καὶ λῃστείας καὶ δουλείας με ἀπαλλάξας. δέομαί σου μηδὲν ὀργισθῇς. εἰμὶ γὰρ τῇ ψυχῇ μετὰ σοῦ διὰ τὸν κοινὸν υἱὸν, ὃν παρακατατίθημί σοι ἐκτρέφειν τε καὶ παιδεύειν ἀξίως ἡμῶν. μὴ λάβῃ δὲ πεῖραν μητρυιᾶς. ἔχεις οὐ μόνον υἱὸν, ἀλλὰ καὶ θυγατέρα. ἀρκεῖ σοι δύο τέκνα. ὃν γάμον ζεῦξον, ὅταν ἀνὴρ γένηται, καὶ πέμψον αὐτὸν εἰς Συρρακούσας, ἵνα καὶ τὸν πάππον θεάσηται. ἀσπάζομαί σε, Πλάγγων. ταῦτά σοι γέγραφα τῇ ἐμῇ χειρί. ἔρρωσο,

ῥωσο, ἀγαθὲ Διονύσιε, καὶ Καλλιῤῥόης μνημόνευε τῆς σῆς. Σφραγίσασα δὲ τὴν ἐπιστολὴν, ἀπέκρυψεν ἐν τοῖς κόλποις, καὶ ὅτε ἔδει λοιπὸν ἀνάγεσθαι, καὶ ταῖς τριήρεσι πάντας ἐμβαίνειν, αὐτὴ χεῖρα δοῦσα τῇ Στατείρᾳ εἰς τὸ πλοῖον εἰσήγαγε. κατεσκευάκει δὲ Δημήτριος ἐν τῇ νηῒ σκηνὴν βασιλικὴν, πορφυρίδα καὶ χρυσοϋφῆ Βαβυλώνια περιθείς. πάνυ δὲ κολακευτικῶς κατακλίνασα αὐτὴν Καλλιῤῥόη· Ἔῤῥωσό μοί, φησιν, ἡ Στάτειρα, καὶ μέμνησό μου, καὶ γράφε μοι πολλάκις εἰς Συῤῥακούσας. ῥάδια γὰρ πάντα βασιλεῖ. κἀγὼ δέ σοι χάριν εἴσομαι παρὰ τοῖς γονεῦσί μου καὶ τοῖς θεοῖς τοῖς Ἑλληνικοῖς. συνίστημί σοι τὸ τέκνον μου, ὃ καὶ σὺ ἡδέως εἶδες. νόμιζε ἐκεῖνο παραθήκην ἔχειν αὐτῆς ἐμοῦ. Ταῦτα λεγούσης δακρύων ἐνεπλήσθη καὶ γόον ἤγειρε ταῖς γυναιξίν. ἐξιοῦσα δὲ τῆς νεὼς ἡ Καλλιῤῥόη, ἠρέμα προσκύψασα τῇ Στατείρᾳ, καὶ ἐρυθριῶσα, τὴν ἐπιστολὴν ἐπέδωκε, καί· Ταύτην, εἶπε, δὸς Διονυσίῳ τῷ δυστυχεῖ, ὃν παρατίθημι σοί τε καὶ βασιλεῖ. παρηγορήσατε αὐτόν. φοβοῦμαι, μὴ ἐμοῦ χωρισθεὶς ἑαυτὸν ἀνέλῃ. Ἔτι δὲ ἂν ἐλάλουν αἱ γυναῖκες, καὶ ἔκλαον, καὶ ἀλλήλας κατεφίλουν, εἰ μὴ παρήγγειλαν οἱ κυβερνῆται τὴν ἀναγωγήν. μέλλουσα δὲ ἐμβαίνειν εἰς τὴν τριήρη ἡ Καλλιῤῥόη τὴν Ἀφροδίτην προσεκύνησε. Χάρις σοί, φησιν, ὦ δέσποινα, τῶν παρόντων. ἤδη μοι διαλλάττῃ. δὸς δέ μοι καὶ Συρακούσας ἰδεῖν. καλὴ μὲν ἐν μέσῳ θάλασσα, καὶ ἐκδέχεται μὲν φοβερὰ πελάγη, πλὴν οὐ φοβοῦμαι, σοῦ μοι συμπλεούσης. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν Αἰγυπτίων οὐδεὶς ἐνέβη ταῖς Δημητρίου ναυσὶν, εἰ μὴ πρότερον συνετάξατο Χαιρέᾳ, καὶ κεφαλὴν καὶ χεῖρας αὐτοῦ κατεφίλησε. τοσοῦτον ἵμερον πᾶσιν ἀνέθηκε. καὶ πρῶτον ἐκεῖνον εἴασεν ἀναχθῆναι τὸν στόλον, ὡς ἀκούεσθαι μέχρι πόῤῥω τῆς θαλάσσης ἐπαίνους μεμιγμένους εὐχαῖς. καὶ οὗτοι μὲν ἔπλεον.

ε. Βασιλεὺς δὲ ὁ μέγας, κρατήσας τῶν πολεμίων, εἰς Αἴγυπτον μὲν ἐξέπεμψε τὸν καταστησόμενον τὰ ἐν αὐτῇ βεβαίως, αὐτὸς δ' ἔσπευδεν εἰς

Ἀρα-

Ἄραδον πρὸς τὴν γυναῖκα. ὄντι δὲ αὐτῷ περὶ Χίον καὶ Τύρον, καὶ θύοντι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια, προσῆλθέ τις ἀγγέλλων, Ὅτι Ἄραδος ἐκπεπόρθηται, καὶ ἔστι κενή. πάντα δὲ τὰ ἐν αὐτῇ φέρουσιν αἱ ναῦς τῶν Αἰγυπτίων. Μέγα δὲ πένθος κατήγγειλε βασιλεῖ, ὡς ἀπολωλυίας τῆς βασιλίδος. ἐπένθουν δὲ Περσῶν οἱ ἐντιμότατοι, Στατείρας προφάσει,

σφῶν δὲ αὐτῶν κήδε' ἕκαστος,

ὁ μὲν γυναῖκα, ὁ δὲ ἀδελφὴν, ὁ δὲ θυγατέρα. πάντες δέ τινα, ἕκαστος οἰκεῖον. ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πολεμίων ἄγνωστον ἦν διὰ ποίας θαλάσσης. τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν ἡμερῶν ὤφθησαν αἱ Αἰγυπτίων ναῦς προσπλέουσαι. καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς ἄδηλον ἦν. ἐθαύμαζον δὲ ὁρῶντες καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν αὐτῶν τὴν ἀπορίαν σημεῖον ἀρθὲν ἀπὸ τῆς νεὼς τῆς Δημητρίου βασιλικὸν, ὅπερ εἴωθεν αἴρεσθαι μόνου πλέοντος βασιλέως. τοῦτο δὲ ταραχὴν ἐποίησεν, ὡς πολεμίων ὄντων. εὐθὺς θέοντες ἐμήνυον Ἀρταξέρξῃ· Τάχα δέ τις εὑρεθήσεται βασιλεὺς Αἰγυπτίων. Ὁ δὲ ἀνέθορεν ἐκ τοῦ θρόνου, καὶ ἔσπευδεν ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ σύνθημα πολεμικὸν ἐδίδου. τριήρεις μὲν γὰρ οὐκ ἦσαν αὐτῷ. πᾶν δὲ τὸ πλῆθος ἔστησεν ἐπὶ τοῦ λιμένος παρεσκευασμένον εἰς μάχην. ἤδη δέ τις καὶ τόξον ἐνέτεινε, καὶ λόγχην ἔμελλεν ἀφιέναι, εἰ μὴ συνῆκε Δημήτριος, καὶ τοῦτο ἐμήνυσε τῇ βασιλίδι. ἡ δὲ Στάτειρα προελθοῦσα τῆς σκηνῆς ἔδειξεν ἑαυτήν. εὐθὺς οὖν τὰ ὅπλα ῥίπτοντες προσεκύνησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ, πρὶν καλῶς τὴν ναῦν καταχθῆναι, πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς αὐτήν. περιχυθεὶς δὲ τῇ γυναικὶ, ἐκ τῆς χαρᾶς δάκρυα ἀφῆκε, καὶ εἶπε· Τίς ἄρα μοι θεῶν ἀποδέδωκε, γύνη φιλτάτη. ἀμφότερα γὰρ ἄπιστα, καὶ ἀπολέσθαι βασιλίδα, καὶ ἀπολομένην εὑρεθῆναι. πῶς δέ σε, εἰς γῆν καταλιπὼν, ἐκ θαλάσσης ἀπολαμβάνω; Στάτειρα δὲ ἀπεκρίνατο. Δῶ-

σου ἔχεις με περὶ Καλλιρρόης. Ἀκούσας δὲ τὸ ὄνομα βασιλεύς, ὡς ἐπὶ τραύματι παλαιῷ πληγὴν ἔλαβε καινήν. βλέψας δὲ εἰς Ἀρταξάτην τὸν εὐνοῦχον· Ἄγε με, φησι, πρὸς Καλλιρρόην, ἵνα αὐτῇ χάριν γνῶ. Εἶπεν ἡ Στάτειρα· Μαθήσῃ πάντα παρ' ἐμοῦ. Ἅμα δὲ προήεσαν ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὰ βασίλεια. τότε δὲ πάντας ἀπαλλαγῆναι κελεύσασα, καὶ μόνον τὸν εὐνοῦχον παρεῖναι, διηγεῖτο τὰ ἐν Ἀράδῳ, τὰ ἐν Κύπρῳ, καὶ τελευταῖαν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν τὴν Χαιρέου. βασιλεὺς δὲ ἀναγινώσκων μυρίων παθῶν ἐπληροῦτο. καὶ γὰρ ὠργίζετο διὰ τὴν ἅλωσιν τῶν φιλτάτων, καὶ μετενόει διὰ τὸ παρασχεῖν αὐτομολίας ἀνάγκην. καὶ χάριν δὲ αὐτῷ πάλιν ἠπίστατο, ὅτι Καλλιρρόην μηκέτι δύναιτο θεάσασθαι. μάλιστα δὲ πάντων φθόνος ἥπτετο αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε· Μακάριος Χαιρέας, εὐτυχέστερος ἐμοῦ. Ἐπεὶ δὲ ἅλις ἦν τῶν διηγημάτων, Στάτειρα εἶπε· Παραμύθησαι, βασιλεῦ, Διονύσιον. τοῦτο γάρ σε παρακαλεῖ Καλλιρρόη. Ἐπιστραφεὶς οὖν ὁ Ἀρταξέρξης πρὸς τὸν εὐνοῦχον· Ἐλθέτω, φησί, Διονύσιος. Καὶ ἦλθε ταχέως, μετέωρος ταῖς ἐλπίσι. τῶν γὰρ περὶ Χαιρέαν ἠπίστατο οὐδέν, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐδόκει Καλλιρρόην παρεῖναι, καὶ βασιλέα καλεῖν αὐτόν, ἵνα ἀποδῷ τὴν γυναῖκα, γέρας τῆς ἀριστείας. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθε, διηγήσατο αὐτῷ βασιλεὺς πάντα τὰ γεγενημένα. ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ φρόνησιν Διονύσιος ἐπεδείξατο καὶ παιδείαν ἐξαίρετον. ὥσπερ τις, κεραυνοῦ πεσόντος περὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μὴ ταραχθείη, κἀκεῖνος, ἀκούσας λόγων σκηπτοῦ βαρυτέρων, ὅτι Χαιρέας Καλλιρρόην εἰς Συρρακούσας ἀπάγει, ὅμως εὐσταθὴς ἔμεινε, καὶ οὐκ ἔδοξεν ἀσφαλὲς αὐτῷ τὸ λυπεῖσθαι σωθείσης τῆς βασιλίδος. Ὁ δὲ Ἀρταξέρξης· Εἰ μὲν ἐδυνάμην, ἔφη, Καλλιρρόην ἂν ἀπέδωκα, Διονύσιε. πᾶσαν γὰρ εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ πίστιν ἐπεδείξω. τούτου δὲ ὄντος ἀμηχάνου, δίδωμί σοι πάσης Ἰωνίας ἄρχειν, καὶ πρῶτος εὐεργέτης εἰς οἶκον βασιλέως ἀναγραφήσῃ. Προσεκύνησεν ὁ Διο-

Διονύσιος, καὶ χάριν ὁμολογήσας ἔχειν, ἔσπευδεν ἀπαλλαγῆναι καὶ δακρύων ἐξουσίαν ἔχειν. ἐξιόντι δὲ αὐτῷ Στάτειρα τὴν ἐπιστολὴν ἡσυχῆ δίδωσιν. ἀποστρέψας δὲ καὶ κατακλείσας ἑαυτὸν, γνωρίσας τὰ Καλλιρρόης γράμματα, πρῶτον τὴν ἐπιστολὴν κατεφίλησεν, εἶτα ἀνοίξας τῷ στήθει προσετίθει, ὡς ἐκείνην παροῦσαν, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον κατεῖχεν, ἀναγινώσκειν μὴ δυνάμενος διὰ τὰ δάκρυα. ἀποκλαύσας δὲ, μόλις ἀναγινώσκειν ἤρξατο, καὶ πρῶτόν γε Καλλιρρόης τοὔνομα κατεφίλησεν. ἐπεὶ δὲ ἦλθεν εἰς τὸ· Διονυσίῳ εὐεργέτῃ· Οἴμοι, φησὶν, οὐκέτ' Ἀνδρί. σὺ γὰρ εὐεργέτης ἐμός. τί γὰρ ἄξιον ἐποίησά σοι. Ἥδη δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ πολλάκις ἀνεγίνωσκε τὰ αὐτά. ὑπεδήλου γὰρ ὡς ἄκουσα αὐτὸν καταλίποι. οὕτω κοῦφόν ἐστιν ὁ ἔρως, καὶ ἀναπείθει ῥᾳδίως ἀντεραᾶσθαι. θεασάμενος δὲ τὸ παιδίον, καὶ πήλας ταῖς χερσίν· Ἀπελεύσῃ ποτέ μοι καὶ σὺ, τέκνον, πρὸς τὴν μητέρα, καὶ γὰρ αὐτὴ τοῦτο κεκέλευκεν. ἐγὼ δὲ ἔρημος βιώσομαι, πάντων αἴτιος ἐμαυτῷ γενόμενος. ἀπώλεσέ με καινὴ ζηλοτυπία καὶ Βαβυλών. Ταῦτα εἰπὼν συνεσκευάζετο τὴν ταχίστην καταβαίνειν εἰς Ἰωνίαν, μέγα νομίζων παραμύθιον, πολλὴν ὁδὸν, καὶ πόλεων ἡγεμονίαν, καὶ τὰς ἐν Μιλήτῳ Καλλιρρόης οἰκήσεις.

ϛ. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν. ὁ δὲ Χαιρέας ἤνυσε τὸν πλοῦν εἰς Σικελίαν εὐτυχῶς. εἱστήκει γὰρ ἀεὶ κατὰ πρύμναν, καὶ ναῦς ἔχων μεγάλας ἐπελαγίζετο, περιδεῶς ἔχων μὴ πάλιν αὐτὸν σκληροῦ δαίμονος προσβολὴ καταλάβῃ. ἐπεὶ δὲ ἐφάνησαν Συρράκουσαι, τοῖς τριηράρχαις ἐκέλευσε κοσμῆσαι τὰς τριήρεις, καὶ ἅμα συντεταγμέναις πλεῖν. καὶ γὰρ ἦν γαλήνη. ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, εἶπέ τις· Πόθεν τριήρεις προσπλέουσι; μή τι Ἀττικαί; Φέρε οὖν μηνύσωμεν Ἑρμοκράτει. Καὶ ταχέως ἐμήνυε· Στρατηγὲ, βούλευε, τί ποιήσεις. τοὺς λιμένας ἀποκλείσωμεν, ἢ ἐπαναχθῶμεν; οὐ γὰρ ἴσμεν εἰ μείζων ἕπεται στόλος,

λος, πρόδρομοι δέ εἰσιν αἱ βλεπόμεναι. Καταδραμὼν οὖν ὁ Ἑρμοκράτης ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, κωπῆρες ἐξέπεμπε πλοῖον ἀπαντῆσαν αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποσταλεὶς ἐπυνθάνετο, πλησίον ἐλθὼν, Τίνες εἴησαν. Χαιρέας δὲ ἐκέλευσεν ἀποκρίνασθαι τινα τῶν Αἰγυπτίων· Ἡμεῖς ἐξ Αἰγύπτου πλέομεν ἔμποροι, φορτία φέροντες, ἃ Συρακουσίους εὐφρανεῖ. Μὴ ἀθρόοι τοίνυν εἰσπλεῖτε, φησὶν, ἕως ἂν γνῶμεν, εἰ ἀληθεύετε. φορτίδας γὰρ οὐ βλέπω ναῦς, ἀλλὰ μακρὰς, καὶ ὡς ἐκ πολέμου τριήρεις. ὥστε αἱ μὲν πλείους ἔξω τοῦ λιμένος μετέωροι μενάτωσαν, μία δὲ καταπλευσάτω. Ποιήσομεν οὕτως. Εἰσέπλευσεν οὖν τριήρης ἡ Χαιρέου πρώτη. εἶχε δὲ ἐπάνω σκηνὴν συγκεκαλυμμένην Βαβυλωνίοις παραπετάσμασιν. ἐπεὶ δὲ καθωρμίσθη, πᾶς ὁ λιμὴν ἀνθρώπων ἐνεπλήσθη. φύσει μὲν γὰρ ὄχλος ἐστὶ περίεργόν τι χρῆμα, τότε δὲ καὶ πλείονας εἶχον αἰτίας τῆς συνδρομῆς. βλέποντες δὲ εἰς τὴν σκηνὴν, ἔνδον ἐνόμιζον οὐκ ἀνθρώπους, ἀλλὰ φόρτον εἶναι πολυτελῆ. καὶ ἄλλος ἄλλο τι ἐμαντεύετο, πάντα δὲ μᾶλλον, ἢ τὸ ἀληθὲς εἴκαζον. καὶ γὰρ ἦν ἄπιστον, ὡς ἀληθῶς ἤδη πεπεισμένων αὐτῶν ὅτι Χαιρέας τέθνηκε, ζῶντα δόξαι καταπλεῖν, καὶ μετὰ τοσαύτης πολυτελείας. οἵ τε τοῦ Χαιρέου γονεῖς οὐδὲ προῄεσαν ἐκ τῆς οἰκίας. Ἑρμοκράτης δὲ ἐπολιτεύετο μὲν, ἀλλὰ πενθῶν, καὶ τότε εἱστήκει μὲν, λανθάνων δέ. πάντων δὲ ἀπορούντων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖ τετακότων, αἰφνίδιον εἱλκύσθη τὰ παραπετάσματα. καὶ ὤφθη Καλλιρρόη μὲν ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης ἀνακειμένη, Τυρίαν ἀμπεχομένη πορφύραν, Χαιρέας δὲ αὐτῇ παρακαθήμενος, σχῆμα ἔχων στρατηγοῦ. οὔτε βροντή ποτε οὕτως ἐξέπληξε τὰς ἀκοὰς, οὔτε ἀστραπὴ τὰς ὄψεις τῶν ἰδόντων, οὔτε θήσαυρον εὑρών τις χρυσίου τοσοῦτον ἐξεβόησεν, ὡς τότε τὸ πλῆθος, ἀπροσδοκήτως ἰδὸν θέαμα λόγου κρεῖττον. Ἑρμοκράτης δὲ ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν σκηνὴν, καὶ περιπλυξάμενος τὴν θυγατέρα, εἶπε· Ζῇς, τέκνον, ἢ καὶ τοῦτο πεπλάνημαι. Ζῶ, πάτερ,

νῦν ἀληθῶς, ὅτι σε τεθέαμαι. Δάκρυα πᾶσιν ἐχεῖτο μετὰ χαρᾶς. μεταξὺ δὲ Πολύχαρμος ἔτι καταπλεῖ ταῖς ἄλλαις τριήρεσιν. ἄλλος γὰρ ἦν πεπιστευμένος τὸν ἄλλον στόλον ἀπὸ Κύπρου, διὰ τὸ μηκέτι Χαιρέαν ἄλλῳ τινὶ σχολάζειν δύνασθαι, πλὴν Καλλιρρόῃ μόνῃ. ταχέως δὲ ὁ λιμὴν ἐπληροῦτο, καὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τὸ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τὴν Ἀττικήν. καὶ αὗται γὰρ αἱ τριήρεις ἐκ πολέμου κατέπλεον ἐστεφανωμέναι, χρησάμεναι Συρρακουσίῳ στρατηγῷ. συνεμίχθησαν δὲ αἱ φωναὶ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοὺς ἀπὸ γῆς ἀσπαζομένων, καὶ πάλιν ἐκείνων τοὺς ἐκ θαλάσσης. εὐφημίαι τε καὶ ἔπαινοι καὶ συνευχαὶ πυκναὶ παρ' ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλους. ἧκε δὲ καὶ ὁ Χαιρέου πατὴρ, λειποψυχῶν ἐκ τῆς παραδόξου χαρᾶς. ἐπεκλύοντο δὲ ἀλλήλοις συνέφηβοι καὶ συγγυμνασταὶ, Χαιρέαν ἀσπάσασθαι θέλοντες, Καλλιρρόην δὲ αἱ γυναῖκες. ἔδοξε δὲ ἔτι καὶ αὐταῖς Καλλιρρόην γεγονέναι, ὥστε ἀληθῶς εἶπες ἂν, αὐτὴν ὁρᾶν τὴν Ἀφροδίτην ἀναδυομένην ἐκ τῆς θαλάσσης. προσελθὼν δὲ Χαιρέας Ἑρμοκράτει καὶ τῷ πατρί· Παραλάβετε, ἔφη, τὸν πλοῦτον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Καὶ εὐθὺς ἐκέλευσεν ἐκκομίζεσθαι ἀργύριον καὶ χρυσὸν ἀναρίθμητον. εἶτα ἐλέφαντα, καὶ ἤλεκτρον, καὶ ἐσθῆτα, καὶ πᾶσαν ὕλης τέχνης τε πολυτέλειαν ἐπέδειξε Συρρακουσίοις, καὶ κλίνην, καὶ τράπεζαν τοῦ μεγάλου βασιλέως. ὥστε ἐνεπλήσθη πᾶσα ἡ πόλις, οὐχ ὡς πρότερον, ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ Σικελικοῦ, πενίας Ἀττικῆς, ἀλλὰ, τὸ καινότατον ἐν εἰρήνῃ, λαφύρων Μηδικῶν.

ζ. Ἀθρόον δὲ τὸ πλῆθος ἀνεβόησεν· Ἀξιοῦμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐπεθύμουν γὰρ αὐτοὺς καὶ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι. λόγου δὲ θᾶττον ἐπληρώθη τὸ θέατρον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. εἰσελθόντος δὲ μόνου Χαιρέου πᾶσαι καὶ πάντες ἐπεβόησαν· Καλλιρρόην προσκάλει. Ἑρμοκράτης δὲ καὶ τοῦτο ἐδημαγώγησεν, εἰσάγων καὶ τὴν θυγατέρα. πρῶτον οὖν ὁ δῆμος, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας, εὐφήμει τοὺς θεοὺς, καὶ χάριν ᾔπίστατο μᾶλλον ὑπὲρ

τῆς ἡμέρας ταύτης, ἢ τῆς τῶν ἐπινικίων. εἶτα ποτὲ μὲν ἐσχίζοντο, καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐπῄνουν Χαιρέαν, αἱ δὲ γυναῖκες Καλλιρρόην, ποτὲ δ' αὖ πάλιν ἀμφοτέρους κοινῇ. καὶ τοῦτο ἐκείνοις ἥδιον ἦν. Καλλιρρόην μὲν οὖν, ὡς ἂν ἐκ πλοῦ καὶ ἀγωνίας, εὐθέως ἀσπασαμένην τὴν πατρίδα ἀπήγαγον ἐκ τοῦ θεάτρου. Χαιρέαν δὲ κατεῖχε τὸ πλῆθος, ἀκοῦσαι βουλόμενον πάντα τὰ τῆς ἀποδημίας διηγήματα. κἀκεῖνος ἀπὸ τῶν τελευταίων ἤρξατο, λυπεῖν οὐ θέλων ἐν τοῖς πρώτοις καὶ σκυθρωποῖς τὸν λαόν. ὁ δὲ δῆμος ἐνεκελεύετο· Ἐρωτώμενος ἄνωθεν ἄρξαι, πάντα ἡμῖν λέγε. μηδὲν παραλίπῃς. Ὤκνει Χαιρέας, ὡς ἂν ἐπὶ πολλοῖς τῶν οὐ κατὰ γνώμην συμβάντων αἰδούμενος. Ἑρμοκράτης δὲ ἔφη· Μηδὲν αἰδεσθῇς, ὦ τέκνον, κἂν λέγῃς τι λυπηρότερον ἢ μικρότερον ἡμῖν. τὸ γὰρ τέλος, λαμπρὸν γενόμενον, ἐπισκοτεῖ τοῖς προτέροις ἅπασι. τὸ δὲ μὴ ῥηθὲν ὑπόνοιαν ἔχει χαλεπωτέραν ἐξ αὐτῆς τῆς σιωπῆς. πατρίδι λέγεις καὶ γονεῦσιν, ὧν ἰσόρροπος ἡ πρὸς ἀμφοτέρους ὑμᾶς φιλοστοργία. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῶν διηγημάτων ἤδη καὶ ὁ δῆμος ἐπίσταται, καὶ γὰρ τὸν γάμον ὑμῶν αὐτὸς ἔζευξε. τὴν τῶν ἀντιμνηστευομένων ἐπιβουλὴν εἰς ψευδῆ ζηλοτυπίαν, ἀκαίρως ἐπλήξας τὴν γυναῖκα, πάντες ἔγνωμεν, καὶ ὅτι δόξασα τεθνάναι πολυτελῶς ἐκηδεύθη. σὺ δὲ, εἰς φόνου δίκην ὑπαχθεὶς, σεαυτοῦ κατεψηφίσω, συναποθανεῖν θέλων τῇ γυναικί. ἀλλ' ὁ δῆμός σε ἀπέλυσεν, ἀκούσιον ἐπιγνοὺς τὸ συμβάν. τὰ δὲ τούτων ἐφεξῆς ἡμῖν ἀπάγγειλον, ὅτε Θήρων ὁ τυμβωρύχος, νυκτὸς τὸν τάφον διασκάψας, Καλλιρρόην, ζῶσαν εὑρὼν, μετὰ τῶν ἐνταφίων ἐνέθηκε τῷ πειρατικῷ κέλητι, καὶ εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησε. σὺ δὲ, κατὰ τὴν ζήτησιν τῆς γυναικὸς ἐξελθὼν, αὐτὴν μὲν οὐχ εὗρες, ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ τῷ πειρατικῷ πλοίῳ περιπεσὼν, τοὺς μὲν ἄλλους λῃστὰς τεθνεῶτας κατέλαβες ὑπὸ δίψους, Θήρωνα δὲ μόνον ἔτι ζῶντα εἰσήγαγες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. κἀκεῖνος μὲν βασανισθεὶς ἀνεσκολοπίσθη. τριήρη δὲ ἐξέπεμψεν ἡ πόλις καὶ πρεσβευτὴν ὑπὲρ Καλλιρρόης.

ἐκούσιος δὲ συνεξέπλευσέ σοι Πολύχαρμος ὁ φίλος, ταῦτα ἴσμεν· σὺ δὲ ἡμῖν διήγησαι τὰ μετὰ τὸν ἔκπλουν συνενεχθέντα τὸν ἐντεῦθεν. Ὁ δὲ Χαιρέας ἔνθεν ἑλὼν διηγεῖτο· Πλεύσαντες τὸν Ἰώνιον ἀσφαλῶς, εἰς χωρίον κατήχθημεν ἀνδρὸς Μιλησίου, Διονυσίου τοὔνομα, πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ πάντων Ἰώνων ὑπερέχοντος. οὗτος δὲ, ὁ παρὰ Θήρωνος Καλλιῤῥόην ταλάντῳ πριάμενος. μὴ φοβηθῆτε. οὐκ ἐδούλευσεν. εὐθὺς γὰρ τὴν ἀργυρωνήτην αὐτοῦ δέσποιναν ἀπέδειξεν, καὶ ἐρῶν αὐτῆς βιάσασθαι οὐκ ἐτόλμησε τὴν εὐγενῆ. πέμψαι δὲ πάλιν εἰς Συῤῥακούσας οὐχ ὑπέμεινεν ἧς ἤρα. ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο Καλλιῤῥόη κύουσαν ἑαυτὴν ἐξ ἐμοῦ, σῶσαι τὸν πολίτην ὑμῖν θέλουσα, ἀνάγκην ἔσχε Διονυσίῳ γαμηθῆναι, σοφιζομένη τοῦ τέκνου τὴν γονὴν, ἵνα ἐκ Διονυσίου δόξῃ γεγεννηκέναι, καὶ τραφῇ τὸ παιδίον ἐπαξίως. τρέφεται γὰρ ὑμῖν, ἄνδρες Συῤῥακούσιοι, πολίτης ἐν Μιλήτῳ, πλούσιος ὑπ' ἀνδρὸς ἐνδόξου. καὶ γὰρ ἐκείνου τὸ γένος ἔνδοξον Ἑλληνικόν. μὴ φθονήσωμεν αὐτῷ μεγάλης κληρονομίας. ταῦτα μὲν οὖν ἔμαθον ἔργα.

η. Τότε δὲ καταχθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ, μόνην εἰκόνα θεασάμενος ἐν ἱερῷ, ἐγὼ μὲν εἶχον ἀγαθὰς ἐλπίδας. νύκτωρ δὲ Φρύγες λῃσταὶ, καταδραμόντες ἐπὶ θάλασσαν, ἐνέπρησαν μὲν τὴν τριήρη, τοὺς δὲ πλείστους κατέσφαξαν, ἐμὲ δὲ καὶ Πολύχαρμον δήσαντες, ἐπώλησαν εἰς Καρίαν. Θρῆνον ἐξέῤῥηξεν ἐπὶ τούτοις τὸ πλῆθος. εἶπε δὲ Χαιρέας· Ἐπιτρέψατε ἐμοὶ τὰ ἑξῆς σιωπᾶν. σκυθρωπότερα γάρ ἐστι τῶν πρώτων. Ὁ δὲ δῆμος ἐξεβόησε· Λέγε πάντα. Καὶ ὃς ἔλεγεν· Ὁ πριάμενος ἡμᾶς, δοῦλος Μιθριδάτου, στρατηγοῦ Καρίας, ἐκέλευσε σκάπτειν ὄντας πεπεδημένους. ἐπεὶ δὲ τὸν δεσμοφύλακα τῶν δεσμωτῶν ἀπέκτεινάν τινες, ἀνασταυρωθῆναι πάντας ἡμᾶς Μιθριδάτης ἐκέλευσε. κἀγὼ μὲν ἀπηγόμην. μέλλων δὲ βασανίζεσθαι Πολύχαρμος εἶπέ μου τοὔνομα, καὶ Μιθριδάτης ἐγνώρισε. Διονυσίου γὰρ ξένος γενόμενος ἐν Μιλήτῳ, Χαιρέου θαπτομένου παρῆν. πυθομένη γὰρ Καλλιῤῥόη τὰ περὶ τὴν τριήρη καὶ τοὺς λῃ-

στὰς, κἀμὲ δόξασα τεθνάναι, τάφον ἔχωσέ μοι πολυτελῆ. ταχέως οὖν ὁ Μιθριδάτης ἐκέλευσε καθαιρεθῆναί με τοῦ σταυροῦ, σχεδὸν ἤδη πέρας ἔχοντα, καὶ εἶχεν ἐν τοῖς φιλτάτοις. ἀποδοῦναι δέ μοι Καλλιῤῥόην ἔσπευδε, καὶ ἐποίησέ με γράψαι πρὸς αὐτήν. ἀμελείᾳ δὲ τοῦ διακονουμένου, τὴν ἐπιστολὴν ἔλαβεν αὐτὴν Διονύσιος. ἐμὲ δὲ ζῆν οὐκ ἐπίστευεν, ἐπίστευσε δὲ Μιθριδάτην ἐπιβουλεύειν αὐτοῦ τῇ γυναικί. καὶ εὐθὺς, αὐτῷ μοιχείαν ἐγκαλῶν, ἐπέστελλε βασιλεῖ. βασιλεὺς δὲ ἀνεδέξατο τὴν δίκην, καὶ πάντας ἐκάλεσε πρὸς αὐτόν. οὕτως ἀνέβημεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ Καλλιῤῥόην μὲν Διονύσιος ἄγων, περίβλεπτον ἐποίησε κατὰ τὴν Ἀσίαν ὅλην θαυμαζομένην. ἐμὲ δὲ Μιθριδάτης ἐπηγάγετο. γενόμενοι δὲ ἐκεῖ μεγάλην ἐπὶ βασιλέως δίκην εἴπομεν. Μιθριδάτην μὲν οὖν εὐθὺς ἀπέλυσεν, ἐμοὶ δὲ καὶ Διονυσίῳ διαδικασίαν περὶ τῆς γυναικὸς ἐπήγγειλε, Καλλιῤῥόην παραθέμενος ἐν τῷ μεταξὺ Στατείρᾳ τῇ βασιλίδι. ποσάκις, ἄνδρες Συῤῥακούσιοι, δοκεῖτε, θάνατον ἐβουλευσάμην, ἀπεζευγμένος τῆς γυναικὸς, εἰ μή με Πολύχαρμος ἔσωσεν, ὁ μόνος ἐν πᾶσι φίλος πιστός. καὶ γὰρ βασιλεὺς ἠμελήκει τῆς δίκης, ἔρωτι Καλλιῤῥόης φλεγόμενος. ἀλλ' οὔτε ἔπεισεν, οὐδὲ ὕβρισεν. εὐκαίρως δὲ Αἴγυπτος ἀποστᾶσα βαρὺν ἐκίνησε πόλεμον, ἐμοὶ δὲ μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιον. Καλλιῤῥόην μὲν γὰρ ἡ βασιλὶς ἐπήγετο. ψευδῆ δὲ ἀκούσας ἀγγελίαν ἐγὼ, φήσαντός τινος, ὅτι Διονυσίῳ παρεδόθη, θέλων ἀμύνασθαι βασιλέα, πρὸς τὸν Αἰγύπτιον αὐτομολήσας, ἔργα μεγάλα διεπραξάμην· καὶ γὰρ Τύρον, δυσάλωτον οὖσαν, ἐχειρωσάμην αὐτὸς, καὶ ναύαρχος ἀποδειχθεὶς κατεναυμάχησα τὸν μέγαν βασιλέα, καὶ Ἀράδου κύριος ἐγενόμην, ἔνθα καὶ τὴν βασιλίδα, καὶ τὸν πλοῦτον, ὃν ἑωράκατε, βασιλεὺς ἀπέθετο. ἐδυνάμην οὖν καὶ τὸν Αἰγύπτιον ἀποδεῖξαι πάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην, εἰ μὴ χωρὶς ἐμοῦ μαχόμενος ἀνῃρέθη. τὸ δὲ λοιπὸν φίλον ὑμῖν ἐποίησα τὸν μέγαν βασιλέα, τὴν γυναῖκα δωρησάμενος αὐτῷ, καὶ Περσῶν τοῖς ἐντιμοτάτοις μητέρας τε καὶ ἀδελφὰς καὶ

γυ-

γυναῖκας καὶ θυγατέρας πέμψας. αὐτὸς δὲ Ἕλληνας τοὺς ἀρίστους, Αἰγυπτίων τε τοὺς θέλοντας, ἤγαγον ἐνθάδε. ἐλεύσεται καὶ ἄλλος στόλος ἐξ Ἰωνίας ὑμέτερος. ἄξει δὲ αὐτὸν ὁ Ἑρμοκράτους ἔκγονος. Εὐχαὶ παρὰ πάντων ἐπὶ τούτοις ἐπηκολούθησαν. καταπαύσας δὲ τὴν βοὴν Χαιρέας εἶπεν· Ἐγὼ καὶ Καλλιῤῥόη χάριν ἔχομεν ἐφ' ὑμῶν Πολυχάρμῳ τῷ φίλῳ. καὶ γὰρ εὔνοιαν ἐπεδείξατο καὶ πίστιν ἀληθεστάτην πρὸς ἡμᾶς. κἂν ὑμῖν δοκῇ, δῶμεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμήν. προῖκα δὲ ἕξει μέρος τῶν λαφύρων. Ἐπευφήμησεν ὁ δῆμος· Ἀγαθῷ ἀνδρὶ, Πολυχάρμῳ, φίλῳ πιστῷ, ὁ δῆμός σοι χάριν ἐπίσταται. τὴν πατρίδα εὐηργέτηκας. ἄξιος Ἑρμοκράτους καὶ Χαιρέου. Μετὰ ταῦτα πάλιν Χαιρέας εἶπε· Καὶ τούσδε τοὺς τριακοσίους, Ἕλληνας ἄνδρας, στρατὸν ἐμὸν ἀνδρεῖον, δέομαι ὑμῶν, πολίτας ποιήσατε. Πάλιν ὁ δῆμος ἐπεβόησεν· Ἄξιοι μεθ' ἡμῶν πολιτεύεσθαι. χειροτονείσθω ταῦτα. Ψήφισμα ἐγράφη, καὶ εὐθὺς ἐκεῖνοι καθίσαντες, μέρος ἦσαν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ Χαιρέας δὲ ἐδωρήσατο τάλαντον ἑκάστῳ. τοῖς δὲ Αἰγυπτίοις ἀπένειμε χώραν Ἑρμοκράτης, ὥστε ἔχειν αὐτοὺς γεωργεῖν. ἕως δὲ ἦν τὸ πλῆθος ἐν τῷ θεάτρῳ, Καλλιῤῥόη, πρὶν εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθεῖν, εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ἀφίκετο. λαβομένη δὲ αὐτῆς τῶν ποδῶν, καὶ ἐπιθεῖσα τὸ πρόσωπον, καὶ λύσασα τὰς κόμας, καταφιλοῦσα· Χάρις σοί, φησιν, Ἀφροδίτη. πάλιν γάρ μοι Χαιρέαν ἐν Συῤῥακούσαις ἔδειξας, ὅπου καὶ παρθένος εἶδον αὐτὸν, σοῦ θελούσης. οὐ μέμφομαί σοι, δέσποινα, περὶ ὧν πέπονθα. ταῦτα εἵμαρτό μοι. δέομαί σου, μηκέτι με Χαιρέου διαζεύξῃς, ἀλλὰ καὶ βίον μακάριον, καὶ θάνατον κοινὸν κατάνευσον ἡμῖν. Τοσάδε περὶ Καλλιῤῥόης συνέγραψα.

Χαρίτωνος Ἀφροδισιέως τῶν περὶ Χαιρέαν καὶ Καλλιῤῥόην Η λόγων

τέλος.

CHARITONIS
APHRODISIENSIS
DE
CHAEREA & CALLIRRHOE
AMATORIARUM NARRATIONUM
LIBRI VIII.

JOANNES JACOBUS REISKIUS
VERTIT.

AMSTELODAMI,
Apud PETRUM MORTIER.
MDCCL.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM

DE

CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER PRIMUS.

I. CHARITON Aphrodiſienſis, Athenagorae rhetori a manu, amatorium Syracuſis caſum narrabo. Hermocrates, Syracuſanorum Praetor, victor ille Athenienſium, filiam habebat, nomine Callirrhoën, puellam admirabilem & totius Siciliae decus. Illi enim divina ſane, non humana, neque Nereidis, aut montanae alicujus Nymphae, ſed Veneris ipſius, adhuc virginis, ſpecies contigerat. Fama rari ſpectaculi quaquaverſum diſcurrebat, ut proci Syracuſas undecunque confluerent, non privatae tantum ſortis illi, ſed & tyrannorum filii, non Siculi modo, ſed & Itali, ſed & Epirotae. * Amor privas vires * colligens * Chaereas enim erat aliquis juvenis, aequalium ſuorum forma praeſtantiſſimus, qualis apud Homerum Achilles audit pulcherrimus, aut Alcibiades. Pater illi

Ariſton erat, Syracuſarum poſt Hermocratem primas tenens. Sed contentio quaedam civilis illos dirimebat, ut in omnibus & publice & privatim ſibi adverſarentur. Amor autem mirabilibus gaudet facinoribus. quaerebat autem talem * omnis * abiit in templum * produxit * jubente adorare *. Chaereas vero * relicto gymnaſio greſſum contendebat *, ſtellae inſtar coruſcans. palaeſtrae enim nitor in ipſo efflorefcebat, * ut aurum vel argentum radiabat Forte ſic occurrunt ſibi, greſſus eorum ita moderante Deo: vulneribusque viciſſim datis & acceptis diſcedunt. Chaereas quidem domum abit cum vulnere, accidere reveritus. Puella vero ad Veneris pedes provoluta eosque oſculata: Quare vero mihi, ait, talem virum oſtendiſti! Gravis utrique nox ſupervenit. Gliſcebat enim intus ignis, quem puella premebat deprehendi verens. Chaereas autem vulnere jam tabefactus audet tandem apud parentes amorem ſuum fateri, & quod vivere porro nequeat, ſi Callirrhoës nuptiis exciderit. Ingemuit ad haec Ariſton, &, Periiſti ergo, mi fili, ait. Qui enim tibi ſuam daret Hermocrates filiam, cui praeſto ſunt proci & magis illuſtres, & magis potentes? Ne quidem tentemus hominem, ut fruſtrati riſum de nobis ne faciamus. Sic pater demulcere quidem filium; at malum huic creſcere, ut nec conſueta frequentaret loca & exercitia. Deſiderabat Chaeream gymnaſium, ejus abſentia quaſi deſolatum. juventus enim illum amabat. Sollicite igitur indagantes hi comperibant morbi cauſſam, & miſerabantur omnes pulchrum juvenem ob animi nobilis affectionem de extremis periclitantem.

tem. Erat ſtata concio. Facto itaque conſeſſu populus hoc primum & ardentiſſime clamat. Optime Hermocrates, maxime imperator, ſerva Chaeream. Illuſtriſſimum hoc erit inter tua tropaea. Civitas tota nuptias has conciliare vult, utriſque dignas. Quis concionem illam deſcribat, cujus coactor erat Cupido. Patriae ſic, quam amabat, precibus repugnare neſcius Hermocrates, aſſentitur. Quo facto populus ſtatim theatro proſilit, & juvenes quidem ad Chaeream accurrunt; Senatus autem & Archontes ſequuntur Hermocratem. Aderant quoque Syracuſanae ſponſam in ſponſi domum deducturae. Hymenaeus per totam urbem reſonabat; pleni corollis angiportus taedisque; ſparſa vino & unguentis limina. Diem iſtum Syracuſani hilariorem agebant, quam quo Athenienſes profligaverant. Omnium interim ignara quae gerebantur cubabat in lecto puella, operto capite, lacrymans, taciturna. Cui nutrix torum aggreſſa: Surge, ait, filia. dies enim omnium nobis exoptatiſſima illuxit. Urbs ſponſam te deducet.

Illi autem pectus ſolvi, atque labaſcere crura,

ignarae ſcilicet cui nuberet, haerere vox faucibus, oculi caligare; tantum non exſpirare. Videbatur hic ſpectantibus pudor eſſe. Interim famulae ſponſam propere comunt & ornant; turba ad fores manere juſſa. E continenti vero ceteri cum ſponſo adveniunt, eumque introducunt ad virginem. Hanc ille accurrens invadit oſculis. illa vero, agnito amante, ut flam-

ma lampadis jam emortua oleo ſuperinfuſo, refulgebat, majorque & praecellentior evadebat. Progrediente vero in publicum, ſtupore & ſacro quaſi horrore corripitur omnis multitudo, uti fit, quum Diana in deſertis nemorum penetralibus derepente venatoribus apparet. Multi adorabant quoque: omnes Chaeream quidem admirabantur, ſed Callirrhoën beatam praedicabant. Tales poëtae nuptias Thetidis in monte Pelio canunt. Verum tamen, ut ibi Diſcordia, ſic etiam hic invidus quidam deus deprehenſus eſt.

2. Proci enim ſic nuptiis excidentes mixtam ira concipiebant triſtitiam; eoque factum, ut mutatis in concordiam odiis, quibus adhuc fuerant inter ſe digladiati, quandoquidem ſibi videbantur indigna paſſi, conſpirantes in commune concilium deſcenderent. Ipſa Invidia eos ad bellum Chaereae inferendum conſcripſerat. Primus autem ſurrexit juvenis quis Italus, Rheginenſis tyranni filius, &, Noſtrum unus equidem ſi quis illam obtinuiſſet uxorem, ait, non fuiſſem indignatus. Ut in gymnicis ludis, concertantium non niſi unum vincere fas eſt. Quando vero qui pro obtinenda ſponſa nihil laboravit, nobis praelatus eſt, injuriam non fero. Ducti nos ſuſpenſique fuimus, dominae ante fores pervigiles, nutricibus atque ancillis adulantes, & alumnis ejus dona ingerentes. Quamdiu tulimus jugum, &, quod angit maxime, mutuis nos odiis, ut rivales, fuimus inſectati! Iſte vero cinaedus & mendicus & nauci, regibus decertantibus invitis praemium tulit. At tulerit nullo ſuo commodo. Fatales ſponſo nos has nuptias fa-

faciemus. Laudatum ab omnibus unus reprehendebat Agrigenti tyrannus, non ille tamen animi quadam in Chaeream propenſione. Prohibeo, quas tu ſuades, ait, inſidias, ſed circumſpectiore id aliquo conſilio. Hermocrates ſpernendus impune non eſt; aggrediaris eum palam, nihil profeceris. Praeſtat artibus invadere. Etenim tyrannidas quoque dolis magis quam vi comparamus nobis. Communi me ſuffragio praeficite bello contra Chaeream. Diſſolvam id ego vobis conjugium, ſpondeo. Armabo enim contra eum Aemulationem, quae commilitonem nacta & adjutorem Amorem magnum aliquod malum exiget. Callirrhoe quidem conſtantis eſt animi, & imperita malignae ſuſpicionis. Ille vero, ut gymnaſiis innutritus, & juvenilium peccatorum non rudis, facile poteſt adductus ſuſpicione in aemulationem aetati ſuae congruam & familiarem incidere. neque difficile eſt adire & alloqui hominem. Adhuc differenti ſuum quisque calculum tribuebant, & mandabant homini rem, ut machinari quidvis apto. Sic igitur ille inſtituit.

3. Veniebat ſub veſperam nuncius, patrem Chaereae Ariſtonem de ſcala delapſum in villa perparvam vitae ſpem reliquam habere. Quo Chaereas percepto, quamvis patris amantiſſimus, eo tamen magis dolebat, quod ſoli ſibi rus eundum eſſet. Neque enim decenter ſatis novam nuptam ſecum educere poterat. Jam illa quidem nocte nemo audebat domum nuptialem comeſſatione aperte adoriri; clanculum tamen indicia & inſtrumenta comeſſantium attulerant & allata

reliquerant. Limina coronaverant, unxerant; vino fecerant lutum, jactaverant ſemuſta funalia. Altero mane tranſiens quisque conſiſtebat, vitio generis humani, de rebus alienis nimisquam ſolliciti. Chaereas in melius reſtituto patre ad uxorem rurſus properabat. Videns vero obſeſſas tanta turba fores ſtupet primum; dein cognita cauſſa furibundus irrumpit, & cubiculum, adhuc clauſum offendens, pulſat magno ſtudio, & poſtquam ancilla aperuerat, incidens in Callirrhoën, iram convertit in triſtitiam, veſtibusque dilaniatis, ſciſcitatus quid actum, plorat, neque diffidere habens quae videbat, neque credere, quae nolebat. Uxor, eorum quae acciderant penitus ignara, trepidantem & perplexum ſupplex rogat, velit dicere, quid ſibi offecerit. Ille vero ſanguine plenis oculis & heſterno adhuc ſaucius caſu, ſortem deploro meam, ait, & quod tam cito mei oblita ſis. Simulque de comeſſatione exprobrat. Illa, ut filia Praetoris, & ſpiritus gerens haud parvos, ad tam iniquam exacerbata invidiam: Nemo, ait, ad domum patris mei adiit comeſſator: haec vero limina forſan aſſueta jam comeſſationibus. Nuptiae noſtrae urunt amatores. His dictis averſa operto capite lacrymarum remiſit ſcaturigines. Facile autem eſt amantibus in gratiam redire ſecum, omnemque libenter accipiunt viciſſim excuſationem. Mutata igitur mente Chaereas illi blandiri; illa ſine mora poenitentiam ejus admittere. Sic acrius exarſit amor, & beatos ſe reputabant utriusque parentes perſpecta liberorum ſuorum concordia.

4. Agri-

4. Agrigentinus autem, dilapſa ſibi prima iſta machinatione, quod ſupererat, efficaciores alias inſtruebat. Erat illi paraſitus, facetus homo, omniumque gratiarum plenus, quae faciunt & continent conſuetudinem. Hic amantis mimum facere juſſus, pediſſequam Callirrhoës & inter ancillas ejus primam loco adortus, in amorem ſui pertrahit; vix quidem perſuaſit & difficulter, multis tamen muneribus puellam ſuperat, & eo quod vitam reſti finire velle diceret, niſi votis potiretur. Foemina vero, ubi putat amari, facile expugnatur. His praeparatis alterum ſibi comparabat hiſtrionem editor hujus ludi, non aeque atque iſte venuſtulum, ſed vafrae hominem malitiae, qui ficto candore fidem & confidentiam tibi diſſerens extorſerit. Hunc quae facere quaeque dicere oporteret edoctum ſubmittit ignotum Chaereae; quem adortus ille circa palaeſtras otio obambulantem: Et mihi erat filius, inquit, aequalis ille tuus, tui ille tantus admirator & amicus quamdiu vixit. mortuo autem illo filium te meum reputo. Es enim, dum tibi bene ſit, commune Siciliae bonum. Vacuum ergo te mihi da, & audies magnas res, quas omnis tuae vitae intereſt non ignoraſſe. Sic dejectam de conſtantia ſua juvenis mentem quum levem feciſſet & ventoſam, & ſpe & timore atque intempeſtiva ſedulitate repleſſet iſtud ſcelus, noſtro rogante dicere tergiverſabatur, tempus praeſens minus opportunum cauſſatus. opus eſſe potioris otii & morae majoris. Quo Chaereas inſtare magis, jam exſpectans aliquid gravius. Dextra igitur ſua prehenſum ſeducit illum in locum

ſolitarium & caperata fronte ſimulans afflictum, quin & ſublacrymans: Invitus ego quidem tibi, ait, indico triſte negotium, & quamvis dudum promere voluerim, adhuc id facere refugi. Quando vero nunc palam illuderis, & malum per omnium increbuit ora, tacere porro non ſuſtineo. Nam & mali cujusvis oſorem natura me finxit, & tuï maximopere ſtudioſum. Scito igitur uxorem tuam moechari. Quod quo credas, en paratus ſum adulterum tibi ſub ipſo flagitii momento ſiſtere.

Dixit. at is, nigra quaſi nube doloris amictus,
Ambabus furvam circum accumulare favillam
In caput, & vultus olim foedare venuſtos.

Diu jacebat intercepto ſermone, neque os attollere neque oculos valens. Ut tandem ipſi non quidem ſolita, aliqua tamen, rediit vox: Gratiam te rogo, ait Chaereas, miſeram quidem illam, ut efficias me meorum malorum ſpectatorem. Sed, utcumque res cadat, oſtende modo: quo me meliore jure jam de medio tollere queam. Nam Callirrhoae quidem vel in me injuriae parcam. Finge, ait alter, rus abire. profunda autem veſpera obſerva domum. videbis enim intrantem moechum. His condictis Chaereas quidem miſſo nuncio rus abire ſignificat; ipſe enim ut domum rediret a ſe non poterat impetrare. Nebulo autem iſte & concordiae turbator ſcenam interim inſtruebat; veſperaque facta contendebat ad perficiendum

drama,

drama, quando ſimul corruptor ancillae iſtius Callirrhoës in angiportum ſe conjicit, ſimulans quidem hominem cui clandeſtina moliri & tenebris digna ſedet; omnia tamen eo comparaverat, ut ne lateret. illi coma nitida, cincinni unguento fragrantes, oculi picti, veſtitus mollis, calceatus tenuis. annuli ponderoſi per tenebras micabant. Sic multum & ſollicite quaquaverſum circumſpectans ad fores accedit, & ſuſpenſa manu pro more pulſatis conſuetum edit ſignum. ipſa quoque ancilla perquam timida ſine crepitu & adaperta modo janua prehenſum manu intromittit. Quo viſo Chaereas ſe non amplius continere, ſed intro currere, ut in ipſo opere corruptorem trucidaturus. Alter vero, cum ſubſtitiſſet ad veſtibuli januam, ſtatim exivit. Callirrhoë interim toro reſidebat, Chaeream deſiderans, & prae moerore ne lucernam quidem accendi paſſa; ſtrepituque pedum facto prima ſentiebat animam viri ſui, & occurrebat illi laeta. Ille autem, voce, qua eam increparet, defectus, irarum impotens prope accedentem calce ferit. Pes directe contra diaphragma puellae impactus ſpiritum illi intercludebat. Proſtratam tollunt, lectoque reponunt ancillae. ſic ſine voce, ſine vita jacebat porrecta Callirrhoë, mortuae ſpeciem omnibus exhibens.

5. Fama caſus nuntia totam urbem pervagata gemitus excitabat & ejulationes per angiportus ad mare usque, haud ſecus ac ſi urbs ipſa capta foret. Chaereas interim ira fervidus adhuc, clauſa domo, tormentis in ergaſtulo per totam

noctem in ancillas inquirebat, & earum quidem primam pariter atque ultimam iſtam pediſſequam; quae dum uruntur adhuc & ſecantur, comperta veritate, miſericordia mortuae ductus ipſe ſemet occidere ruebat; niſi Polycharmus interceſſiſſet, ſingularis amicus noſtri, qualem Homerus Achillis Patroclum cecinit. Altero mane Archontes quaeſtionem ſuſcipiebant in homicidam, & urgebant negotium Hermocratis reverentia. Omnis populus in forum concurrebat, alius alia clamantes. Maxime aſſentabantur populo eluſi proci, & prae caeteris Agrigentinus ille, ſplendidus incedens & ſuperbus, ut qui confecerit quod nemo exſpectaſſet. Accidebat autem novum quid & in foro nunquam antea viſum. Accuſatione nempe dicta, & admenſa reo aqua ipſe in ſe, omiſſa omni defenſione, acerbe invectus condemnantem primus tulit calculum, & miſſis juſtis excuſationis titulis, quod calumnia deluſus, quod aemulus, quod invitus fecerit, omnes hoc modo ſupplicabat: Communi me ſuffragio manuque lapidate, obſecro. Populo huic coronam abſtuli. Nimis benigne mecum agetis, ſi carnifici tradideritis. Id vel ancilla Hermocratis peremta meruiſſem. Novum exquirite ſupplicium. Sceleſtiora ſacrilegis & parricidis perpetravi. Ne me ſepelite, velim, ne polluite terram, ſed aequore impium corpus mergite. Ejulatum haec audientibus excutiebant, luctusque transferebatur omnis a mortua in vivum. Primus Hermocrates patrocinari reo. Novi, ait, praeter voluntatem quidquid id eſt accidiſſe. Coram video nobis inſidiatos. At

non

non illaetabuntur duobus funeribus, neque mortuam ego filiam contriſtabo, quam ſaepius audivi dicere, vitam Chaereae ſua ſibi cariorem eſſe. Abjecto itaque ſupervacaneo judicio ad neceſſarias accingamur exſequias. Ne tempori mortuam tradamus, neque faciamus mora corpus minus formoſum. Pulchram adhuc ſepeliamus Callirrhoën. Judices itaque calculum ferebant abſolventem.

6. Chaereas ſibi non item, ſed mortis avidus, fati omnes vias tentabat. Polycharmus ergo videns ſe non poſſe vivum illum ſervare: Non differs ſaltem mori, ait; dum Callirrhoën ſepelias, o mortuae proditor? Alienis manibus cadaver accredis? Jam tempus erat ſplendida tymbi ornamenta & exſequias curare regias. Approbavit hanc illi ſententiam, eoque ambitionem & curam indidit. Quis jam digne funus illud enunciet? Callirrhoë ſtola, qua ſponſa fuerat induta, recumbebat ſuper lecto ſolidi auri, viva major & pulchrior, adeo ut omnes Ariadnae dormienti compararent. Lectum praeibant primi quidem equites Syracuſani, ipſis cum ſuis equis ornati. Sequebatur gravis armatura victoriarum Hermocratis monumenta praeferens. Succedebat Senatus, & in medio populo omnes Hermocratem ſtipantes. Ariſton quoque aeger adhuc portabatur, Callirrhoën itentidem filiam atque dominam compellans. Ibant porro civium uxores pullatae; tum divitiae ſepulcrales plane regiae: primo quidem loco aurum & argentum dotale, dein veſtes pulcherrimae & mundus; dein quas commiſerat Hermocrates multas manubias; amicorum hinc & affinium mu-

nera; ultimo denique Chaereae opulentia, cupidi, ſi poſſet, vel omnem ſuam uxori concremare ſubſtantiam. Tum lectum portabant Syracuſanorum puberes. Claudebat agmen caetera promiſcua multitudo, in qua Chaereas maxime lugens audiebatur. Habebat autem Hermocrates magnificum ad mare ſepulchrum, quod vel procul navigantium feriret oculos. Replevit hoc, ceu aerarium, quam diximus, feralis opulentia. Quod vero tum videbatur in honorem mortuae factum, majoris id momenti res concitavit.

7. Nam Theron erat aliquis, homo nefandus, injuſti lucri cupiditate mare navigans, & piratas habens portubus ſubſidentes, nomine collegii vectorii piraticum cogens. Is cum intereſſet funeri, conjecerat oculos in aurum; noctuque pervigil decumbens ita ſe compellat. Ego vero tot cum periculis mari conflictor, & vivos occido, parvi lucelli gratia, qui ſemel ab una mortua poſſim diteſcere. Jacta ſit alea. Neutiquam dimiſero praedam. Quos autem mihi facinoris hujus adſciſco ſatellites? Diſpice Theron, quis eorum, quos noſti, idoneus? Zenophanes Thurius, ſagax quidem, ſed timidus. Meno Meſſenius audax, ſed proditor. Ita ſecum ſingulos percenſens, ut argenti explorator, multos quum improbaſſet, aliquos tamen aptos judicabat. Mane ergo de navi in portum transcurrens, eorum unumquemque indagabat & inveniebat partim in lupanari, partim in popinis; dignum iſtoc imperatore exercitum. Quos ad communem de re neceſſaria deliberationem excitatos & ſe-

du-

ductos poſt portum ſic alloquitur. Prae aliis omnibus ego vos inventi theſauri participes elegi. Neque enim unius hominis eſt lucrum, neque multo labore indiget; ſed una nox omnes ditare nos poterit. Etiam imperiti non ſumus talium facinorum, quae apud ſtultos quidem audiunt male, prudentibus autem ferunt compendia. Continuo illi intelligentes aut latrocinium denunciare, aut violationem ſepulchri, aut ſacrilegium. Noli ſuadere, inquiunt, quibus jam perſuaſiſti. Modo negotium indica. Tempori parcamus. Vidiſtis, inde Therôn occipit, vidiſtis aurum & argentum mortuae. Ea vivis nobis juſtiore titulo ceſſerint. Hinc ſuadeo de nocte ſepulchrum aperire; impoſitamque ſcaphae mercem quo nos cunque terrarum ventus detulerit, peregre diſtrahere. Placuit. Vos interim, pergebat, ad conſueta deverſoria & negotia redite. Profunda vero veſpera ad ſcapham quisque inſtrumento fabrili armatus deveniat. Haec illi moliri.

8. Callirrhoë interim iterato quaſi partu poſt ſepultos manes in lucem eniti, &, accedente ſuperſtitibus adhuc animabus per inediam aliquo ſenſu, vix & pedetentim reſpirare; dein movere ſingula per membra corpus; palpebris denique diductis ſenſum ſui ſomno evigilantis percipere; Chaeream vocare quaſi accubantem. Quum vero neque maritus neque ancillae audirent, omniaque deſerta eſſent & tenebricoſa, inhorreſcere puella & contremiſcere, quid de ſe factum exputare plane impotens. Erecto vix tandem corpore corol-

las & taenias contrectans, & crepitum attacti auri & argenti percipiens, & accumulatum multo aromate torum ſentiens; ſic demum recordari calcem inflictam, & caſum inde ſuum coepit. Vix tandem ſibi reddita ex animi ſummo angore agnoſcere ſepulchrum; rumpere protinus vocem quam potuit maximam. Viva defoſſa ſum. Succurrite. Saepius autem clamanti quum nihilo plus fieret, deſperare porro de ſalute ſua coepit, & dejecto intra genua capite ſic lamentari. Heu mihi malorum! viva defoſſa ſum, innoxia. Morior morte longa. Valentem me lugent. Quem quis nuncium miſerit! inique Chaerea, incuſo te, non quod occidiſti, ſed quod ejicere domo tam properaſti. Non debueras Callirrhoën confeſtim tumulare, ne quidem vere mortuam. Sed forte jamdudum cogitas de novis nuptiis.

9. Interea dum illa varia lamentatur, Theron mediam ſervans noctem, ſine ſtrepitu accedit ad conditorium, ſummum remis radens mare; & miniſteria in terram egreſſus ſic ordinat. Quatuor emiſſi ſpeculatum, juſſique occidere quisquis illuc accederet; ſi nequirent, ſigno ſaltem conſtituto edito accedentes prodere. Ipſe cum quatuor aliis aggrediebatur tumulum. Caeteris mandatum, erant autem omnes omnino ſedecim, in celoce manere, remis erectis & in navigationem aptatis, quo ad ſubitum quemvis caſum ex continente ſe corripientes actutum aufugerent. Callirrhoën vero vectes admotos ſentientem, & ictus validiores revellendo conditorio impactos, ſimul omnia invadunt: timor, gaudium, triſtitia, admira-

tio,

tio, ſpes, diffidentia. Unde iſte ſtrepitus? Daemonumne quisquam inferorum, communi defunctorum lege, ad me tendit, miſeram? Atqui ſtrepitus non eſt, ſed clara vox inferorum in ſuam ditionem me evocantium. Quin ſepulchrorum perfoſſores rectius videntur eſſe. Nam & hoc additum meis calamitatibus, opes cadaveri inutiles. Haec illa volutare adhuc, quum latro unus projectum per foramen caput ſenſim inſerebat; quem adorta Callirrhoë, volens obſecrare. Ille vero territus reſilire & ſodales pavore tremens hortari. Fugiamus hinc, amici. Genius aliquis intus poſita ſervat, neque permittit nobis introitum. Irriſum hominem Theron imbellem objurgat, & ipſa mortua magis exanimem; aliumque jubet penetrare. Sed quum negarent omnes, ipſe projecto gladio irrepit. Micante autem ferro verita, ne periret, Callirrhoë in angulum extendebat ſe, vocemque mittebat inde ſupplex exilem. Miſerere, quisquis es, cujus neque maritus neque parentes miſerti ſunt. Ne perimas quam ſervaſti magis. Theroni ſic animus rediit, qui, ut ſagax homo ſibique ſemper praeſens, confeſtim intellecta re cogitabundus haeſitabat; & primum quidem volebat occidere mulierem, ratus illam totius molitionis impedimentum fore. Mox tamen ob lucrum mutato conſilio, ipſe ſic ad ſe: Sit & ipſa mundi feralis acceſſio, ait. Abunde argenti, abunde auri. Sed pretioſior tamen his omnibus forma mulieris. Manu itaque prehenſam extrahit, vocatoque ſodali: En tibi genium, ait, quem verebaris. Egregium illum mihi latronem, qui vel *mulierem* pavet.

pavet. Servate hanc vos quidem. volo enim parentibus reddere. Nos autem efferamus intus ſita, quae vel ipſa mortua non amplius cuſtodit.

10 Onerato ſic lembo Theron parum ſecedere cum muliere cuſtodem jubet, de qua proponit conſultationem. Alii alia ſentire & adverſa ſibi. Primus enim quis: Ob aliud quidem venimus, ait, commilitones: Fortuna vero ſpe quid melius inſtituit. Quo utamur velim. Sic enim quidquid fecimus, feciſſe indemnes & ſine periculo poterimus. Inferias loco ſuo ſinamus, ſic mihi videtur; reddamus marito patrique Callirrhoën, praefati, appuliſſe ad conditorium pro more piſcatorum, & audita voce inſtinctu humanitatis admonitos aperuiſſe, ad ſervandam intus concluſam. Sacramento mulierem obſtringamus omnia nobis conteſtari. Libenter autem faciet hanc gratiam, quibus & ipſa tantum debet, benefactoribus, quorum ope faucibus Orci erepta eſt. Quanto putatis gaudio totam Siciliam replebimus? Quot & quae feremus munera? Etiam eadem opera & jus adverſum homines & fas adverſum Deos ſervaverimus. Intempeſtive & ſtolide, ſic increpat alter adhuc differentem, philoſophari nunc nos jubes? Itane nos violatio ſepulchrorum ſanctos probosque effecerit? Miſerebimur ſcilicet cujus neque ipſe maritus; imo quam peremit. At nunquam nos laeſit? Laedet nimirum, ſed ſic ut peſſumdet. Primum quidem ſi gentilibus illam reſtituerimus, obſcurum quid illi hoc de facinore ſentient. Fieri ſane nequit, ut in cauſſae ſuſpicionem non in-

curra-

curramus, quapropter ſepulchrum attentaverimus. dein, etiamſi illi de poena nobis gratificentur, gentiles puta; atqui Archontes & populus non dimittent ſepulchrorum perfoſſores, qui ſarcinam hanc ipſorum oculis audacter ingerant. forte quis dicet expedire mulierem vendi. inveniet enim pretium ob formam. ſic dicet. atqui etiam hoc periculo non caret. aurum quidem mutum eſt, neque argentum crepabit, unde & qui ad nos devenerit. licet hanc in rem fabulas confingere quaslibet. at ſarcinam & oculis & auribus & lingua inſtructam, quis amabo abſcondat? neque enim humana eſt forma, ut quaſi ſervam venditantes queamus fallere. quis id credat ſpectator! hoc ergo ipſo in loco confodiamus, neque noſtrum ipſi nobiſcum circumvectemus indicem & accuſatorem. Multi huic adſtipulabantur ſententiae, Theron autem neutri. Tu enim, ajebat, diſcrimen arceſſis, tu vero lucrum abjicis & perdis. Ego mulierem vendidero potius quam perdidero. interea enim dum venditur, tacebit metu. vendita vero deferat abſentes licet. neque enim plane periculis immunem vitam ducimus. ſed inſcendite navim; abeamus in mare. jam dies appropinquat.

11. Sic ſolutus celox ibat ſplendide. nam, cum certam ſuae navigationi plagam non deſtinaſſent, neque adverſum ventos, neque adverſum fluctus luctabantur, ſed ventus illis ſecundus & a puppi urguens quicunque tandem habebatur. Callirrhoën autem mulcebat Theron, variis dolis tentans decipere. illa vero, licet intelligens fraudes in caput ſuum

ſtructas aliisque ſe ſervatam, fingebat tamen nihil mali ſuſpicari, ſed omnia credere, verita ne ſic tollerent ut iratam. operto autem capite, quaſi ferre nequiret mare, & lacrymans: O pater, ait, Athenienſium tu quidem trecentas naves in hoc eodem mari confligens deſtruxiſti: filiae vero tuae non ſuccurris, quam vilis myoparo rapit. peregre abducor. ſervire me oportebit, nobilem; forte & Athenienſium aliquis emet herus filiam Hermocratis. quanto mihi expediverat mortuae in ſepulcro jacere. ſane Chaereas aliquando lateri meo fuiſſet adjunctus. nunc & vivi & mortui ſeparati ſumus. In his talibus illa planctibus erat, latrones autem praetermiſſis multis parvis inſulis, merces enim hae pauperum non erant, ſed divites quaerebant emtores, e regione Atticae ſub aliquam crepidinem, ſaevienti pelago objectam, ſe cum nave ſubducebant; ubi ſcaturigo limpidi rivi uberrima & luxuriantes erant campi. ibi productam Callirrhoën ſordes abluere & a jactatione maris, etiamſi paullum modo, requieſcere jubebant, volentes ipſi pulchritudinem conſervare. tum ſoli ſecum deliberabant, quo dirigere & appellere curſum oporteret. Athenis, dicit aliquis, non multum abſumus. urbs eſt magna & beata. ibi mercatorum abunde, abunde divitum. ut alibi viros in foris confluere, ſic integras ibi Graeciae urbes ſimul videre eſt. Viſum ſic fuit omnibus Athenas pergere. Theroni autem diſplicebat urbis nimia rimandi & ſciendi omnia ſedulitas. Vos ſoli ſcilicet non audiviſtis neque noſtis gentem circumſpectatricem, inepte & moleſte

de

de rebus omnibus ſollicitam. populus eſt garrulus & rixoſus, & in portu ſycophantarum nubes. ſciſcitabuntur qui ſimus & unde haec onera aſſeramus. mala malignos invadet ſuſpicio. ſtatim aderit Areopagus, & Archontes tyrannis ipſis ſaeviores. vel noſtris Syracuſanis magis extimeſcamus Athenienſes. Ionia noſtra eſt regio. nam & ibi ſunt opes regiae, de magna Aſia defluentes, hominesque lauti & incurii, & litium oſores. notos ibi quoque, quod ſpero, quosdam offendemus. Hauſtis igitur in navigationem aquis & victu a praeſentibus onerariis comparato, recta Miletum tendebant, tertioque die poſt in ſtationem ſubibant octoginta ſtadiis ab urbe diſtantem, a natura recipiendis unice navibus editam. ibi Theron ſubduci remos jubet & Callirrhoae manſionem fieri & ſuppeditari omnia vel ad luxum usque. humanitas ea non erat, ſed lucri cupido, ut mercatoris magis quam latronis.

12. Ipſe autem cum duobus amicorum diſcurrit in urbem. ubi palam quidem nolebat emtorem quaerere, aut rem divulgare, clam vero & ſub manu urguebat venditionem. ſed difficilius, quam vellet, extrudebat mercem ſuam venalem. neque enim pro plebe neque obvio quovis erat, ſed beati negotium, aut regis cujusdam. tales autem adire metuebat. ergo nimis protracta commoratione ferre ampliorem moram, & nocte ſuperveniente dormire impotens, ſic ipſe ad ſe: Stultus es, Theron, ait, tamdiu jam reliquiſti in ſolitudine ſine praeſidio aurum & argentum tuum, tamquam ſolus eſſes pirata. ignoras alios quoque mare pervagari tui ſi-

miles. imo noſtros quoque timeo, ne nobis relictis cum nave abeant. neque enim profecto viros conſcripſiſti ſummae probitatis & juſtitiae, qui fidem tibi ſervent integram, ſed bipedum, quos noſti, nequiſſimos. nunc ergo quidem dormi neceſſario. illuceſcente vero die, hinc in navem facto diſcurſu, abjice mari mulierem intempeſtivam & ſupervacaneam, neque tecum amplius circumvectita mercem difficulter collocandam. Sic ſopitus in ſomnio videt domus fores ſibi occluſas. ſtatuit igitur illam adhuc diem ſe cohibere. moeſtus itaque ſedens ad officinam, mente mire jactata, tranſire videt magnam hominum & ingenuorum & ſervorum turbam, medium ſtipantes virum, aetatis conſiſtentis, pullatum, triſtem; ſuaque levatus ſede, quae hominum indoles eſt aliena ſcire avida, rogat aſſeclarum quendam. Quis iſte? Hoſpes mihi videris, reſpondet rogatus, aut ex longinquo venire, qui Dionyſium ignoras, omnibus Ionibus genere, divitiis & ſapientiae cultura antepollentem, magni regis amicum. Quid ergo pullatus? Mortua enim ipſi eſt uxor eximie amata. Eo magis Theron aſſectari colloquium, invento homine opulento & mulieroſo? neque dimittere porro hominem, ſed rogare: Quem tu apud eum locum tenes? Diſpenſator ſum cunctarum opum & alumnus filiae ejus, puellae infantis, quam miſera mater ante tempus deſeruit. Qui vocaris? Theron. qui tu? Leonas. Tempore igitur in te incidi, Leona. venio ex Italia mercator; quo factum, ut Ionicarum rerum nihil norim. Ancillam vero pulcherrimam, quam mulier Sybaritis, omnium ibi beatiſſima maximi faciebat,

at

at vendidit ob aemulationem, illam ego emi; & cedet tibi compendio, ſive tu ipſe tibi ſervare velis nutriculam puellae, & ſane literis & artibus ingenuis ſatis inſtructa eſt: ſive illam cenſes hero gratificari. ut herus autem aliquam habeat pretio redemtam tibi magis expedit; ne forte alumnae tuae novercam ſuperinducat. Non ingrata haec audienti accidebant Leonati; &, Deus aliquis beneficus, ait, te huc demiſit. quae enim ſomnium mihi portendebat, ea tu mihi clara luce exhibes. domum ergo veni, & amicus atque hoſpes eſto nobis. de muliere vero quid optandum ſit, herilis illa ſupellex, an nobis digna ſit, aſpectus decernet.

13. Theronem, ut intraverat, admirantem domus magnitudinem & ſplendorem, erat enim recipiendo Perſarum regi parata, Leonas primum exſpectare ſe in heri miniſterio occupatum jubet; dein prehenſum in ſuum ducit contubernium vel ingenuo homini maxime decorum. aſſerri juſſa menſa, Theron, ut vafer omnisque loci atque temporis homo, poſitorum non abſtemius neque parcus, Leonati frequentioribus calicibus amicitiam approbat, partim oſtentatione ſimplicitatis, partim, idque magis, ſidei conſuetudinis parandae. Multum interea de muliere ſermonis, cujus indolem Theron magis quam formam laudabat, bene gnarus, rem non viſam opus habere patrocinio, ſed coram conſpectam ſe ipſam commendare. Quin abimus ergo, quin videmus, ait Leonas. Verum illa non hic eſt, alter ait, nam propter vectigalium redemtores circa urbem procul ſubſtitimus, & navis abhinc octoginta

 ſtadiis

ſtadiis quieſcit. ſimulque deſcribit locum. Vos in agris noſtris conſtitiſtis. Tanto melius; ipſa fortuna nos ad Dionyſium ducente. Abeamus igitur rus, ut vos e mari recipiatis. nam villa ibi prope ſtructa eſt magnifice. Eo magis gaudere Theron, in ſolitudine faciliorem reputans venditionem, quam in foro; &, Craſtino mane ibimus, ait, tu in villam, ego ad navem, &, inde mulierem adducam ad te. Haec ſtipulati dextris junctis diſcedunt. utrique ſecuta nox longa viſa eſt, iſti quidem emere, huic autem vendere properanti. Leonas altero die navicula littus legens villam petit; argento ſimul inſtructus, quo mercatorem occuparet. Theron ſuos in litore opprimit miniſtros & ſatellites, multum deſideratus, expoſitaque iis ſua negotiatione Callirrhoën palpare coepit; &, Ego te, filia, ſtatim volui ad tuos reducere, ait, ſed oborto adverſo vento mare prohibuit. ipſa vero noſti quantam tui curam fecerim. quod rei caput eſt, incontaminatam te ſervavimus. Chaereas expertem injuriae te recipiet, ex ſepulchro per nos ſervatam, ut ex toro geniali. nunc igitur neceſſe quidem nobis eſt Lyciam usque tranſire, non item tibi aerumnis fruſtra affligi, & id quidem graviter nauſeanti. deponam te hic apud amicos fideles & redux adſumam, multaque porro cum cura ducam Syracuſas. ſume tuorum quidquid velis. reliqua enim tibi ſervabimus nos. Irridebat apud ſe Callirrhoë dictis, licet gravi dolore ſaucia, & plane dementem exiſtimabat hominem, qui talia perſuadere vellet illi, quae bene ſciebat vendi. cupida tamen evadere

latrones, venditionem libertate priſtina & claritate natalium reputabat feliciorem, &, Gratiam tibi novi, pater, ait, bene volenti. reddant vobis omnibus dii dignas vices. uti quidem ſepulchralibus, ominoſum eſt. omnia modo mihi bene ſervate. unus mihi ſufficit anellus parvus, quem & moriens geſtabam. Sic obvoluto capite duc me, Theron, ait, quorſum lubet. omnis enim locus mari & ſepulcro potior.

14. Ut vero prope a villa aberant, talem Theron aſtutiam comminiſcitur. velum aufert Callirrhoae, ſolvitque comam, & priorem jubet illam per apertas ſua manu fores introire. ſic Leonas & qui intus erant omnes apparitione ſubita perculſi, pars etiam putantes deam eſſe. erat enim in iſto tractu multus rumor, Venerem interdum apparere. ſecutus a tergo Theron perplexos adit, & ad Leonatem converſus, Surge, ait, & accinge te accipiendae mulieri. haec enim eſt quam emere cupis. gaudium & admiratio omnium dicta ſequitur, & Callirrhoën quidem in pulcherrimo cubiculo ſinunt compoſitam requieſcere: nec parva ſane opus habebat requie & refectione ex triſtitia, laſſitudine, & metu. Theron autem dextra prehenſo Leonati: Meas quidem, ait, partes fideliter exſecutus ſum; tu vero habeto tibi mulierem jam. amicus enim certe es. veni autem in urbem & accipe tabulas, & tunc mihi da pretium quod velis. Nequaquam, ait Leonas, par pari referre ambitioſus; ſed & ego jam ante tabulas ſignatas accredo tibi pecuniam. Simul autem volebat hominem occupare, ne retractaret forte veri-

tus.

tus. ſciebat enim in urbe multos emturientes. Talentum igitur argenti in medium prolatum obtrudit, quod Theron, ſpecie recuſantis quod flagrantiſſime cupiebat, poſt longam altercationem, invitus nempe & coactus, accipit, & retinere volenti ad coenam Leonati, ſerum enim diei erat, Hac ipſa veſpera, ait, urbi adnavigare volo. cras in portu contractum perficiemus. Hac conditione diremti ſunt. Theron autem ut venit ad navem, altum petere quam celerrime revulſis anchoris jubet, antequam agnoſceretur. Et ſic illi quidem quo ferebat ventus aufugere. Callirrhoë vero libere jam & ſine arbitro fortunam deplorare ſuam. En alius, ait, tumulus, quo me Theron concluſit, illo priore multo deſertior. illuc enim mater acceſſiſſet & pater & Chaereas lacrymas libaſſet. ſenſiſſem id quamvis mortua. hic vero quemnam invocabo? Noſti tu, Fortuna invida, malis terra mariſque nondum expleta meis; ſed primo quidem amatorem meum homicidam feciſti. Chaereas, qui neque ſervum cecidit unquam, calce letali me feriit amantem. tum perfoſſoribus ſepulchrorum in manus me tradidiſti, & ex conditorio produxiſti in mare, & piratas impoſuiſti cervici meae fluctibus ipſis terribiliores. pulchritudinem vero tam celebratam ideo nacta ſum, ut Theron pirata magnum pro me pretium acciperet. procul arbitris vendita, neque in urbem adducta ſum, ut alia venalis. metuebas enim, Fortuna! ne quis conſpicatus ingenuam atque nobilem me putaret. ideoque, ut ſupellex muta & coeca & ignara ſui, neſcio quibus ceſſi,

Grae-

Graecis an Barbaris, an rurſus piratis. Planctibus interim dum pertundit pectus, videt in annulo Chaereae imaginem, & deoſculata, Vere, ait, periiſti, Chaerea, tanto caſu a me ſejunctus. & tu quidem luges & reſipiſcis, dum, vacuo tamen, ſepulchro aſſides, poſt mortem mihi pudicitiam conteſtans. ego vero Hermocratis filia, & tua uxor hodie hero ſum vendita. Sic lamentanti vix ſomnus obrepit.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM DE CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER SECUNDUS.

1. MUliere vero curis Phocae villici multum commendata, Leonas ipſe illa eadem de nocte Miletum feſtino gradu tendit, grata hero de recens emta nuntiaturus, magnamque, ut rebatur, allaturus ejus luctui medicinam. ſed decumbentem adhuc offendit. jactatus enim & in diverſa tractus moerore Dionyſius, patria quamvis illum deſiderante, raro prodibat, haerens in conclavi, ceu praeſente adhuc uxore. Leonati tandem, ut vidit, Hanc ego ſolam noctem, ait, poſt fata miſerae cum voluptate dormivi. clare enim illam vidi & majorem factam, & pulchriorem, &, ut vigili, mihi conſueſcebat. videbar mihi primam celebrare nuptiarum diem, eamque ſponſam

ducere

ducere domum, e maritimo meo praedio adductam, te hymenaeum mihi praecinente. Leonas adhuc illo diſſerente: Et ſomnians, here, felix es, & vigil, exclamat. audies quae vidiſti. & inde ortus illi exponit: Mercator ad me venit mulierem vendens pulcherrimam. ſed propter publicanos extra urbem apud praedium tuum navem ſtabiliverat. condicto ego die & tempore rus abeo, ubi viciſſim pacti, re ipſa confecimus emtionem & venditionem; nam ego quidem illi talentum dedi. ſupereſt, ut hic tabulae ſecundum leges conſignentur. Libenter quidem Dionyſius audiebat mulieris pulchritudinem; erat enim ſane mulierum amantior; at aegre ſervitutem. vir enim regii ſpiritus, & totius Ioniae cum dignitate tum animi cultura primus, ancillae torum aſpernabatur; &, Fieri nequit, o Leona, ait, pulchrum eſſe corpus non ingenuum natum. nonne didiciſti a poëtis pulchros eſſe Deorum liberos, quidni multo certius ſint ingenuorum hominum? tibi iſta placuit in ſolitudine; comparaſti namque ruſticis illis. ſed quandoquidem emiſti, abi in forum. Adraſtus legum conſultiſſimus tabularum conſignationem adminiſtrabit. Gaudebat Leonas fidem ſibi non haberi. inſperatum enim eo magis perculſurum. ſed, omnes pervadens Mileſiorum portus & trapezitarum menſas, & totam urbem, nuſquam inveniebat Theronem. mercatorum vectorumque nemo, quos explorabat diligenter, hominem noverat. haeſitabundus igitur quid faceret, correpta actuaria terram legens ad litus, inde ad praedium vehitur. ſed nuſquam homo, medio jam mari

oberrans. vix tandem & tarde redit ad herum. herus, ut moeſtum vidit, quae paſſus foret, rogat. ille: Perdidi tibi, here, ait, talentum. Hic te caſus in poſterum reddet cautiorem. nihilominus eloquere quid contigit. nonne recens emta ſe fuga ſubtraxit? Non illa, ſed venditor. Plagiarius itaque fuit, ideoque remotis arbitris ſervam tibi vendidit alienam. unde autem illam dixit eſſe? Sybaritidem dixit eſſe, ex Italia, venditam a domina, aemulationis cauſſa. Interroga igitur, ſi qui adſunt, Sybaritas. interim ibi linque mulierem. Sic triſtis tum quidem abibat Leonas, inauſpicata ſibi negotiatione facta. ſervabat tamen oportunum tempus, quo rus exire perſuaderet hero, reliquam habens unam ſpem, mulieris adſpectum.

2. Interea frequentare ruſticae Callirrhoën, & ſtatim ut dominam ambire & blandiri. uxor autem villici, Plangon, animal non hebes, neque rebus gerendis inidoneum: Sine dubio quidem requiris tuos, filia, ait illi. ſed & recte hic tuos reputaveris. Dionyſius enim dominus noſter eſt bonus & humanus vir. in bonam domum bene te feliciterque deduxit Deus, ubi, ut in patria, degas. ablue ergo tibi ſordes longá contractas navigatione. Vix tandem & reluctantem protrahit tamen in balneum. ubi ingreſſae diligenter illam & unguunt & tergent, magisque ſtupent ſpoliatam veſtibus, adeo ut cujus amictae vultum fuerant admiratae, eum divinum appellarent, poſtquam nudam conſpexerant. cutis enim candida ſplendebat, ruborem fulgori cuidam ſimilem repercu-

tiens; & caro tam delicata, ut vel digitorum attactu magnum fore vulnus metuerent. & ſubmiſſa voce inter ſe ajebant: Domina noſtra quidem pulchra erat, eaque pollebat laude, ſed huic tamen ancillata fuiſſet. angebant praeconia Callirrhoën futura facile praeſagientem. ut igitur viſum fuit, & comas religaverunt & nitidas veſtes attulerunt, quas illa nimis decoras recens emtae cauſſata, Quin mihi tunicam ruſticam datis, ait. vel vos eſtis me potiores. Indutae ſic aliquid tum forte occurrens, & bene ſedebat, & dives atque ſplendidum videbatur, ut a pulchritudine irradiatum. confecto tandem mulieribus prandio, hortatur noſtram Plangon, Venerem adeat faciatque pro ſe vota. eſſe ibi deae praeſentiſſimum numen. cui non vicinia tantum, ſed & confluentes illuc urbani ſacrificent. favere praecipue Dionyſio, ut qui nunquam inſalutatam tranſeat. totus denique coetus praedicare deae apparitiones, & una inter caeteras ſimplicior ruſtica: Tu, dea conſpecta, ait, tuam reputato videre imaginem. Inundant dicta Callirrhoën lacrymis, eaque ad ſe: Heu mihi calamitatis, ait. etiam hic dea Venus eſt, omnium mihi malorum cauſſa. adibo tamen. incuſabo enim & expoſtulabo de multis. Erat autem fanum prope villam, ad ipſam publicam viam. venerata itaque deam & amplexata pedes Callirrhoë, Tu mihi prima Chaerean oſtendiſti, ait, ſed quod compoſueras pulchrum par, diremiſti eadem, quamvis ſtudioſo te cultu demeruimus. quandoquidem vero ſic tibi placuit, hanc a te unicam rogo gratiam;

ſac poſt illum nemini me placere. Dea renuit. mater enim eſt Cupidinis. alterumque denuo meditabatur conjugium, neque hoc conſtanter ſervatura. interim Callirrhoë mari & piratis erepta ſuam reſumere ſpeciem, ut indies pulchriorem factam homines ruſtici mirarentur.

3. Leonas autem tempus commodum nactus his Dionyſium verbis aggreditur. Jam dudum in campis tuis maritimis, here, non fuiſti. atqui tuum illi deſiderant oculum. greges oportet cum cultis ſatisque inſpicere. urguet frugum comportatio. utere tandem & ſplendore domuum, quas tuo tibi juſſu nos exſtruximus. multo levius ibi luctum, ab agrorum oblectamentis & adminiſtratione diſtractus, feres. ubi quem laudes aut bubulcum aut opilionem, recens emtam ei contubernalem dabis. Placuit, & indicta dies profectioni; qua circum nunciata currus parare aurigae, equos agaſones, nautae vectorias naviculas, amici evocari ad comitandum, & libertorum omnis grex. Dionyſius enim ex indole ſua ſplendidus erat. concinnatisque omnibus apparatum quidem caeterum turbamque advehi per mare jubet, vehicula autem ſe prius egreſſum ſequi. lugentem nempe non decere ſplendidam proceſſionem. ſic mane, antequam vulgus & comitum turba ſentiret, equo conſcenſo, quatuor ſtipatus amicis, quorum Leonas erat unus, rus abit. eadem illa nocte Callirrhoë Venerem viderat. decreverat igitur deam venerari. dum itaque illa ſtabat in templo precans, equo deſcendens Dionyſius primus intrat fanum: percepto autem pedum ſtrepitu,

ſeſe

ſeſe convertit ad ipſum Callirrhoë; eamque videt Dionyſius, viſaque proclamat: Propitia quaeſo ſis mihi Venus, & in bonum apparueris. Iam prolapſurum ſubjecta manu continuit Leonas. Ne conturberis, ait, here. haec eſt illa recens emta. Quin tu, mulier, ad dominum accedis? Ad domini vocabulum lacrymarum laticem effudit Callirrhoë dejecto vultu, ſero libertatem dediſcens. Dionyſius autem objurgato excuſſa palma Leonati, Propudium, ait, tune diis, ut hominibus, colloqueris? tune hanc pretio ais emtam, ejusque venditorem nusquam reperiſſe? nonne vel ab Homero didiciſti nos docente, quod

Divi ſe hoſpitibus peregrinis aſſimilantes
Quae pia, quae faciant mortales impia, ſpectant.

At inpoſterum! . . . . . Deſine quaeſo, ait Callirrhoë, mihi illudere, & deam reputare, quae neque felix homo ſim. Sic loquentis vox divina videbatur Dionyſio. muſicum enim quid ſonabat, & reddebat quaſi citharae ſonum. turbatus igitur & pudore prohibitus mulieri colloqui diutius, abit in villam, amore jam flagrans. non multo poſt adveniebat ex urbe reliquus apparatus & multitudo, inter quos cito facti fama dilabitur. ergo omnes properant mulierem videre, per cauſſam tamen omnes adorandae Veneris. reverita turbam Callirrhoë quid ageret non habebat, utpote cui peregrina erant omnia, Plangone etiam familiare non comparente,

ut

ut circa herum excipiendum occupata. jamque procedente ultra quam par erat tempore quum nemo in praedium adeſſet, ſed omnes in fano aut ſtarent, aut procumberent, intelligit rem Leonas, & accurrens inde Callirrhoën educit. videre tum erat naſci reges, ut in apum examine. ſequebantur enim omnes ut dominam a pulchritudine datam & nuncupatam. ſic illa quidem aſſolitum abit in contubernium.

4. Vulneratus autem Dionyſius celare plagam tentabat, & ut vir literis bonisque moribus imbutus, & virtutis ſectator egregiae, tota illa veſpera perdurabat, & ſervis ſui facere contemtum, & amicis opinionem juvenilis & laſcivi, ſic declinans. fallere tamen, quamvis ſibi videretur, nequibat, ut quem ſilentium proderet. coenae quoque partem ſumebat, & : Hanc quis, ait, hoſpitae noſtrae ferat; ne autem dicatis velim ab hero, ſed a Dionyſio. Compotationem quoque diu protrahebat; certus enim dormire non poſſe, ſaltem pervigilare cum amicis volebat. ſera jam nocte ſoluto tandem convivio ut ſurrexerat, ſomnum quidem non capiebat, totus autem erat in fano Veneris, omniumque reminiſcebatur, vultus, comae, converſionis, adſpectus, vocis, habitus, ſermonum. accendebant autem lacrymae. tum videre erat rationis & affectus luctam. fortis enim vir, quamvis a libidine merſitatus, contra tamen tenere nitebatur, &, ut e fluctibus emergens, ipſe ſic ad ſe : Nonne te pudet, Dionyſie, Ioniae primum gloria & virtute, quem ſatrapae mirantur, & reges, & urbes, pueruli inſtar te gerere?

ſemel

ſemel contemplatus amas, & id quidem lugens, nondum juſtis apud miſerae manes perſolutis. ideo nempe rus veniſti, ut pullatus nuptialia ſacra celebres, ſed cum ſerva, ſed cum aliena, ſi contingat, uxore. neque enim ejus habes tabulas. Cupido tamen cum bene conſulente contendere, ſuamque reputare injuriam iſtius temperantiam; eo violentius torrere animam in amore philoſophantem. ille igitur ſoliloquii porro impatiens Leonam arceſſit, qui vocationis intelligit quidem cauſſam, diſſimulat tamen, & ut turbatus: Quid vigilas, ait, here? num te quis iterum dolor invadit mulieris defunctae? Mulieris quidem, ſed non defunctae illius. apud te, cui faveo & confido nihil tacitum mihi eſt. periiſti, Leona; tu mihi malorum cauſſa. ignem in domum meam intuliſti, imo vero in pectus. turbat me quoque mulieris ignorantia. fabulam mihi narras, volucrem mercatorem, quem non noſti, unde venerit, neque quo rurſus abierit. talem vero mihi quis pulchritudinem dominus in deſerto vendat, & id talento, quae Perſarum regis opes valet. atqui te deorum aliquis decepit. fige modo mentem, actorumque renova memoriam. quosnam vidiſti? cui locutus es? dic mihi, ſed verum. navem certe non vidiſti. Non vidi, here, ſed audivi. Idipſum eſt quod ſuſpicor & praedixi. aſcendit una Nympharum aut Nereïdum de mari. ſed & daemonas occupant ſtata fati tempora, neceſſitatem illis humanae conſuetudinis imponentia, ut nobis ligatae ſolutaeque orationis ſcriptores narrant. Libenter perſuaſiſſet homini Dionyſius, magnifi-

care foeminam, & depraedicare, ut ſanctioris, quam quae mortali generi congrueret, ſocietatis. Leonas autem hero gratificari cupiens: Quae quidem illa ſit, here, ait, ne multum & anxie quaeramus. ego vero illam huc, niſi nolis, adducam. neque doleas, quaſi excidas amoribus, quos in poteſtate habes. Non fecerim, ait Dionyſius, antequam mulierem quaenam ſit & unde intellexero. cras verum ex ea ſciſcitemur. huc autem non arceſſam, ne violentioris cujusdam conatus ipſi ſuſpicionem moveamus. ſed, ubi primo illam vidi, ſub oculis & arbitrio Veneris fiat nobis colloquium.

5. Sic viſum, poſteroque die Dionyſius, aſſumtis amicis & libertis, ſervorumque fidiſſimis, quo teſtes etiam haberet, adibat templum, habitu corporis non neglectim concinnato, ſed & adornato non nihil in ſpeciem, ut qui vellet amatae confabulari, & de coetero natura pulcher eſſet, & procerus & omnium maxime venerabilis adſpectu. Leonas autem cum Plangone & reliquis familiaribus Callirrhoae ancillabus hanc adit & tali ſermone invadit. Dionyſius eſt vir, aequi, ſi quis alius, legumque rigidus cuſtos. huic ergo, mulier, in fano dices, ſed verum, quaenam tandem ſis. nullo enim merito carebis auxilio. tantum cum illo age ſimpliciter, & veri nihil occulta. id enim magis provocabit ejus in te benevolentiam. Ut intellexerat hominem Callirrhoë abit, ſed confiſa ſimul, quoniam in templo conveniendum erat. advenientem omnes magis admirantur quam ante, perculſusque Dionyſius, diu praecluſa voce, ſic tandem aliquando & vix

rupto

rupto diuturno ſilentio effatur. Mea quidem omnia tibi parent, mulier. Dionyſius ego ſum, Mileſiorum primus, quin totius paene dixerim Ioniae, cultu deorum & in homines pietate celeberrimus. jam te quoque fas & aequum eſt vera nobis de te promere. nam qui te vendidere, Sybaritidem perhibuerunt, ab domina aemula venditam. Suffuſa rubore dejecto vultu ſic reſpondet Callirrhoë. Hac ego prima vice vaenii. Sybarin vero nunquam vidi. Dionyſius ad Leonatem reſpiciens: Dixi tibi, ait, ſervam non eſſe. auguror vero etiam quod nobilis. dic mihi, mulier, omnia, & principio quidem nomen tuum. Callirrhoë, ait. Placet nomen Dionyſio. reliqua tacebat, at iſto urguente, atque cum precibus & contentione ſciſcitante: Id unum te rogo, domine, ait, & obſecro patere me meam premere fortunam. praeterita iſta ſomnium fuerunt & fabulae. nunc autem ſum quae evaſi ſerva & exſul. Sic illa quidem fallere tentabat, & lacrymis per genas manantibus Dionyſium omnemque circumſtantium coronam invitabat ad fletus communionem. putaverit quis & ipſam Venerem vultum induiſſe triſtiorem. Dionyſius contra inſtare eo acrius ſingula rimans; &, Hanc te primam rogo gratiam, ait, narra mihi fata tua, Callirrhoë. non narrabis plane alieno. morum enim aliqua nobis intercedit affinitas. ne timeto, etiam ſi exſecrabile quid feceris. Aegerrime ferens improbam iſtanc ſuſpicionem Callirrhoë: Ne me inique habeas & proterve, quaeſo, ait; ſceleris conſcia mihi ſum nullius. ſed quoniam fortunae bo-

na & naſcendi mea ſors hac praeſente ſunt illuſtriora , nolo jactabunda videri , aut narrationes proferre, quarum fidem ignaris tamen non fecero. Admiratus foeminae ſpiritus, Etiam tacente te intelligo, ait Dionyſius. dic tamen. dices enim de te tale nihil, quale nunc videmus. omnis de te relatio, quantumvis magnifica, te minor eſt. Sic illa tandem res ſuas exponit invita. Hermocratis filia ſum, Syracuſani praetoris, ſubito caſu nuper vocis uſum omnem amiſi, meque tum parentes extulerunt excellente impendio, quo illecti piratae conditorium effregerunt, & huc abſtulerunt me ſpirare adhuc deprehenſam, & huic Leonati tradidit in ſolitudine Theron. Caeteris omnibus enunciatis ſolum Chaeream tacebat. Jam obſecro te, Dionyſie, Graecus enim es, & urbis humanitate percultae, & literarum ſtudiis imbutus, ne ſepulchrorum violatoribus iſtis fias ſimilis, neque me patria prives atque conſanguineis. diviti tibi mancipiis parum eſt corpus unum dimittere. nam pretium quidem non perdes, ubi me patri reddas. Hermocrates ingratus non eſt. exoſculamur ſane & amamus omnes Alcinoum ideo, quod in patriam remiſit ſupplicem Ulixem. at ego tibi quoque ſupplicor. ſerva captam ab hoſte, orbam. ingenuae vivere ni liceat, opto mortem liberam. Flet ad haec Dionyſius, ſpecie quidem Callirrhoën, re vera ſe ipſum. intelligebat enim votis ſe excidiſſe. At tu confide modo Callirrhoë, ait, bonoque ſis animo. non enim carebis quae rogas. teſtor Venerem, quam vides. interim apud nos cultum habebis herae magis

quam

quam ſervae. Sic abit illa certa ſpe freta , quod citra voluntatem pati quidquam non poſſit.

6. Dionyſius autem, afflictus aegritudine, ſolumque ſevocans Leonatem, Omnino infelix ego ſum, & Cupidini exoſus, ait. condidi uxorem. jam recens emta me aſpernatur, quam ego donum Veneris habere ſperabam, vitam mihi jam effingens beatiorem illa Menelai, Lacaenae mariti. nego namque Helenam fuiſſe tam formoſam, atque Callirrhoë. Suada etiam ejus ore loquitur. actum eſt de vita mea. eodem die, quo Callirrhoë nos, ego vitam deſeram. Non tu certe, here, ait Leonas.. ne tibi vim ipſe inferas. ego enim dominus ejus ſum, & velit nolit illa, faciet tamen quod tibi videbitur. talento enim illam emi. Emiſtine tu nobilem & ingenuam, miſer! ignoras Hermocratem Siciliae pene totius praetorem, quem rex Perſarum magni facit & amat, magnificenter inter de imperio bene meritos relatum, quem miſſis in annos ornat muneribus, eo quod Athenienſes ſuos hoſtes mari contudit. egone ſaeviam tyrannus in liberum corpus, & Dionyſius ille de continentia celebratus, inſultabo improbus & contumelioſus cui ne Thero quidem pirata? Haec ille quidem ad Leonatem, non deſperabat tamen exorare mulierem. amor enim ex indole ſua bene ſperat. confidebat cultura & officiis cupita conficere. vocat itaque Plangonem, eique: Dediſti mihi jam, ait, curae tuae documentum, ſed ſufficiens. nunc commendo tradoque tibi in manus quod opum mearum facio maximi; habeoque cariſſimum , extraneam iſtam , quam nulla indige-

re re, ſed vel ad luxum usque procedere, volo. heram reputato; cole, & ambi, & orna, & fac nobis amicam; lauda me ſaepius apud illam, & depinge qualem noſti. vide ne dominum nomines. Aſſequebatur ſtatim mandata Plangon, acris & velox ingenio mulier: & ſine exteriore ſpecie, ubi mente concepiſſet aliquod negotium, illi porro peragendo intenta erat. itaque Callirrhoën beneficiis & officiis omne genus accumulat, id herili de mandato ſe facere minime prae ſe ferens, ſed quaſi de ſua comitatis penu promeret, ut ſi quando quid ſuaderet, candoris & benevolentiae fidem, ſimul & obſequium, inveniret.

7. Accidit interim tale quid. Dionyſius ruri haerebat, alia cauſſatus ex aliis, vere tamen uniceque ideo, quod neque poſſet abſtrahi a Callirrhoë, neque tamen illam ſecum vellet in urbem educere. ibi enim conſpecta non poterat non inclareſcere, totamque mancipare ſua pulchritudine Ioniam. quin rumor ad magnum usque regem pervaſurus erat. itaque ceſſans manensque Dionyſius dum poſſeſſionum ſuarum ſingulas rimatur diligentius, forte etiam in Phoca villico quidquam reprehendit. ſed illa quidem objurgatio ultra verba non proceſſerat. Plango tamen, arrepta inde occaſione, accurrit ad Callirrhoën trepida, rumpens & evellens ſibi crines, amplexaque ejus genua: Obſecro te, domina, ait, ſerva nos. nam viro meo ſuccenſet Dionyſius. eſt autem ex indole ſua non minus irarum gravis, quam humanitatis dives. diſcrimini nos, niſi tu ſola, nemo eripiat. primam enim

tibi

tibi gratiam libenter praeſtet Dionyſius roganti. Adire ceſſabat & verebatur Callirrhoë; inſtanti tamen & obſecranti modis omnibus negare non audebat, ſupplici collatis in ſe beneficiis obſtricta; & ut ingratae declinaret invidiam, ſic ait: Et ego aeque ſum ſerva, & omni defecta profandi audacia. quod ſi tamen etiam me valere non nihil putas, parata ſum preces quoque meas ſupplici commodare. modo dii votis nos beare velint. ut acceſſerant, jubet Plangon janitorem Callirrhoës praeſentiam intro nuntiare ad herum, qui tum forte moerore proſtratus jacebat tabidus & enectus corpore. audito ille Callirrhoës adventu plane obmutuit, & ad inſperatum nuncium caligine quadam fuit involutus. vix tandem intervallo revaleſcente ſpiritu refectus, Intret, ait. Callirrhoë primo quidem, ut adſtitit propius, dejecit oculos & toto vultu erubuit: dein, ſed aegre, ſic profatur: Ego Plangoni huic gratiam novi. amat enim me ut filiam. rogo itaque te, here, ne viro ejus iraſcaris, ſed dona potius ſalutem. ulterius proloqui volentem vox deſerit. Dionyſius ſtatim Plangonis artes intelligebat, &, Stomachor equidem, ait, Phocamque & Plangonem talia auſos mortalium nemo ſervaverit ab exitio. tibi vero lubenter illos dono. at vos ſciatis velim quod per Callirrhoën ſervemini. Procidit ad heri genua Plango, cui Dionyſius: Quin ad Callirrhoës genua potius procumbitis. haec enim vos ſervavit. Plangon laetantem conſpicata Callirrhoën eoque munere vehementer delectatam: Gratias ergo pro nobis Dionyſio refer, ait, ſimulque impellit Callirrhoën,

quae

quae quodammodo prolapſa amplexabunda ad manum Dionyſii accidit. ille vero quaſi manum dare dedignatus admotam propius Callirrhoën oſculatur, & mox remittit, ne fieret artis hujus aliqua ſuſpicio.

8. Sic diſcedebant mulieres. oſculum autem illud in Dionyſii viſcera velut venenum irrepebat, ut neque videret amplius, neque audiret, undecumque obſeſſus & expugnatus ab amore, cujus remedium quaerenti nullum occurrebat. nam neque muneribus proficiebat, viſo magno mulieris animo; neque minis; mortem enim citius, quam vim, admiſſuram illam cognoverat. ſolam itaque reputans opem ſupereſſe Plagonem, arceſſit, &; Prima quidem illa pulchrâ calliditate perfeciſti, Plangon, ait, & habeo tibi gratiam oſculi, quod aut beavit me, aut perdidit. vide ergo, qui mulier mulierem circumvenias & debelles. in ſocietatem certaminis me quoque aſſumto. praemium tibi propoſitum ſcito libertatem eſſe, & quam cariorem tibi libertate novi, vitam Dionyſii. Juſſa ſic Plangon omnes Callirrhoae dolos machinasque admovet. at illa vinci & expugnari nulla ex parte poterat. tam manebat ſoli Chaereae fida. ſuccubuit tamen, ſed Fortunae artibus illuſa, contra quam nulla valet humana ratio. eſt enim illa dea perquam contentioſa. nihil ab illa non exſpectes. hinc mirum non eſt, ſi & tunc rem confecerit poſitam ultra omnem exſpectationem; imo ultra omnem ſidem. dignum vero eſt accipere, qua id ratione. inſidiabatur Fortuna mulieris pudicitiae. nam quum in nu-

ptiis

ptiis prima vice convenirent Chaereas & Callirrhoë amore fervidi, prope parem utrinque attulerant impetum ad mutuam ſui fruitionem, feceratque cupido aequalis commercium non inefficax. mulier igitur paulo ante fatalem iſtum caſum utero conceperat. verum propter diſcrimina ſecutasque poſt aerumnas non ſtatim ſenſit ſe gravidam. ſed tertio ineunte menſe adoleſcebat venter, idque Plangon, utpote rerum harum haud inexperta, in lavatione animadvertit, tum quidem ſe comprimens ob ancillarum turbam, facta vero ſub veſperam ſolitudine & otio aſſidens ſuper torum: Scito, inquit, mea filia, quod utero geras. Proclamare ad haec Callirrhoë, ejulare, crines evellere. Etiam hoc caeteris meis malis appoſuiſti, Fortuna, ut ſervum pariam; percuſſoque ventre: Foetus, ait, vel ante partum miſelle. fuiſti in ſepulchro; ceſſiſti piratarum manibus. in quam nunc vitam prodis? quas ego te in ſpes geſtabo? orbe patre, & patria exſul, & ſerve. antequam naſcaris, i mortem experire. Sed cohibuit ſaevientes manus Plangon, altero die faciliorem expedire velle foetus excuſſionem pollicita.

9. Seorſim factae mulieres propria ſibi & diverſa quaeque ſecum volutare animis. Plango quidem, opportunum ſe ſibi nunc dare tempus hero amorem conficiendi, ut quae ventris illam conditionem nacta ſibi patrocinantem, inveniſſet certam perſuadendi viam atque rationem. evincet nimirum matris in foetum affectus conjugalem caſtimoniam. ſic illa negotium mente confingebat, ſpecioſe her-

cle. Callirrhoë vero principio de necando foetu deliberabat his ſe verbis compellans: Ego vero domino pariam Hermocratis nepotem, & luci exponam infantem, cujus nemo patrem novit! imo dicet forte quis invidus: Concepit inter piratas Callirrhoë. ſufficit me ſolam infelicem eſſe. non expedit tibi, parvule, in vitam prodire miſeram, quam fugere vel natum oportebat. abi liber, inexpertus malorum. relationum de matre nihil quidquam audias. Rurſus autem commiſeratio latentis inter viſcera oneris ſubibat mutatam mentem. Deliberas infantem tuum occidere, ſceleſtiſſima omnium, & Medeae capis conſilia. quinimo vel illa Scythide merito videaris truculentior. nam illa virum habebat inimicum. tu vero Chaereae opus vis occidere, & omne monumentum decantati conjugii exſcindere. quid ſi maſculum parias? quid ſi patri ſimilem? quid ſi felicior me fuerit? mater occidat ſervatum ex ſepulchro & piratis! quot novimus deorum regumque filios, in ſervitute natos, patrum poſtea dignitatem recuperaſſe? Amphionem & Zethum; item Cyrum. etiam tu mihi, fili, olim navi Siciliam repetes, exquires patrem & avum, iisque matris expones caſus. inde opitulatum mihi ſolvet expeditio nautica. tu, fili, parentes ſibi in vicem reſtitues. Haec volventi per totam noctem ſomnus tandem ſenſim obrepit.

Aſt illi in ſomnis adſtare videtur imago,
Quae pulchris oculis, habitu quae corporis omni,
Voce quoque & nota referebat veſte maritum.

&,

&, Pignus, ait, apud te filium depono uxor. adjicere plura pergente Chaerea ſubſiliit ex ſomno Callirrhoë, in amplexus ejus ruens. Decrevit ergo foetum ſervare & alere, ſic rata maritum conſulere.

10. Mane autem facto adeunti Plangoni hanc ſuam ſententiam exponit. illa vero intempeſtivum non admiſit conſilium, ſed: Ut apud nos parvulum alas, mulier, ait, id fieri nequit. nam herus amator tui non quidem coget invitam, prae verecundia & moderatione; non tamen permittet item nutrire parvulum prae aemulatione, ratus affici contumelia. quippe abſentem omni ſtudio & reverentia dignum putas; hic autem praeſentem aſpernaris. cenſeo itaque foetum nondum natum melius, quam editum, elidi. hac enim ratione partus dolores fruſtraneos & inutilem geſtationem compendifacies. ego tui amans vera & recta ſuadeo. Aegre haec audit Callirrhoë, genubusque Plangonis advoluta obteſtatur, ſecum junctis invenire ſtudiis rationem velit, qua ſervet alatque foetum. Haec, ut etiam atque etiam negaverat, rejectoque poſt duos vel tres dies reſponſo magis ad preces noſtram accenderat, jam majorem nacta confidentiam & auctoritatem, primum jurejurando obſtringit, ut nollet apud quemquam hanc manifeſtare fallaciam. dein adducto ſupercilio, manibusque, ut anxii & lugentes ſolent, contritis: Magnae rerum, ait, o mea, magnis auſibus perficiuntur. ego, quae mea eſt in te propenſio, etiam herum prodo. oportebit itaque alterutrum, ne neſcias velim; aut per-

ire infantem, aut Ionum naſci ditiſſimum, ſplendidiſſimae domus heredem, teque matrem facere beatam. elige jam quod velis. &, Quis tandem adeo foret amens, ait Callirrhoë, ut infanticida malit, quam beatus eſſe. videris autem mihi dicere quod neque fieri poteſt, neque credi. quapropter clarius expone. Quantum igitur putas elapſum eſſe temporis a conceptu in hunc diem, interrogat Plango. Duos menſes, ait. Hoc nobis tempus favet. videri enim poteris ex Dionyſio ſeptimeſtrem partum edere. Imo pereat potius, exclamat ad haec Callirrhoë. Plango ad illam diſſimulatione uſa, ait: Sapis nempe, mulier, quandoquidem mavis elidere. hoc agamus. minus enim periculoſum eſt quam herum decipere. undecunque praecide tibi nobilitatis notas & memoriam. nulla ſuperſit patriae ſpes. accommoda te praeſenti fortunae, & bona fide ſervam fac. Callirrhoë, bene nata juvenis, & ſervilis imperita nequitiae, Plangonem ſic hortantem non ſuſpicatur cavillari. ſed quanto illa corrumpendum urguebat foetum, tanto haec miſerari magis. Da mihi tempus ad deliberandum, ait. eſt enim optio maximorum, aut pudicitiae, aut infantis. Et hoc laudabat Plango, quod neutrum praecipiti conſilio eligeret. ſpecioſa enim eſſe in utramque partem momenta. Illud, ait, uxoris habet fidem, hoc maternum amorem. attamen longae morae tempus non eſt; ſed poſtero ad ſummum die oportet alterutri concedere, antequam de graviditate tua emanet. Conſtitutis his ſeceſſum eſt.

12. Et Callirrhoë quidem in coenaculum digreſſa ſuperius, obſeratis foribus, ventri ſuo Chaereae imaginem adponit, &, En tres ſumus, ait, maritus, uxor & infans. deliberemus de communi bono. ego meam primo loco ſententiam enuntiabo. Volo itaque mori Chaereae ſolius uxor. hoc & parentibus & patria & foetu gratius eſt mihi, alterum virum non experiri. tu vero, infans, quid eligis tibi? Perire veneno, nec ſolem vidiſſe, & cum matre abjectus jacere, forte etiam ſepulchro non dignandus. an vivere & duos habere patres, unum Siciliae principem, alterum Ioniae? factusque vir agnoſceris facile a conſanguineis. nam, ut certe mihi perſuaſum eſt, ſimilem te patri enitar. ſplendideque ſuper triremi Mileſia deveheris in patriam. Hermocrates quoque cum gaudio recipiet nepotem imperatoriis jam artibus idoneum. En calculum adverſum meo tuliſti infans, neque permittis nobis mori. Audiamus nunc & rogemus patrem quoque tuum. atqui jam dixit. nam in ſomnio mihi adſtans, Puerum, ajebat, apud te, mea uxor, in pignus depono. Tuam fidem, Chaerea. tu me Dionyſio ſponſam adducis. Illam itaque diem & noctem in his erat ratiociniis, & non ſui, ſed foetus cauſſa perſuaderi ſibi patiebatur ut viveret. altero autem die adit Plangon, & primum quidem moeſta ſedebat habitumque praeferebat condolentis. at rupto tandem poſt longum intervallum ſilentio. Quae tibi mens ſedet, interrogat. quid agimus? locus enim morae amplius non eſt. Promte reſpondere non poterat Callirrhoë prae lacrymis & animi anxieta-

te. vix tandem tamen: Infans me prodit invitam, ait. fac tu, quod conducit. vereor interim, ne, etiamſi contumeliam ſuſtinuero, fortunam meam Dionyſius aſpernetur, &, magis pellicem ratus, quam uxorem, nolit ex altero ſatum alere, adeoque ego, ut vacuam rem impendero pudicitiam. Jam ego in longius quam tu ipſa, ait interrumpens Plangon, his de rebus cogitavi proſpexique. magis enim te quam herum amo. crede modo Dionyſii indoli. bonus eſt & probus. nihilominus tamen ſacramento illum obligabo, etiamſi dominus eſt. oportet omnia tuto peragere. tu modo in vicem mihi fidem habeto. ego vero nunc legationem perlatum diſcedo.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM

DE

CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER TERTIUS.

INterim Dionyſius impatientia latae, ut rebatur, ab amata Callirrhoë repulſae, mortem decreverat inedia perſequi, ſcriptisque jam tabulis & de ſui funeris mandaverat exſequiis, & Callirrhoën fuerat hortatus, ut ad ſe vel mortuum adiret. jam ſervus, neminem juſſus admittere, Plangonem quoque repellebat, quum aditum ad herum rogaret. rixantium itaque ante fores percepto ſtrepitu Dionyſius auctorem requirit, & a janitore doctus Plangonem eſſe: Intempeſtive quidem adeſt, inquit, nam cupidinis ſui ne monumentum quidem videre porro cupiebat: Voca tamen. Plangon, ut aperuerat fores, Here, ait, quid maceras te lancinasque triſtitia, quaſi repulſus. quum Callirrhoë te ad ſuas

nuptias

nuptias invitet. veſtes indue ſplendidas. ſacra fac atque epulas: quam amas, excipe ſponſam. Exſternari ad inſperatum nuncium Dionyſius, & ut offuſa nube oculis animoque caligare. jamque macer jejunio & debilis ſpeciem mortui exhibere. acutis autem Plango clamoribus totam concitabat familiam, trepidam & diſcurrentem. jam tota domo herus quaſi defunctus plorabatur. ne Callirrhoë quidem id ſine lacrymis audiebat. tanta vis erat luctus, ut & haec, ceu maritum futurum, defleret Dionyſium. vix tandem & tarde ſibi redditus: Quis me deorum, ait exili voce, volens a propoſita via deducere, decipit? vigil audivi, an ſomnians? vultne mihi Callirrhoë nubere, quae ne oculos quidem meos ſubire vult. Deſine tandem, here, ait adſtans Plango, deſine te affligere ipſe, tuisque diffidere bonis. herum meum non decipio. ſed miſit me Callirrhoë de nuptiis internuntiam. Officio tuo itaque, ait Dionyſius, fungere legata, & ipſa ejus verba exhibe, neque mutila, neque auctiora, ſed exacte & bona fide redde. Callirrhoë ait, ſic Plango narrabat, Ego ſum primo loco in Sicilia nata, quamvis adverſam fortunam experta, faſtigio tamen iſto animus non deſcendit. parentes illa mihi patriamque abſtulit. ſolum non potuit auferre natalium ſplendorem. quod ſi ergo Dionyſius loco pellicis habere deſtinat, ſuamque modo ſatiare libidinem, reſti potius quam ſervili contumeliae corpus tradam. ſi vero legitimam poſcit conjugem, & ego quoque volo mater fieri, ut Hermocratis ſtirps habeat propaginem. ſecum ille hac de re deliberet, imo

non

non ſecum modo, neque praecipitanter, ſed & cum amicis & conſanguineis, ne quis *illi* poſtea ſuſcepiſſe de venalitia liberos exprobret, domumque dedecoraſſe. niſi vult pater eſſe, neque vir eſto. Verba haec Dionyſium magis incendebant, levemque ſuggerebant aliquam ſpem, fore ut amans ipſe redametur; manibusque in coelum ſublatis: Utinam, ait. o Jupiter & Sol, de Callirrhoë infantem aliquando viderem. viderer mihi tum vel ipſo magno rege beatior. abeamus ad eam. duc me, Plangonium, heri amans mancipium.

2. Ut. eſcenderat feſtino gradu in coenaculum, primo quidem Callirrhoës allabi genubus ruebat; continebat tamen ſe, dignaque cum gravitate conſidens; Veni, ait, o mea, tibi gratiam de mea ſalute habiturus. nam te quidem invitam non violaſſem; at ipſe decreveram, ſi fruſtratus fuiſſem, vita decedere. jam revixi per te. non tamen deeſt, quod in te improbem, utut maxima tibi debeam. diffidiſti, num ſecundum leges Graecorum uxorem liberis quaerendis ducere velim. atqui non optaſſem tale mihi conjugium contingere, niſi amarem. tu vero me inſanire ſuſpicaris, ac ſi pro ſerva haberem ingenuam atque nobilem, filiumque me indignum nepotem Hermocratis. deliberare jubes. jam deliberavi. extimeſcis amicos meos, omnium tu mihi amiciſſima. auſitne quis ex me natum me indignum appellare, cui contigerit avus patre potior! Dum loquitur iſta lacrymis mixta, propiusque invadit Callirrhoën, haec pudibunda labiis illum ſuſpenſis tacitisque deoſculatur; &, Credo tibi qui-

dem, ait, Dionyſie. at meae fortunae diffido, quae nuper etiam bonis me majoribus dejecit. vereor ut bona fide cum illa adhucdum in gratiam redierim. fac itaque deos teſtes, utut bonus ſis probusque vir & juſtus, non tui ſed civium, ſed affinium cauſſa, ne quis porro malignius quid in caput meum moliri queat, ſacramenti tui gnarus. viduata praeſidiis mulier eaque peregre facile contemnitur. Quosnam tibi vis jurandos deos? paratus enim ego ſum, ſi pote, vel in coelum eniſus ibique Jovis amplexus genua jurare. Jura itaque mihi per mare, quod huc me attulit, & per Venerem quae me tibi oſtendit, & per Cupidinem, qui me ſponſam tibi adducit. Placuit & ſine mora praeſtitum. jam amor ſuos numeros habere geſtiebat. Dionyſius proinde urguebat & nolebat nuptias protrahi. difficile enim eſt facultatem cupiditatis explendae in futurum recondere. ille tamen, ut probe ſtudiis doctrinarum excultus, quamvis gravi procella occupatus & merſitatus animo, nihilominus emergere ex iſtoc affectu, ceu decumana undarum mole, nitebatur qua poterat omnibus viribus, talibusque ratiociniis alligabat & figebat properantem animum. Sine arbitro, ut vere venalitiam, paro ducere. non ſum tam inficetus & ruſticus, ut Callirrhoës nuptias feſtivitate ſollemni non concelebrem. in eo primum honorem foeminae decet exhibere. fert etiam mihi ſecuritatem in futura. fama rerum omnium citiſſima eſt & penetrantiſſima. aërem pervadit, viis quaqua patentibus. per eam nihil poteſt fallere paulo inſolentius. jam currit in Siciliam perlatum hanc fabulam. Vivit

Cal-

Callirrhoë, ſepulchro effracto praedones illam furati, Miletum vendiderunt. jam adveniunt Syracuſanae triremes, & imperator ipſe Hermocrates filiam repetitum. Quid tum dicam? Thero mihi vendidit. at Thero ubi terrarum? Finge, etiam accredi mihi quod res eſt, ſum tamen praedonis receptator. meditare jam Dionyſie tuam cauſſam. forte illa tibi etiam apud magnum regem erit peroranda. tunc itaque dicere optimum erit. Ego, ut audivi mulierem ingenuam neſcio quo caſu huc delatam, ſecundum leges uxorem duxi ſua ſe ſponte nuptui elocantem. hac etiam ratione ſocero magis perſuaſero gener indignus non eſſe. obdura, meum cor, terminum perexiguum, quo diuturnius certam tutamque voluptatem percipias. ad litem firmior ero, mariti non heri legibus uſus. Sic viſum. vocatur Leonas. Abi in urbem, & magnifice, quidquid nuptiae requirunt, inſtrue. compelluntor armenta. convehitor terra marique frumentum & vinum. totam urbem publice decrevi epulis excipere. Rebus omnibus ordinatis ipſe poſtero die urbem petiit curru. Callirrhoën vero, nondum enim cenſebat in vulgus oſtentare, Plangonis curae commiſſam, circa veſperam lembo ſubvehi jubet usque ad domum ſuam, quae portum, cui nomen Docimos, proxime tangebat. ſic itaque rure diſceſſura Callirrhoë prius vota Veneri facit, & ingreſſa fanum, proturbatis qui aderant omnibus, deam ſic alloquitur. Succenſeamne tibi, domina Venus, an grates habeam? tu me Chaereae virginem conjugaſti. nunc alteri poſt eum ſponſam concilias. non eo

equidem compulſa fuiſſem, per te tuumque filium juro, niſi foetus hic, ſimulque monſtrabat ventrem, me prodidiſſet. pro hoc tibi ſupplicor, non pro me. fac artes meas fallere. fac, quandoquidem verum patrem non habet, Dionyſii opus videatur. nam iſtum quidem adultus inveniet. Digreſſam ſane mare verſus nautae conſpicati defixis oculis haerebant animoque & corpore ſtupentes, quaſi Venus ipſa veniret inſcenſum, factoque agmine adoraturi ruebant. remigum autem diligentia lembus in portum dicto citius devenit. ut inalbeſcebat altera dies, tota urbs erat in coronis. non in templis tantum quisque, ſed & ante fores domuum victimas jugulare. variae per plebem de ſponſa fabulae discurſitare. vulgi faex. pulchritudine & ignorantia mulieris, Nereidem aſcendiſſe pelago, aut ipſam adeſſe deam e Dionyſii campis rebatur. ſic enim inter ſe jactabant nautae. inviſendi ſtudio conſpirabant omnes, & ad templum Concordiae confluxerant, ubi patrio Mileſiis more ſponſas accipiebant ducturi. tum primo, poſt ſepulturam, ſeſe ornavit Callirrhoë. quippe ubi decreverat nupſiſſe ſemel, patriae & generis claritudinem loco omnis pulchritudinis habuerat. ſtola Mileſia, & corona, ſollemni ſponſis, induta ut oculos convertit ad turbam; Venus nubit, conclamatur. purpurei ſubſtrati panni, roſaeque & violae, & ſparſa unguenta qua procedit. nemo domi reſidere, non parvulus, non ſenex, non in ipſis quidem portubus. in arctum compulſi tectorum in ipſas tegulas evaſerant. verum & illam ipſam diem deus aliquis invidus ocu-

lis

lis adſpiciebat non aequis. qui vero id, paulo poſt dicam, ubi prius quae in Sicilia circa idem tempus contigerunt, expoſuero.

3. Effractum nempe conditorium praedones, ut per tenebras & feſtini, neglectim obturaverant. Chaereas itaque, ut illuc ipſo ſervato diluculo venit, corollas in ſpeciem & inferias aſſerens, ea vero mente, ut ibi ſe confoderet, invalidus Callirrhoës deſiderium ferre, & unam luctus medelam mortem reputans, motos lapides patulumque videt introitum. cohorret ad ſpectaculum, rerumque geſtarum fixus & perplexus haeret imperitia. veloci famâ motae ſtatim Syracuſae, omnesque ad ſepulchrum conciti. ſed ante juſſum Hermocratis intrare nemo audet. immiſſus quis tandem ſingula exacte refert. fidem modo non inveniebat, ipſam mortuam abeſſe. tunc itaque Chaereas ipſe cenſet ſubire, viſendae iterum ſuae, etiamſi mortuae, deſiderio. rimatus autem totum ſepulchrum invenire nuſquam poterat. eum increduli multi ſequuntur. ſed ignari rerum omnium & conſiliorum inopes pendebant. adſtans inter caeteros aliquis: Funebris mundus raptus eſt, ait, violatoribus ſepulchrorum imputate facinus. At ubi mortua? multi & varii ſermones ferebantur a plebe. Chaereas autem palmis ad coelum ſublatis: Quis mihi tandem deorum, ait, rivalis factus Callirrhoën abſtulit, & ſolus nunc tenet ſed invitam & coactam vi majore. ideoque ne ſentiret, ſubito vivis exceſſit. ſic Theſeo quoque Bacchus Ariadnen ademit, & Jupiter Semelen. atqui ignorabam deam me habere in matrimonio,

& nobiliorem toris mortalium. attamen tam repente non oportebat, neque per talem cauſſam, ex hominibus abire. Thetis etiam erat dea, Peleo tamen conſtanter adhaeſit, & filium quoque dedit. ego vero in ipſo amoris flore & vigore deſertus ſum. quid agam? quid me fiet miſero? ipſe me tollam. at quicum jacebo? illa adhuc ſuperſtite ſola hac ſpe ſolabar meam calamitatem, fore ut, quando communem torum non ſervaſſem, olim tamen commune conditorium eſſem inventurus. innocentis animae meae, domina, rationem tibi reddo. tu me vivere cogis. quaeram te per mare, per terras, etiam, ſi poſſem, in coelum irem. id unum, uxor, rogo te, fugere me nolis. Erupit ad haec in fletus omnis corona, & ut modo mortuam Callirrhoën lugebant. ſtatim deducuntur triremes, multique partiuntur quaerendi labores. Hermocrates ipſe Siciliam ſcrutatur. Libyam Chaereas. alii in Italiam miſſi. alii Ionium juſſi trajicere. humanae hae opes, ſed debiles illae. Fortuna vero, ſine qua perfectum nihil eſt, ut ex decurſu rerum quis diſcat, rem in clara luce collocavit. poſt venditam nimirum ſuam mercem difficulter collocandam, mulierem puta, miſſa Mileto, Cretam vela dabant impii, qua in inſula, magna & beata, ut cognoverant, facilem ſperabant reliquarum mercium fore diſtractionem. at depulſos a propoſito curſu ventus vehemens in deſertum illud pelagus Ionium deturbavit, quo deſolati porro oberrabant ſcelerati, fulminibus obruti, atque tonitrubus, & nocte longa, per id commonſtrante providentia, quod ob Callirrhoën olim ſecun-

dum

dum curſum habuiſſent. redactos licet ad Orci confinia Deus tamen metu iſto non liberavit ſubito ; lentum enim ipſis naufragium intentabat. terra reſpuebat impios, diuque jactatos ſalo, tandem neceſſariorum penuria oppugnat, praecipue potus ; neque juvabant opes ſceleſtae, ſed inter aurum ſiti deficiebant, reſipiſcentes, ſed ſero, ab impiis auſis, quae ſibi, quum non prodeſſet amplius, in vicem exprobrabant. omnes enim ſiti periere. ſolus Thero vel in tali tempeſtate non exuebat vetus illud & verſutum ingenium nequam. ſuſſuratus enim aquas praedones collegas ipſe praedabatur, ſibique placebat tam elegantibus ſtrophis. at tu mihi vide Fortunae iram, quae tormentis & cruci hominem ſervabat. nam quae Chaeream vehebat triremis temere circumvaga incidit in celocem, quem primo, ceu piraticum, devitat. ut autem apparuit ex undarum arbitrio pelli & jactari gubernatore carentem, exclamat aliquis e triremi: Vectores non habet. ne metuamus. ſed accedamus propius, quid hic monſtri lateat excuſſuri. Placuit gubernatori conſilium. nam Chaereas quidem ſub conſtrato navis operto capite recumbebat. ut prope ventum, & vectores evocati non reſponderunt, transſcendit aliquis, qui, praeter aurum & mortuos quum nihil videret, nautis indicat. hi quum laetantes, & ob inventum ſcilicet in mari theſaurum felices ſibi viſi, tumultuarentur, cauſſam ſciſcitatur Chaereas, & edoctus ipſe quoque novum videre caſum avebat. ſed agnitis confeſtim Libitinae ſpoliis lacerat veſtes, magnumque & acutum! Heu mihi, clamat, Callirrhoe,

haec

haec tua ſunt. haec corona, quam ego tibi impoſui, hoc pater dedit, hoc mater. haec ſtola genialis. ſepulchrum tibi navis evaſit. at tua quidem video, tu vero ubi es? ſuneralibus ſola mortua deficit. Thero tam inexſpectato ictus ſermone ſanguinem amiſerat, mortuisque ſodalibus jacebat ſimilis, & quamvis poſt maturam deliberationem deſtinaſſet plane vocem non mittere, motum non prodere; futurum enim illi obſcurum eſſe non poterat; attamen, ut eſt homo vitae amantiſſimus, & ne in ultimis quidem miſeriis deſperat rerum in melius converſionem, idque ſapientiſſimo opificis Dei conſilio, qui id omnibus, ne vitam fugerent aerumnoſam, indidit: exuſtus ſiti primam hanc rumpit vocem. Potum. Affertur potus, caeteramque omnem curam nanciſcitur homo. refectum rogat aſſidens Chaereas. Quinam eſtis? & quo navigatis? & unde haec? & quid de domina eorum feciſtis? Theron ad haec aſtutus nequam & ingenii ſui non oblitus: Cretenſis ego ſum, ait. ſed in Ioniam navigans, ut ibi fratrem meum militantem requirerem, a vectoribus repente portu Cephaloniae ſolventibus deſertus fui. inde in hunc celocem inſcendi, qui tum commodum praeternavigabat. ſaevis autem procellis in hoc mare ſumus excuſſi, quas ſecuta diuturna maris ventorumque tranquillitas omnes peremit. mea me ſolum ſervavit pietas. auditis his alligari celocem triremi Chaereas jubet, donec in Syracuſanos portus deveniſſet.

4. Fama vero, natura velox, tunc ſolito diligentius annunciare multa mira & nova feſtinaverat, omnesque ad mare,

affe-

affectuum omne genus pleni, confluxerant plorantes, admirantes, ſciſcitabundi, diffidentes. percuſſerat enim rei novitas omnium animos. mater autem Callirrhoës ad mundi funebris conſpectum, ſingula integra & illibata agnoſcens atque percenſens, flebili voce exclamat; Tu ſola dees filia, o novi moris atque ingenii latrones! ſolam meam furati filiam, veſtem & aurum ſervarunt. Litora & portus referebant planctus mulierum, terraque & mare ejulationibus implebantur. Hermocrates autem, vir ſummo quondam functus imperio, rerumque multarum ſubactus uſu: Non hic oportet inquiſitionem facere tumultuariam, ait, ſed legitime magis & ordine. quis dixerit an non judicibus quoque hac in re opus habituri ſimus. dum loquitur adhuc, jam refertum erat concione theatrum, cui affluentes quoque mulieres interfuere. ſedebat populus exſpectatione ſublimis. primus intrat Chaereas, pullatus, pallidus, ſqualidus, ut funus uxoris fuerat proſecutus, & ſuggeſtum conſcendere recuſans humi conſiſtit, diuque plorat, interceptam vocem prorumpere geſtiens. juſſus tandem a multitudine adſcendere & loqui, oculis humo aegre ſublatis: Hoc quidem non perorandi tempus, ait, ſed lugendi erat. ego vero vivo & peroro ex eadem neceſſitate, donec invenero, quis quare Callirrhoën abſtulerit. neſcio proinde auſpicatum habuerim, an minus, curſum, quem nuper hinc digreſſus cum triremi mea inſtitui. navem enim vidi puro coelo errantem & tranquillo mari procellis, ſed ſuis, obrutam & colluctantem. mirati propius accedimus, viſusque mihi ſum miſerae

meae uxoris aſpicere ſepulchrum omnia habens niſi eam. mortuorum erat abunde, ſed qui nos non tangunt. ſolus inter eos hic neſcio quis inventus eſt extremos ducere ſpiritus: quem ego omni cura recuperatum vobis ſervavi. Interim lictores Theronem vinctum in theatrum perducebant. decorus hominem comitatus excipiebat, rota, & catapulta, & ignis, & flagra. ita providentia ipſi praemia laborum ſcilicet tributura erat. coram Archontibus autem deductum unus interrogat, Quis es? Demetrius. Unde? Cretenſis. Quid noſti? Ad meum fratrem mari contendens in Joniam a navi deſertus ſum. celocem igitur praeternavigantem inſcendi, tum quidem mercatores opinatus, nunc autem ſepulchrorum violatores. mari diu vagati caeteri omnes perierunt, ego ſolus ſuperô, ideo quod plane nullius mihi perpetrati mali ſum conſcius. vos ergo, viri Syracuſani, ob humanitatem celeberrimi, ne, quaeſo, ſitis pontoque & ſiti mihi ſaeviores. Flebili voce prolata haec tantum non omnes fregerant in miſericordiam, aberatque parum, quin ſuada ſua impoſuiſſet, imo & viatico abiiſſet inſtructus. verum deus aliquis ultor Callirrhoës, improbam facundiam ſucceſſum habere ſtomachatus, intervenit, ne rerum omnium accideret indigniſſima, id eſt, ne perſuaderetur Syracuſanis, hominem evaſiſſe ſolum ob pietatem, qui ſolus neſcio quo fortunae favore ideo evaſerat, ut gravius quam caeteri puniretur. ſedens igitur in turba piſcator aliquis agnoſcit hominem & ſubmiſſis ad proximos prodit ſuſurris: Hunc ego circa portum noſtrum dudum vidi & novi cir-

circulantem. ſermo hic rapide diditur inter plures, & ,Mentitur, exclamat unus. converſus omnis ad clamorem populus, & qui primus hominem noſſe dixerat, is ſurgere ſede ſua & in medium prodire juſſus. negare tum Thero. piſcator eo aſſeverare acrius. archontes vocare tortores. afferri flagra piaculo. uſtus ille & ſectus diu contra tenere. parum quoque aberat quin tormenta eviciſſet pervicacia. verum conſcientia apud unumquemque multum valet, & veritas omnia vincit. nam, licet aegre & tarde, confeſſus tamen eſt Thero, ſic tandem orſus eloqui: Conſpectis opibus in tumulum congeſtis coëgi latrones. effregimus ſepulchrum. invenimus mortuam viventem. omnia praedati impoſuimus celoci. Miletum perreximus, ibique ſolam vendidimus mulierem. reliqua volebamus in Cretam transportare. ſed a ventis in Ionium mare proturbati, quae paſſi fuerimus & vos vidiſtis. Exponebat omnia praeter ſolum nomen emtoris. nuntiata ea omnes laetitia & dolore affecerunt. laetitia, quod Callirrhoë viveret, dolore quod eſſet vendita. Theron interim morti adjudicatus, ne ſtatim plecteretur, Chaereas deprecabatur,, Ut mihi jam, ſic praetendebat, emtores indicet. videte quo redactus ſim neceſſitatis. uxoris meae mangoni patrocinor. Sed Hermocrates intercedebat: Vel moleſtior fiat & impeditior inquiſitio. praeſtat id, quam leges ſolvi. vos autem, viri Syracuſani, rogo, memores imperii mei atque tropaeorum, debitas mihi grates in filiam meam impendite. mittite quaeſo pro ea legationem. ingenuam recuperemus. Adhuc lo-

quente populus exclamat : Omnes, ſi opus, iverimus. plurimique ſenatorii ordinis ſua ſponte in ſe ſuſcipiebant. quibus Hermocrates : Honoris equidem gratiam novi vobis omnibus. ſed ſufficiunt legati duo de populo, totidemque de ſenatu. quintus navigabit cum his Chaereas. Sententia placuit & rata habetur, & dimiſſa ſuper his pactis concione, abductus inter magnam comitantium catervam Thero ſuffigitur palo coram tumulo Callirrhoës, proſpiciens de cruce mare illud, per quod captivam duxerat Hermocratis filiam, quam neque Athenienſes ceperant.

5. Caeteris autem omnibus ſedebat exſpectare reſeratum pelagus, & vere demum adventante navim in fluctus dare. perſtabat enim tunc bruma, nullaque humana vi pervadi poſſe videbatur Ionium mare. Chaereas autem paratus & accinctus properabat, amore ſtimulante, inſtructa modo tumultuaria rati ſolus in pontum ſe ventis ferendum permittere. tum ergo neque ipſi legati ultra ceſſare, verecundia & ejus, & Hermocratis maxime; ſed parare abitum, Syracuſanis, quo plus accederet legationi dignitatis, illam publico nomine & ſumtu expedientibus, deducta triremi illa praetoria, victoriae inſignibus adhuc ſuperba. jam venerat ſtata dies diſceſſui. jam in portum omnis multitudo non viri tantum, ſed & feminae & pueri confluxerant. ſimul inveniebantur vota, lacrymae, gemitus, conſolatio, metus, confidentia, deſperatio, ſpes. Ariſton aderat, Chaereae pater, ob decrepitum ſenium & aegritudinem non ſuis illuc pedibus allatus, filiique collo in-

haerens

haerens & ſuſpenſus: Cui me relinquis, ait lacrymans, mi fili, ſenem jam enectum? palam enim eſt me rurſus oculos tuos non viſurum. mane adhuc vel pauculos dies, ut inter manus tuas exſpirem. tum ſepeli me, & abi tandem. mater etiam prehenſis filii genubus: Ne me quaeſo, fili, ait, hic deſertam relinquas, ſed impone triremi, levem ſarcinam. ſi gravis atque impedimento fuero, abjicite me in mare, quod tu navigas. Lacerato quoque inter verba ſinu, & protenſis uberibus,

Haec tibi ſi quondam lacrymas inhibentia parvo
Porrexi, reverere velim, miſerereque noſtrum.

Infractus ad has parentum ſupplicationes praecipitem ſe denavi in mare dat, ne ſcilicet aut Callirrhoës requiſitionem hinc omitteret, aut illinc triſtitia parentes maceraret. ſed ſubito ſe in mare praecipitantes nautae extractum vix ſublevabant. tum diſcuſſa plebe Hermocrates gubernatorem ſine mora navem in altum dare jubet. eodem tempore facinus amicitiae non degeneris editum. Polycharmus, amicus Chaereae, dum haec aguntur & parantur, in publicum non prodierat; imo ſuis parentibus quoque dixerat: Amicus, non nego, amicus eſt Chaereas; verum non eo uſque, ut extrema quoque cum illo diſcrimina ſubire par ſit. devitabo igitur ejus oculos, dum a terra ſolvit. At ille ipſe Polycharmus, quum jam aeſtus navim a continente ſubduceret, procul e

puppi ſuos valere jubebat, ne retinere ipſum hoc modo poſſent. ſic egreſſus portu Chaereas & in pelagus proſpiciens: Duc me, o mare, ait, qua Callirrhoën via. te autem, Neptune, precor, aut illam huc nobiscum, aut neque me referto. nam ſi non potero meam uxorem recuperare, vel cum ea ſervire malim.

6. Excepit vero triremem ventus ſecundus, ut veſtigia celocis piratici quaſi relegeret, parique dierum numero in Ioniam perveniret, atque illo ipſo litore appelleret in campis Dionyſii. caeteri exſcendunt in terram, laboribus fractum & feſſum corpus compactis tabernaculis epulisque inſtructis reficere properantes. at Chaereas omnia cum Polycharmo perluſtrans: Qui jam poterimus invenire Callirrhoën? ait. primo enim & praecipuo loco vereor, ne nos Thero mendaciis circumvenerit, & miſera illa non exſtet amplius. ſi vero revera vendita eſt, quis novit ubi & quo? vaſta enim eſt Aſia. ſic vagantes incidunt in fanum Veneris, viſoque deam adorare, Chaereas ad ejus genua provolutus: Tu mihi prima Callirrhoën oſtendiſti, ait, domina, in tuo feſto. tu nunc quoque redde donum, quod ſponte obtuliſti. Finitas poſt preces ut ſurgit, caputque tollit & oculos, videt ad deae latus auream Callirrhoës imaginem, Dionyſii donarium. tum illi

Pectoris & genuum lapſare, liqueſcere, ſolvi
Robur.

Concidit igitur caliginoſa correptus vertigine. videt id

anus

anus aeditua, frigidaque adſperſa hominem ad ſe revocat, &, Bono ſis animo, fili, ait. etiam alios multos perculit dea. eſt enim illuſtris ſignisque claris ſe monſtrat. ſed id quidem indicium magni boni eſt. vides imaginem hanc auream. foemina haec ſerva quidem erat, ſed Venus eam noſtrum omnium fecit dominam. Quaenam igitur eſt? Eſt horum agrorum domina, Dionyſii uxor, primi inter Iones. Plura dicere Chaeream his auditis non ſinebat Polycharmus, ut vir ſapiens & temperans, cautusque futurorum, ſed implicitis ſublatum brachiis inde extrahit, ignorari volens omnino res ſuas, donec pulchre deliberaſſent, & ordinaſſent omnia. Chaereas itaque nihil ultra dixerat Veneris ſacerdote praeſente, ſed virili ſe continentia compreſſerat, niſi quod lacrymae ſua ſponte genis exciderant. verum ubi longius diſceſſerat, loco omnibus aliis praeter Polycharmum vacuo ſe proſternit humi, &, O humanum nimis mare, ait, cur ſervaſti me? an ut ſecundum emenſus curriculum Callirrhoën in alterius conjugis amplexu viderem? hoc non ſperaveram unquam fore, ne poſt Chaereae quidem fata. quid agam, miſer? ab hero te ſperabam ferre, pretioque redemtionis confidebam poſſe emtorem in rem meam pellicere. nunc autem inveni te divitem, & forte reginam. o quanto ego eram felicior, ſi te vel adulteram deprehendiſſem. ſiccine Dionyſium aggrediar? Redde mihi uxorem. ſed ne occurrens quidem in via potero ad te accedere. imo, quod cuivis alii, mihi non licebit, civi civem ſalutare. quid? quod

quod periclitabor forte ceu adulter meae uxoris perire. ſic lamentantem Polycharmus tamen conſolatur.

7. Interim Phocas, villicus Dionyſii conſpecta non ſine pavore triremi bellica, diſcit a nauta, quem blanditiis illectum ſibi conciliaverat, & qui ſint, & unde, & quid deſignent, intelligitque triremem iſtam hero ſuo magnum malum importare, ut qui vitam a Callirrhoë ſeparem tolerare poſſe cenſendus non eſſet. occupare itaque ſtudens calamitatem, & exſtinguere bellum, non quidem magnum, neque commune urbi, ſed herili domui proprium, utpote amans heri mancipium, propere ad caſtrum aliquod, a barbaris cuſtoditum adequitat, nunciatque latere ſub aggeribus mari objectis triremem hoſtilem, fors cauſſa ſpeculandi, fors & praedandi. regis intereſſe illam diripi & diſſipari. Ut facile decepit barbaros, ipſe conglobatos in agmen ducit eo loci, ubi media de nocte ſecuros adorti & navim injecto comburunt igne, & vinctos abducunt in caſtellum, quotquot vivos ceperant. ibi Chaereas & Polycharmus non diſtrahi, ſed uni hero vendi, facta captivorum partitione, ſupplices orant. obtemperans igitur qui tulerat eos de praeda vendit in Cariam, ubi ponderoſas poſt ſe trahentes miſeri pedicas, Mithridatis agros colebant. hoc ſe Chaereas habitu per quietem Callirrhoae ſiſtit, accedere quidem cupiens, ſed prohibitus. exclamat illa in ſomnis magna & acuta voce: Chaerea, huc veni. Tum primum audito Chaereae nomine Dionyſius conſternatam rogat uxorem, Quis eſſet, quem vocaverit? pro-

de-

debant illam lacrymae, neque moeſtitiam premere poterat, ſed conceſſa affectui audacia: Homo miſer, ait, meus virgineus. ne quidem in ſomnis felix. vidi enim illum catenis oneratum. at tu quidem miſer obiiſti me quaerens. nam haec vincula mortem ſignificant. ego vero & vivo, & luxor, & in aurea ſponda cum alio marito decumbo. at non multo poſt ad te veniam. etiamſi uſu noſtrum vivi caruimus, tenebimus tamen nos mortui. His auditis variae cogitationes mentem Dionyſii ſubiere. pungebat namque aemulum, quod vel mortuum illa Chaeream diligeret; angebat & metus, ne ſuis illa ſe manibus perimeret. interim bene ſperabat, quandoquidem prior maritus uxori ipſi videbatur deceſſiſſe. non enim illam Dionyſium deſerturam, Chaerea non ſuperſtite porro. conſolabatur ergo quibus maxime poterat modis uxorem, multosque in dies, ne ſibi forte manus ipſa truculentas inferret, oculis curioſis ſervabat. luctum quoque mulieri diſtrahebat ſpes, forte vivere Chaeream, falſaque ſpecie per ſomnum objecta ſe fuiſſe deluſam. magis autem venter. ſeptimo namque poſt nuptias menſe puerum edidit, opinione quidem Dionyſio ſatum; verus autem pater Chaereas erat. maxima feſtivitate celebrare hos natales tota urbs, & undecunque confluere legati Mileſiis incrementum domus Dionyſii gratulantium. ipſe ille prae gaudio uxori cedebat omnibus, eamque matrem familias nuncupabat. templa donariis implebat, ſacris factis totam urbem & viritim quosque lautis epulis excipiebat.

8. Callirrhoë vero, ne quando ſecretum ſuum proderetur incerta & verita, rogat cenſetque Plangonem libertate donari. erat enim illa ſola conſcia gravidam fuiſſe, quum Dionyſio primum conjungeretur; ut non tantum ex animi benevolentia, ſed & ex conditionis melioris beneficio gratam obligatamque ſibi haberet. Libenter illam, ait Dionyſius, pro miniſterio amatorio remunerabor. inique autem facimus, ſi honorata ſerva Veneri debitas grates non rependamus, apud quam nos primum vidimus. Atqui ego te magis volo. majorem illi ego gratiam debeo, quam tu. nunc autem puerpera adhuc ſum. poſt paucos dies tutius in agrum abeamus. Brevi ſe Callirrhoë ex partus doloribus & noxiis recipiebat, & pulchrior evaſerat atque fortior; jam non amplius puella, ſed mulieris maturum robur nacta. ut rus itaque venerant, magnificas iis epulas, multo quippe comitatu ſtipatis, apparaverat Phocas. Dionyſius ibi, libatione facta immolationem hecatombes auſpicatur: &, Domina Venus, ait, omnia mea bona tibi debeo. abs te Callirrhoën habeo, abs te filium; per te & vir ſum, & pater. mihi quidem ſuffeciſſet Callirrhoë patriaque & parentibus dulcior, amo tamen puerulum, quod matrem mihi certiorem fecit. obſidem habeo affectus ejus erga me. ſupplicor itaque, domina, ſerva mihi quidem Callirrhoën, huic vero filium. Preces bonis verbis, fauſtisque proſequitur acclamationibus adſtans corona, & hi roſis, illi violis, alii ſertis integris obruunt conjuges, ut totum fanum floribus ſcateret. Dionyſius vota clare dixerat, & ut omni-

omnibus poſſent exaudiri. Callirrhoë vero ſola Venerem alloqui volebat. primum ergo ſuum filium deae ulnis imponebat, ſpectaculum pulcherrimum, neque fictum usquam, neque pictum, neque ſcriptum in poëmate; nullus enim horum artificum Dianam aut Minervam fecit, quae ulnis infantem geſtaret. Dionyſio lacrymas excutiebat ſpectaculi voluptas, ut tacite Nemeſin deprecaretur, caeteriſque in villam praemiſſis ſolam Plangonem Callirrhoae praeſto manere jubet. ut jam omnes diſceſſerant, noſtra propius aggreſſa Venerem, manibusque protendens infantulum: Pro hoc tibi gratiam novi, Dea Venus, ait. nam pro me novi nullam. tum ſane noviſſem, ſi mihi Chaeream ſervaſſes. interim dediſti imaginem viri amiciſſimi, neque totum abſtuliſti Chaeream. da vero mihi filium aliquando fieri parentibus quidem feliciorem, avo autem ſimilem. & hic naviget, atque nautica praelia edente dicat quis, avo Hermocrate nepotem fortiorem eſſe & potiorem. ſic & pater meus laetabitur, virtutis heredem nactus, & nos parentes vel mortui gaudebimus. in poſterum, obſecro, domina, mecum in gratiam redi. abunde jam malorum perpeſſa ſum. obii, revixi, latronibus ceſſi, patria excidi, vendita fui, ſervii, &, quod omnibus illis reputo mihi luctuoſius, alteri marito juncta ſum. hanc unam pro illis omnibus a te rogo gratiam, & per te a reliquis diis, ſervare mihi hunc orbum velis. Ultra nitentem proloqui intercipiunt lacrymae.

9. Nec poſt longam tamen moram vocat ſacerdotem, quae

intrans, ait: Quid ploras in tantis bonis, filia? nam vel advenae ceu deam te venerantur. nuper ingreſſi fuerant huc duo pulchri juvenes praeternavigantes, quorum unus viſa tua imagine parum aberat quin exſpiraret. tam te Venus illuſtrem fecit. Territa per hos ſermones, & tamquam lymphata, fixis oculis acre tuens, exclamavit. Quinam erant illi advenae? unde navigabant? quid narrabant tibi? Haerebat pavida ſacerdos, hiſcere non auſa, & voce defecta, vix tandem, Nihil audivi, ait, tantum eos vidi. Ex habitu, quem vidiſti, unde gentium eſſe colligis eos? revoca tibi in mentem vultus & lineamenta juvenum. Exponebat anus, non exacte quidem; Callirrhoë tamen inde quod res erat ſuſpicabatur. nam quod quisque vult, illud opinatur. & ad Plangonem converſa: Quid ſi miſer Chaereas hic adeſſet errabundus! quaeramus agedum, quid de eo factum, ſed ſine tumultu. Ut itaque redierat ad Dionyſium Callirrhoë, id ſolum effert, quod a ſacerdote audiverat. amorem enim ſciebat ex indole ſua nimis eſſe curioſum, & Dionyſium per ſe ſuique gratia hujus eventi examen ſollicitum inſtituturum. id quod & accidit. nam Dionyſius, ſimulatque intelligebat, turgere aemulatione, & quamvis a Chaereae ſuſpicione longe abeſſet, ne qua tamen ſe falleret in agris adulteri molitio, maxime verebatur. pulchritudo mulieris ipſum pavere & ſuſpecta habere omnia cogebat. neque ſolas hominum extimeſcebat inſidias, ſed & ex ipſo coelo deſcenſurum forte aliquem ſibi rivalem exſpectabat. arceſſitum itaque Phocan diligen-

ligenter interrogat: Quinam ergo fuerunt juvenes? & unde? an divites & pulchri? & quare meam Venerem adorarunt? & quis illam illis ibi eſſe indicavit? quis permiſit? at Phocas occultabat veritatem, & Dionyſium veritus & paratum ſibi ſciens totique ſuo generi interitum a Callirrhoë, ſi quid illa rerum geſtarum reſciſceret. quum itaque pervicaci conſtantia negaret peregrinos huc appulſos, Dionyſius cauſſam coepit habere ſuſpectam, quaſi graviores in caput ſuum ſtruerentur inſidiae; & ira candens rotam & flagra poſtulat in Phocam, neque in hunc ſolum, ſed & omnes agri operae convocatae. ut qui certo crederet ſe in adulterium inquirere. intelligens ergo Phocas, ubi verſetur discriminis, ſive eloqueretur, ſive premeret rem; Soli tibi, ait, here, verum dicam. Dimiſſis omnibus, En, ait, ſoli ſumus. cave mihi porro mendacii quidquam. dic verum, etiam ſi malum ſit. Malum quidem, here nullum eſt. imo bona ingentia tibi commemoraturus ſum. quandoquidem vero illa narrationis initia tetrica ſunt, non propterea commovearis, quaeſo. neque moerorem concipias, ſed exſpecta donec totum negotium ceperis. habet enim bonum finem. Sublimis ad haec promiſſa Dionyſius auribus ab ore narraturi pendebat. Ne ceſſa, inquit, ſed actutum expone. Occepit igitur Phocas: Triremis huc appulit ex Sicilia, & Syracuſanorum legati, Callirrhoën a te repetituri. Emori ad haec Dionyſius & oculis nocte ſuffuſis caligare. imaginabatur enim ſibi jam praeſentem inſtare Chaerean, & abſtractam Callirrhoën rapere: mortuoque plane non diſpar &

habitu & colore jacebat. id quod Phocan in magnam conjecit perturbationem & conſilii inopiam. nam advocare quemquam non audebat, ne quis ipſi teſtis & arbiter ſecretorum fieret. ut aegre tandem & per gradus heri jam ſugientes revocaverat ſpiritus: Conſide modo, ait, here. Chaereas mortuus eſt. periit navis. nullus hic timori locus. Haec verba Dionyſio rurſus indiderunt animam, ut ſibi redditus diligenter porro ſingula requireret. Phocas illi nautam memorat, cujus indicio didicerat, unde & qui eſſent advenae, & qua veniſſent deſtinatione; item artes, quibus impoſuiſſet praeſidio barbaro; noctem, ignem, naufragium, caedem, vincula. ſic Dionyſius ab animo ſuo ceu nubem aut tenebras diſcuſſit, & amplexatus Phocam: Tu benefactor es meus, ait, tu verus tutor & fidiſſimus in rebus, quas vulgari fas non eſt. per te Callirrhoën habeo, & filium. non ego equidem te Chaeream caede aggredi juſſiſſem; at quum feceris tamen, non reprehendo. iniquitas enim haec amoris in herum opus fuit. hoc ſolum negligenter feciſti, quod, ſitne mortuos inter an captivos Chaereas, anxia cura non indagaſti. etiam, ſi certo noveras eſſe mortuum, oportuerat tamen cadaver tollere. tum enim & illi ſupremus honos contigiſſet, & mihi firmiore niſa talo confidentia. nunc autem plene frui meis bonis & ſine ſollicitudine propter captivos nequeo. ignoramus enim quo eorum quisque venditus ſit.

10. Poſtquam itaque Phocan juſſerat reliqua omnia palam narrare praeter haec duo, dolum ſuum, & quod vivi ſuper-

ſint

ſint aliqui de trireme, ipſe fronte auſtera triſtique Callirrhoën adit; tum ruſticos rerum gnaros advocat, quo ipſa, interrogando & audiendo totum edocta caſum, pleniorem porro de Chaerea deſperationem animo indueret. ut advenerunt, omnes ceu rem notiſſimam narrant: Barbari unde unde latrones noctu facto incurſu, triremem pridie ad iſtud litus appulſam accenderunt. poſtero mane vidimus inquinatum ſanguine mare, & jactata fluctibus cadavera. Ad haec Callirrhoë ſaevis manibus lacerare veſtes, oculosque & genas plangere, & aſcendere in conclave, quo primum poſt venditionem deducta fuerat. affectui curſum liberum dabat Dionyſius, importunus fieri veritus, ſi intempeſtive adeſſet, jubetque omnes abire, ſolam aſſidere Plangonem, ne quod ſibi forte malum inferret Callirrhoë: quae nacta ſeceſſum, humi deſidens, aggeſto in caput pulvere, paſſosque laniata capillos, inſtaurat tales querimonias: Ego equidem optabam tua ptaecedere fata, Chaerea, vel ea comitari. nunc autem mortuus, quandoquidem aliter fieri nequit, morte aſſectandus es. nam quae amabo ſpes ſuperat, in vita me retinens? hucusque reputabam in miſeriis meis: Videbo tandem aliquando Chaeream, & narrabo, quot & quanta propter eum paſſa fuerim. illa me cariorem ipſi facient. quanto plenus gaudio exſultabit ad filii conſpectum? omnes hae meae cogitationes in vanum abierunt. jam puer ſupervacaneus & moleſtus eſt. orbus enim reliquis meis malis adjectus eſt. iniqua Venus. tu ſola, tu ſola Chaeream vidiſti, mihi vero non monſtraſti praeſentem & tantam viam emen-

emenſum. latronum manibus tradidiſti pulchrum corpus, ejus non miſerta, qui ſe tui cauſſa mari credidit. tali quis deae vota fecerit! quae ipſa tuum ſupplicem occidiſti. non tuliſti ſuppetias in horribili nocte, quum jam videres prope te obtruncandum pulcherrimum juvenem amoris plenum? abſtuliſti mihi aequalem, civem, amantem, redamatum, ſponſum. redde mihi nunc vel mortui corpus. conceſſero, nos omnium fuiſſe natos infeliciſſimos. quid offecit tibi triremis? ut barbari eam concremarent; quam ne Athenienſes quidem in ſuam poteſtatem redegerunt. nunc utriusque noſtrum parentes mari aſſident, adventum noſtrum operientes, & quaecunque navis procul compareat, dicunt: Chaereas Callirrhoën adducens venit. torum nobis parant genialem; thalamus ornatur, quibus jacere in ſuis ſepulchris non contigit. ſceleſtum mare, tu & Chaerean Miletum duxiſti, ut ferro caderet, & me, ut vaenirem.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM DE CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER QUARTUS.

1. NOctem illam ſic quidem inter fletus tranſigebat Callirrhoë, Chaerean adhuc vivum lugens. paullum dein connivens in ſomnum videt agmen latronum barbarorum cum igni accurrens, & conflagrantem triremem, ſe autem Chaereae opitulantem. dolore autem Dionyſium afficiebat, quod videret uxorem corpus adeo ſuum afflictare, & verebatur, ne quid inde pulchritudini, amoris ſui damno, decederet; rebusque ſuis conducere putabat, ſi prioris illa mariti ſpem prorſus in perpetuum abjiceret. monſtraturus itaque ſimul egregium ſuum uxoris amorem, & animi celſitudinem; Surge, ait, o mea, miſeroque para ſepulchrum. quid urgues adeo quae fieri nequeunt, negligis, quae neceſſe eſt? cogita adſtantem illum tibi dicere;

Me ſepeli, portas Plutonis ut ocyus intrem.

etiamſi corpus miſeri non fuit inventum, attamen haec antiqua Graecorum lex eſt, etiam non comparentes tumulis honorare. Facile fuit perſuadere. nam conſilium erat per ſe non injucundum. ea ſubnata occupatione relevatus non parum ſedatusque fuit moeror. illa enim relicto toro locum faciendo tumulo circumſpiciebat, & placebat prope fanum Veneris fieri, ut id hoc alterum quoque haberet amoris monumentum. ſed Dionyſius invidebat iſtam Chaereae vicinitatem, ut qui ſibi locum ſervabat; &, protrahere quoque mulieri cupiens occupationem; In urbem redeamus, ait, o mea, ibique ante moenia ſublime ſtruamus & late conſpicuum cenotaphium,

Quod procul & nautas feriat curſuque moretur.

pulchri ſunt Mileſiorum portus, ubi ſaepius quoque ſubeunt tui Syracuſani. habebis ita ambitionem apud cives quoque non ingloriam. Placuit conſilium Callirrhoae, ſepoſitaque tum cura iſtac, ut rediit in urbem, aedificare in editiore quodam litore monumentum inſtituebat, exacte ſimile ſuo Syracuſis, & habitu formaque, & magnitudine, & ſplendore. hoc etiam, ut illud, vivo ſacrum. citoque perfecto opere, quandoquidem nullis parcebatur ſumtibus, & frequens incumbebat operarum manus, ipſum jam Chaereae funus imitatione referri. Indicta dies religioni

deſti-

deſtinata. confluxerunt eo tempore & Mileſiorum populus & Joniae fere totius multitudo. etiam aderant duo ſatrapae, tum forte Mileti degentes, Mithridates Cariae, Pharnaces Lydiae, per cauſſam cohoneſtandi Dionyſii, ſed mens eorum erat Callirrhoën videre, foeminam nominis non in Aſia minore tantum, ſed & apud magnum regem celeberrimi, quale quid neque Ariadnae, neque Ledae contigit. ſed vicit adſpectus opinionem & ſpem. prodibat enim pullata, ſolutis capillis, oculis quaſi fulgurans, brachiis non omnino quidem nudis, ut celebratas candidis cubitis, & pedibus pulchris apud Homerum deas ſuperaret. nemo ſane caeterorum fulgur pulchritudinis ferebat, ſed partim avertebant vultum, ut ſolemus illapſo ſolis radio, partim humi figebant adorantes. ipſi pueri ſe moveri ſentiebant. Mithridates vero, Cariae praefectus, procidebat vocis, & ſenſuum inops.

Librata ceu quem funda ſaxo perculit
Non cogitantem.

vix illum manibus pedibusque ſublatum miniſtri a corporis cura & cuſtodia ferebant. pompam vero Chaereae praecedebat imago, effiĉta ad illam in annuli pala, quam, utut pulcherrimam, nemo tamen, dum aderat Callirrhoë, reſpiciebat; adeo omnium illa oculos in una ſe, quaſi faſcinis illectos, fixerat. quomodo quis extrema pompae digne exſequatur? nam ut venerant prope ſepulchrum, ponebant le-

ctum, qui portaverant; in quem eſcendit Callirrhoë, totamque ſe ſuper imaginem effudit, & oſculis confixit. Tu me quidem prior Syracuſis extuliſti. at ego te in vicem Mileti. nos non magnas tantum, ſed & permiras atque inſolitas experti ſumus calamitates. unus alterum ſepelivimus, & neuter alterius habet vel exuvias. livida Fortuna, vel mortuis invidiſti communem terram inſpergere. etiam reliquias noſtras feciſti exſules. Erupit ad haec in lamentationes promiſcua multitudo, & Chaeream, non quod obiiſſet, ſed quod tali ſpoliatus eſſet uxore, miſerabantur.

2. Itaque Chaeream Callirrhoë quidem Mileti ſepeliebat. In Caria vero ille catenatus opus faciebat. at terram fodiendo corpus ejus conficiebatur ſubito, ut quem multa gravarent; immanis labor, incuria corporis, compedes, & amor omnium maxime. nam vel mori cupientem, non ſinebat tamen tenuis aliqua ſpes reviſendae forte Callirrhoës. amicus ergo Polycharmus, captivitatis ſocius, eum videns labori imparem, ideoque plagis obteri & indigniſſimis haberi modis, operum diſpenſatori ait: Aſſigna nobis diſtinctam agri partem, ne univerſorum catenariorum pigritia & nobis imputetur. nos tibi penſum noſtrum in dies abſolutum dabimus. Annuit precibus & aſſignat. tum Polycharmus juvenis firmus & robuſtus, neque crudeliſſimi tyranni, Amoris, mancipium, portiones fere duas ipſe ſolus perficiebat, laborum avarus, & in his amicum, quo conſervaret, anteire contendens. & hi quidem cum his calamitatibus conflictabantur, ſero liberta-

tem

tem dediſcere coacti. redit interea in Cariam Mithridates ſatrapa, non qualis Miletum disceſſerat, ſed pallidus & macer, ut fervidum, ſed dulce, ſub pectore vulnus habens; planeque periiſſet liquefactus deſiderio Callirrhoës, niſi tale quid ipſi ſolamen obveniſſet. detinebantur in eodem cum Chaerea tenebricoſo carcere pariter vincti coloni, numero omnes ſedecim. ruptis illi de nocte vinculis magiſtrum ſuum occidunt, fugamque moliuntur, ſed inauſpicato. nam proditi canum vigilantia ex fuga retrahuntur. totum dein iſtud contubernium per iſtam noctem diligentius in codice vinciuntur. de die villicus herum de caſu inſtruit. ille neque viſos neque auditos homines, ſed ſub eadem omnes cauſſa obrutos, ſtatim in crucem agi jubet illos ſedecim contubernales. ſic producti uni omnes catenae colla pedesque inſerti, ſuam ſibi quisque crucem portabat. plane in oſtentationem terroris ejusdem farinae ſervulis, neceſſariae huic caſtigationi tortores horribilem externum adſpectum circumdederant. raptus itaque ad ſupplicium Chaereas quidem tacebat, Polycharmus autem crucem bajulans: Propter te, ait, haec omnia patimur, Callirrhoë. tu nobis omnium malorum cauſſa. Tantum verborum audiens villicus putabat eſſe aliquam mulierem auſorum conſciam: ut igitur & haec puniretur, & inſidiarum indagaretur origo, divulſum propere de communi catena Polycharmum rapit ad herum; qui in paradiſo quodam corpore inquies, & animo aeſtuans, procumbebat, Callirrhoën imaginatione ſibi fingens, qualem in luctu viderat;

totusque haerens in illa imagine & contemplatione, ſervum quoque cum taedio videbat. Quid enim interpellas occupatum? ait. Atqui opus erat, here. inveni ſcilicet fontem tam atrocis caedis, & exſecrabile hoc caput ſceleſtam mulierem novit, quae miniſterium ſuum huic facinori commodavit. Mithridates ad haec contracta in rugas fronte & torvum tuens: Dic, ait, conſciam & adminiſtram vobis ſcelerum. Negat ſcire Polycharmus & pernegat. neque enim ſibi quidquam & iſti facinori commune eſſe. Poſtulari tum flagra, afferri ignis, parari fidiculae. jam corpore quis correpto: Ain tu mulieris nomen, quam modo confitebaris malorum tibi cauſſam eſſe? Callirrhoën, dicebat Polycharmus. Percuſſit Mithridatem hoc nomen, ejusque felicem huic mulieri cum illa Mileſia contigiſſe communionem putabat; neque amplius aeque promtus erat ad inquirendum, metuens, ne ad neceſſitatem contumelia ſuaviſſimum nomen afficiendi redigeretur. amicis autem & domeſticis ad rigidius examen inſtigantibus: Veniat huc Callirrhoë, ait. tundentes igitur & ferientes Polycharmum: Quaenam eſt? rogabant; &, unde eam arceſſere debent? Miſer ille, quid diceret, quidve taceret neſcius, neque foeminam quampiam mendacio incuſandam cenſens: Quid vero tandem, ait, tumultuamini, quaerentes non praeſentem? Callirrhoën ego commemoravi Syracuſanam, Hermocratis praetoris filiam. Mithridates ad haec verba rubore perfunditur & ſudore diffluebat. imo nolenti quoque lacrymae excidebant. ut vel ipſe Polycharmus obmuteſceret,

&

& praeſentes omnes ignari & turbati haeſitarent. vix tandem ſe colligens Mithridates; Quid vero tibi eſt cum illa Callirrhoë, & quare conſtitutus in mortis vicinia commemoraſti? Longa, here, fabula, neque mihi porro proficua; neque te morabor intempeſtive garrulus; praetereaque vereor, ne amicus in crucis obeundo ſupplicio me praevertat, quem ad inferos comitari volo. Infractae audientium irae, & mutatus in miſericordiam fervor cecidit. prae caeteris confuſus Mithridates: Ne timeas, ait. me non moraberis exponens. animus mihi lenis & benignus contigit. confiſus omnia, nihil mittens aut celans, profitere: Quis ſis, & unde. & qui veneris huc. & quare terram foderis praeferratus. in primis narra mihi de Callirrhoë, & quis ille tuus amicus.

3. Nos duo nexi, ſic loqui Polycharmus occipit, gente Syracuſani ſumus. alter quidem juvenis Siciliae primus, & dignitate, & opibus, & olim pulchritudine. ego vero plebejus quidem, illius tamen ſodalis & amicus. relictis & patria & parentibus mari nos damus, ego quidem illius cauſſa, ille vero uxoris ſuae cujus nomen eſt Callirrhoë; quam ille mortuam arbitratus ſumtuoſo funere extulit, ſed tumulorum perfoſſores inventam vivam in Ioniam vendiderunt, ut latro Theron indicavit nobis publice tortus. hanc repetitum miſit Syracuſana reſpublica cum legatis triremem, quam in ſtatione ſua quietam noctu accenderunt barbari, plurimisque occiſis me & amicum huc vendiderunt vinctos. fortiter & moderate tulimus hanc calamitatem; alii autem, neſci-

mus

mus qui, communes noſtri carceris incolae, ruptis vinculis perpetrarunt caedem; adeoque tuo juſſu modo nos omnes ducebamur ad crucem. meus interim amicus ne moriens quidem incuſabat uxorem ſuam; ego vero dolore ſtimulatus acerbo, malorum omnium cauſſam appellavi eam, cujus gratia huc navigavimus. Adhuc loquente Mithridates exclamat: Chaeream ais. reſpondet Polycharmus, Amicum ajo. at ego te, here obſecro, jubeas ut carnifex cruces noſtras ne ſeparet. Narrationem lacrymae gemitusque ſequuntur, totumque ſimul coetum verſus Chaeream Mithridates dimittit, ne auxilium votaque ſua mortuus praeverteret. Chaeream modo in crucem vident ire, reliquis jam exſtinctis facinoroſis. clamant igitur e longinquo alii aliud. Parce. Deſcende. Ne vulnera. Sine. Carnifex igitur vim abſtinet, & deſcendit Chaereas de cruce, non ſine dolore. gaudebat enim vita aerumnoſa & amore infelici defungi. advenienti in tanta deducentium corona occurrit Mithridates, & complexus eum, Frater, ait, & amice, parum aberat quin conſtanti quidem tuo, ſed intempeſtivo tamen ſilentio ad impium facinus me ſtructis quaſi inſidiis illexiſſes. Juſſi confeſtim ſervi juvenes ad balnea ducere, & curare corpora, & lotis injicere pretioſa Graeca pallia. & ipſe ſacra ob ſervatum Chaeream convocatis ſodalibus faciebat. diu protracta compotatio. comis officii & voluptatis nihil quidquam deſideratum. jam provecta epularum hilaritate incaleſcere vino & amore Mithridates, &, Me vero non compedum tuorum, ait, non crucis miſeret, Chaerea, ſed quod uxore tali ſpoliatus es. Per-

Perculſus his verbis Chaereas: Ubi tu vero vidiſti meam Callirrhoën? ait. Non amplius tuam, ſed Dionyſii Mileſii legitimam uxorem. habent jam puerum illi. Non duravit ad hunc nuncium noſter, ſed provolutus ad Mithridatis genua; Obſecro, ait, here, redde mihi crucem. pejus me torquebis, ſi poſt hanc narrationem me vivere cogas. Perfida Callirrhoë, & omnium mulierum ſceleſtiſſima! ego venditus fui tua cauſſa, terram fodi, geſſi furçam, ceſſi carnifici. tu vero luxuriabaris interim & nuptias celebrabas, quum ego ſub catenis gemerem. non ſufficiebat alteri nupſiſſe vivo Chaerea, etiam mater debebas fieri. Plorare omnes, & convivium in triſte argumentum relabi. ſolus in his laetabatur Mithridates, ſpem nactus aliquam amatoriam, ut qui jam poſſet, amico viſus opitulari, de Callirrhoë dicere & agere liberius. itaque, Jam quidem nox eſt, ait, abeamus; poſtero die ſobrii & ſani de rebus his deliberaturi. nam conſultatio majus otium requirit. Poſt quae ſurgens diſſolvit convivium & cubitum it quo conſueverat, poſtquam Syracuſanis juvenibus privum miniſterium & cubiculum aſſignaſſet.

4. Nox illa curarum plena omnes obruebat, & nullus poterat dormire. Chaereas enim ſtomachabatur: Polycharmus eum demulcebat. Mithridates tandem exſultabat ea ſpe, fore, ut, ceu in gymnicis ludis, interea dum Chaereas & Dionyſius luctando deficerent, ipſe ſubſeſſor poſitum in medio praemium Callirrhoën ſolus citra pulverem & ſudorem ferret. altero die juſſi ſuam quisque ſententiam promere. Chaereas

recta Miletum ire & mulierem a Dionyſio repetere cenſebat. neque enim poſt ſuum conſpectum ibi manſuram Callirrhoën. Mithridates autem: Quantum quidem in me, ait, abire te nihil prohibet. mallem profecto te ne per unum quidem diem a tua fuiſſe diſtractum. utinam pedem Sicilia nunquam extuliſſetis. quando vero novarum rerum ſemper cupida ſors tam triſtem vobis circumpoſuit perſonam, ſapientius conſulere de deinceps agendis oportet. nunc enim feſtinas affectu magis quam ratione, nihil providus, nihil cautus futurorum. ſolus & hoſpes abis in urbem, viroque diviti, & Ioniae primo junctam ſollemniter ſecundum leges & religiones omnes uxorem is abſtractum, quibusnam tu confiſus viribus & opibus! longe tibi Hermocrates, longe Mithridates, unici tui adjutores, lugere te magis quam tueri idonei. etiam loci fortunam vereor. gravia ſunt quae nuper ibi paſſus es. ſed ea, ſi cum imminentibus comparentur, humanitas mera tibi videbuntur eſſe. Miletus erat. vinciebant te, ſed & vivere ſinebant. vendebant te, ſed mihi. nunc autem quis deorum te eripuerit, ſi Dionyſius inſidiantem ſuo te matrimonio ſentiat? Traderis, ſi quis adſit, tyranno, neque forte tibi credetur te eſſe. & ſi credant denique, vere Chaerean adeſſe, periclitaberis eo magis. tu ſolus ignoras amoris indolem. Deus hic fallaciis gaudet & dolis. ego ſuaderem prius mulierem tentare per literas, tuine meminerit, & Dionyſium velit deſerere, an potius illi.

Amplificare domum, qui praeſtet nocte maritum.

ſcribe ipſi. contriſtetur, gaudeat rurſus, requirat, vocet te. ut recte curentur literae, ego curabo, i modo & ſcribe. Obedit Chaereas & in ſeceſſu ſcribere, utut cuperet, nequibat tamen, lacrymis confertim cadentibus manuque tremente. vix tandem deploratis ſuis miſeriis talem orditur epiſtolam. Callirrhoae Chaereas. Vivo & vivo per Mithridatem, patronum meum, ſpero & tuum. venditus enim fui a barbaris in Cariam, qui flammis deleverunt triremem illam pulchram, illam praetoriam, illam tui patris. de caeteris civibus, quid factum ſit non novi. me vero & amicum Polycharmum ex ipſis Orci faucibus extraxit heri miſericordia. Mithridates vero, quum caetera omnia pulchre & benigne feciſſet, hoc ſolo, ſed omnium maximo, vulnere me afflixit, quod tuas mihi narravit nuptias. mortem equidem exſpectabam, qui mortalis ſum: ſed tuas cum alio viro nuptias nullo modo metuebam. verum rogo ſupplex: reſipiſce. litteras has irrigo meis lacrymis oſculisque. Chaereas tuus ego ſum: ille quem virgo videbas in Veneris templum procedens: propter quem noctes inſomnes egiſti. memento thalami, & noctis illius myſticae in qua primum tu viri, ego foeminae, guſtum habuimus. atqui aemulatione peccavi. hoc proprium eſt amantis. dedi tibi poenas. venditus fui, ſervii, traxi catenas. ne mihi calcis praepetis & inconſideratae memoriam ſerves tenacem nimis & indelebilem. & ego tui cauſſa in crucem ivi, nihil

incuſans tamen. quod ſi ergo memor adhuc es mei, nihil accidit mali. ſi verò ſecus ſentis, pronuncias mihi feralem ſententiam.

5. Hanc Mithridates epiſtolam Hygino ſervo fideliſſimo tradidit, quem & adminiſtratorem omnium in Caria fortunarum ſuarum habebat, & ſecreti ſui amoris conſcium. ipſe etiam Mithridates ad Callirrhoën literas dabat, quibus ſuam erga ipſam benevolentiam curamque in ſervato a ſe propter eam Chaerea indicabat, primumque virum non inſuper habere ſuadebat; vel exercitum, ſi opus, illuc ducere velle, quo conjuges ſui copiam rurſus reciperent; modo illa calculum ſuum non negaverit. Hygino tres ſervos addit, & munera ingentis pretii, & magnam auri vim. caeteris ſervis dictum, haec Dionyſio mitti, ne ſuſpecti forent, aut ipſi ſuſpicarentur. Hyginus vero juſſus, ut Prienen eſſet ventum, relictis ibi comitibus, ſolus, ut Ion, nam Graece callebat, Milètum tendere ſpeculator, &, poſtquam viderit quid agendum, & qui tractandum negotium, tum demum Priene reliquos Miletum abducere. abit & mandata perficit. Fortuna vero exitum opinioni congruum non contribuit, ſed majorum rerum movit initia. Miletum enim digreſſo Hygino, ſervi Prienae relicti ſine magiſtro lurcari coeperant, auro abundantes. Barbarus ille luxus in urbe parva Graecaeque curioſitatis oculos in ſe convertit omnium; & delicíantes ignoti homines videbantur ipſis maxime quidem latrones; minimum ſine dubio ſervi fugitivi. praetor itaque hoſpitium ingreſſus omnibus dili-

diligenter excuſſis auri vim mundumque pretioſiſſimum reperit. quae reputans ille latrocinia eſſe, ſervos rogat, quinam eſſent, & unde illa? Metu tormentorum illi Mithridatem, Cariae praefectum Dionyſio haec dona mittere produnt, literasque oſtendunt. quas praetor non ſolvit, obſignatas quippe: ſed apparitoribus traditas cum ſervis & muneribus Dionyſio mittit; hoc beneficio, ceu depoſito pignore, futuram hujus benevolentiam ſibi obligaturus. commodum Dionyſius civium nobiliſſimos vocaverat, ſplendidumque erat convivium. jam ſtrepere tibiae, jam audiri vocale carmen, quum literas illi quis tradit. Praetor Prienenſium Bias patrono Dionyſio ſalutem. Munera cum literis per Mithridatem, Cariae praefectum, tibi deſtinata ſervi nequam hic lacerabant; quos ego comprehenſos ad te porro miſi. Hanc epiſtolam in medio convivarum recitabat Dionyſius, haud parum ob regalia munera ſibi plaudens. caeteras quoque legere cupidus incidi jubet ſigna videtque. Callirrhoae Chaereas. Vivo.

Tunc illi genuum rigidi flacceſcere nervi,
Caligare oculi, trepidumque liqueſcere pectus.

Pertinaciter nihilominus literas continebat manibus, utut animo delinquens, metu ne quis alius legeret. emoto ad haec & concurrente omni familiaque & convivio, excitatus ipſe & intelligens ſuam animi perturbationem; transferri vult in aliud cubiculum, ut ſolitaria quiete frui cupidus. hoc modo,
sed

ſed triſti, convivium fuit diſſolutum. putabant enim omnes ſubito ſanguinis ictu correptum eſſe. ille vero ſibi redditus in vacuo ſaepius relegebat epiſtolas, variis interim exercitus animi aeſtubus. modo excandeſcere, modo dejici animo, modo metuere, modo non credere. non credebat omnino Chaeream vivere; nolebat enim id, & plane exſecrabat. ſed ſuſpicabatur inſidias Mithridatis, Callirrhoën adulterio corrumpere ſtudentis.

6. Apponebat itaque conjugi interdiu cuſtodiam diligentiorem, ne quis aut accederet, aut referret omnino quid e Caria; ipſe vero ſe hoc modo viciſſim ulciſci excogitabat. Mileti agebat opportune iſto tempore Lydiae & Ioniae praefectus Pharnaces, eorum habitus maximus, quos Perſarum rex Aſiae minori ſolet imponere. hunc adit Dionyſius, ut amicus, & admitti rogat in colloquium ſecretius. ſolus ſoli: Rogo te, ait, domine, ſuccurre non mihi magis quam tibi. peſſimus virorum & invidus tibi, Mithridates, jure hoſpitii ſusque deque habito, inſidiatur meo matrimonio, aurique vim & literas corruptrices uxori meae miſit. Simul protrahit literas & legit, & explicat artes. libenter haec audiebat Pharnaces, & ob Mithridatem, ſi velis. diſſidebant enim & ſaepe collidebantur ob ditionum viciniam. magis tamen ob amorem. nam & ille Callirrhoae amore flagrabat, plurimumque degebat Mileti, ad epulas vocans cum uxore Dionyſium. huic igitur ille pro virili adjutorem ſe pollicetur, & epiſtolam ſcribit arcanam. Regum regi Artaxerxi ſa-

trapa

trapa Lydiae & Ioniae Pharnaces ſuo domino ſalutem. Dionyſius Mileſius ſervus tuus a majoribus inde tibi fidelis & erga domum tuam officiorum promtus. ille cum lacrymis apud me expoſuit, uxorem ſuam a Cariae praefecto Mithridate, eoque hoſpite ſuo nuper facto, corrumpi. id quod magnam tuis rebus creat ignominiam, imo potius turbas. omnis enim iniquitas ſatrapae digna vituperio, ſed haec maxime. nam & Dionyſius potentiſſimus Ionum eſt, & forma mulieris celeberrima, ut latere nequeat contumelia. Allatam hanc epiſtolam rex amicis praelegit, & ſententias imperat. ſed diſceſſum eſt in diverſa. nam qui Mithridati male volebant, invidi, aut ejus praefecturam procabantur, ſuadebant nullo modo connivere ad inſidias illuſtris viri conjugio ſtructas. qui vero lenioris erant indolis, aut Mithridatem in honore habebant, erant autem multi multumque praepollentes: illi non probabant probum virum per calumnias de medio ſubmoveri. igitur illa die, quandoquidem ſententiae ſecum adverſa fronte pugnarent, rex decernebat nihil, ſed rejiciebat in aliud tempus. ſecuta vero nocte regem partim ſubibat odium nequitiae in viro, qui decus & honorem regiae dignitatis tueri debebat: partim de futuris metus atque circumſpectio. ſic enim Mithridati impune contemnendi initium dari. impetum igitur capiebat evocandi Mithridatis ad cauſſam dicendam. alius vero animi motus hortabatur, pulchram illam foeminam ſimul evocare. conſultores igitur cupido & tenebrae ſecretum nacti, illam de mulieris forma literarum particulam regi re-

prae.

praeſentabant inculcabantque. praeterea quoque jamdudum ſparſus in aula rumor, de pulcherrima quadam apud Iones Callirrhoë ſtimulabat, idque ſolum in Pharnace reprehendebat rex, quod mulieris nomen literis non conſignaſſet. At quoniam dubitari poſſet, ſitne etiam alia celebrata iſta multo puchrior, in omnem eventum placuit, etiam mulierem excire. ſcribit ergo Pharnaci: Dionyſium Mileſium ſervum meum mitte. Mithridati vero: Veni cauſſam dicturus, quod Dionyſii matrimonio non feceris inſidias.

7. Dum territus Mithridates, & in quem calumniae cauſſam conjiciat dubius fluctuat, redux Hyginus quid factum ſit de ſervis exponit. proditus igitur ab literis maturo conſilio decernebat, ad regem non aſcendere, cujus aeque noverat iram atque calumniarum vires: ſed Miletum occupare; occidere Dionyſium turbarum cauſſam: rapere Callirrhoën: itaque demum a rege deficere. Quid enim heri manibus libertatem tradere ruo? forſan eris ſuperior, ubi domi manſeris. rex enim longe abeſt. At habet, quos mittat, ſuos imperatores. Aut ſi aliquid aliud contumeliae in te decernat, nihil pejus poteris pati. quidquid ſit, tu interim pulcherrima duo ne prodas: amorem & dominatum. principatus ſplendidus in ſepulchro titulus, & cum Callirrhoë mori, dulce eſt. Haec agitanti & paranti defectionem nunciatur Dionyſius exiiſſe Mileto & Callirrhoën ſecum ducere. Mithridatem id multo magis affligit, quam epiſtola, qua ad cauſſam dicendam vocatus fuerat. Qua confiſus ego ſpe, ait, deplorans ſuas miſerias,

rias, diutius demoror! ubique me Fortuna prodit. forte me innocentem rex miſerabitur. quod ſi vero mori oporteat, Callirrhoën tamen iterum videbo. vel in ipſo judicio Chaeream mecum habebo, & Polycharmum, non patronos tantum, ſed & teſtes. Evocato igitur & comitari juſſo omni miniſterio egreditur Caria bona cum ſpe, quandoquidem nemini videri poſſet injuriam feciſſe. adeoque Cares non lacrymis abeuntem, ſed victimis & ſplendido deductu proſequebantur. unum hoc agmen Amor e Caria mittebat, alterum vero ſplendidius ex Ionia. illuſtrior enim & magis regia pulchritudo erat. fama mulierem praecurrebat, omnibus & ubique nuncians Callirrhoën venire, decantatiſſimum nomen, artificis naturae magnum illud magiſterium,

Auratae Veneri ſimilem pulchraeve Dianae.

rumor etiam judicii ſubeundi celebriorem reddebat. integrae urbes obviam ire, & concurrentium ad ſpectaculum agmina opplere vias. omnes mulierem opinione & fama pulchriorem exiſtimare. ſed illa quidem praeconia & invidioſae laudes angebant Dionyſium, & magnitudo felicitatis faciebat timidiorem. doctrinae enim minime expers vir cogitabat perpetuam Cupidinis nova molientis inconſtantiam, cui propterea tam poëtae quam ſtatuarii duo rerum omnium leviſſima, & ſtare atque reprimi negantia, ſagittas & ignem, attribuerint. memoria quoque ſubibat veterum fabularum, quot & quae pul-

pulchrarum mulierum vices & fata fuerint. terrebant haec omnia *Dionyſium*: adſpiciebat omnes tamquam rivales; non adverſarium modo, ſed & ipſum judicem: & poenitentia inconſideratae apud Pharnacem delationis ducebatur, qui tranquille potuerit *inter* amplexus amatae conjugis recubare. plane enim aliud eſſe Mileti ſervare Callirrhoën atque per totam *Aſiam*. nihilominus ſecretum usque ad ſupremum finem conſtanter tegebat, cauſſa profectionis mulieri non indicata, ſed ſimulabat regem ſe evocaſſe ad communem de rebus Ioniae deliberationem. Callirrhoë tamen aegre ferebat a Graeco mari tam longe abſtrahi. donec enim videbat Mileſios portus, credebat prope Syracuſis abeſſe. magnum quoque ſolamen Chaereae monumentum illud habebat.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM

DE

CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER QUINTUS.

1. QUomodo jam Callirrhoë Chaereae nupta fuerit, pulcherrima mulierum virorum pulcherrimo, adminiſtrante has nuptias Venere, & quomodo ictu aemuli Chaereae exanimata fuerit viſa, ſplendideque ſepulta; dein ſibi redditam ſepulchro noctu latrones extraxerint, & abductam e Sicilia trajecto pelago in Ioniam vendiderint Dionyſio, hujusque amores, & foeminae erga Chaeream fidem, & coactas ob plenum ventrem nuptias, & Theronis confeſſionem & Chaereae inſtitutam repetendae uxoris ergo navigationem, ejusque cum Polycharmo captivitatem, & in Cariam venditionem, & qui Chaeream Mithridates agnoverit, jamjam morti tradendum, & qua ratione diſparatos amantes jungere ſibique reddere ſtuduerit, & ut, eo deprehenſo per e-

piſtolas, Dionyſius Carem apud Pharnacen detulerit, hic porro apud regem, rex denique ambos exciverit ad cauſſam dicendam: ſuperiore narratione declaratum eſt. jam ad reliqua exponenda accedo. Callirrhoë Ciliciam usque non graviter ferebat iter. audiebat enim Graecum ſermonem, & mare videbat adhuc, quo Syracuſas itur. ubi vero ad Euphraten pervenit, poſt quem vaſta eſt terra continens, & late in amplam regis ditionem promiſſa, tum demum patriae & affinium ſentit deſiderium, ut reditum deſperans. igitur in ripa ſtans, omnibus praeter ſolam fidam Plangonem ſecedere juſſis, loqui ſic occipit: Invida Fortuna & nimis contentioſe uni mulieri oppugnandae inhaerens: tu me tumulo incluſiſti, & extraxiſti, non miſerta, ſed ut piratis traderes. fugam meam mare & Thero partiti ſunt. Hermocratis ego filia vendita fui, &, quod ipſa ſervitute mihi gravius, amata, ut ſpirante adhuc Chaerea nuberem alteri. jam tu & illud mihi conjugium invides. non amplius me in Ioniam in exilium mittis. olim peregrinam dabas terram, ſed Graecam tamen; ubi magno mihi ſolatio erat vicinia maris. nunc extra conſuetum aërem me abjicis, & a patria orbe toto diſcriminor. rurſus Miletum aufers, ut ante Syracuſas. ultra Euphraten abrepta barbararum terrarum receſſibus includor inſulana, ubi non amplius mare. qui ergo navem e Sicilia porro exſpectem? etiam a ſepulchro tuo, Chaerea, abſtrahor. quis vobis inferias tulerit, boni manes? Bactra mihi reliquum & Suſa domus erunt & ſepulchrum. ſemel Euphraten tranſibo. timeo namque non tam itineris

longum

longum ſpatium, quam ne videar & ibi cuiquam pulchra. His dictis oſculata terram transmittit fluvium conſcenſa rate. Dionyſius quidem hoc iter frequenti comitatu & opiparae ſupellectilis adparatu faciebat, hac pompa uxori ſeſe jactare ſtudens. magis tamen ipſo rege non indignam reddebat profectionem indigenarum, quos transibant, comitas. unus populus ad alterum deducebat abeuntes, & ſatrapa proximo deinceps tradebat. omnes enim effaſcinatos ducebat regebatque pulchritudo. barbaros etiam fovebat alia ſpes, fore ut haec mulier aliquando multum poſſet. quisquis igitur laborabat aut hoſpitio excipere, aut ſaltem beneficium aliquod in illam collatum habere, ceu benevolentiae depoſitum. in his illi erant.

2. Mithridates autem iter per Armeniam faciebat citatius, maxime quidem metu, ne & hoc inter crimina ſibique noxium foret apud regem, quod ſecutus e veſtigio mulierem fuiſſet. ſimul tamen & prior adeſſe feſtinabat, ut quaecunque cauſſae ſuae inſtruendae neceſſaria & utilia futura erant, compararet. ut igitur Babylonem venerat, rex enim ibi tum verſabatur, illo quidem ſe die apud ſe continuit. habet enim unusquisque ſatrapa ſuum ſibi aſſignatum deverſorium. altera autem die aulam ingreſſus primum illuſtres ſuique loci viros ſalutavit: Homotimi illi appellantur: dein Artaxaten Eunuchum, qui & honoratiſſimus apud regem erat, & plurimum pollebat. cui muneribus conciliato, Refer, ait, regi; Mithrida-

tes, tuus ſervus, Graeci criminationem dilutum teque adoratum adeſt. Paullo poſt egreſſus eunuchus referebat: Et rex vult Mithridaten nihil quidquam praevaricari. cauſſam autem dices, ubi Dionyſius quoque adfuerit. Adorat Mithridates, & abit, redditusque ſolitudini Chaeream vocat, &, Angunt me, ait, atque criminantur, quod reddere tibi Callirrhoën volui: literas nempe quas ad uxorem tuam exaraſti, Dionyſius ait me ſcripſiſſe, & habere putat evidens adulterii argumentum. firmiter enim illi perſuaſum eſt, te obiiſſe; & id ſibi perſuadeat ad diem usque judicii, ut tu derepente tum compareas. hoc a te beneficiorum meorum hoſtimentum repoſco. deliteſce, & perdura neque videre Callirrhoën, neque de ea quidquam inquirere. Aegre quidem ſed tamen obtemperat Chaereas, & quamvis tegere ſecretiores animi ſenſus niteretur, lacrymis tamen per genas manantibus proditus, Faciam, ait, quae jubes, here. Sed ſimul digreſſus ad cubiculum, ubi divertebat cum amico Polycharmo, humi decumbere, lacerare veſtes,

In caput ambabus nigram inde atque inde favillam
Congerere, & vultus amens foedare venuſtos.

Et plorans ait, Tam prope ſumus, Callirrhoë, neque tamen nos videmus. tu quidem nihil peccas. neſcis enim Chaeream vivere. ego vero ſceleſtiſſimus, quod juſſus te non aſpicere, pareo. eo usque tyrannidem fero, imbellis, vitae amans. tibi vero ſi quis il-

lud

lud impoſuiſſet, vita emigraſſes. Illum blandis contra verbis Polycharmus levat. jam & Dionyſius Babylone non multum aberat. jam fama praeoccupaverat urbem, advenire mulierem, formae non humanae, ſed divinae, qualem in terris aliam ſol non colluſtret. & quum natura barbari in foeminas inſaniant, omnes domus, omnes angiportus rumore pleni erant. ad ipſum ille quoque regem pervaſerat, ex eunucho Artaxate ſciſcitantem: Num adeſſet Mileſia. At iſta foeminae celebritas jamdudum pupugerat Dionyſium, qui bonis ideo ſuis tuto nequibat frui. ſed magis pungebat hominem, quin urebat potius, quod deberet Babylonem adire. Non hic porro, Dionyſie, tua patria Miletus; ſic ille gemebundus ad ſe. jam ibi metuebas inſidiatores. nunc autem ipſe Babylonem Callirrhoën ducis, ubi tot ſunt Mithridates, temerarie atque futurorum male provide. in caſta illa Lacedaemone Menelaus Helenam non ſervavit integram. ſed barbarus paſtor etiam rege magis placuit. multi Parides ſunt apud Perſas. non vides pericula, non praeludia? integrae nobis occurrunt urbes: ſatrapae officiis colunt. haec jam facta ferocior. atqui rex illam nondum vidit. una ſuperat ſpes ſalutis, mulierem occultare. ſervabitur enim, ſi latere poterit.

3. Haec ratiocinatus ſecum, ipſe ſejugem equum conſcendit, quo ſolus veheretur: Callirrhoën autem in curru reliquit, velisque tabernaculum, quo ſedebat, occluſit. forte quoque conſilium feliciter ceſſiſſet, niſi tale quid interveniſſet. ad Statiram, regis uxorem, convenerant illuſtriſſimorum Perſarum con-

conjuges. O domina, ait una de medio, Graecula noſtris inimica domibus adventat. illam diu eſt quod omnes admirati ſunt. noſtris jam diebus noſtraque culpa Perſidum gloria minitatur occidere. agedum rationem circumſpiciamus, quae poſſit efficere, ut gloria & plauſus formae noſtrae non obſcuretur ab iſta alienigena. Riſit ad haec regina, famae diffidens, &, Vani ſunt Graeculi, atque mendici. propterea res etiam parvi momenti ſtupent. Callirrhoën ſic praedicant pulchram, ut Dionyſium divitem. una itaque noſtrum, quando illa urbem intrabit, ſe monſtret, pauperculam & ſervam obſcuratura. Adorant omnes reginam, & de ſapientia admiratae exclamant uno ore: Utinam te, regina, in publico liceret conſpici. Diſcordes dein praeſtantiſſimas nominant atque celeberrimas formas, itumque in ſuffragia, ut in theatro, & electa Rhodogune, Zopyri filia, Megabyzi uxor, inſignis & notae pulchritudinis exemplar, ut in Ionia Callirrhoë, ſic in Aſia Rhodogune. hanc aggreſſae mulieres ſumtam ſeorſim ornabant, mundi quaeque ſui aliquid conferentes, dum regina armillas & torquem dabat. pulchre ſic inſtructa & parata certamini, praeſto erat ad Callirrhoën, ſi dis placet, excipiendam. ſingularem quoque & domeſticam habebat cauſſam. erat nempe ſoror Pharnacis ejus qui ad regem ſcripſerat de Dionyſio. omnis ad ſpectaculum effundi Babylon, ut urbis portae multitudine obſtruerentur. Rhodogune baſilice deducta & ſtipata in loco maxime conſpicuo praeſtolabatur, ſtans delicatula, ſibique placens & quaſi provocans. omnes in eam

reſpi-

reſpicere & diſſerere inter ſe: Vicimus. Perſis peregrinam obſcurabit. contendat modo, ſi poteſt. Graeci nunc diſcant quam ventoſi ſint. Interim Dionyſius adeſt, & edoctus adeſſe ſororem Pharnacis, ex equo deſiliens adit, amicam oſtenſurus benevolentiam. illa vero ſuppudibunda, Sororem ſalutare volo, ait, currumque una invadit. neque igitur illa amplius reſidere poterat intra vela, & adactus verecundia Dionyſius eam, invitus licet & gemens, hortatur prodire. omnes tum non oculos tantum ſed & animos intendebant, & tantum non ſeſe humo proruebant, unus avidus prae altero videre, & eſſe quam proximus. emicabat tum Callirrhoës vultus, & fulgor omnium praeſtringebat oculos, ut ſi denſa nocte ſubito lux ingens appareat. adeo barbari perculſi, ut nullus non adoraret, nullus crederet Rhodogunen amplius adeſſe; quae & ipſa ſe victam agnovit, & neque potens recedere, neque tamen reſtitare volens, cum Callirrhoë ſubrepit in tabernaculum, ferendam ſe victrici tradens. ſic tectus procedebat currus, quem turba, Callirrhoë nimirum e conſpectu ſublata, oſculis proſequebatur. Rex, adveniſſe Dionyſium ubi audiit, Artaxaten eunuchum haec illi renunciare jubet. Oportuerat quidem te, accuſatorem viri, cui magnum dominatum concredidi, non ceſſaſſe. remitto tamen tibi culpam hanc, quandoquidem cum uxore viam feciſti. ego vero nunc quidem feſtos dies celebro, ſacriſque faciundis cum maxime diſtineor. trigeſimo vero abhinc die liti tuae vacabo. Adorat Dionyſius & abit.

4. Inde ſe utraque pars, ceu ad maximum bellum, comparare. Barbarorum vero multitudo ſcindebatur, & quidquid erat de praefectorum genere, aut clientela, id omne Mithridati ſe adjungebat. Bactrianus enim erat a majoribus inde, nuper demum in Cariam trajectus. plebem vero faventem habebat ſibi Dionyſius. vir enim inſidiis ob uxorem appetitus, eamque talem, quod majus, injuriam ultra leges videbatur paſſus eſſe. quid? quod neque foemineus Perſarum coetus quietus erat, ſed harum quoque diverſa ſtudia. pars enim quae de forma ſuperbiebat, Callirrhoae invidens optabat aliquam ex illa lite contumeliam ipſi obtingere. promiſcua vero multitudo, domeſticis malevola, placere peregrinam & ferre palmam vovebat. utrinque in manibus victoriam teneri creditum. Dionyſius enim literis confidebat, quas Mithridates ad Callirrhoën Chaereae nomine dediſſet. nam Chaeream vivere nullo modo credebat. Mithridati contra qui Chaeream habebat producere, certum erat & perſuaſum mali ſibi accidere nihil poſſe. timorem interim ſimulabat, & advocatos conciebat, ut nempe ex eventu inſperato defenſionem ſui faceret eo ſplendidiorem. Perſides per illos triginta dies nihil aliud inter ſe, quam cauſſam iſtam crepabant, & ſi verum volumus, univerſa Babylon nihil quam tribunal erat, omnibusque videbatur nimis diu rejectus terminus, non reliquis tantum, ſed & ipſi quoque regi. qui ludus unquam Olympicus, quae noctes Eleuſiniae tantam habuerunt ſtudiorum exſpectationem. ut tandem venit condicta dies, conſe-

dit

dit rex in illa aulae camara, quae ſoli reddendo juri deſtinata pariter amplitudine atque ſplendore excellit; in cujus medio regi ſolium jacet; ad utrumque latus protenſis ſubſelliis amicorum, quos aut dignitas aut virtus ducum duces fecit. ſolium cingunt centuriones & tribuni, & honeſtiſſimi libertorum regiorum, ut merito quis de conſeſſu illo dixerit:

Coetus ibi ſuperûm medio Jove ſermocinatur.

conſeſſores cum ſilentio & reverentia introducuntur. illuc mane primus aderat Mithridates, cognatos & amicos ſecum trahens, non admodum ſplendidus, neque hilaris vultu, ſed ut reus, adſpectu miſerabili. ſequebatur Dionyſius habitu Graeco, Mileſia ſtola, literas manibus tenens. intromiſſi regem adorabant, qui ſcribam legere jubet epiſtolas Pharnacis & reſponſoriam ſuam, quo aſſeſſores judicii ſcirent, qua ratione lis introducta foret. lectis regiis literis erupit multus plauſus temperantiam atque juſtitiam principis admirantium. facto ſilentio, Dionyſium quidem oportuerat occipere ſermonem, ut accuſatorem, & omnes profecto reſpiciebant eum. Mithridates tamen ſic ordiebatur: Non praecipio meam defenſionem, domine. novi omnino ordinem. oportet autem antequam ulterius verba fiant, omnes in hanc cognitionem adeſſe neceſſarios. ubinam vero mulier, de qua nunc agitur, qua tu judicaſti, domine, opus eſſe, quam comparere juſſiſti, quae & adeſt in urbe? Dionyſius itaque ne caput

& cauſſam rei occulat. Reſpondet Dionyſius: Et hoc quoque moechi eſt, alienam uxorem in turbam producere, invito viro, quae neque ipſa accuſat, neque viciſſim accuſatur. ſi corrupta omnino fuiſſet, adeſſe ream oportebat. jam vero tu ignoranti inſidiatus es. neque teſte utar uxore, neque patrona. ergo quomodo neceſſe ſit adeſſe mulierem, cauſſae totius expertem? Haec ſubtiliter quidem & ſpecioſe Dionyſius ex fori uſu diſſerebat. verum non perſuadebat. omnes enim Callirrhoën avebant videre. rex quum prae verecundia nollet imperare mulieris praeſentiam, cauſſabantur amici literas, quibus, ut neceſſaria, fuerat excita. Qui ergo non foret abſurdum, dicebat aliquis, ex Ionia quidem advenire, praeſentem vero Babylone, deſiderari. Ut autem decretum, etiam Callirrhoën comparere, Dionyſius, qui nihil apud eam hac de re monuerat, ſed ad illum usque diem ſuppreſſerat veram itineris Babylonici rationem, veritus uxorem ignaram rerum omnium derepente ad tribunal rapere; par enim erat, ut illuſam, ſtomachari & aegre ferre; rejiciebat ergo judicium in alterum diem. Sic diſceſſum tum quidem.

5. At Dionyſius, ut domum venit, vir quippe prudens & literatus, ſermones admovebat uxori pro temporum ratione maxime plauſibiles & perſuadentes, animo facili atque compoſito ſingula quaevis effatus. audit Callirrhoë, non tamen ſine lacrymis, & ad nomen Chaereae ſaepius plorans gemensque, & ad litis mentionem fremens, Hoc unum ſcilicet, ait, deerat meis miſeriis, etiam ad judicem rapi. mor-

tua

tua fui, elata, egeſta tumulo a latronibus, vendita, ſerva facta. en, Fortuna, judicium nunc ſubeo. iniquam de me opinionem inſinuare Chaereae, non ſufficiebat tibi. etiam apud Dionyſium argumentum ſtupri miniſtras. illam ſepulchro, hanc regio tribunali ceu triumphans oſtendiſti calumniam. Europae atque Aſiae fabula evaſi. quibus judicem oculis adſpiciam? quae audire me verba oportebit? inſidioſa eſt forma, ideo tantum a natura tributa, ut calumniis in me tu te ſatiares. Hermocratis ſilia judicatur, & patrem advocatum non habet. caeteri tribunalis, quod ingrediuntur, benevolentiam ſibi & favorem precantur. ego vero metuo, ne placeam judici. Haec lamentans gemensque totum diem dejecto transegit animo. ſuperveniente vero nocte per ſomnum videt ſe Syracuſis virginem Veneris intrare templum, & inde reducem videre Chaeream; & nuptiarum diem, totamque urbem in coronis, ſeque a patre & matre in domum ſponſi deductam. ſed cum in eo eſſet, ut oſcularetur Chaeream, ſomno ſubſiluit excuſſa; vocatque Plangonem. nam Dionyſius prior ſurrexerat, ut cauſſam ſuam meditaretur. eique narrat inſomnium: cui Plango, Bono ſis animo, domina, inquit. pulchrum etiam Chaereae vidiſti inſomnium. curam omnem abjice. ut enim per ſomnium tibi viſa es videre, ſic experrectae erunt omnia. abi ad regis tribunal, haud ſecus atque ad Veneris templum. memor eſto tui. reſume, quam ſponſa habebas, formam. & ſimul induit & comit Callirrhoën. quae ſecreto quodam inſtinctu & ſponte ſua erectiorem habe-

bat animum, ceu futuri praeſaga. mane ad regiam erat ſeſe protrudentium concurſus; pleni usque ad exteriora aulae omnes aditus & viae. omnes cauſſam audire velle videbantur, ſed revera Callirrhoën videre cupiebant. neque fallebat illa ſpem imo tantum aberat, ut potius quanto nuper alias omnes, tanto hodie ſe ipſam vinceret. plane ut divinus vates Helenam ſupervenire facit Priamo, Panthooque, & Thymoetae concionantibus, ſic illa tribunal intrat, & viſa ſtuporem facit atque ſilentium.

Hunc optat ſibi quisque torum, haec ſolamina noctis.

& ſi primus loqui debuiſſet Mithridates, vocem non inveniſſet. nam ſuper vulnus illud antiquum, puta cupidinem, multo violentiore plaga tum contundebatur.

6. Verum Dionyſius occupat loqui. Gratiam de honore habeo tibi, rex, quo & me affeciſti, & caſtimoniam, & omnium conjugia. privatum enim hominem a duce inſidiis appetitum non inſuper habuiſti, ſed acciviſti, ut pro me quidem meaque in cauſſa poenam ſumeres de petulantia & inſultandi laſcivia, pro aliis autem in futurum contumeliam arceres. majorem vero ſibi poenam depoſtulat hoc facinus ob auctorem. Mithridates enim, non hoſtis ille meus, ſed hoſpes, ſed amicus, mihi inſidiatur, non ob aliud quid opum mearum, ſed ob id quod anima mihi & corpore carius, ob uxorem; quem oportebat etiam, ſi quis alius in nos pec-

caſſet,

caſſet, vindicaſſe, idque, ſi non meam in gratiam, ſane tui cauſſa, rex. tu enim illi maximum commendaſti imperium, quo indignus deprehenſus modo, foedavit imo prodidit eum, qui concredidit. flagitationes equidem Mithridatis & potentiam & apparatum, qubus utitur ad praeſens diſcrimen, neque ipſe ego ignoro, neque quod in his aequales non ſimus. ſed confido tamen tua juſtitia, rex, & ſanctitate matrimonii, & legibus, quas pariter omnibus cuſtodis. nam ſi velis ipſum dimittere, ſatius fuerat non evocaſſe. nuper timebant omnes, quandoquidem puniendam exſpectabant laſciviam, modo ille coram judice comparüerit. quando vero judicatus a te non etiam puniatur, tum contemtui eris de reliquo. cauſſa & oratio mea brevis eſt & perſpicua. Callirrhoës maritus ego ſum, & jam ex illa pater; quam duxi, non virginem, ſed antea nuptam cuidam Chaereae dudum fatis functo, cujus & monumentum eſt apud nos. Mithridates ergo, poſtquam Mileti vidit pro hoſpitii jure meam uxorem, non juſte, quae poſt, egit, neque ut amicus, neque ut vir temperans & honeſtus; quales tu deſideras eos, quorum in manus urbes tuas tradis; ſed petulans deprehenſus eſt, & tyrannum agitans. nam quum foeminae caſtimoniam & in virum amorem noſſet, eamque verbis aut opibus expugnare poſſe diffideret, artes invenit veterator, ut putabat, pulcherrimas. finxit priorem maritum Chaeream vivere, literasque ſuppoſuit ejus nomine, ſuoſque per ſervos miſit ad Callirrhoën. tua vero Fortuna, rex, ſic meritum adjuvit, deorumque providentia de-

de-

detexit epiſtolas. Bias enim, praetor Prienenſium, ſervos cum literis ad me miſit. flagrans igitur ego delictum deprehendens, ad Pharnacen Ioniae Lydiaeque praefectum detuli, ille porro ad te. rationem totius rei, de qua judex ſedes, expoſui, & invictae ſunt meae demonſtrationes. unum enim de duobus oportet: aut Chaeream vivere, aut Mithridaten argui corruptelae. nam dicere nequit, Chaereae mortem ignoraſſe. ipſo enim Mileti praeſente congeſſimus homini tumulum, & exſequias ipſe quoque proſecutus eſt. ſed quando nuptas tentat Mithridates mortuos ſuſcitat. deſino, poſtquam literas, quas ille ſervorum ope Miletum e Caria miſit, recitavero. Tene, ſcriba, & recita. Chaereas vivo. Hoc commonſtret, & abſolutus eſto. ſimul cogita, rex, quam impudenter ille ſit mendax; quandoquidem de mortuis quoque falſa comminiſcitur. His verbis ſtimulabat audientes Dionyſius, & omnium ſtatim ferebat ſuffragia. rex autem plenus ira Mithridaten acerbo & minace vultu reſpiciebat.

7. Iſte vero nihil conterritus: Rogo te, rex, ait, juſtus enim & humanus es, ne me, inaudita altera parte, condemnes, neque Graeculus vafre conſutis, ſed injurioſis in me ſycophantiis apud te perſuadere valentior ſit quam veritas. intelligo pulchritudinem foeminae ſuſpicione me gravare. abſurdum namque nemini videtur corrumpere quem voluiſſe Callirrhoën. ego vero & reliquam vitam caſte atque temperanter exegi, & primam hanc tuli calumniam. etiam, ſi perditus & laſcivus ex indole mea forem, ſane me ad melio-

rem

rem frugem redegiſſent tot urbes, quarum tu mihi curam injunxiſti. quis eſt tam demens, ut malit propter unam voluptatem eamque turpem tanta bona perdere? &, ſi tandem nequitiae mihi forem conſcius, poſſem exceptione declinare judicium. nam Dionyſius cauſſam non agit uxoris, legitime ſibi deſponſatae, ſed venditam emit illam. atqui leges corrupti conjugii non tangunt ſervas. recitet ille tibi prius tabulas manumiſſionis, & tum demum conjugium appellet. tune uxorem audes dicere, quam Thero pirata talento tibi vendidit, ſepulchro egeſtam? atqui liberam emi, ait: itane plagiarius es potius quam maritus? attamen me nunc quaſi apud maritum culpa eximam. puta redemtionem nuptias eſſe, puta pretium eſſe dotem. Mileſia nunc videatur, quae Syracuſana eſt. me Dionyſio neque marito, neque hero feciſſe contumeliam, ſcias velim, domine. primum enim corruptelae criminatur me non jam perfectae, ſed tentatae, & cum non habeat oſtendere facta, recitat vanas & nil probantes literas. atqui leges facta puniunt: epiſtolam producis? poſſem dicere: Non ſcripſi. manum meam non habes. Callirrhoën quaerit Chaereas. illum corruptionis poſtula. Nae, ait, tu Chaereae nomine meam corrumpis. provocas me, Dionyſie, ad rem tibi nullo modo proficuam. obteſtor te ipſum. amicus & hoſpes tuus ſum. deſiſte ab accuſatione. roga regem, ut dimittat & abrumpat litem. recanta opprobria. dic: Mithridates eſt innocens. fruſtra culpavi. quod ſi vero perſiſtas, poenitebit. ipſe calculum contra te feres. praedico tibi, Callirrhoën perdes.

non me rex moechum, ſed te inveniet. His dictis deſiit. omnes reſpicere Dionyſium, ſcire cupidi, propoſita optione, accuſationem abjiceretne, an urgueret conſtans. ipſi enim neſciebant quidem id, quod obſcuris verbis Mithridates adumbraverat, Dionyſium vero putabant intelligere. at ille aeque ignorabat, ut qui nunquam credidiſſet Chaeream vivere. Dic quidquid velis, ait. neque enim verſutiis, neque minis probabilibus impones mihi. nunquam ſycophanta deprehendetur Dionyſius. Mithridates inde orſus altius extollit vocem, & quaſi ſacris operaturus & numine plenus: Dii regales, ait, ſuperi & inferi pariter, ſuccurrite viro bono, qui ſaepius vobis vota puris manibus & ſacra ſplendidiſſima fecit. reddite mihi ſycophantiis laceſſito meae pietatis hoſtimentum. commodate mihi, vel in hanc modo litem, Chaerean. apparete, optimi manes. etiam Callirrhoë vos vocat. ſtans nunc in medio amborum, meique & Dionyſii, moechus quis noſtrum ſit, regi indicato.

8. Loquebatur adhuc quum Chaereas ipſe prodit: Sic enim condictum antea fuerat. ad cujus conſpectum Callirrhoë exclamat: Chaerea vivis? ruitque ad ipſum accurrere. ſed obſtitit medius inter illos intercedens & amplexus impediit Dionyſius. quis illam digne tribunalis faciem eloquatur? quis unquam poëtarum tam miram & inſolitam fabulam produxit in ſcaenam? crediſſes ibi theatrum videre, mille contrariis agitatum affectibus. erat ibi promiſcue omnes animorum motus ſpectare. ibi lacrymae, ibi gaudium, ſtupor, com-

commiſeratio, diffidentia, vota. Chaeream beatum praedicabant. gratulabantur Mithridati. condolebant Dionyſio. de Callirrhoë haerebant, quid dicerent aut facerent. illa enim ante alios externata obmutuerat. tantum totam oculorum aciem avide in Chaerea defigebat. crediderim ego quidem, vel regem tunc optaſſe Chaerean eſſe. omnibus quidem rivalibus promtum eſt & conſuetum digladiari. noſtris autem magis accendebat inteſtinam contentionem praeſens & coram poſitum certaminis praemium. ſane ni regis obfuiſſet reverentia, manus quoque conſeruiſſent. ſic autem ultra verba non proceſſit jurgium. Ego ſum prior maritus. Sed ego conſtantior. Meam enim non abjeci. Sed tu ſepeliviſti. Divortium commonſtra. Viden ſepulchrum. Mihi pater collocavit. At illa ſe mihi. Indignus es Hermocratis filia. Tu magis, catenatum Mithridatis mancipium. Repeto Callirrhoën. At ego teneo. Alienam tenes. Tu vero tuam occidiſti. Moeche. Homicida. Haec illi in vicem jactare convicia. Callirrhoë interim fixis humi ſtat oculis, funditque lacrymas, amans Chaeream, verecundans Dionyſium. rex autem omnibus foras ſubmotis cum amicis deliberat, non de Mithridate porro: ille cauſſam ſuam ſplendide peroraverat. ſed num oporteat definientem ſententiam ferre de muliere, cujus ſit? erant qui ad regem ſpectare id negabant. Audiviſti Mithridatis cauſſam, idque merito. erat enim ſatrapa. ſed hi omnes privati ſunt homines. Plurimi contrarium conſuadebant, cum ob patrem foeminae, Hermocratem, qui non inutilis regiae domui quondam fuerat; tum quod rex non a-

lienam ad ſe traheret cauſſam, ſed ejus, quam modo expediverat, continentem quaſi partem. nolebant nempe veram cauſſam fateri, quod nimirum aegre a forma Callirrhoës contemplanda divellebantur. tum revocari, qui paullo ante fuerant remoti; & rex: Mithridatem equidem abſolvo, ait, & cras onuſtus muneribus meis in praefecturam ſuam abeat. Chaereas vero & Dionyſius quibus ſibi quisque titulis mulierem vindicent, eloquuntor. curam enim habere me decet filiae Hermocratis illius, qui Athenienſes bello fregit hoſtes mihi Perſisque infeſtos & exoſos. Pronunciata ſententia Mithridates regem adorat. caeteros inopes conſilii, ſtupentesque & aeſtuantes quum videt rex: Non urgueo, ait, ſed permitto vobis accinctis & paratis ad dicendam cauſſam huc redire. hanc in rem do quinque dies. interim Callirrhoës curam habebit uxor mea, Statira. nam iniquum foret, illam, cujus maritus controverſus eſt, cum alterutro marito in judicium comparere. Sic reliqui omnes triſti auſteroque vultu de tribunali diſcedebant; ſolus Mithridates gaudebat. qui donis acceptis, eaque adhuc nocte Babylone exacta, poſtero mane Cariam repetebat, ſplendidior quam nuper.

9. Callirrhoën autem eunuchi, a rege traditam ſibi, ad reginam deducebant, non ante monitam. rex enim praenuntiare, ſi mittat, non ſolet. ad ſubitum conſpectum lecto Statira ſubſilit, Venerem apparere putans, quam deam cultu peculiari proſequebatur. Callirrhoë vero reginam adorat. Eunuchus errorem & conſternationem intelligens: Hanc, ait,

rex

rex tibi mittit, ut apud te usque ad judicii diem cuſtodiatur. Libenter id audiebat Statira, omnique abjecta muliebri con-tentione ob acceptum illum a rege honorem ſiebat benevolentior. illo namque depoſito vehementer ſibi placebat plaudebatque; manuque ejus prehenſa, Confide, ait, o mea, & ſiſte lacrymas. rex bonus eſt & benignus. habebis maritum, quem cupis. majore cum gloria poſt judicium nubes. nunc autem i, requieſce. defatigata namque es, ut video, mentemque nondum habes tranquillam. Non invitae id accidebat Callirrhoae, ut quietis percupidae. poſtquam itaque toro repoſita & permiſſa tranquillitati atque ſolitudini fuit: Vere, ait, tangens oculos, vere vidiſtis Chaeream? eratne meus ille Chaereas? an & in hoc illuſa fui? Mithridates enim forte ſpectrum, ad faciendam ſibi favorabiliorem cauſſam, immiſit. magos enim in Perſis ajunt eſſe. attamen & locutus eſt, & ſic omnia, ut conſcius ſibi. qui ergo ſuſtinuit me non amplecti? ne oſculo quidem in vicem inpertito diſceſſimus. Interea dum illa haec apud ſe volutat, audiri pedum ſtrepitus, & mulierum clangor. omnes nimirum ad reginam concurrebant, arbitratae multam illic contemplandae Callirrhoës ſibi libertatem fore. Statira vero: Sinamus eam, ait. male habet. in ſolidos dies licet nobis eam videre, audire, alloqui. Tum triſtes illae abeunt: ſed poſtero ſtatim mane aderant, ita ſingulis diebus continuantes, ut multo, quam ante, celebrius eſſet palatium. ipſe quoque rex frequentius inviſebat ad mulieres, officium ſcilicet Statirae exhibens. miſſa

quoque Callirrhoae ſplendida munera, quae tamen omnium illa conſtanter recuſabat, habitum ſervans miſerae, pullata, ſine ornatu deſidens. quod luculentius ejus formam oſtendebat. roganti aliquando regi, quem maritum praeferret, nihil reſpondet, tantum plorans. In his Callirrhoë. Dionyſius autem ferre quidem generoſo ſpiritu caſum & indolis propria quadam conſtantia, & honeſti ſtudio nitebatur. ſed erat tanta, tam inſolens, tam inſperata afflictio, ut neminem non poſſet facili negotio, quamvis fortem virum, de ſtatu dejicere. ſane acrius quam Mileti exardebat. nam initio cupiditatis, amator formae ſolius erat. tum vero multa amoris ignem auxerant, conſuetudo, affectio in liberos benefica, timor ne forte ingrata foret, ne forte alium praeferret, aemulatio. quae omnia necopina rei novitate intendebantur.

10. Proinde ille ſaepius exclamabat ſubito: Qualis hic meis diebus revixit Proteſilaus. quem inferorum deorum offendi, ut mortuum invenirem mihi rivalem, cujus ego ſepulchrum habeo. inſidiata es mihi, domina Venus, quam in agris ipſe meis dedicavi, quam hoſtiis ſaepiſſime veneror. quid attinebat Callirrhoën monſtraſſe, quam ſervare non ſedebat? quid patrem facere, qui neque maritus eſt? Simul amplexatus puerum haec cum lacrymis effundit: Miſelle infans, qui videbaris olim omine fauſto editus, nunc parum opportune videris. habeo namque te matris hereditatem, & inauſpicati amoris monumentum. infans es; quid ni? ſed omni tamen ſenſu non cares eorum, quae patrem tuum adverſa premunt. ma-

la ave iter ingreſſi ſumus. non oportuerat Miletum reliquiſſe. perdidit nos Babylon. priore cauſſa cecidi. Mithridates me arguebat. de altera magis timeo. neque enim majus periculum prior habebat, & male ſperare jubet judicii prooemium. uxor indemnato aufertur; & de mea cum alio decertans periclitor, &, quod illo pejus, quem Callirrhoë cupiat, neſcio. tu fili, ut a matre, diſcere id potes. i nunc & ſupplica pro patre, plora, fige oſcula, dic; Mater mea, pater meus te amat. at cave convicii & exprobrationis quidquam. Quid ais, paedagoge? nemone nos in regiam admiſerit? o ſaevam tyrannidem! excludunt filium, qui ad matrem tendit patris internuncius. Durabat in his Dionyſius usque ad judicii diem, judex in certamine amoris & rationis ſedens, palmam potiori aſſignaturus. Chaeream vero obſidebat luctus inſolabilis. ficto itaque morbo Polycharmum jubet abeunti Mithridati comitem ire, communi nempe patrono, ſibique jam, permiſſus in vacuo, reſtim religat, in quem jamjam arrepens, Felicius equidem, ait, tum fuiſſem mortuus, quum in crucem ibam, quam in Caria vincto mihi iniqua pangebat accuſatio. tunc enim vita exceſſiſſem, opinione amantis me Callirrhoës deluſus. nunc autem perdidi non vitam modo, ſed & mortis conſolationem. Callirrhoë me viſum non adiit, non oſculata eſt. me adſtante alium eſt reverita. nulla in poſterum retineatur verecundia. praeveniam judicium. non exſpectabo finem inglorium. novi me parvum & imparem Dionyſii adverſarium, peregrinum hominem & pauperem, & alie-

alienum jam. tibi quidem bene ſit, uxor mea: uxorem enim voco, licet alium ames. ego vero diſcedam nuptias tuas non interpellaturus. opibus afflue, luxuriare, fruere deliciis, & ſplendore Ioniae: tene quem cupis. unam te, Callirrhoë, gratiam rogo Chaereas vere jam moribundus ultimam: ut deceſſero, accede cadaveri, &, ſi quidem potes, plora; hoc immortalitate majus mihi fiet. ſaltem dic proclinis ad columellam, etiam ſi maritus tuus videat, etiam ſi infans: Nunc tandem vere, Chaerea, exceſſiſti, nunc mortuus es. ego vero te apud regem judicem electura maritum eram. Audiam tuam vocem, uxor, forte & credam. apud inferos deos gloriam tu mihi & auctoritatem conciliabis.

Et licet exſtinctos obliviſcantur in Orco,
Hic quoque ego carae fuero memor usque maritae.

Haec lamentatus oſculabatur reſtim. Tu mihi conſolatio, tu mihi patronus. tua ope vinco. tu me magis quam Callirrhoë amaſti. Jam arrepentem, jam illigantem nodo cervices, Polycharmus opprimit, & continet, ut inſanum, demulcere & conſiliis regere porro impar. jam dicta quoque judicio dies inſtabat.

CHA-

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM DE CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER SEXTUS.

1. PRidie ergo quam ſententia regis aut Chaereae addicenda eſſet uxor Callirrhoë, aut Dionyſio, tota Babylon incerta ſpe pendebat, domique pariter inter ſe, atque foris obvii per vias dicebant: Cras Callirrhoës erunt nuptiae: quis tandem fortunatior amborum? Sciſſa vero erat urbs. Chaereae ſtudioſi priorem fuiſſe maritum dicebant. virginem duxit, amantem amans. pater illi collocavit. patria illam ſepeliit. non deſeruit nuptias, non deſertus fuit. Dionyſius non emit. non duxit uxorem. latrones vendiderunt. atqui non licet ingenuam emere. Contra qui cum Dionyſio faciebant: Piratis eam eripuit, gladio ſubtractam cervicibus tantum non incumbenti. talentum dedit pro ejus ſalute. ſer-

vavit primum, dein toro recepit. at Chaereas ductam occidit. nuptiarum meminerit Callirrhoë, par eſt. adeſt etiam Dionyſio unum, cuivis notum, certamque victoriam ſpondens argumentum: communem habent infantem. Sic inter ſe viri. mulieres autem non tantum fauſtis adhortationibus animum firmabant, ſed & conſilia dabant, ut praeſenti, Callirrhoae. Ne tu virgineum ſpernas, dicebant hae: primus amator, isque civis, tibi potior eſto. ſic enim patrem reviſes. ſin minus, peregre vives, ut proſcripta. Illae vero: Praefer ſoſpitatorem tuum, percuſſorem minime. quid ſi iterum Chaereas excandeſcat! tum iterum tumulus. ne prodas filium. honora patrem infantis. Sic illae inter ſe ſtrepere. dixerit quis cunctam Babylonem forum & curiam eſſe. nox ultima, decretoriae diei proxima, ſupervenit, qua decumbebant reges, non iisdem occupati cogitationibus. nam regina quidem ocyus optabat illuceſcere, ut depoſito iſto, ceu onere, ſe levaret. forma nimirum mulieris gravabat ſuae ex vicino facile comparanda. praeterea regis quoque frequentes acceſſus & intempeſtiva officia ſuſpecta habebat. antea namque raro comparuerat in gynaeconitide; ſed ex quo Callirrhoën intus habuerat, creberrime. obſervaverat quoque eadem, regem in colloquiis familiaribus ſaepe clandeſtinis & furtivis oculorum vibraminibus Callirrhoën ſtringere; & oculos furari quidem adſpectum, ſua ſponte tamen & hero quoque ſuo non ſentiente illuc delabi. gratum ergo ſibi diem Statira praeſtolabatur. rex non item ſibi. inſomnis enim ille noctem

Nunc

Nunc pronus recubans, nunc in latus, egerat omnem,

ſtimulatus cogitationibus, ſeque perpetim ipſe admonens: Adeſt peremtorius dies. praeceps enim ego terminum dedi tam brevem. quid cras mane faciemus! jam Callirrhoë aut Miletum diſcedet, aut Syracuſas. unam adhuc ſuperſtitem habebis particulam temporis, ad fruitionem pulcherrimi ſpectaculi; poſt quam ſervus meus erit me felicior. vide quid agendum tibi ſit, mi anime! ipſe tibi praeſens & paratus eſto. alium non habes inſidiatorem. amoris inſidiator ipſe amor eſt. primo loco reſponde mihi, quis es? Callirrhoës amator, an judex? ne te ipſe decipias. amas, etiamſi neſcis. magis adhuc convinceris, quando foeminam non coëgeris. quid igitur ipſe te torquebis? Sol, auctor tui generis, hoc eximium tibi deſtinavit & ſelegit animal, omnium quae aſpicit pulcherrimum. tu vero dei munus rejicis. curae nempe cordique tibi ſunt Chaereas, & Dionyſius, vilia iſta mea mancipia, ut de nuptiis diſceptantes ego dirimam, & praemium potiori aſſignem. ille ego magnus rex officium lenae vetulae faciam! atqui recepi jam in me cauſſae cognitionem, idque omnes ſciunt: quod vero maximum eſt, Statiram verecundor. ne tu itaque aut divulga amorem, aut finem impone liti. vel adſpectus tibi Callirrhoës ſufficit. ulterius protrahe ſententiam pronunciare. id vero vel plebejo judici licet.

2. Ut illuxit, parare miniſtri regii curiam. concurrere ad

palatium omnis turba. tota Babylon emoveri, utque in Olympicis ludis athletas cum ſtipatu ad ſtadium accedentes videre eſt, ſic & hos. nam Dionyſium honeſtiſſimus Perſarum quisque comitabatur: populus autem Chaeream. innumera vota & fauſtae acclamationes alterutri parti ſtudentium applaudebant. Tu potior. Tu vincis. Praemium vero non erat oleaſter, non pomum, non pinus, ſed forma prima, ob quam vel dii merito litigaverint. at rex eunucho Artaxate, quem maximi prae omnibus faciebat, vocato: Per ſomnum, ait, apparuerunt mihi ſubito dii regales victimam a me repoſcentes. oportet nos prius pietati in deos ſatisfacere. ſignifica itaque triginta dierum feſtiva per omnem Aſiam ſacra, omniumque & litium & negotiorum juſtitium. Eunuchus mandata ſignificat. ſtatim omnia plena ſacrificantium in coronis; ſonare tibia, fiſtula tinnire, audiri vocale carmen, tura in atriis fumare, angiportus omnis eſſe convivium,

Denſum inter fumum ſuperas it nidor in auras;

rex regias ad aram ſtatuere victimas; & tum primum Cupidini inter alios facere, multumque rogare Venerem, vellet apud filium gnavam ſibi operam praeſtare. omnes eſſe in voluptatibus, ſoli tres lugere, Callirrhoë, Dionyſius & maxime Chaereas. Callirrhoë quidem prae ſe ferre dolorem non poterat in aula, ſed clam taciteque congemiſcebat, feſtumque diris exſecrabat omnibus; ſe autem Dionyſius, eo quod Miletum

reli-

reliquiſſet. Patienter, ajebat, ferto malum, quod tu tibi ſponte arceſſiviſti. etiam vivo Chaerea licebat Callirrhoën tenere. Mileti ſane dominus eras, neque te nolente literae perveniſſent ad Callirrhoën. quis vidiſſet? quis acceſſiſſet? ipſe tu dedita opera in medios hoſtes te conjeciſti, & utinam te ſolum. nunc autem & quod anima tua tibi carius poſſides. ob illud undecunque tibi nunc bellum coit. quid ais, ſtulte? Chaeream habes adverſarium. dominum quoque rivalem feciſti. nunc rex & inſomnia videt, & quibus quotidie facit, illi nunc ab eo victimas depoſcunt. o! impudentiam! alienam quis uxorem apud ſe tenens judicium protrahit, & talis ſe judicem jactat! Haec lamentari Dionyſius. Chaereas autem & nutrimento abſtinebat, & omni modo negabat vivere. & prohibenti mortem inedia perſequi Polycharmo, Tu mihi, ait, amici ſpecie omnium es hoſtis maximus. nam detines me inter tormenta, & cum voluptate vides affligi. at ſi amicus fores, libertatem non invideres mihi ſub maligno neſcio cujus dei tyrannide tam indigne exercito. quot mihi beatitatis occaſiones perdidiſti? beatus ego, ſi ſepultus Syracuſis ſepultae accubuiſſem Callirrhoae: verum & tum quoque me inhibuiſti mori cupientem, & pulchro viae ad inferos comitatu privaſti. forte enim exire ſepulchro illa & deſerere defunctum noluiſſet. etiam, ſi reliquiſſet illa, cubarem ſane nunc, compendifactis ſecutis illis, venditione, latronum agmine, compedibus, &, qui cruce acerbior eſt, rege. pulchra mors, poſt auditas Callirrhoës nuptias. jam poſt litem, quam rurſus mihi mortis occaſio-

nem corrupiſti. vidi Callirrhoën, & non adii, non oſculatus fui. rem novam, rem incredibilem! ambigitur, judicatur, Chaereas Callirrhoës maritus ſit, necne. at illam quoque cognitionem, qualemcunque etiam, finiri non ſinit invida ſors. die noctuque juxta deos iratos habeo. Jam ruebat his dictis in enſem. ſed prehenſam dextram vi Polycharmus continuit, & dehinc ſervavit illum tantum non in vinculis.

3. Rex interim arceſſit fideliſſimum ſuum eunuchum; ſed & hunc verecundatur primo. videns itaque Artaxates pudore plenum & cunctantem proloqui: Quid celas, ait, here, tuum ſervum, qui & bene tibi vult, & commiſſa fideliter retinere novit? quod tibi grande malum accidit? adeo vereor inſidias tibi ſtructas. Inſidias, ait rex, easque maximas, ſed non ab homine, ſed a deo. quid Cupido ſit, prius equidem noveram ex utriusque orationis ſcriptoribus, illum in omnes deos imperium exercere, etiam in ipſum Jovem. quod tamen aliquis me potior eſſe poſſit, diffidebam. verum praeſto adeſt deus: divertit in animam meam multus & vehemens. grave quidem fateri; ſi tamen dicendum quod res eſt, captus ſum. Dum loquitur, adeo lacrymis obundatur, ut finem imponere ſermoni nequiret. ſtatim ut ille ad ſilentium redactus, intelligebat eunuchus, unde vulneratus eſſet. nam fictae non erant lacrymae, ſed ſentiebat quidem adhuc flammantes ignes. quidni ſentiret? quum neque dubium eſſet, neque obſcurum, Callirrhoë praeſente fieri non poſſe, ut alterius in amorem rex inciderit.

rit. ſingebat tamen ignorare, &, Quaenam forma, ait, here, tuum mancipare poſſet animum, cui pulchra omnia ſerviunt? aurum, argentum, veſtes, equi, urbes, gentes, multaeque pulchrae mulieres, ſed omnium ſub ſole pulcherrima, Statira, qua frueris ſolus. quam concupiſcere ſi te non admodum ſentis, id ſane mirum non eſt. facultas cupidinem tollit. niſi forte ſuperorum e coelo quaedam deſcendit, aut altera ponto Thetis emerſit. credo enim & deos tuam appetere conſuetudinem. Hoc forte verum dicis, ait rex, foeminam hanc eſſe deam aliquam, non enim in ea humana pulchritudo. negat tamen, ſeque fingit eſſe Graecam Syracuſis. & hoc eſt fraudis indicium ſtatim. falſi nempe cavet argui, urbem noſtri quandam imperii non citans; ſed fabulam ſuam ultra Ionium pelagus & vaſti maris ſpatia remittit. venit ad me judicii ſpecie. at totum actum illa ſola compoſuit. miror autem, qui Statiram dicere omnium pulcherrimam ſuſtineas, quum Callirrhoën coram vides. videndum quomodo liberer hac aegritudine. quaere undecunque, ſi poteſt inveniri, auxilium. Auxilium, quod quaeris, inveniri poteſt, here, aeque apud Graecos atque apud Barbaros. aliud amoris auxilium non eſt, quam ipſum, quod amas, corpus. hoc ſine dubio decantatum illud oraculum: Eumdem ſanaturum qui vulnerarat. Verecundia regem implet hic ſermo; &: Tune mihi, ait, tale quidquam ſuadere auſis, ut alienam uxorem corrumpam. legum, quas ipſe tuli, memini, memini juſtitiae, quam in omnibus rebus exerceo, nul-

nullius mihi conſcius intemperantiae. non adeo capti & victi tenemur. Pavidus Artaxates, ac ſi quid incogitantius dixiſſet, mutat in laudes ſermonem. Graviter digneque tua perſona ſentis, domine. ne tu Cupidini medicinam adhibeas, quam alii homines, ſed meliorem & regiam ipſe te ei adverſarium opponens. potes namque tu ſolus vel hunc deum vincere. animum remitte in omnes voluptates. maxime autem & eximie gaudes venatione. memini te prae ſtudio & delectatione ſolidos dies ſine cibo, ſine potu, transigere in venatione. venationi autem inhaerere praeſtat, quam regiae, & prope ignem eſſe.

4. Conſilium placuit. indicta venatio magnifica. exire ſuper equis equites ornati, & nobiliſſimi Perſarum, & reliqui exercitus pars lectiſſima; omnes adſpectu digni, ſed eminebat rex, conſidens equo Niſaeo maximo pariter & pulcherrimo, aureo fraeno, aureis phaleris, frontalibus itidem & pectoralibus ſuperbo, purpura indutus Tyria, Babylonici operis, & tiara coloris hyacinthini. latus ſuccingebat aureus acinaces; manus tenebat duo ſpicula; appendebat pharetra cum arcu, Sericum opus pretioſiſſimum; ſedebatque ferociens nonnihil. & id amori proprium cultu corporis placere ſibi. etiam volebat a Callirrhoë medius in ſtipantium turba conſpici, & per totam urbem, dum exit, reſpicit, an & illa conductum videret. montes extemplo pleni clamantium, canum latratu, hinnitu equorum, feris agitatis. talis tumultus & ſtudium alii cuivis vel amorem excuſſiſſet: erat enim

enim delectatio cum ſollicitudine, gaudium cum timore, & periculum jucundum. rex autem neque videbat equum, tot equitibus praetercurrentibus; neque feram, tot exagitatis; neque canem audiebat, tot latrantibus; neque hominem, tot vociferantibus. ſolam videbat abſentem, & audiebat non loquentem Callirrhoën, Amor enim cum ipſo venatum exierat; &, ut deus rixoſus, quum videret adverſarium gradu ad proeliandum compoſito, cuique pulchre omnia ſcilicet conſulta forent & deſtinata, invertebat hujus artes, & abutens ipſa medicina, in praecordiisque reſidens, animam magis accendebat, haec inſuſurrans: Quam pulchrum fuerat & hic Callirrhoën videre ad tibias usque ſuſcinctam, nudatam brachiis, vultum rubore plenum, pectus anhelantis inſtabile.

Haud ſecus ac nemorum quae perluſtrare receſſus,
Scandere quae montes amat, & tractare ſagittas,
Cynthia, quum ſaevos Erymantho Taygetove
Urguet ovans apros, cervisque timentibus inſtat.

Talem ſibi mente depingens atque effingens vehementer incaleſcebat.

*　　*　　*　　*　　*　　*

Ad haec Artaxates ſuſcipiens ſermonem: Rerum geſtarum oblitus es, domine, ait. Callirrhoë maritum non habet.

haeret adhuc cognitio, cui cedere debeat. itaque viduam te amare memineris; adeoque neque leges reverere. ſcriptae ſunt illae de conjugiis: neque adulterium time, oportet enim prius adeſſe maritum, cui fiat injuria, tum moechus demum poterit eſſe injurius. Sermo regi placebat, velificans ejus cupiditati, brachioque per collum implicito attractum oſculabatur eunuchum: Jure te meritoque tuo, ait, omnibus praefero. tu namque mei ſtudioſiſſimus; tu meus optimus cuſtos. i, adduc Callirrhoën, verum, ut tibi injungo, non invitam, neque palam. volo enim te & perſuadere & fallere. Receptui extemplo tum çanere rex, & abire laetus, ut qui pulchram praedam Callirrhoën cepiſſet. Artaxates non minus laetari, putans nempe ſplendidum adire miniſterium, & habenis rerum aulicarum potiturum, dum ſibi praemia praeſtiti officii ambo eſſent contributuri. id maxime de Callirrhoë ſibi promittebat. facile nimirum opinabatur negotium, ut eunuchus, ut ſervus, ut barbarus, ignarus liberalium Graecorum ſpirituum, & maxime Callirrhoës pudicae illius & virum amantis.

5. Igitur opportuno ſervato tempore ſolam ſeductam invadit; &, Theſaurum offero tibi, foemina, bonorum ingentium, ait. tu vero mihi beneficii velim ſis memor. ſed credo te ingratam non eſſe. Gaudio pertentatur ad hoc ſermonis initium Callirrhoë. quod enim homo vult, id ſemper etiam exſpectat. ſic & illa putabat Chaereae ſine dubio reſtitui. id audire geſtiebat, boni nuntii praemium eunucho promittens. ille

vero

vero reſumto ſermone per tortuoſas iterum ambages ſuſpendere : Divinam tu quidem a fautrice natura formam nacta es, foemina; nec tamen quidquam magnificum vel honorificum per eam lucrata es. nomen illud, ubique terrarum illuſtre & celebratum, ad hunc usque diem neque virum neque amatorem dignum invenit, ſed incidit in duos, unum macrum inſulanum, alterum regis ſervum. quid tibi magnum ab his aut ſplendidum acceſſit? quas inde terras habes fertiles? quem inde mundum pretioſum? quot urbium es potens? quot adorant te mancipia? Babyloniae matronae habent ancillas te ditiores. verum neglecta plane non es; cura tui tangit deos. huc te propterea duxerunt adinvento litigii praetextu, ut magnus rex te videret. & hoc primum habes, quod tibi nuncio gaudium: cum voluptate te vidit. & ego quoque te ſaepius apud illum commemoro & collaudo. Hoc addebat praeter rei veritatem. ſervus enim non eſt, ubi colloquatur de hero ſuo cum aliquo, quin eadem opera ſe commendare curet, ſuum iſto ex ſermone lucrum venans. Callirrhoë tamen, licet cor ab iſtis verbis haberet transſixum, non intelligere ſingebat; &, Dii, ait, propitii porro regi ſint in perpetuum! isque tibi, quod infelicem foeminam miſeremini. rogo tantum curis me quantocyus exſolvat redintegrata cognitione. ut ne porro cuiquam, praecipue reginae, moleſta ſim. Viſus ſibi parum clare ſenſus animi ſui expoſuiſſe, foeminamque non percepiſſe, ſic perſpicue magis occipit eunuchus loqui: Id ipſum tibi, foemina, fortunae be-

neficio contigit, quod non pauperes, non ſervos habeas porro amatores, ſed ipſum magnum regem, qui tibi poſſit & Miletum, & omnem Ioniam, Siciliamque inſimul & alias majores dare nationes. ſacra redde diis, ipſaque te beatam praedica & inſtiga ad magis regi magisque placendum. dives autem facta, rogo ut & mei rationem habeas. Callirrhoë primo quidem vel oculos, ſi pote, corruptori eruiſſet; verumtamen ut rerum gnara animumque regere ſciens foemina, ut ſecum reputaverat, quo loco eſſet, & quis eſſet ipſa, & quis dicens, iram extemplo in barbari irriſionem demutat: Adeo non inſaniam, ait, ut magno me rege dignam arbitrer, quae Perſidum ancillis nihil praeſto. non tu, quaeſo rogoque, amplius apud herum mei memoriam injicias. nam, licet in praeſentia tibi non ſuccenſeat, in poſterum tamen ſane deſaeviet in te, quando apud ſe perpenderit, quod tu totius terrarum orbis dominum Dionyſii ſervae ſubjeceris. etiam miror, qui ſapientiſſimus tu mortalium regis humanitatem ignores. non amat infelicem foeminam, ſed miſeratur. abrumpamus itaque colloquium, ne nos apud reginam quis calumnietur. Auſugitque his dictis, & ſtantem relinquit mutum & excordem. educatus enim ille in magna tyrannide nihil opinabatur eſſe, quod rex, quin quod ipſe, nequiret conficere.

6. Deſertus igitur & ne reſponſo quidem dignus habitus, multorum plenus affectuum abibat, iratus partim Callirrhoae, partim ſua quoque cauſſa triſtis. etiam regem verebatur. forſan enim illum nolle credere, quod hac de re, quamvis ci-

tra

tra ſucceſſum, egerit. ſine omni dubio potius illum ſibi perſuaſurum, ab eunucho gratificaturo reginae miniſterium proditum fuiſſe. timebat tandem, ne ſermones ſuos apud Statiram Callirrhoë referret, eaque gravi percita iracundia magnum ſibi eunucho malum machinaretur, ut qui non in amore miniſter modo, ſed etiam inſtigator eſſet regi. diſpicit itaque ſecum, qui tandem tuto de rebus geſtis ad herum renunciet. Callirrhoë autem apud ſe ſola: Id ego praeſagiebam, ait, tuam fidem, Euphrates. praedixi me non rurſus te fore tranſituram. vale pater, & tu mater, & Syracuſae patria valete. vos non reviſam. nunc revera Callirrhoë tandem obiit. e ſepulchro quidem evaſi, ſed hinc me non extrahet unquam ne Thero quidem latro. o inſidioſa pulchritudo! tu mihi malorum omnium cauſſa. propter te occiſa fui, propter te vendita, propter te alteri juncta, propter te Babylonem abrepta, propter te coram tribunali ſteti. quot me generibus rerum commiſiſti; latronibus, mari, ſervituti, judicio, & omnium graviſſimo, amori regis. de cujus ira nihil adhuc dum commemorabo. ſaeviorem reginae reputo & extimeſco aemulationem: quam non tulit Chaereas, vir, Graecus. quid jam faciet mulier, & hera barbara! agedum Callirrhoë, deſtina nobile facinus, Hermocrate dignum. confode te. ſed nondum. colloquium nunc modo fuit, & id eunuchi miniſterio. ſi quid autem fiat violentius, erit tibi tunc tempus, praeſenti Chaereae tuam in ipſum fidem oſtendendi. Interim eunuchus apud regem geſtorum occultare veritatem & cauſſari oc-

cupationes, acresque reginae excubias, quae minus tutum i-ter & patens ad Callirrhoën darent. Tu vero mihi, rex, curam latendi injunxeras. idque recte & ſapienter. induiſti nempe venerabilem perſonam judicis, & placere Perſarum opinioni laboras, eoque te nomine celebrant omnes. at Graeci minuta quaevis incuſant & garriunt. illi, ſi quid tentares, differrent ſtatim; Callirrhoë quidem vanitate, quod a rege fuiſſet amata; Dionyſius autem & Chaereas aemulatione. neque etiam par eſt, reginam macerare, quam judicium pulchriorem fecit. Sic opinioni ſollicitudinis in herum admiſcebat retractationem, ſi forte regem poſſet ab amore avertere, ſeque difficili miniſterio exonerare.

7. Perſuaſit ſane tum quidem: ſed ſuperveniente nocte rex iterum exardebat a Cupidine monitus: Quales habet oculos Callirrhoë! quam pulchrum os! Laudabat comam, inceſſum, vocem. Ut intravit curiam, ut adſtitit, ut locuta fuit, ut tacuit, ut gaviſa fuit, ut ploravit! ſic inſomnis tota fere nocte, & tantillum modo ſopitus, ut videret in ſomnio Callirrhoën, mane vocat experrectus eunuchum, &, Abi, ait, totoque die diligenter obſerva. nam ſine dubio tempus invenies vel breviſſimum clandeſtini colloquii. quod ſi enim palam frui vellem cupitis & vi, praeſto ſane ſunt ſatellites. Eunuchus adorato regi pollicetur. nemini nempe licet, jubenti regi contradicere. quum vero Callirrhoën ſciret anſam non daturam, ſed perpetuo ad reginae latus opera data adhaerendo aditum omnem fore eluſuram, huic ut occurreret malo, cauſſam vertit, non in cu-

ſto-

ſtoditam, ſed in cuſtodem. Si tibi videtur, ait, here, arceſſe Statiram, ut qui velis cum illa ſecreto agere. copiam Callirrhoës mihi dabit ejus abſentia. Ita fac, ait rex. Aggreſſus igitur adoratam reginam Artaxates: Vir te vocat, ait, o hera. Surrexit adorans Statira & abiit. Eunuchus ut ſolam relictam vidit Callirrhoën, arripiens ejus dexteram, ut Graecorum amans & humanus vir, ab ancillarum turba ſeduxit. illa, quamvis jam ſciret negotium, pallida & voce deſtituta, tamen ſequi. ut in vacuo erant conſtituti, his illam verbis invadit. Reginam, ait, vidiſti, quomodo regis audito nomine adorarit & e veſtigio abierit. tu vero ſerva tuam felicitatem ferre neſcis, neque contenta es magnique facis, quod te invitet & hortetur, qui jubere poſſit. verum ego, te enim in honore habeo, apud herum inſaniam tuam non accuſavi, quin e contrario, aliquid de te pollicitus ſum. en duas tibi vias! utram ſequi vis? utramque monſtrabo. obſeſecuta regis voluntati dona feres pulcherrima, & virum, quem cupis. neque enim ille ſane te vult uxorem ducere; ſed ad tempus illi modo gratificaberis. ſin renuas, audi quae regis hoſtes patiuntur. illis ſolis deſiderata mors negatur. Irridet minas Callirrhoë: Non nunc primum, ait, malum aliquod patiar. perita jam ſum calamitatum. qui me poterit rex gravius, quam fui, mulcare? viva defoſſa fui. atqui tumulus quovis carcere anguſtior eſt. inter manus latronum fui. jam modo patior maximum malorum: Chaeream praeſentem non video. Hoc verbum eam prodebat. eunuchus jam illam

amare

amare ſenſit, ſubtilis & acer ingenio: O tu, ait, omnium mulierum ſtolidiſſima, regi praeſers Mithridatis ſervum. Ringi Callirrhoë ad Chaereae opprobrium. Bona verba, mi homo. Chaereas ingenuus eſt, primus civitatis, quam non vicerunt, neque ipſi Athenienſes, qui magnum tuum regem Marathone & ad Salaminem ceciderunt. Haec dicens lacrymarum fontem effundit. contra acrius urguet eunuchus, &: Ipſa tibi cauſſa tarditatis es: ait. qui enim benevolum habebis judicem tu, cui pulchrius erat, benevolum habere, quo & maritum recuperares? forte neque Chaereas ſciat acta; &, ſi ſciat, non adverſabitur aemulus potiori. quin & honeſtiorem te habebit, ut quae regi placueris. Id addebat non iſtius cauſſa, ſed quod ipſe ſic ſentiebat. cum ſtupore admirantur nempe omnes barbari, deumque praeſentem reputant regem. Callirrhoë vero ne Jovis quidem nuptias acceptaſſet, neque praetuliſſet immortalitatem unius diei cum Chaerea conſuetudini. videns itaque nihil apud mulierem proficere: Deliberationis do tibi tempus, ait. ſimul tamen teneas velim, non ſoli tibi, ſed & Chaereae proſpiciendum eſſe. qui ſane ut excruciatus modis miſerrimis intereat, in periculo eſt. rex enim non patietur in amore ſibi alium praeferri. Sic abit, ultima colloquii verba aculeum in Callirrhoës pectore relinquens.

8. Sed omnem ſubito deliberationem & negotiationem amatoriam abrupit Fortuna & alio convertit, invento novarum rerum & occupationum argumento. nuncii namque

que regi veniebant, Aegyptum multo atque terribili cum apparatu defeciſſe; illos enim occidiſſe conſtitutum a rege ſatrapam, & de indigenis quendam regem ſuum elegiſſe; illum dudum pervaſiſſe Peluſium, & jam caede ac rapinis per omnem volitare Syriam & Phoenicen. durare contra non amplius poſſe urbes, ut hyberni torrentis violentia vel ignis impetu in ſe irruente. Hanc ad famam turbari rex, percelli Perſae, tota Babylon dejicere vultus, & atro dubia pendere metu. tum famigeratores & haruſpices etiam regis ſomnia praedixiſſe futuros eventus volebant. nam poſtulatis victimis deos portendiſſe quidem periculum imminens, ſed & eodem victoriam quoque. omnia ſolita fieri tum dicique & agi, quae par eſt in bello ſubitaneo, & Aſia tota mire conquaſſari. rex igitur principes Perſarum convocat, & quidquid aderat tum in curia nationibus praefectorum, quibuscum ſolebat de magnis rebus agere. deliberabatur de praeſentibus. alius alia ſuadet. id unum placet omnibus, feſtinare, neque unicum, ſi pote, protrahere diem, duplici fine: ut & inimicarum virium inhiberent incrementa, &, oſtenſis e propinquo ſuppetiis, amicos facerent alacriores. in contrarium, ſi tardent Perſae, omnia ceſſura. hinc enim hoſtem quaſi meticuloſos contemturum; illinc amicos, tanquam ſui ratio non habeatur, remiſſuros. accidiſſe vero regi nunc opportuniſſimum, quod non Bactris, neque Ecbatanis, ſed Babylone ſit occupatus hoc nuncio, prope Syriam. rebelles enim mox inter manus habiturum, Euphrate trajecto. Viſum itaque copias, quae jam ad manum

erant, educere; & ad reliquum exercitum quaquaverſus emittere, qui apud Euphratem coire jubeant. facillimum autem Perſis eſt cogere copias. jam a Cyro primo eorum rege conſtitutio eſt promulgata, quae nationes equitatum debeant & quam numeroſum bello ſuppeditare; quae peditatum & quantum; quae ſagittarios & quot; quique currus, nudos juxta & falcatos: unde elephantes & quot numero, & opes a quibus quales & quantas. eodem in ſpatio temporis omnia ab univerſis illis comparantur, in quanto unus aliquis ſibi comparare poſſit.

9. Quinto jam die poſt allatum nuncium Babylone diſceſſit rex, omnibus in univerſum ſequi juſſis & ſequentibus, qui annos militares habebant. inter eos Dionyſius etiam exibat. erat enim Ion; & nemini ſubditorum aut clientum fas erat reſtitare. indutus ille pulcherrimis armis & coacto de ſuo comitatu agmine non contemnendo primos inter & illuſtriſſimos ſe collocabat, & nobile quid meditari ſatis prodebat, utpote vir & ex indole ſua ambitioſus, & bellicam virtutem nulli rei poſtponens, ſed inter pulcherrima animi decora habens. ſpem quoque levem quandam fovebat fore, ut, in bello viſus non inutilis, etiam ſine cognitione praemium virtutis uxorem a rege ferret. Callirrhoën vero regina quidem ſecum trahere nolebat; quapropter neque mentionem ejus faciebat apud regem, neque quid de peregrina fieri vellet interrogabat. Artaxates etiam reticebat, ut non audens ſcilicet herum in diſcrimine verſantem ludicri amatorii com-

moneſacere, ſed vera ſuberat cauſſa, quod gauderet in ſinu ſe ceu a fera quadam beſtia liberatum eſſe; quin &, ut mihi videtur, bello norat gratiam, ſic cupidinem regis ab inertia natum altumque dirimenti. non aeque rex Callirrhoës obliviſcebatur, ſed in ineffabili quoque iſto tumultu, formae ſubibat eum aliqua memoria. verebatur tamen, quae de ipſa fieri volebat, edicere, ne in tanto bello mulierem formoſam commemorans, plane puerilis videretur. verum cogente amoris vehementia, clam Statira & eunucho amoris conſcio, tale quid excogitat. Perſarum & ipſi regi & principibus eſt in more poſitum, ut ſecum, quando in bellum movent, & uxores trahant, & liberos, & aurum, & argentum, & veſtes, & eunuchos, & concubinas, & menſas, & ſupellectilem omnem pretioſam & inſtrumenta luxus omnia. horum qui curam habebat miniſtrum advocat rex, & poſt multos ſermones & mandata quid fieri de unoquoque vellet, ultimo tandem Callirrhoën quoque memorat loco, & compoſito ita vultu, unde credat nemo hanc regi ullo modo curae eſſe: Et haec quoque, ait, peregrina muliercula, cujus cauſſae cognitionem in me ſuſcepi, cum reliquis ſui ſexus ſequatur. Ita exiit Callirrhoë neque nolens Babylone. ſperabat enim Chaeream idem facturum. ferre quoque bellum incerta multa, & infelicibus proficuas viciſſitudines. forte etiam cognitionem ſuae cauſſae, pace quantocyus reddita, finitum iri.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM

DE

CHAEREA ET CALLIRRHOE

LIBER SEPTIMUS.

1. CHaerean autem nemo evocaverat, quum reliqui omnes regem adverſus Aegyptios profectum ſecuti eſſent. regis enim ſubditus non erat, ſed tum ſolus tota Babylone homo liber, & gaudebat, Callirrhoën ibi permanſuram ſperans. altero itaque die ad aulam, requirens uxorem, accedit; qua clauſa conſpecta, multisque ad fores cuſtodibus, urbem totam circuit perſcrutans, & amicum Polycharmum perpetuo, tanquam furibundus, compellat: At Callirrhoë ubi eſt? quid evaſit? non enim illa quoque, puto, militat. Quum non inveniret Callirrhoën, quaerit rivalem Dionyſium.

ſium, ejusque adit ad diverſorium. prodit aliquis, quaſi in aliis occupatus,. &, ut fuerat antea doctus, reſpondet. Dionyſius nempe Chaereae praeſcindere penitus uxoris recuperandae omnem ſpem, & abire hominem ante cognitionem cupiens, tales excogitarat dolos. in bellum iturus reliquerat qui Chaereae diceret haec: Perſarum rex, indigus belli ſociorum, miſit Dionyſium ad copias contra Aegyptium conſcribendas; cui, ut fidele praeſtaret & alacre domino miniſterium, Callirrhoën reddidit. Statim fidem auditis adhibet Chaereas. eſt enim facillimum homini miſero imponere. veſtesque ſibi lacerans & ſcindens comas pectusque plangens: Inſida Babylon, ait, hoſpita peſſima, mihi quoque deſerta. O pulchrum judicem. leno alienae uxoris evaſit. in bello nuptiae. ego meam cauſſam meditabar, & firmiter perſuaſum habebam, juſta & aequa me luculenter dicturum. nunc abſens ego condemnatus ſum, & tacitus deſertoque vadimonio vicit Dionyſius. at victoria non fruetur. Callirrhoë vitam non tolerabit, a praeſente & ſuperſtite Chaerea divulſa. olim illam decepit modo, quod crederet me mortuum. quid igitur ceſſo, & non potius me jugulo coram regia, meumque ſanguinem ante judicis fores effundo? Perſae cum Medis agnoſcant quam inique rex judicaverit. Polycharmus autem quum videt hominem a triſti conſilio arceri & ſervari nulla ratione, nulla oratione, poſſe: Olim quidem te, ait, amiciſſime, blandis verbis leniebam, & ſaepe prohibui mori. nunc autem pulchrum mihi cepiſſe conſilium videris, &

tanto abſum ut intercedam, ut jam paratus ſim potius tibi commori. mortis modo genus quod ſit optimum diſpiciamus. nam quam tu meditaris mortem, illa regi quidem facit invidiam & in poſterum turpitudinem. verum nos ita parum fuerimus ulti quae paſſi ſumus. ſuaderem ſemel decretam nobis mortem in tyranni vindictam impendere. pulchrum nempe ſi multis gravibusque cladibus hominem probe multatum ad poenitentiam ipſo facto redegerimus. decantandam quoque ſic poſteris hiſtoriam relinquemus: Duo Graeci a magno rege iniquum paſſi judicium, poſtquam huic multa viciſſim damna intuliſſent, ut viri fortes occubuerunt. Qui ergo nos ſoli, Chaereas ait, nos pauperes, nos extorres, tot tantarumque gentium dominum, copiisque praeditum & viribus, quantas vidimus. vexare poterimus? cui corpus quidem tot ſtipatores, tot excubitores protegunt. ſi quem vero tandem ejus comitum occidamus, aut aedium aliquam incendamus, damnum non ſentiet. Recta diceres, ait Polycharmus, niſi bellum eſſet. nunc autem audimus Aegyptum defeciſſe, teneri Phoenicen, incurſari Syriam. etiam ante trajectum Euphratis regi bellum occurret. nos ergo duo ſoli non ſumus, ſed quot Aegyptius ducit, tot commilitones habemus, tot tela, tanta opum praeſidia, tot triremes. utamur alienis copiis in noſtram ultionem. Nondum omnem abſolverat ſermonem Polycharmus, quum clara voce Chaereas: Abeamus, ait, properemus. in bello jus a judice meo ſumam.

2. Sectantur itaque regem impetu rapido, ſingentes in aciem ſequi. ſperabant enim hac cauſſa tuto poſſe Euphraten transire. deprehendunt exercitum apud fluvium, & ſequuntur, avium cuſtodibus immixti. ſed in Syriam delati transfugiunt ad Aegyptium. apprehenſos excubiae rogant, quinam ſint? Legatorum enim ſpeciem quum non facerent, ſpeculatorum magis de ſe ſuſpicionem injiciebant. & incurriſſent procul dubio in periculum, niſi Graecus aliquis ibi tum forte praeſens inventus eorum ſermonem intellexiſſet. adduci tum ad regem petunt, ut magnum ipſi compendium afferentes. ut adducti: Nos Graeci ſumus, ait Chaereas, iique patricii Syracuſani. hic meus amicus meam in gratiam Babylonem adiit, ego vero in gratiam uxoris, filiae Hermocratis, ſi quem noſti Hermocratem praetorem, qui navali proelio Athenienſes debellavit. Affirmat Aegyptius. nulla enim natio de calamitate non inaudiverat, quae Athenienſes afflixerat in bello Siculo. Verum tyrannus in nos ſaeviit Artaxerxes. Omniaque deinceps enarrabant. Ultro itaque nos damus tibi fideles amicos, habentes duo maxima fortitudinis incitamenta, mortis & vindictae cupidinem. nam quantum quidem ad miſerias meas, jam dudum obierim, vivoque tantum, ut hoſtem meum affligam.

Sed neque nomen iners, neque vile jacebo; ſed, aetas
Ultima quae celebret, moriens monumenta relinquam.

Gaviſus his Aegyptius, protenſa dextra: Tempore venis,

ait,

ait, & tibi, juvenis, & mihi; jubetque armis inſtrui & tentorio. non multo quoque poſt convivam adhibuit, tandem & conſiliarium. prudentiam nempe & audaciam prae ſe ferebat; praetereaque fidem, ut & bonam nactus indolem, & cultura ingenii non deſtitutus. maxime ſuſcitabat eum & eminentiorem faciebat adverſus regem contentio, & cupido oſtentandi ſe talem, qui inſuper haberi aut iritari temere non debeat, ſed qui honorem mereatur. & ſtatim edebat magnum facinus. Aegyptio nimirum caetera facile proceſſerant. jam tenebat ex incurſione totam Syriam; jam Phoenice potiebatur, praeter Tyrum. Tyrii natura ſunt ſtrenui, & gloriam laborant acquirere, ne indigni videantur Hercule, illuſtriſſimo apud eos deo, & cui ſoli fere ſacram fecerunt urbem ſuam. etiam loci ſui munitiſſimi praeſidio confidebant. urbs enim in mari condita; quam tenuis aliqua continenti nectit taenia, vetatque inſulam eſſe; atque navi ſimilis videtur, quae appulſa projecit nauticum in terram pontem. illis itaque facile, arcere bellum, undecunque tandem veniat. Peditatum excludunt ſufficiente unica propter mare porta; triremium vero incurſum moenibus; urbe nimirum robuſtiſſimis munimentis, quam plurimis exaedificata, & portubus clauſa, domus inſtar.

3. Hinc Tyrii, quod modo dixi, caeteris circa omnibus potitos jam Aegyptios ſoli contemnebant. quod aegre ferens Aegyptius conſilium cogit, primaque vice Chaeream quoque illic adſciſcit. ibi: Commilitones, ait, neque enim ſervos dixe-

dixero: videte ubi ſimus anguſtiarum. ut adverſo vento navis poſt ſecundum diu curſum, ſic nos deprehenſi attinemur. Tyrus illa obſtinata & contumax nos moratur feſtinantes. urguet etiam rex, ut audimus. quid igitur oportet facere? nam Tyrum neque capere datum nobis eſt, neque omiſſa ea ultra tendere: nam ut murus in medio interpoſitus omni nos Aſia excludit. mihi videtur hinc quantocyus recedendum, antequam Perſicae copiae cum Tyriis conjungantur; adeoque nos in hoſtili ſolo deprehenſi periclitemur. Peluſium vero probe munitum eſt, ubi neque Tyrios, neque Medos, neque omnes omnino homines timemus. deſertum arenoſum hoſti officit, & aditus exilis; & mare quoque noſtrum, & amicus Aegyptiis Nilus. His dictis omnes cauti timidique conticeſcere vultuque prodere triſtitiam. ſolus Chaereas dicere auſus: O rex, ait, vere enim tu rex es, non ille Perſarum, mortalium nequiſſimus. affligis me, quando in medio triumpho fugam circumſpicis. vincemus ſane diis propitiis, & non Tyrum modo, ſed etiam Babylonem habebimus. multa vero in bello occurrunt obſtacula, ad quae non confeſtim oportet animum deſpondere, ſed operi admovere manum, ſemper munitos bona ſpe. hos autem ego tibi Tyrios, qui nunc irrident, nudos ſiſtam in compedibus. ſi diffidis, macta me prius; tum abi. vivus enim fugae non particeps fiam. aut ſi certum eſt abire tibi, ſaltem paucos relinque mihi ſua ſponte manſuros. ego & Polycharmus avemus ſtrenue pugnare. venimus enim cum deo. Tum omnes conſilio Chaereae *non*

accedere verecundati. rex etiam admiratus hominis ſpiritus, quantum vellet copiarum ſelectarum conceſſit. ille autem non temere aſſumſit, ſed caſtrorum adiit vias & tabernacula, cum Polycharmo idem facere juſſo, & ſingulos manipulos explorabat, ſi qui eſſent in caſtris Graeci. complures inventi mercenarii, quorum Spartanos tantum & Corinthios & Peloponneſios ſeligebat. etiam viginti ferme Siculos inveniebat. confectum ſic agmen tercentum hominum his alloquitur verbis: Viri Graeci, quum rex facultatem mihi dederit de ſuis copiis optimos ſeligendi, ſelegi vos. namque & ego Graecus ſum, patria Syracuſanus quippe, & gente Dorienſis. oportet autem vos, non generis tantum nobilitate, ſed & virtute caeteris barbaris praeſtare. itaque veſtrum nemo molimina, ad quae vos evoco, extimeſcat. inveniemus illa neque ſupra vires humanas, neque omnino difficilia. difficilia ſane magis opinione, quam experientia. tot ad Thermopylas Graeci Xerxen ſuſtinuerunt. atqui Tyrii non aeque ſunt quingentae myriades. pauci ſunt, & vanitate pleni hoſtem deſpiciunt, non animis excelſis, non prudentibus conſiliis utuntur. cognoſcant igitur, quantum Graeci Phoenicibus antecellant. non ego tamen ductum ambio, paratus ſequi quisquis veſtrum praeire velit. ille me dicto obedientem deprehendet. nam non meam, ſed communem gloriam deſidero. Imo tu volentes duc; acclamabant omnes. hic Chaereas: Dediſtis itaque mihi ſupremum imperium militare. at ego propterea ſic annitar omnia facere, ut vos non poeniteat benevolam mentem

tem & fiduciam in me concepiſſe. ſed ut tam in praeſentia, bonis cum diis, admirabiles omnibus gloriaque & opibus onuſti prae reliquis commilitonibus fiatis, quam in futurum virtutis relinquatis immortale nomen, & omnium ore, quemadmodum illa cum Miltiade manus, vel trecenti cum Leonida concelebrantur, ſic trecenti cum Chaerea in perpetuum decantentur. Adhuc differentem ducere jubebant omnes, & omnes ad arma ruebant.

4. Chaereas autem illis plena pulcherrimaque armatura inſtructos excultosque ad praetorium adducit. rex vero obſtupeſcebat ad adſpectum, aliosque putabat, non conſuetos, videre, magnaque ſpe munerum erigebat. Cui Chaereas: Hoc quidem perſuaſiſſimum habemus, ait: tu vero caeteras in armis habeto copias, neque prius accedito Tyrum, quam nos, urbe capta, de moenibus vos advocemus. Sic, ait rex, dii velint & jubeant. Chaereas itaque conglobatum agmen adverſus Tyrum ducit, ut multo pauciores viderentur. & quam veriſſime

Parmam parma, virum vir, criſtam criſta premebat.

ſane primum ab hoſtibus ne conſpiciebantur quidem. propius factos ut vident tandem, de muris excubiae ſignificant urbanis, nihilo magis tamen hoſtes eſſe arbitratae. quis enim unquam exſpectarit tantillam manum tentare potentiſſimam urbem, quam invadere ne tota quidem Aegyptus auſa fuerat. rogantur, ut aberant a muris proxime, qui-

nam

nam eſſent, & quid ſibi vellent? Nos Graeci ſumus, reſpondet Chaereas, mercenarii, quibus non modo ſtipendia negavit Aegyptius, ſed & exitium molitus eſt. adſumus igitur communem hoſtem vobiscum ulturi. intus haec renunciata; reſeratae fores; prodit cum paucis Tyrius praetor. quem primum obtruncat Chaereas, tum caeteros adortus

Caedibus hinc illinc mactat lugubre gementes.

& alii alios trucidant, ut leones in incuſtoditum vaccarum gregem illapſi. tota urbs lamentationibus & funeſtis clangoribus occupari, paucis nempe caſum videntibus, omnibus autem tumultuantibus; effundique per portas incondita turba, viſendi ſtudio. id quod maxime perdidit Tyrum. nam ex urbe confluentes foras omni vi nitebantur: contra qui foris, conciſi gladiis, haſtisque confoſſi, recipere ſe in urbem non minore molimine laborabant. ſic arietantes utrique multam ſui copiam dabant percuſſoribus; imo portas quoque claudere nequibant, cadaveribus illic in cumulum aggeſtis. has inter ineffabiles turbas ſolus non turbatus neque dejectus ratione Chaereas, diſſipatis occurrentibus quibusque, intra portas perrumpit, & conſcendit moenia cum decimo, indeque dato ſigno, ut ex editiore loco, advocat Aegyptios, qui dicto citius aderant. ſic capta Tyrus. Capta vero Tyro caeteri quidem omnes feſtum agere diem. ſolus Chaereas neque ſacra facere, neque coronam ſumere. Quorſum enim inſignia mihi

trium-

triumphalia? *niſi tu videas*, Callirrhoë. non amplius poſt illam nuptialem noctem coronam capiti inducam. nam ſive mortua es, laetarer impius; ſive adhuc vivis, qui poſſum ſine te convivari, quae forſan in tantis & talibus es malis? Interim Perſarum rex, trajecto Euphrate, quantocyus cum hoſte manus conſerere feſtinabat. accepto namque nuncio captae Tyri, Sidoni metuebat, totique Syriae, videns hoſtem viribus jam paribus in pugnam progreſſurum. quapropter ire, non cum impedimentis, ſed expeditior, ſtatuit, ne quid obſtaret properanti. adſumta igitur exercitus lectiſſima parte caeteram inhabilem aetatem ibi loci cum regina relinquebat, nec non & opes, & veſtes, & cultum omnem regium. quia vero tumultu & confuſione compleverat omnia bellum, & urbes ad Euphraten usque corripuerat, tutius fuit viſum, relictos in Arado deponere.

5. Inſula haec eſt triginta ſtadiis a continente remota, ubi vetuſtum Veneris templum, quo mulieres velut domi liberae tutaeque verſabantur. Venerem conſpicata Callirrhoë, ſtans ex adverſo, primum quidem ſilebat, & plorabat, in opprobrium deae lacrymas objectans. tandem tamen haec edit ſubmiſſa voce: En etiam Aradus, parva inſula, pro magna Sicilia. & nemo ibi meus. jam ſufficit, domina. quousque me tandem oppugnas! etiam, ſi te graviſſime offendiſſem, poenarum tamen a me ſatis exegiſti. etiam ſi infelix mea forma invidiam merito moviſſe viſa fuit, exitii cauſſa mihi evaſit. etiam bellum experta nunc ſum, quod meis calamitatibus ſo-

lum deerat. Babylon, ſi cum praeſentibus componatur, etiam humana fuit erga me. ibi propinquus erat Chaereas. nunc autem ſine dubio mortuus eſt. nam poſt egreſſum Babylone meum, vitam ulterius, ut videtur, non toleravit. ſed a quo diſcam, quid ille evaſerit, non habeo. omnes alieni, omnes barbari, invidi, oſores, & qui amant oſoribus pejores. tu mihi, domina, num Chaereas vivat, indica. Abeuntem inter haec opprimit Rhodogune Zopyri filia, Megabyzi uxor, optiniorum inter Perſas & patris & mariti; illa ipſa, quae Babylonem intranti Callirrhoae Perſidum prima obviam iverat. Aegyptius autem ut audiverat regem prope abeſſe terraque marique paratum, vocato Chaereae ſic ait: Priora quidem egregiae tuae virtutis facinora decoris honorare praemiis nondum vacavit. Tyrum nempe tu mihi dediſti. quod vero futura ſpectat, ne parata & patentia bona, quorum te participem faciam, amittamus. mihi nimirum Aegyptus ſufficit, tibi vero Syria cedet in ditionem. age itaque videamus; quid factu opus. nam bellum in utroque elemento fervet. tibi autem optionem permitto, ſive terreſtribus ſive maritimis praeeſſe copiis velis. puto tamen mare tibi convenientius, & familiare magis eſſe. vos enim Syracuſani pugna navali debellaſtis Athenienſes quoque. hodie vero tibi res eſt cum Perſis, quos Athenienſes vicerunt. habes triremes Aegyptias majores & plures quam Siculae ſunt. imitare ſocerum Hermocratem in mari. Cui Chaereas: Omne me periculum juvat: pro te vero etiam bellum contra exoſiſſimum

mihi

mihi regem ſuſcipiam. modo da mihi cum navibus meos quoque trecentos. Et hos, ait Aegyptius, & quotquot velis alios habeto. Dictumque ſtatim res ſecuta eſt. negotium enim urguebat: adeoque cum terreſtri manu Aegyptius obviam ibat hoſtibus: at Chaereas nauarchus declarabatur. id ipſum omnium primum terreſtres copias perculit nonnihil, & languidas fecit, quod Chaeream, amores ſuos, non haberent commilitonem, quo conſtituto duce bene ſperabant. oculus ita quaſi videbatur excuſſus magno corpori. navales contra ſpe creſcebant & ſpiritibus inflatae, quod fortiſſimo uterentur & pulcherrimo duce. & paullum modo ſeceſſum dolebant, vel potius nihil, imo ruebant & trierarchi & gubernatores & nautae & milites pariter omnes, quis Chaereae primus ardorem audendi & obſequii alacritatem ſuam commonſtraret. uno illo tum & eodem die terra marique pugnatum eſt. illic diu quidem ſuſtinebat Aegyptiorum peditatus Medos pariter ac Perſas. verum multitudine tandem ceſſerunt obruti. illos vero rex Perſarum cum equitatu ſuo perſequitur. contentio ibi utrimque erat, Aegyptio quidem in Peluſium ſe recipere, Perſae vero occupare & intercipere fugientem. ille forſan evaſiſſet quoque, niſi Dionyſius, qui in toto reliquo conflictu ſplendide proximeque ſemper a rege, ut conſpiceretur, pugnaverat, & primus ſibi objectos in fugam conjecerat, niſi, inquam, ille virtutis egregium ſpecimen tunc exhibuiſſet. nam fuga quum diuturnior eſſet, dieque & noctu continens, regi, quem propterea videbat

aſ-

afflictum, ſic ait: Ne doleas, here. nam Aegyptius ne effugiat, ſi equitatum mihi ſelectum dederis, efficiam. Laudat rex & dat quinque millia, quibuscum ille bidui iter uno die confecit, noctuque irruit & improviſus in Aegyptios, multisque vivis captis eos, ſed pluribus caeſis, profligavit. caput Aegyptii, qui vivus deprehenſus ipſe manus intulerat ſibi, Dionyſius ad Perſam pertulit. quod ille conſpicatus, Dionyſio ait: Ego te benefactorem meae domus in annales regios referri jubebo, donumque tibi jam exhibeo, quod omnium maxime cupis, Callirrhoën uxorem. bellum diremit litem. habes pulcherrimum virtutis praemium. Dionyſius adorat regem, ſeque jam diis parem reputat, certa perſuaſione fore ut ſecurus porro & conſtans Callirrhoës maritus exiſtat.

6. Haec in continenti geſta. mari vero Chaereas tam praeclare vicerat, ut hoſtium navales copiae ne prodire quidem ad contentionem aequales potuerint. nam neque impetus Aegyptiarum triremium excipiebant aut ſuſtinebant, neque omnino conſiſtebant adverſae proris; ſed partim ex invaſione prima in fugam convertebantur, partim illiſae quoque in terram cum ipſis hominibus hoſtium arbitrio cedebant. ſcatebat autem mare Medici naufragii documentis. verum neque rex ſuorum per mare cladem, neque Chaereas Aegyptiorum per terram noverat, ſed utrobique dominari uterque reputabat. eodem adhuc, quo pugnatum, die Chaereas claſſe provectus, Aradum undique navibus cingere, & obſervare ſuos jubet, ut hero rationem rerum omnium reddituros. eunuchos igitur an-

ancillas & vilia caetera corpora in forum ſat ſpatioſum, eaque tanta copia compellebant, ut non ſub porticibus modo, ſed & ſub dio pernoctandum illis eſſet. digniores autem in domum cogebant in foro exſtructam, qua ad res gerendas convenire ſolebant Archontes. ibi mulieres humi circa reginam ſedebant, neque foco accenſo, neque cibo guſtato, ut quae certe crederent regem captum, Perſarumque res funditus everſas eſſe, & Aegyptium ubique victorem agere. Aradum illa nox & ſuaviſſima & graviſſima eadem obruit. nam Aegyptii quidem de bello confecto & excuſſa ſervitute Perſica laetabantur: captivi vero Perſae compedes & flagra & contumelias & caedes opperiebantur, aut, ſi benigne ſecum ageretur, ſervitutem. Statira dejecto intra genua Callirrhoës capite plorabat. haec enim maxime reginam conſolabatur, ut Graeca, & ſapientiae praeceptis inſtructa, neque hoſpes in calamitatum palaeſtra. accidit ergo tale quid. Aegyptius miles, cui cuſtodia deductorum in iſtam domum fuerat mandata, gnarus reginam intus eſſe, pro barbaris inſita regii nominis veneratione, propius illi non audebat accedere, ſed ſtans ad clauſas fores: Confide, ait, domina. nauarchus nunc quidem ignorat te cum captivis hic incluſam, quando vero didicerit, humanus & benignus habebit tui curam. non ille ſolummodo fortis eſt bellator, ſed & mulierum amator ex indole ſua, te faciet uxorem. Ad haec cum ingenti ejulatu comas evellens ſibi Callirrhoë: Nunc demum, ait, vere captiva ſum. occide me potius, quam ut ta-

lia nuncies. nuptias non perferam. opto mortem. confodiant aut comburant, ut libet, hinc ego non ſurgam. hic locus mihi tumulus erit. ſi, ut ais, humanus eſt imperator, hanc faciat quaeſo gratiam: occidat me hic loci. Miles admovebat alteras preces: illa vero non ſurgebat, ſed obvoluta ſternitur humi procumbens. jam deliberandum erat militi quid ageret. nam afferre vim non audebat, neque tamen poterat foeminam pellicere. redit igitur triſtis ad Chaeream. hic vero illi: En rurſus aliud, ait. manubiarum mearum pulcherrimas ſurantur. atqui non impune fecerint. Miles contra: Nulla ſubeſt nequitia, domine. mulier nempe, quam in plateis ſedentem inveni, mecum ad te negat ire, ſed humi proſtrata gladium poſcit, & mortem ſectatur. Ridens ad haec Chaereas: Ruſtice, ſi quis unquam fuit mortalium, ait, ignoras qui mulier tractetur; blandis conſolationibus, encomiis, promiſſis, maxime opinione amoris ſui. tu vero forte vim attuliſti, aut petulantiam. Non, here, dicebat, ſed omnia, quae dicis, duplo feci potius. nam de te quoque confinxi mendacium, quod uxorem illam ducere velles. ad quod illa praecipue indignata eſt. Venuſtus ergo, Chaereas ait, ſum & amabilis, quando etiam ante conſpectum averſata me fuit. ſed videtur in muliere non degeneris animi celſitudo eſſe. nemo vim inferat illi, ſed ſinite, ut velit, agere. decet enim me temperantiam colere. forte etiam illa virum luget.

CHARITONIS

Aphrodiſienſis

AMATORIARUM NARRATIONUM DE CHAEREA ET CALLIRRHOE LIBER OCTAVUS.

1. QUomodo itaque Chaereas, ſuſpicatus Callirrhoën eſſe Dionyſio traditam, ultionis cupidine defecerit ad Aegyptium, & nauarchus conſtitutus maris imperium fuerit nactus, & Aradum victor occupaverit, ubi rex & uxorem ſuam & omne miniſterium, & ipſam quoque Callirrhoën depoſuerat, in prioribus eſt expoſitum. jam fortuna non mirum modo quid & praeter opinionem, ſed & lugubre parabat, ut ſcilicet, habens Callirrhoën, ignoraret habere Chaereas, receptasque ſuis triremibus alienas uxores abduceret, ſolam ſuam ibi relinqueret, non ut Ariadnen dormientem, neque ſponſo Baccho, ſed ſpolium ſuis inimicis. verum manifeſtavit Venus rem indigniſſimam, quae nunc tandem Chaereae reconciliari coeperat, ipſi prius ob intempeſtivam aemulationem infeſta; ut in-

grato nempe, & in munus injurio, quod ab ejus manibus acceperat pulcherrimum, & quale ne Alexander ille quidem, cognomine Paris, tulerat. quum vero Chaereas pulchre Cupidini ſubductis exacte rationibus ſatisfeciſſet, ab occidente in orientem per innumeros caſus & errores actus, miſerata eum Venus, pulcherrimum duorum par, quod ipſa dudum copulaverat, poſtquam terra bene exercuerat & mari, tandem ſibi reddere volebat. Ego vero puto librum hunc ultimum lectoribus fore jucundiſſimum. eſt enim triſtium, quae in praecedentibus, quaſi expiatio. non amplius latrocinium, non ſervitus, non coram judice lis, non rixa, non in mortem obduratio, non bellum, non captivitas; ſed ſancti amores legitimaeque nuptiae in hoc inveniuntur. veritatem igitur antea tectam & obſcuram ut colluſtraverit dea, ſibique monſtraverit ignotos invicem, ego dicam Erat veſpera, multum que rerum captivarum nondum triremibus impoſitum. defatigatus itaque Chaereas ad ea quae claſſis abitum ſpectabant, diſponenda ſurgit. tranſeunti autem forum Aegyptius: Hic, ait, here, mulier eſt, quae certa mortis deſtinatione venire in navem nolebat. forte tamen illi tu perſuaſeris, ut ſurgat. quare enim pulcherrimum inter ſpolia relinqueres. Operam quoque ſuam his verbis commodabat Polycharmus, amori novo, ſi pote, illum implicare, & amiſſae Callirrhoës ſolatium exhibere volens. Introeamus, ait, Chaerea. Superato limine ut proſtratam vidit noſter & opertam, ſtatim ex reſpiratione & habitu movebatur & pendebat animo: agnoviſſet

ſane

ſane confeſtim Callirrhoën, *niſi certae fuiſſet* perſuaſionis, Dionyſium eam tuliſſe. leni igitur ſuſpenſoque pede aggreſſus: Confide, ait, quaecunque tandem ſis, mulier. non enim tibi vim inferemus. habebis virum, quem cupis. Adhuc loquebatur, quum, agnita familiari ſibi voce, Callirrhoë ſe retegit: & utrinque conclamant: Chaerea! Callirrhoë! & deficientes in mutuis amplexibus humi procumbunt. Polycharmus quoque primum inexſpectata rei mirabilis novitate, obmutuerat. interjecto aliquo tempore: Surgite, ait. vosmet invicem recuperaſtis. adimplerunt amborum vota dii. mementote vos non in patria, ſed in hoſtili ſolo eſſe, & oportere haec prius bene firmiterque ſtrui & componi, ne quis porro ſeparare vos queat. Haec illo qua vi poterat inclamante, *quaſi* qui profundo merſi puteo vocem ex alto allabentem audiunt, vix & tarde ſe recolligunt, tumque rurſus poſt mutuos intuitus & oſcula deficiunt, iterumque & tertia quoque vice continuant, unam hanc edentes vocem: Teneo te, es vere, es Callirrhoë? Es vere, es Chaereas? Fama ſtatim dimanavit, nauarchum recuperaſſe ſuam uxorem. tum non miles in tentorio manere, non in triremi nauta, non domi janitor: undecunque confluere ſtrepentes: O beatam mulierem: recepit formoſiſſimum virum. Verum ipſâ conſpectâ Callirrhoë nemo Chaeream laudabat amplius, ſed in eam defixis omnes oculis, quaſi ſola adeſſet, reſpiciebant. ſublimis vero vultu inter Chaeream & Polycharmum ſtipantes gradiebatur media. flores & corollae ſparſae euntibus, vinumque & unguenta

ante pedes effuſa; belliqueque & pacis ſimul aderant ſuaviſſima, ovationes nempe de hoſtibus devictis & nuptiarum concelebratio. conſueverat alias in triremi dormire Chaereas, & noctu dieque ſe multis occupare negotiis. tunc autem Polycharmo permittebat omnia, & ne quidem exſpectata nocte thalamum regium intrat. regi nempe peculiaris in unaquaque urbe domus eſt aſſignata. in ea lectus ex auro, ſtragula Tyriae purpurae, Babylonici operis. quis illam noctem enuntiet quot plena fuerit confabulationum, quot lacrymarum ſimul & ſuaviorum. Callirrhoë nempe narrare occipiebat prima, quomodo revixerit in ſepulchro, quomodo fuerit a Therone extracta, quomodo navigaverit, quomodo vaenierit. Chaereas plorabat hactenus audiens. ut autem illa ſermone Miletum devenerat, pudenter tacebat, & Chaereas, inſita ſua aemulatione ſtimulatus eſt, attamen narratione de filio leniebatur, & antequam audiiſſet omnia: Dic mihi, ait, quomodo veniſti Aradum, & ubi reliquiſti Dionyſium, & quid cum rege tibi accidit. Aſſeverabat illa ſtatim jurejurando, ſe poſt judicium non vidiſſe Dionyſium. a rege quidem amari, verum cum illo ne oſcula quidem communicaſſe. Iniquus igitur ego ſum, ait Chaereas, & praeceps irarum, qui tam graviter afflixerim regem in te nunquam injurium. abſtractus enim a te ad transfugii neceſſitatem fui redactus; attamen te non dehoneſtavi. implevi terram & mare tropaeis. ſimul exacte narrabat omnia placens ſibi gloriansque ſuis egregie factis. ut lacrymarum & fabularum cepit ſatietas

An-

Antiqui cupide renovarunt foedera lecti.

2. Adhuc nox erat, quum Aegyptius quidam non ignobilis appellit cum celoce, & egreſſus diligenter atque trepide ubinam Chaereas eſſet interrogat. adductus ad Polycharmum, negabat ſignificare poſſe, niſi Chaereae, rem non temere vulgandam. neceſſitatem interim urguere, cujus cauſſa advenerit. diu quidem tum ceſſabat Polycharmus ad Chaeream introire, ut qui praeter tempus interpellare nollet. importunius autem quum inſtaret alter; paullum adaperta janua Polycharmus aliquem de re magna & urguente cum ipſo agere velle indicat. Vocare Chaereas jubet, bonus imperator. bellum namque moram non pati. Introductus adhuc obſcura nocte Aegyptius, adſtans lecto: Scito, ait, quod rex Perſarum ſuſtulerit Aegyptium, & partem exercitus in Aegyptum miſerit, ut res ibi ordinet: partem vero ducat huc reliquam, adfuturus tantum non e veſtigio. nam Aradi cognita occupatione dolet quidem ob caeteras ibi depoſitas ſuas opes, maxime tamen aeſtuat & timet de uxore ſua Statira. Subſilit ad haec Chaereas. quem retinens Callirrhoë: Quo properas, ait, antequam de praeſentibus deliberaveris? id enim ſi publicaveris, ipſe tibi magnum concitaveris bellum, omnibus, ubi intellexerint, te contemturis. denuo redacti in captivitatem multo quam ante graviora patiemur. Obtemperat ſine mora conſilio Chaereas, & cum aſtutia prodit e conclavi. manu namque tenens Aegyptium convocatae turbae: Vincimus, ait, o mei, regis

quo-

quoque terreſtres copias. vir enim, quem videtis, bonum nobis affert nuncium, & Aegyptii literas. oportet autem quantocyus eo navigare, quo ille juſſit. omnes igitur vaſa colligite & inſcendite. Quibus dictis tubicen in triremes receptui cecinit, in quas jam praecedente die ſpolia cum captivis comportaverant, nihilo in inſula relicto, niſi quod ponderoſum nimis & inutile foret. tum ſolvi funes, tum revelli anchorae, tum clamore portus & tumultu reboare, tum alius aliud agere. Chaereas autem progreſſus ad triremes mandatum clam dabat verſus Cyprum viam tenere, quaſi neceſſe eſſet adhuc incuſtoditam inſulam occupare. ſecundo uſi vento Paphum altero die veniunt, ubi templum Veneris erat. ut appulerant, mittit Chaereas, antequam exſcenderent, praecones, pacem & foedus indigenis annunciatum. quae cum accepiſſent iſti, totum exercitum in terram exponit, eumque, poſt ornatam donariis a ſe Venerem, coactis multis victimis ſplendide excipit. ſecum autem deinceps agenda volutanti ſacerdotes iidemque vates litare hoſtias nunciant. qua ille relatione erectus triremium praefectis, ſuiſque trecentis Graecis, & quotquot Aegyptiorum norat ſibi benevolos, ad ſe convocatis haec ait: Viri commilitones, & participes magnarum rerum, ſed bene & cum gloria geſtarum. ego vobiſcum agere & pacem decore, & bellum tuto profecto poſſum. experimento namque didicimus, per concordiam mari nos fuiſſe ſuperiores. jam vero ſubito nos de futura ſecuritate deliberandi tempus invaſit. nam ſcire vos velim,

lim, *Aegyptium in pugna cecidiſſe*, & Perſarum regem tota continente dominari, adeoque in mediis hoſtibus nos eſſe deprehenſos. ergo ſive quis abire ſuadet ad regem, & ſponte dare nos in ejus manum. Cuncti ſtatim ſublato clamore facienda potius omnia, quam hoc, affirmabant. Quo evademus igitur, quibus omnia ſunt inimica? ſubvolare in coelum ſane non poſſumus. Facto ad haec ſilentio, Lacedaemonius aliquis, Braſidae propinquus, temporum acerbitate patria exſul, primus loqui ſic auſus eſt: Quid vero quaerimus, ait, ubi regem effugiamus! mare ſane & triremes habemus. utraque nos in Siciliam & Syracuſas ducunt, ubi non Perſas modo non timemus, ſed ne quidem Athenienſes. Laudabant omnes conſilium. Chaereas non aſſentientem fingebat, navigationis longinquitatem cauſſatus; ſed eo ipſo volebat tantum pertentare mentes, num ſerio ſic decernerent. quum autem inſtarent vehementer & jam flagitarent abitum: Vos quidem, ait, viri Graeci, pulchre ſtatuitis, & gratiam vobis habeo benevolentiae atque fidei, diique ſi vos in ſuam curam tutelamque recipiant, poenitere non ſinam. Aegyptios autem, multi enim ſunt, invitos cogere non decet. habent plurimi uxores & liberos, a quibus libenter non abſtrahantur. in vulgus itaque dimiſſos ire jubeatis, qui ſingulos perrogent; ut ſolos voluntarios adſciſcamus. Ut juſſerat, ita factum.

3. Callirrhoë vero dextra prehenſum ſeducit Chaeream, &, Quid ſtatuiſti, Chaerea, *inquit*. etiam Statiram *Syracuſas*

duces, & pulchram Rhodogunen? Non mea cauſſa, ſed tibi ſervas illas abducam, ait rubore ſuffuſus Chaereas. Exclamat Callirrhoë: Dii ne fecerint, ut reginam Aſiae mihi ſervam habere inſaniam, eamque hoſpitii lege mihi ſacratam. illam, ſi gratificari mihi cupis, remitte regi, quae me, ut fratris uxorem nacta, ſic cuſtodivit. Nihil eſt, quod volenti tibi non fecerim, ait Chaereas. tu Statirae domina, tu manubiarum, tu prae omnibus animae quoque meae. Gaviſa Callirrhoë, virumque deoſculata, ſtatim a miniſtris ad Statiram duci vult, quae cum nobiliſſimis Perſidum in cava nave reſidebat, ignara rerum omnium, etiam quod Callirrhoë Chaeream recuperaſſet, ut quas adire, aut videre, aut geſtorum facere certiores, nemini per acres cuſtodias liceret. ut venit ad navem trierarcho praeeunte, ſtatim conſternatio erat & tumultus omnium diſcurſitantium. inter caetera quis ſubmiſſa voce alteri uxorem nauarchi venire nunciabat; quo percepto Statira ex imo pectore graviter ſuſpiravit, &, In hanc me diem, Fortuna, ſervaſti, ait plorans, ut dominam regina videam. forſan adeſt, ut qualem acceperit ancillam cernat. Poſt quae ſuſcitavit planctum, & qualis ingenuorum corporum ſit captivitas, tum condidicit. ſed brevi deus mutavit rerum faciem. Callirrhoë namque ingreſſa navem accurrit, & circumvoluta Statirae: Regina ſalve, ait. regina enim es, & ſemper manes. non in hoſtium, ſed in amiciſſimae tuamque benevolentiam expertae, manus incidiſti. Chaereas meus eſt nauarchus, quo in gradu conſtituit illum

ira,

ira, ideo, quod tarde me reciperet, adverſus regem concepta. ſed ira reſedit nunc, & ipſe reconciliatus, & vobis non amplius hoſtis eſt. itaque ſurge amiciſſima, & hilaris abi. recupera tu quoque maritum tuum. rex enim vivit & illi te mittit Chaereas. ſurge tu quoque Rhodogune, prima mihi Perſidum amica, & abi ad maritum tuum, & quotquot alias regina velit, & memores eſtote Callirrhoës. Extra ſe rapitur ad hos ſermones Statira, neque credere habens, neque diffidere. is tamen erat Callirrhoës animi character, ut in magnis eventibus cavillari non videretur. tempus quoque praeſens cito peragi volebat omnia. erat tum inter Aegyptios aliquis Demetrius Philoſophus, regi familiaris, aetate provectus & doctrinarum atque virtutis ſtudio caeteris Aegyptiis antecellens. hunc vocat Chaereas, &: Ego te quidem mecum ſumere volebam, ait; nunc autem te magni negotii faciam adminiſtrum. reginam per te magno regi mittam. hoc & illi te faciet cariorem, & reliquos in gratiam reducet. His dictis praetorem triremium, quae patriam repetebant, eum deſignat. nam voluerant quidem omnes Chaeream ſequi, quem praeferebant vel patriae quisque ſuae, vel liberis. at ille tamen ſolas viginti triremes optimas ſibi deligit maximasque, ut cui pelagus Ionium foret trajiciendum. illis imponit Graecos omnes, quotquot inter copias aderant, & Aegyptiorum atque Phoenicum quos cognoverat ſtrenuos & robuſtos. multi quoque Cyprii ſua ſponte inſcendebant. caeteros omnes domum remittit, ſpoliorum quemque parti-

cula divitem, ut laeti reverterentur ad ſuos praemiis & honore aucti. nemo ſane petitis a Chaerea excidebat. Callirrhoë quoque mundum omnem regium reginae conferebat, renuenti tamen, &, Hoc tu te orna, dicenti; tale corpus regius mundus decet. habere quoque debes, unde matri gratificeris, & patriis donaria diis. ego plura his Babylone reliqui. dii tibi ſecundum curſum ſalvumque dent, & nunquam a Chaerea ſeparari. aequa mecum & juſta feciſti omnia. indolem animi bonam formaque dignam tua commonſtraſti. pulchrum mihi depoſitum rex dedit.

4. Quis illam diem dixerit, quot habuerit actiones quam ſibi diverſas; voventium, valedicentium, laetantium, triſtium, mandata mutua dantium, literas item ad in patria relictos exarantium! Chaereas inter caeteros hanc ad regem dedit. Tu meditabaris litem diſceptare. ego vero jam vici ſub juſtiſſimo judice. bellum eſt optimus judex melioris & deterioris juris. illud mihi non meam tantum uxorem, Callirrhoën, ſed & tuam, dedit. tarditatem vero tuam imitatus non ſum, ſed cito Statiram, etiam non repoſcenti, puram & vel in captivitate reginam reddo. ſcito tamen non me tibi, ſed Callirrhoën, donum mittere, pro quo redhoſtimentum id rogamus, ut cum Aegyptiis in gratiam redeas. regem nempe, ſi quem alium, arcere mala decet. habebis milites tui amantes. nam apud te manere, quam ut amici me comitari, maluerunt. Haec quidem Chaereas ſcripſit. ſed Callirrhoë quoque cenſuit, Dionyſio gratiarum actionem

per-

perſcribere. hoc unicum clam Chaerea fecit, ut quem inſitae gnara aemulationis, latere ſtudebat; & ſic exarat: Callirrhoë Dionyſio patrono ſalutem. tu enim es, qui & latrocinio & ſervituti me eripuiſti. ne quaeſo iraſcaris. nam animo ſum tecum propter communem filium, quem fidei tuae alendum docendumque condigne nobis committo. ne experientiam ſubeat novercae velim. habes non modo filium ſed & filiam. ſufficiunt tibi duo liberi. illum, ut vir evaſerit, uxori junge, & mitte Syracuſas, ut avum quoque videat. ſaluto te, Plangon. haec mea manu ſcripſi. vale, bone Dionyſie, & tuae Callirrhoës memento. Epiſtolam obſignatam ſinu recondit, & quum oporteret tandem abire, & omnes in triremes inſcendere, Statiram, ipſa manu prehenſam in navim introducit, in qua Demetrius tentorium regium purpureis velis & auro textis Babylonicis circumdatum praeparaverat. in illa ut Callirrhoë reginam tenerrimis cum blanditiis lecto repoſuerat, Vale, ait, o Statira, meique memento; & Syracuſas ſcribe ſaepius. omnia enim regi facilia. ego tibi apud parentes quoque meos gratiam novero, & apud Graecos deos. commendo tibi filium meum, quem & tu libenter videbas. illum habere meis apud te manibus depoſitum reputato. Haec dicens Callirrhoë lacrymis obundatur, & ejulatum apud mulieres excitat, & jam egrediens e navi, verſus Statiram leviter ſeſe inclinans & erubeſcens, epiſtolam tradit. Hanc, ait, exhibe infelici Dionyſio, quem tuae pariter & regis fidei committo. conſolamini ipſum. vereor ne ſeſe de vita, ſejunctus a me,

tollat. Forſan adhuc loquerentur mulierculae, & plorarent, & partirentur invicem oſcula, niſi gubernatores exitum e portu imperaſſent. jam inſcenſura Venerem adorat Callirrhoë: Gratia tibi ſit, domina, de praeſentibus, ait. jam mihi reconciliata es. da quoque nunc Syracuſas videre. intercedit quidem vaſtum mare, & aequora tremenda manent atque excipiunt. non timeo tamen te mihi ſocia navigationis. Aegyptiorum nemo naves ingrediebatur Demetrii prius, quam hic Chaereae valedixiſſet, caput manusque deoſculatus. tantum ſui deſiderium noſter omnibus indiderat. hanc ergo primam ſivit Chaereas in fluctus referri claſſem, inter laudes votis mixtas, longo per mare tractu exaudiendas. & hi quidem navigabant.

5. Rex autem victis hoſtibus in Aegyptum miſerat, qui ſtatum illius regionis ordinaret. ipſe vero Aradum properabat ad uxorem. ſed verſanti circa Chium & Tyrum, & Herculi ob victoriam obtentam ſacrificanti, advenit nuncius Aradum hoſtili manu devaſtatam & evacuatam eſſe, omniaque naves Aegyptiorum aſportare. nuncius ille triſtiſſimus advenit regi, ut perdita regina; triſtiſſimus & reliquis Perſarum proceribus, qui Statiram ſpecie lugebant, ſuos revera quisque neceſſarios, hic uxorem, ille ſororem, alter filiam, omnes omnino affinem. poſt egreſſum vero inimicarum navium ignorabatur per quodnam illae mare iter haberent. altero die autem conſpectae quidem naves Aegyptiorum accedentes, ſed quarum obſcura erat deſtinatio. videntes admirabantur, ſed magis

magis intendebat incertitudinem vexillum regium e nave Demetrii ſublatum, quod tantum ſolet, quando rex navigat, extolli. id faciebat perturbationem, tanquam hoſtes adeſſent. accurrunt ſtatim & nunciant Artaxerxi. Forſan, ajunt, invenietur aliquis rex Aegyptiorum. Ille ſubito deſilire de ſolio, ad litus feſtinare, conflictui dare ſignum. triremes enim non quidem ipſi ad manus: ſed ordinavit copias in portu ad proelium accinctas. jam quis arcum tendere, jam librare haſtam, niſi rem Demetrius intellexiſſet, & ſignificaſſet reginae. Statira ſic progreſſa de tentorio ſe monſtrat. quam projectis actutum armis adorant. etiam rex non continebat ſe, quin primus inſiliret in navim, etiam nondum exacte appulſam, & circumfuſus uxori lacrymas mitteret. Quis te mihi tandem deorum reddidit, amiciſſima uxor? ait. utrumque enim fidem ſuperat, & amiſſam fuiſſe reginam, & , quae amiſſa erat, rurſus inventam. & quomodo te in terra relictam e mari recupero? Donum me habes a Callirrhoë, reſpondet Statira. Id auditum nomen recenti vulnere ſuper antiquum illud regem feriebat, ut diceret converſis ad Artaxaten eunuchum oculis: Duc me ad Callirrhoën, ut ipſi gratias agam. Cui vero Statira, diſces a me omnia, reſpondet. & ſimul e portu progrediuntur in palatium. ibi regina, ut omnes abeſſe, praeter eunuchum, juſſerat, quae in Arado, quae in Cypro acciderant, exponit, tandemque tradit epiſtolam Chaereae regi. a cujus ille lectione innumeris affectibus fuit agitatus. iraſcebatur ob captos amiciſſimos. detumeſcebat ideo, quod

ipſe

ipſe neceſſitatem impoſuiſſet transfugii. rurſus gratiam Chaereae noverat, ob quem aſpicere amplius Callirrhoën nequiret. invidia maxime tangebat illum. Beatus Chaereas, ajebat, me felicior. Ut ſatis fabularum fuit, Statira conſolandum eſſe regi Dionyſium monebat. id enim Callirrhoën ab ipſo poſtulare. tum converſus ad eunuchum Artaxerxes, Ut veniat Dionyſius, ait. Et continuo venit ſpe ſublimis. nam rerum Chaereae ignorantiſſimus, putabat Callirrhoën adeſſe cum aliis mulieribus, ſeque a rege arceſſi, ut praemium virtutis uxorem reciperet. rex autem ingreſſo totam rem expoſuit. ibi prudentiam & ſapientiam ſuam ſingularem prorſus monſtrabat Dionyſius. quemadmodum procidente quis ante ſuos pedes fulmine non percellatur; ſic & ille verbis fulmine gravioribus auditis: Chaereas Callirrhoën Syracuſas abducit, tamen conſtans permanſit, & tutum ſibi moerorem ſervata regina non eſſe reputavit. Redderem tibi libenter Callirrhoën, Dionyſie, ſic ait rex, modo poſſem. omnem enim benevolentiam erga me ſidemque tuam oſtendiſti. ſed quum fieri hoc nulla ratione poſſit, praeficio te toti Ioniae, primusque benefactor domus regiae ſcriberis. Adorabat Dionyſius & gratiam profeſſus habere, properabat abire & lacrymandi libertatem nanciſci. ſed exeunti Statira tacite porrigit epiſtolam. ut rediit domum & ſecluſus agnovit manum Callirrhoës, primum oſculatur epiſtolam, dein apertam apponit pectori, diuque ibi retinet, ut illam ipſam praeſentem. ſed legere non valebat ob lacrymas. quibus tandem a-

liquando

liquando ſiccatis exorſus lectionem oſculatur principio Callirrhoës nomen. ut deinde venit ad verba: Dionyſio patrono & benefactori. Hei mihi, non amplius marito. Tu enim patronus & benefactor meus. Quid enim dignum hoc nomine feci tibi? De epiſtola maxime placebat excuſatio, & eadem ſaepe verba relegebat. ſignificabant nempe quodammodo, illam invitam diſceſſiſſe. tam levis res amor eſt, & cito perſuadet amantibus redamari. contemplatus quoque filium manibus ſublatum vectitabat. Tu mihi quoque fili, ait, aliquando ad matrem abibis. ſic enim illa juſſit, ego vero vivam ſolitarius, omnium iſtorum ipſe mihi cauſſa factus. vana me aemulatio & Babylon peſſumdederunt. Poſt quae quantocyus parabat in Ioniam deſcendere, magnum reputans ſolamen, multiplex iter & urbium imperium & Callirrhoës Mileti olim habitationes.

6. Haec in Aſia gerebantur. interim Chaereas navigationem feliciter conficiebat in Siciliam. ſtans enim ſemper in puppi, cum magnis navibus ſeſe alto credebat multo tamen cum timore, ne in ſe duri cujusdam dei impetus ingrueret. Syracuſis autem conſpectis ut ornent triremes jubet praefectos, & agminatim navigetur. erat nempe tranquillitas. urbani ut vident eas, dicebat aliquis: Unde triremes adveniunt? ſuntne Atticae? agedum indicemus Hermocrati. & mox ſignificat. Delibera, praetor, quid ages. portusne claudamus, an occurramus in altum? neſcimus enim an major claſſis ſequatur, & praeviae hae modo ſint viſae. Propere decurrit Hermocrates ad mare de foro, & actuariam navem mittit iis obviam. miſſus, ut prope

venit, Quinam forent, interrogat. Reſpondet Aegyptiorum unus, Chaereae juſſu: Nos ex Aegypto navigamus mercatores, cum mercibus, quae laetitiam Syracuſanis afferent. Ergo ne confertim, ille ait, intro navigate. naves enim video, non onerarias, ſed longas, & quaſi bellicas triremes. adeoque caeterae omnes extra portum procul in ſalo manento, una vero intro naviget. Sic faciemus. Intrat itaque prima Chaereae triremis, ſuper conſtrato tentorium velis Babylonicis circumamictum gerens. quae ut appulit, totus portus hominibus impletus eſt. nam per ſe plebs eſt res valde curioſa, rerumque novarum ſedula; tunc autem plures habebant concurſus rationes. ad tentorii adſpectum merces intus eſſe pretioſas conjiciebant, aliusque aliud quid augurabatur, ſed omnes alia omnia potius quam verum. abſonum enim erat putare illos, qui certo credebant obiiſſe Chaerean, eundem vivum cum navibus tantaque magnificentia in patriam redire. Chaereae parentes ne domo quidem prodierant. Hermocrates aderat quidem, ut magiſtratus & rector rerum gerendarum, ſed in luctu; adſtabat quidem, ſed latens. omnes autem quum dubii oculis eodem defixis haererent, conſpecti ſunt, ſubito levatis velis, tam Callirrhoë ſuper aureo toro repoſita, & Tyriam purpuram induta; quam Chaereas ipſi aſſidens habitu imperatorio. neque tonitru ſic aures unquam perculit, neque fulgur oculos videntium, neque invento quis auri acervo tam exclamavit, ut tum plebs viſo ſpectaculo, quod omnem ſermonem ſuperat. Hermocrates autem exſiliit in tentorium, & amplexus filiam, Vivis,

ait,

ait, o mea? an etiam hoc illudor? Vivo; pater, nunc revera, quandoquidem te video. Lacrymae cum gaudio fluebant omnibus. interim ſuccedebat Polycharmus cum triremibus intro navigans, cui claſſem omnem a Cypro Chaereas, nonniſi Callirrhoae vacare valens, commendaverat. brevi replebatur portus, eratque eadem ſpecies ac poſt navalem cum Athenienſibus pugnam. nam hae triremes quoque coronatae ſub duce Syracuſano ex bello redibant. mixtae voces e mari ſalutantium eos, qui in terra erant, & horum viciſſim ſalutantium eos, qui e mari adveniebant. denſa bona verba, & praeconia, & communia vota ab utrisque. veniebat etiam Chaereae pater, ob inſperatum gaudium animo delinquens. juvenes qui cum Chaerea adoleverant, & gymnaſia frequentaverant, eum ſalutare cupidi ſeſe quaſi obruentes adfluebant. ſimiliter cum mulieribus erga Callirrhoën comparatum erat. haec etiam pulchrior illis videbatur evaſiſſe, ut vere diceres videre Venerem e ſalo emergentem. invadit Chaereas Hermocratem & patrem, &, Accipite, ait, magni regis opes. aurique ſtatim & argenti tantam juſſit efferri copiam, ut enumerari non poſſet; porro ebur, & electrum, & veſtes, & omnem materiae artisque magnificentiam oſtendit Syracuſanis, & lectum menſamque magni regis. adeoque plena fiebat urbs tota, non ut ante ex bello, paupertate Attica, ſed, quod inauditum & mirabiliſſimum ſit, in pace manubiis Medicis.

7. Turba vero una omnis confertim voce clamabat: Habeamus concionem. cupiebant nempe & videre & audire. plenum dicto citius theatrum virisque & mulieribus, omnesque

illi & illae, quum ſolus intraſſet Chaereas, etiam ut Callirrhoë arceſſeretur,. magna voce hortabantur. Hermocrates ſane, pro popularitate ſua, etiam in hoc palpatus eſt vulgo, quod filiam in theatrum induceret. tum primum quidem populus oculis in coelum fixis praedicabat deos, gratiamque norat magis hujus, quam triumphalis diei. dein nunc ſcindebantur, ut viri Chaeream laudarent, foeminae Callirrhoën, nunc rurſus utrosque ſimul celebrarent. idque ambobus erat gratius. Callirrhoën quidem, ut e navigatione miraque variorum affectuum viciſſitudine delaſſatam, ſtatim poſtquam patriam ſalutaverat, domum deducunt. Chaeream vero detinebat concio, totam itineris & abſentiae rationem ſcire cupida. incipiebat igitur ille a poſtremis, nolens populum recitatione priorum caſuum, ſed triſtium, affligere. populus autem inſtabat. Rogatus a principio ordire. dic nobis omnia. praetermitte nihil. Chaereas pudore multorum, quae praeter voluntatem ipſi evenerant, ceſſare. ſed Hermocrates: Pudore hic opus non eſt, fili, etiamſi dicas aliquid triſtius, aut humilius. finis enim ſplendidus factus iſta priora omnia obumbrat. etiam quod indictum ex ipſo ſilentio ſuſpicionem habet graviorem. patriae dicis & parentibus, quorum aequalis in ambo vos eſt animi propenſio. primos quidem eventus jam novit populus. nuptias enim ipſe veſtras junxit. rivalium in procando tuorum inſidias, per quas injecta tibi aemulatione vana intempeſtive uxorem feriiſti, omnes novimus, & quod illa mortua habita ſplendide fuerit ſepulta, tuque auctor caedis dictus te ipſe condemnaveris, cupidus uxori commori, populus autem te abſolve-

rit,

rit, facto agnito involuntario. etiam quae deinceps conſecuta, nobis annunciata: ut Thero ſacrilegus effracto noctu monumento Callirrhoën inventam vivam cum mundo & gaza ſepulchrali piratico celoci impoſuerit, & in Ioniam vendiderit, tu vero egreſſus ad requirendam uxorem, ipſam quidem non inveneris, ſed incidens in mari in piraticum navigium caeteros latrones ſiti exſtinctos deprehenderis praeter Theronem. quem vivum introduxiſti in concionem, ubi tortus ille tandem palo ſuffixus eſt. urbs deinde triremem emiſit & legationem pro Callirrhoë, & ſponte tibi praeſtitit comitatum Polycharmus enaviganti: haec omnia novimus. tu vero narra nobis quae poſt tuam hinc enavigationem acciderunt. Narrabat inde orſus Chaereas ſic: Trajecto feliciter Ionio appulimus in agros viri Mileſii, Dionyſii nomine, opibus, & genere, & gloria omnibus Ionibus antecellentis. hic erat ille qui talento Callirrhoën a Therone redemerat. ne timeatis, illa non ſerviit. nam ſtatim venalitiam ſuam fecit heram, eamque amator noluit quidem vi cogere, rurſus tamen amatam remittere in Siciliam a ſe non impetravit. quum vero ſentiret Callirrhoë ſe de me gravidam, cupiens ſervare vobis civem, neceſſe habuit Dionyſio nubere, falſam aſtute confingens pueri generationem, ut ipſa videretur ex Dionyſio concepiſſe, & infans condigne educaretur. civis enim vobis, viri Syracuſani, Mileti dives, altus a viro illuſtri, creſcit. nam ei quoque genus illuſtre Graecum. ne magnam illi haereditatem invideamus. haec ego poſtea didici facta.

8. Sed ut eo regrediar, appulſus in agro iſtoc Callirrhoës ima-

gine tantum in templo quodam conſpecta habebam bonam ſpem, verum latrones noctu devolantes ad mare triremem incenderunt, occiderunt plurimos, & me cum Polycharmo vinctum in Cariam vendiderunt. Erupit ad haec in lamentationes corona. tum Chaereas: Permittite mihi, ait, tacere quae deinceps acciderunt. ſunt enim his primis multo triſtiora. ſed populus magno clamore poſcebat omnia. ſic ergo noſter continuat: Qui nos emerat ſervus Mithridatis, Cariae praefecti, juſſit catenatos terram fodere. quia vero cuſtodem carceris de nexis quidam occiderant, juſſit Mithridates omnes nos in crucem agi. jam ducebar, jam in ſubeundo eram ſupplicio, quum Polycharmus meum nomen extulit, quod agnovit Mithridates. nam hoſpes Dionyſii factus Mileti interfuerat meo funeri. edocta nempe de triremi & latronibus, & arbitrata me obiiſſe, Callirrhoë tumulum ibi mihi ſplendidum egeſſit. Mithridates itaque celeriter tolli de cruce me jubet, tantum non in extremo vitae confinio haerentem, habuitque poſtmodum in amiciſſimis; & ſtudioſus Callirrhoën mihi reddere permovit, ut ad eam ſcriberem. ſed incuria epiſtolam deferentis accepit eam Dionyſius. isque me vivere non credidit, ſed contra credidit uxori ſuae Mithridaten inſidiari, eumque ſtatim literis apud regem inſimulavit adulterii. rex omnes ad ſe, ſuſcepta cognitione, excivit. ſic aſcendimus Babylonem. Dionyſius quidem Callirrhoën, ſecum ducens, tota Aſia celebrari & decantari ob formam fecit. me vero Mithridates ſecum trahebat. ibi ut fuimus, magnam ſub rege judice cauſſam diximus. Mithridatem quidem rex ſtatim abſolvebat: inter me vero & Diony-

Dionyſium promiſit ſe cogniturum de uxoris poſſeſſione. Callirrhoën interim apud Statiram reginam deponit. quoties putatis, viri Syracuſani, me mortem mihi paraviſſe, ab uxore ſejugem, niſi me Polycharmus ſolus inter omnes fidus amicus ſervaſſet. nam & rex negligebat dijudicationem, amore Callirrhoës accenſus; verum neque permovit, neque contaminavit. interim opportune deficiens Aegyptus grave bellum movit; cui tamen magna bona debeo. Callirrhoën enim regina ſecum duxit. ego vero falſa cujusdam relatione deceptus, Dionyſio traditam eam perhibentis, ulciſci regem cupidus transfugi ad Aegyptium. ubi magnas res geſſi, & Tyrum, urbem expugnatu difficilem, ipſe cepi, & conſtitutus nauarchus mari magnum regem devici, & Arado potitus fui, ubi reginam cum opibus, quas vidiſtis, rex depoſuerat. potuiſſem ſic Aegyptium facere totius Aſiae dominum, niſi pugnans ille ſeorſim a me cecidiſſet. ego tum vobis benevolum porro feci regem, redonata uxore, & remiſſis Perſarum nobiliſſimo cuique ſuis aut matribus, aut ſororibus, aut uxoribus, aut filiabus. Graecorum autem optimos & Aegyptiorum voluntarios huc adduxi. veniet & alia veſtra claſſis ex Ionia. quam ducet Hermocratis nepos. Sequebantur haec verba univerſorum vota, cum ingenti clamore. quem ut ſedaverat Chaereas: Ego, ait, & Callirrhoë coram vobis gratiam habemus amico Polycharmo. nam benevolentiam & fidem ſinceriſſimam erga nos oſtendit, &, ſi vobis videtur, in matrimonium demus ipſi meam ſororem, dotemque habeat partem manubiarum. Acclamavit bona verba: Populus bono viro Polycharmo, amico fido, gra-

tiam

tiam tibi novit. patriam beneficiis demeruiſti, dignus Hermocrate & Chaerea. Poſt haec Chaereas: Hos trecentos, ait, fortem meum exercitum, rogo vos, cives facitote. Iterum annuit cum clamore populus. Digni ſunt, qui eadem nobiscum civitate utantur. Itur in ſuffragia. ſcriptum decretum. & ex continenti trecenti illi conſidentes pars erant concionis, a Chaerea talento quisque donatus. Aegyptiis vero Chaereas agrum dabat colendum. interim, dum in theatro eſt multitudo, Callirrhoë priusquam domum intraret, in templum Veneris contenderat. ejusque pedes amplexa, & inniſa vultu, comisque ſolutis, oſculata: Venus, ait, tibi gratia. rurſus enim Chaeream mihi Syracuſis oſtendiſti, ubi etiam virgo illum tua voluntate videbam. non incuſo te, domina, propter ea, quae paſſa fui. erant illa mihi deſtinata. porro ne me divellas a Chaerea, precor, vitamque nobis felicem, & mortem annue communem. Tantum de Callirrhoë conſcripſi.

Charitonis Aphrodiſienſis librorum octo de Chaerea & Callirrhoë

F I N I S.

00079860

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 25 June, 2016